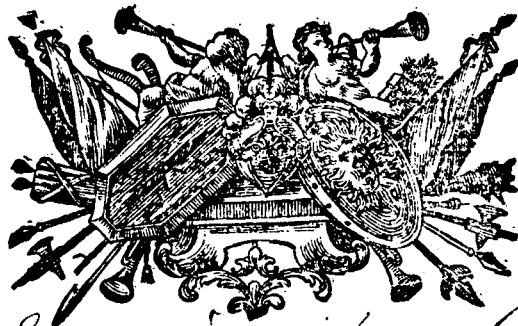

XVIII.3.63

PROCESSUS JUDICIARIUS

IN CAUSA RESPECTU HORRENDI CRIMINIS REGICIDIJ
IN SACRA PERSONA SERENISSIMI
STANISLAI AUGUSTI
REGIS POLONIÆ, MAGNI DUCIS LI-
THVANIÆ, RUSSIÆ, PRUSSIÆ, MASO-
VIÆ, SAMOGITIÆ, KIJOVIAE, VOLHY-
NIÆ, PODOLIAE, PODLACHIAE, LIVO-
NIAE, SMOLENSCIAE, SEVERIAE, ET
CZERNIECHOVIAE, DOMINI NOSTRI
CLEMENTISSIMI,

DIE 3. MENSIS NOVEMBRIS 1771. ANNO VARSAVIAE COMMISSI, EX
INSTANTIA GENEROSORUM INSTIGATORUM REGNI ET M. D. LITT.
ILLORUMQUE DELATORUM ACTORUM, CONTRA EJUSDEM CRIMINIS
PRINCIPALES, COMPRINCIPALES, AC COMPLICES CITATOS, IN
JUDICIIS COMICIALIBUS REGNI, VARSAVIAE, GESTUS ET
FORMATUS, ANNO DOMINI 1773.

Commissarius Joannis Sarracini

Supplementum

V A R S A V I A E
TYPIS SACRAE REGIAE MAJESTATIS
Anno MDCCLXXIV.

XVIII. 3. 63

PUNKT EX RESULTATO RADY SENATU Die 8. zaczętey, a Die 15. Februarii, Anno 1773. publikowany, względem popełnionego Kroloboystwa.

*STANISŁAW AUGUST * BOŻEY ŁASKI KROŁ POLSKI, WIELKI XIAŻE LITEWSKI, RUSKI, PRUSKI, MAZOWIECKI, ZMUDZKI, KIIOWSKI, WOŁYNSKI, PODOLSKI, PODLASKI, INFLANTSKI, SMOLENSKI, SIEWIERSKI, y CZERNIECHOWSKI.*

OZNAJMIEMY niniejszym Listem Extraktem Naszym, wżem w obec y każdemu z osobna, komu o tym wiedzieć należy; Iż znayduie się in Resultato Rady Senatu, Dnia Osmego Miesiāca Lutego, Roku terażniejszego 1773 zaczętey, a Dnia Pietnastego Miesiāca y Roku tychże, publikowany, Punkt następujący -- * „ Nie zgadza się wprawdzie z wielkością „ umysłu Dobroci, y Chrześciańskich Sentymentow Jego Krolew- „ skiey Mości, wniesienie przez wierną Radę potrzeby sprawie- „ dliwości na Kryminał Kroloboystwa, na Ofobie Krolewskiej ten- „ towany, y na tych, ktorzy w niego wpływali, lecz że y to „ prawda, iż Krol nie sobie, ale Ludowi swojemu żyć powinien; „ a tak na życie Jego zasadzka, iest zuchwałą na Publiczne zdro- „ wie odwagą, do tego Opifom Prawa przeciwic się nie może; „ przeto zna się bydź obligowanym przychylic wolą swoię do tego, „ żeby UU. Instygatorowie Oboygą Narodow, względem dochodze- „ nia rzeczonego Kryminału powinność swoię, za z noszeniem „ się

* Tenor Re-
sultati Rady
Senatu.

A

„ się

„ się z Łaską W. Koronną pręparatoriè do dyspozycyi przyszłego
 „ Seymu pełnił, y na to, iako też odtąd na utrzymywanie in
 „ detentione Kryminalistów potrzebnego kosztu wykład, Kom-
 „ missyi Skarbu Koronnego, za Rekwizycyą Ministrów Naszych,
 „ y Rzeczypospolitey de quanto, y komu solvendo, nakazuie. „ --
 Który to Punkt, iako się in dièto Resultato Rady Senatu znajduie,
 słowo w słowo wypisać, y Stronie żądaiącey per Extractum wy-
 dać, y Pieczęcią Koronną zapieczętować, rozkazaliśmy. Dan
 w Warszawie Dnia XVIII. Miesiąca Września, Roku Pańskiego
 MDCCCLXXIII. Panowania Naszego X. Roku. -- Andrzej Stani-
 sław Młodzieiowski Biskup Poznański, K. W. Kor: (L. S. R.) -- Za
 sprawą y przełożeniem Jaśnie Wielmożnego Jmci Xiędza Andrze-
 sia Stanisława Kostki Młodzieiowskiego, Biskupa Poznańskiego y
 Warszawskiego, Opata Kommendatoryalnego, Hebdowskiego, Kan-
 celerza W. Kor: -- Antoni Sikorski J. K. Mci y Pieczęci W. Koron-
 ney Sekretarz manu propria. --

Relatio editi Mandati contra Strawiński, Łu-
 kawski, & alios Regicidas, pro Judiciis Co-
 micialibus.

*Actum in Curia Regia Varsoviensi Feria Sexta
 post Dominicam Reminiscere Quadragesimalem,
 videlicet Die Duodecima Mensis Martii, Annò
 Domini Millefimò Septingentesimò Septuagesi-
 mò Tertiò.*

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsoviensia
 personaliter veniens Ministerialis Regni Generalis, Nobilis
 Franciscus Wyszomirski Authenticus & Juratus, Officioque præsenti
 bene notus, in vim suæ veræ ac fidelis Relationis, palam ac li-
 bere recognovit: Quia ipse Die hesternæ, scilicet Undecima Men-
 sis Martii, Actum præsentem præcedente Citationis hujus infra-
 scriptæ, tenoris talis. -- * STANISLAUS AUGUSTUS Dei Gra-
 tia Rex Poloniæ, Magnus Dux Lithvaniæ, Russiæ, Prussiæ, Maso-
 viæ, Samogitiæ, Kijoviæ, Vołhyniæ, Podoliæ, Podlachiæ, Livo-
 niæ, Smolenciæ, Severiæ, & Czerniechoviæ. -- * „ Vobis Ge-
 „ nerosis, Nobilibus, & cujusvis Conditionis Hominibus, Stanisłao
 „ Strawiński, Valentino Łukawski, Joanni Kuźma, Joanni Wo-
 „ łyński, vocitato Wachmistrz, cujusvis nominis Gadomski Incolæ
 „ Palatinatus Plocensis, Deodato Frankenberg sive Offenberg,
 „ Valentino Peszyński, Michaeli Tubałowicz, Antonio Węgrzy-
 „ nek vocitato, in servitiis protunc Nobilis Łukawski existenti, quo-
 „ rumvis Nominum Taszyński, Maiewski, Zbojński, Michalski, Sa-
 „ czyński,

• Tenor Man-
 dati.

• Citati.

„ czynski, Josepho Cybulski, Zwierzchlewski, Bielawski commu-
 „ niter vocitato Trzywas, Wasilewski, Biernacki, Troianowski,
 „ Zwoliński, Sokotowski, Falkowski, Rybicki, Lenkiewicz, Sie-
 „ miatkowski, Ostrowski, Gnatowski, Zarzycki, Konopka, Hor-
 „ dyński, Joanni Stepański, infervitiis Culinæ protunc Nobilis Łu-
 „ kawski existenti, aliisque, per Vos Nominandis, & specificandis,
 „ Principalibus, Comprincipalibus, ac Complicibus, de Personis,
 „ Cauſa infraſcripta, bonisque Veſtris generaliter omnibus Mandamus,
 „ ut coram Judicio Noſtro Comiciali Varſaviæ proximè celebrando, à
 „ poſitione præſentis Citationis Noſtræ, rectè in ſex ſeptimanis, ſeu
 „ tum dum & quando Cauſa præſens ex Regeſtro vocandarum Cauſa-
 „ rum, publico ad judicandum acclamata inciderit, perſonaliter, le-
 „ gitimè, ac peremptoriè compareatis. * „ Ad instantiam Genero- * *Actores.*
 „ ſorum Inſtigatorum Regni, & Magni Ducatus Lithvaniæ, ex mu-
 „ nere Officii ſui agentium, eorumque Delatorum Generoſorum
 „ Joannis Oſniałowski & Franciſci Przeuſki Actorum: „ Qui Vos
 „ inſiſtendo Legibus Regni & Senatus Reſultato, tum inhærendo ob-
 „ duſtionibus & Viſionibus, Citant de & ſuper eo. * Quia Vos exe- * *Propoſitio.*
 „ quendo Mandata Generoſi Caſimiri Pułaski Principalis Veſtri, licet
 „ ſciveritis, quod in vita & Salute Regum, ſalus Communis Reipub-
 „ licæ conſiſtat, nec veriti pænas Atrociffimas in Regicidas ſancitas,
 „ facta execrabili Conſpiratione in vitam Sereniſſimi Regis Poloniæ,
 „ huc Varſaviam ad Sedem Regiam Annò Milleſimò Septingentefimò
 „ Septuageſimò Primò, pro expiando Regicidio, modò clandestinò,
 „ celatis Armis in Curribus, ſub ſpeciè conductorum Viſtualium, Vos
 „ dolofè contuliſtis, tandem Die Tertia Menſis Novembris, ejusdem-
 „ met Anni Milleſimi Septingentefimi Septuageſimi Primi, ſera jam
 „ Nocte, facta obſeſſione Plateæ Kapitulna dictæ, in Eundem Sere-
 „ niſſimum Regem Poloniæ, publicâ Plateâ Miodowa vocitatâ, hic
 „ Varſaviæ fitâ, aſſiſtentibûs Aulicis & Curienſibûs, Rhedâ diſceden-
 „ tem ex inſidiis erumpentes, animò deliberatò, violenter irruiftis,
 „ ad Rhedam, in qua Sereniſſimus Rex ſedebat, bombardas & ſclopetâ
 „ globis onuſta, exploſiſtis, Rhedam globis perforaſtis, Curienſes Se-
 „ reniſſimum Regem Poloniæ defendentes, alios vulneraſtis, alios di-
 „ ſperſiſtis, ac unum Peditequam Georgium Bucow tribûs globis tra-
 „ jectum, è vita ſuſtuliftis, demum in Sereniſſimum Regem Sacri-
 „ legas Manus injeciſtis, eumque ab iſtibus globorum Divinâ Providen-
 „ tiâ ſalvatum ex Rheda extraxiſtis, veſtes Ipius laceratiſtis, vulnus
 „ lethale Capiti Illius inflixiftis, deinde extra Civitatem, & foſſas
 „ Varſavienſes eduxiſtis, eundem crudeliter trucidare, & vita priva-
 „ re, (niſi Illum DEUS Omnipotens ab ejusmodi ſceleſto ſicariatu
 „ veſtro cuſtodiſſet) voluiftis, aliaque ſcelera & conatus in Perſona
 „ Sacræ Regiæ Majeſtatis, Vobis futuro in Termino proponenda, &
 „ per vosmet Ipfos deponenda, ac prout hæc omnia Viſiones & pro-
 „ clamations Cadaveris Officioſæ fuſius obloquuntur, patriſtis, qua
 „ ex Cauſa Regnum Poloniæ ſummo periculo expoſuiſtis: * Quapro- * *Concluſio.*
 „ pter Citamini ad Videndum & Audiendum, Vos omnes Citatos Cri-
 „ minis læſæ Majeſtatis Regiæ, reos eſſe adinveniri & declarari, ac
 „ pro ejusmodi nefando Crimine, pænas Criminales ſeveriſſimas ſu-
 „ per Vobis extendi, ac ea omnia, quæ jus & juſtitia poſtulaverint,

hac in Causa dici, statui, & sententiarum, fitis igitur parituri, Terminum attentaturi, & judicialiter ad præmissa responsuri. Datum Varaviae Die Tertia Mensis Martii, Millesimo Septingentesimo Septuagesimo Tertiò Annò. Locus Sigilli Majoris Regni. Locus Sigilli Majoris Magni Ducatus Lithvaniae -- Antonius Sikorski Sacrae Regiae Majestatis, & Sigilli Majoris Regni Secretarius, manu propria. Josephus Dulęba Praefectus Arcium Palatinatus Braestensis Lithvaniae, Sacrae Regiae Majestatis, Sigilli Majoris Magni Ducatus Lithvaniae Secretarius manu propria, * Originale Sigillis Majoribus Regni & Magni Ducatus Lithvaniae communitum, valvis Praetorii Civitatis Antiquae Varaviae; Copias verò, unam Portae Nowomiejska, alteram Poboczna, tertiam denique Krakowska vocitatis, in praesentia Duorum Nobilium nempe Generosorum Casimiri Jabłoński, & Francisci Cielecki, Majoris evidentiorisque Testimonii sibi assumptorum, plurimorumque protunc congregatorum Hominum affixit, voceque sua sonorosa publicavit, ac denique supranominatis Generosis, Nobilibus, & cujusvis conditionis Hominebus, Łukawski, Kuźma, Frankenberg seu Offenberg, Peszyński, Tubatowicz, & Cybulski in sequestro hic Varaviae detentis, cuilibet Illorum, Copias praexpressae Citationis in praesentia altesatorum Nobilium ad manus tradidit; De quo praesentem fecit Relationem --

• Posita.

• Zaświadczenie Marszałka Seymikowego • publikowanym tym Mandacie na Seymiku Warszawskim.

-- L. S. -- Puchała -- Lectum per Grzegorzewski -- * „ 1773 Dnia „ 22. Miesiąca Marca, na Seymiku przed Seymowe Ziemi Warszawskiej podane, y publikowane, quod testor Adam Skulski Marszałek Ziemi Warszawskiej manu propria. --

Relatio editi Mandati contra Łukawka & Drodowski pro Judiciis Comitialibus.

Actum in Curia Regia Warsaviensi Feria Sexta post Dominicam Reminiscere Quadragesimalem videlicet Die Duodecima Mensis Martii, Annò Domini Millesimò, Septingentesimò, Septuagesimò, Tertiò.

• Tenor Mandati.

AD Officium Actaque praesentia Castrensia Capitanealia Warsaviensia personaliter veniens Ministerialis Regni Generalis, Nobilis Franciscus Wyszomirski, Authenticus & Juratus, Officioque praesenti bene notus in vim suae verae ac fidelis Relationis. Quia ipse Die hesternae, scilicet Undecimae Mensis Martii, Actum praesentem praecedente Citationis hujus infra scriptae tenoris talis. -- * STANISLAUS AUGUSTUS Dei Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kiioviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae, & Czerniecho-

choviæ. * „ Vobis Generosis cujusvis Nominis Drozdowski, & Ma- * Citati,
 „ riannæ Lukawska, Generosi Valentini Lukawski Consorti, de
 „ Personis, Cauſa infraſcripta, Bonisque Veſtris generaliter omni-
 bus mandamus, ut coram Judicio noſtro Comiciali Varſaviæ prox-
 mè celebrando, à poſitione præſentis Citationis Noſtræ, rectè in
 ſex ſeptimanis; ſeu tum, dum, & quando Cauſa præſens ex Rege-
 ſtro Vocandarum Cauſarum publico ad Judicandum acclamata inci-
 derit, perſonaliter, legitimè, ac peremptoriè, compareatis: * „ Ad * Aſtores.
 „ Infantiam Generoſorum Inſtigatoſum Regni, & Magni Ducatûs
 „ Lithvaniæ, ex munerè Officii ſui agentium. eorundemque De-
 „ latorum Generoſorum Joannis Oſniakowski, & Franciſci Przeuſki
 „ Aſtorum: „ Qui vos inſiſtendo Legibus Regni & Senatûs Reful-
 tato, Citant, ſeu potius ad incidentiam Cauſæ, ex Aſtoratu & In-
 ſcriptione modernorum Aſtorum, contra Generoſos Valentinum
 Lukawski, Stanislaum Strawiński, alioſque Criminis Regicidii In-
 culpatos, in dicto Judicio Comiciali dependentis, adcitant de, & ſu-
 per eo: * Quia vos licet ſciveritis de facta conſpiratione & machi- * Propoſitio.
 natione, inſidiisque in vitam Sereniſſimi REGIS POLONIÆ, per
 ſupra mentionatos Regicidas factis, vos nihilominus non modo hanc
 conſpirationem cohibere non curatiſtis, verum etiam de ejuſmodi e-
 xecrabili conſpiratione & inſidiis, cui intererat? non detuliſtis,
 per quod Criminis læſæ Majeſtatis & Regicidij, conatumque in
 Perſona Sereniſſimi REGIS POLONIÆ Anno Miſleſimo Septingen-
 teſimo Septuageſimo Primo, Die Tertia Novembris patratorum,
 complices directè vel indirectè extitiſtis, pænaſque Complicitatis
 eo nomine in vos traxiſtis. * Pro quibus decernendis Citamini ſivè * Concluſio.
 Adcitamini ad Videndum & Audiendum, vos Criminis læſæ Maje-
 ſtatis reos eſſe adinveniri, ac vos ratione ejuſmodi Complicitatis
 pænis adæquatis affici, ac alia, quæ Jus & Juſtitia poſtulaverit? hac
 in Cauſa dici Statui, & Sententiarum; Citamini, ſivè Adcitamini;
 ſitis igitur parituri, Terminum attentaturi, & Judicialiter ad præ-
 miſſa reſponſuri. Datum Varſaviæ Die Tertia Menſis Martii, Mil-
 leſimò Septingentimò Septuageſimò Tertiò Annò. Locus Sigilli
 Majoris Regni. Antonius Sikorſki Sacræ Regiæ Majeſtatis, & Si-
 gilli Majoris Regni Secretarius, manu propria. Locus Sigilli Ma-
 joris Magni Ducatûs Lithvaniæ. Joſephus Duleba Præfeſtus Arcium
 Palatinatus Breſtenſis Lithvaniæ, Sacræ Regiæ Majeſtatis, Sigilli
 Majoris Magni Ducatûs Lithvaniæ Secretarius. manu propria. * * Poſita.
 Originale Sigillîs Majoribûs Regni & Magni Ducatûs Lithvaniæ
 communitum, valvis Prætorii Civitatis antiquæ Varſaviæ, Copias
 verò unam Portæ Nowomieyſka, alteram Poboczna, tertiam deni-
 que Krakowſka vocitatis, in præſentia Duorum Nobilium nempe
 Generoſorum Caſimiri Jabłoński, & Franciſci Cielecki, Majoris e-
 videntiorisque Teſtimonii ſibi aſſumptorum, plurimorumque pro-
 tunc congregatorum Hominum affixit, voceque ſua ſonorosa publica-
 vit, ac denique unam Copiam hujusce Citationis Generoſæ Marian-
 næ Lukawska in detentione Prætorij dictæ Civitatis Antiquæ Var-
 ſaviæ ad manus tradidit, ac de exportatis prærecenſitis, Originali,
 & Copiis notiſicavit, in præſentia eorundem Nobilium. De quo
 præſentem fecit Relationem. -- L. S. -- Puchala. -- Lectum per O-
 B rze-

* Zaświadczenie Marzałka Seymikowego, o publikowanym tym Mandacie na Seymiku Warszawskim. rzechowicki. -- * ,, 1773. 23. Miesiąca Marca, na Seymiki przed-
 ,, Seymowe Ziemi Warszawskiej podane y publikowane, quod
 ,, testor. Adam Skulski Marzałek Ziemi Warszawskiej, manu
 ,, propria. --

Relatio publicati Mandati in Comitibus ante-
 Comicialibus Terræ Varſaviensis, contra Stra-
 winſki, Łukawſki, & alios Regicidas, pro Judi-
 ciis Comicialibus editi.

*Actum in Curia Regia Varſaviensi Feria Secunda
 poſt Dominicam Latere Quadrageſimalem, videli-
 cet, Die Vigefima Secunda Menſis Martij, Annò
 Milleſimò, Septingenteſimò, Septuageſimò, Ter-
 tiò.*

AD Officium & Acta præſentia Caſtreſia Capitanealia Varſavienſia
 perſonaliter veniens Miniſterialis Regni Generalis Nobilis Fran-
 ciſcus Wyzomirſki Authenticus & Juratus palam ac liberè recogno-
 vit. Quia Ipſe habitis ſecum duobus Nobilibus, nempe Generoſis
 Caſmiro Jabłoński & Joanne Cielecki Majoris & evidentioris Te-
 ſtimonij gratiâ, ſibi adhibitis, ad Eccleſiam Sancti Martini Religio-
 ſorum Patrum Auguſtianorum hic Varſaviæ, in Platea Piwna vo-
 citata, ſitam, locum ſcilicet Comicialium Terræ Varſaviensis con-
 deſcendit, ibidemque Die hodierna in Actu contenta durantibus &
 ſe ſe agitantibus prædictis Comitibus, Citationis pro Judiciis Co-
 mitiorum Regni, Varſaviæ proximè celebrandis, ex parte Illuſtrium
 Magnificorum Inſtigatorem Regni & Magni Ducatus Lithvaniæ,
 eorumque Delatorum contra Generoſos Nobiles & cujuſvis Condi-
 tionis Homines, Stanislaum Strawiński, Valentinum Łukawſki,
 Joannem Kuźma, Joannem Wołyński, vocitatum Wachmiſirz, cu-
 juſvis Nominis Gadomſki Incolam Palatinatus Plocenſis, Deodatum
 Frankenberg ſivè Offenberg, Valentinum Peſzyński, Michèlelem
 Tubalowicz, Antonium Węgrzynek vocitatum, in ſervitiis pro-
 tunc Nobilis Łukawſki exiſtentem, quorumvis Nominum Taſzyń-
 ſki, Majewſki, Zboiński, Michalski, Saczyński, Joſephum Cybul-
 ſki, Zwierzchlewſki, Bielawſki, communiter vocitatum Trzywąs,
 Waſielewſki, Biernacki, Trojanowſki, Zwoliński, Sokołowſki, Fal-
 kowſki, Rybicki, Lenkiewicz, Siemiakowſki, Oſtrowſki, Gna-
 towſki, Zarzycki, Konopka, Hordyński, Joannem Stepański in ſer-
 vitiis Culinæ protunc Nobilis Łukawſki exiſtentem, alioſque per
 Ipſos nominandos, & ſpecificandos Principales, Comprincipales,
 ac Complices, Sigillis Majoribus Regni & Magni Ducatus Lithva-
 niæ

niæ communitæ, & Manibus Secretariorum eorundem Sigillorum subscriptæ, valvisque Prætorij Civitatis Antiquæ Varfaviæ in Originali, Copiatim verò Portis Nowomieyska, Poboczna, & Krakowska vocitatis, affixæ, & ibidem ubique publicatæ, ac intuper Generosis, Nobilibus, & cujusvis Conditionis Hominibus, Łukawski, Kuzma, Frankemberg five Offemberg, Peszyński, Tubałowicz, & Cybulski, in sequestro hic Varfaviæ detentis, cuilibet ad manus Copiatim traditæ, Relationem in Extractu Authentico ex Actis præsentibus deprompto de tenore tali. -- * Actum in Curia Regia Varfaviensi, Feriâ Sextâ post Dominicam Reminiscere Quadragesimalem, videlicet Die Duodecima Mensis Martij, Annô Domini Millesimô, Septingentesimô, Septuagesimô, Tertio. Ad Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varfaviensia personaliter veniens Ministerialis Regni Generalis Nobilis Franciscus Wyszomirski Authenticus & Juratus; Officioque præsentem bene notus, in vim suæ veræ ac fidelis Relationis, palam, ac liberè recognovit: Quia ipse Die hesternâ, scilicet Undecima Mensis Martij Actum præsentem præcedente, Citationis hujus infra-scriptæ, tenoris talis. * STANISLAUS AUGUSTUS Dei Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae, & Czerniechoviae. * „ Vobis Generosis Nobilibus, & cujusvis Conditionis Ho-

„ minibus, Stanislao Strawinski, Valentino Łukawski, Joanni Ku-

„ zma, Joanni Wołyński, vocitato Wachmistrz, cujusvis Nominis

„ Gadowski Incolæ Palatinatus Plocensis, Deodato Frankemberg

„ five Offemberg, Valentino Peszyński, Michâéli Tubałowicz,

„ Antonio Węgrzynek vocitato, in servitiis protunc Nobilis Łu-

„ kawski existenti, quorumvis Nominum Taszyński, Majewski,

„ Zboiński, Michalski, Saczyński, Josepho Cybulski, Zwierzchle-

„ wski, Bielawski, communiter vocitato Trzywąg, Wasilewski,

„ Biernacki, Trojanowski, Zwoliński, Sokołowski, Falkowski, Ry-

„ bicki, Lenkiewicz, Siemiatkowski, Ostrowski, Gnatowski, Za-

„ rzycki, Konopka, Hordyński, Joanni Stepański in servitiis Cu-

„ linæ protunc Nobilis Łukawski existenti, aliisque per Vos no-

„ minandis & specificandis Principalibus, Comprincipalibus, ac

„ Complicibus, de Personis, Causa infra-scripta, Bonisque Vestris

generaliter omnibus mandamus, ut coram Judicio Nostro Comitiali Varfaviæ proximè celebrando, à positione præsentis Citationis Nostræ rectè in sex septimanis, seu tum, dum, & quando Causa præfens ex Registro Vocandarum Causarum publico ad judicandum acclamata inciderit, personaliter, legitimè, ac peremptorie, compareatis. * „ Ad Infantiam Generosorum Instigatorum Regni &

„ Magni Ducatus Lithvaniae, ex munere Officij sui agentium,

„ erumque Delatorum Generosorum Joannis Osniatowski & Fran-

„ cisci Przeuski Actorum: Qui Vos insistendo Legibus Regni & Senatus Resultato, tum inhærendo Obductionibus & Visionibus Ci-

„ tant de, & super eo: * Quia Vos exequendo Mandata Generosi

„ Casimiri Pułaski Principalis Vestri, licet sciveritis, quod in vita & salute Regum, salus communis Reipublicæ consistit, nec veriti

pænas atrocissimas in Regicidas sancitas, facta execrabili conspiratione

* Tenor Relationis editi Mandati.

* Tenor Mandati.

* Citati.

* Actores.

* Propositio.

tione in vitam Serenissimi Regis Poloniæ, huc Varsaviam ad Sedem Regiam, Annô Millefimô, Septingentefimô, Septuagesimô, Primô, pro explendo Regicidio, modô clandestinô, celatis Armis in Curribus, sub specie conductorum victualium, vos dolosè contulistis; Tandem Die Tertia Mensis Novembris ejusdemmet Anni Millefimi, Septingentefimi, Septuagesimi, Primi, fera jam nocte, facta obfessione Plateæ Kapitulna dictæ, in eundem Serenissimum Regem Poloniæ, publicâ Plateâ Miodowa vocitatâ; hic Varsaviæ sitâ, assistentibus Aulicis & Curientibus, Rhedâ descendente, ex infidiis erumpentes, animô deliberatô violenter irruistis, ad Rhedam, in qua Serenissimus Rex sedebat, bombardas & sclopeta globi onusta, explostis, Rhedam globis perforastis, Curientes, Serenissimum Regem Poloniæ defendentes, alios vulnerastis, alios disperdistis, ac unum Pedisequam Georgium Bucow tribus globis trajectum, è vita sustulistis, demum in Serenissimum Regem Sacrilegas manus injecistis, eumque, ab ictibus globorum, Divinâ Providentiâ salvatum, ex Rheda extraxistis, vestes Ipsius lacerastis, vulnus lethale capiti Illius inflixistis, deindè extra Civitatem & fossas Varsavienses eduxistis, Eundem crudeliter trucidare, & vitâ privare (nisi Illum DEUS omnipotens ab ejusmodi scelesto ficcariatu vestro custodiisset) voluistis, aliaque scelera & conatus in Persona Sacræ Regiæ Majestatis, vobis futuro in Termino proponenda, & per vosmet ipsos deponenda, ac prout hæc omnia Visiones, & proclamationses Cadaveris, Officiosæ, fusius obloquuntur, patraastis, qua ex causa Regnum Poloniæ summo periculo exposuistis: * Qua propter Citamini ad Videndum & Audiendum, vos omnes Citatos Criminis læsæ Majestatis Regiæ, reos esse adinveniri, & declarari, ac pro ejusmodi nefando crimine pænas Criminales Severissimas super vobis extendi, ac ea omnia, quæ Jus & justitia postulaverint, hac in causâ dici, statui, & sententari. Sitis igitur parituri, Terminum attentaturi, & judicialiter ad præmissa responsuri. Datum Varsaviæ Die Tertia Mensis Martij Millefimô, Septingentefimô, Septuagesimô, Tertiô, Annô. Locus Sigilli Majoris Regni, Locus Sigilli Majoris Magni Ducatus Lithvaniæ. Antonius Sikorski Sacræ Regiæ Majestatis & Sigilli Majoris Regni, Secretarius, manu propria. Josephus Dulęba Præfectus Arcium Palatinatus Brestensis Lithvaniæ, Sacræ Regiæ Majestatis, Sigilli Majoris Magni Ducatus Lithvaniæ, Secretarius, manu propria. * Originale Sigillis Majoribus, Regni & Magni Ducatus Lithvaniæ, communitum, valvis Prætorij Civitatis Antiquæ Varsaviæ, Copias verò, unam Portæ Nowomieyska, alteram Poboczna, tertiam denique Krakowska vocitatis, in præsentia duorum Nobilium, nempè Generosorum Casimiri Jabłoński & Francisci Cielecki majoris, evidentiorisque Testimonij sibi assumptorum, plurimorumque protunc congregatorum Hominum, affixit, voceque sua sonorosa publicavit; ac denique supra nominatis Generosis, Nobilibus, & cujusvis Conditionis Hominibus, Łukawski; Kuźma; Frankenberg sive Offenberg, Pezzyński, Tubatowicz, & Cybulski, in sequestro hic Varsaviæ detentis, cuilibet illorum Copias præexpressæ Citationis, in præsentia altesatorum Nobilium ad manus tradidit. De quo præsentem fecit Relationem. Lectum per Grzego

* Conclusio

* Posita

Grzegorzewski. Puchała, manu propria. Locus Sigilli Castris Varfaviensis. * Tyfiącznego, Siedmfetnego, Siedmdziefiątego, Trzeciiego, Dnia Dwudzieftego Drugiego, Miesiāca Marca, na Seymiki przed-Seymowe Ziemi Warszawskiey podane y publikowane, quod testor. Adam Skulski, Marzatek Ziemi Warszawskiey, manu propria. Illustri Magnifico Adamo Skulski eorundem Comitiorum Mareschalco ad manus tradidit, superscriptamque Citationem ante praelibatam Ecclesiam Religiosorum Augustianorum in praesentia numerosae Nobilitatis ad eadem Comitiosa Terrae Varfaviensis congregatae, voce sua sonorosa publicavit, ad notitiamque omnium deduxit. De quo praesentem fecit Relationem -- L. S. Puchała manu propria -- Lectum cum Actis per Grzegorzewski. --

* Zaświadczenie Marzałka Seymikowego o publikowanym tym Mandacie na Seymiku Warszawskim.

Relatio publicati Mandati in Comitiosis ante Comitibus Terrae Varfaviensis contra Łukawka, & Drozdowski pro Judiciis Comicialibus editi.

Actum in Curia Regia Varfaviensi Feria Secunda post Dominicam Latere Quadragesimalem, videlicet Die Vigesima Secunda Mensis Martij, Anno Domini Millefimo, Septingentesimo, Septuagesimo, Tertio.

AD Officium & Acta praesentia Castrensia Capitanealia Varfaviensia personaliter veniens Ministerialis Regni Generalis, Nobilis Franciscus Wyszomirski Authenticus & Juratus palam ac liberè recognovit. Quia ipse habitis secum duobus Nobilibus, nempe Generosis Casimirò Jabłoński & Joanne Cielecki, majoris & evidentioris testimonij gratiā sibi adhibitis, ad Ecclesiam Sancti Martini Religiosorum Patrum Augustianorum, hic Varfaviae in Platea Piwna vocitata sitam, locum scilicet Comicialium Terrae Varfaviensis, condescendit, ibidemque Die hodierna in Actu contenta, durantibus, & sese agitantibus praedictis Comicialis, Citationis pro Judiciis Comitiorum Regni, Varfaviae proximè celebrandis, ex parte Illustrium Magnificorum Instigatorum Regni, & Magni Ducatus Lithvaniae, eorumque Delatorum, Actorum, contra Generosos cujusvis nominis Drozdowski, & Mariannam Łukawka, Generosi Valentini Łukawski Consortem, Citatos, Sigillis Majoribus, Regni, & Magni Ducatus Lithvaniae, communitae, ac manibus Secretariorum eorundem Sigillorum, subscriptae, valisque Praetorij Civitatis Antiquae Varfaviae in Originali, Copiatim verò Portis Nowomiejska, Poboczna, & Krakowska vocitatis, affixae, & ibidem ubique publi-

publicatæ, ac insuper Generosæ Mariannæ Łukawka in sequestro hic Varfaviæ detentæ, ad manus Copiatim traditæ, Relationem in Extractu Authentico ex Actis præsentibus deprompto, de tenore tali. -- * Actum in Curia Regia Varfaviensi Feria Sexta post Dominicam Reminiscere Quadragesimalem, videlicet Die Duodecima Mensis Martij, Annô Domini Millesimô, Septingentesimô, Septuagesimô, Tertiô. Ad Officium Actaque præsentia Castrensis Capitanealia Varfaviensia personaliter veniens Ministerialis Regni Generalis Nobilis Franciscus Wyszomirski Authenticus & Juratus, Officioque præsentem bene notus, in vim suæ veræ ac fidelis Relationis. Quia ipse Die hesternæ scilicet Undecima Mensis Martij, Actum præsentem præcedente Citationis hujus infrascriptæ tenoris talis. --

* Relatio e-diti ejusdem Mandati.

* Tenor Mandati.

* Citati.

* Aftores.

* Propositio.

* Conclusio.

* STANISLAUS AUGUSTUS Dei Gratia Rex Poloniæ, Magnus Dux Lithvaniæ, Russiæ, Prussiæ, Masoviæ, Samogitiæ, Kijoviæ, Voithyniæ, Podoliæ, Podlachiæ, Livoniæ, Smolensciæ, Severiæ, & Czerniechoviæ. -- * „ Vobis Generosis cujusvis Nominis Drozdowski, & Mariannæ Łukawka, Generosi Valentini Łukawski Consorti, de Personis, Causa infrascripta, Bonisque Vestris generaliter omnibus mandamus, ut coram Judicio Nostro Comiciali Varfaviæ proximè celebrando, à positione præsentis Citationis Nostre, rectè in sex septimanis seu tum, dum, & quando Causa præsens ex Registro vocandarum Causarum, publico ad judicandum acclamata incidit, personaliter, legitime, ac peremptoriè compareatis. *

„ Ad Instantiam Generosorum Instigatorum Regni, & Magni Ducatus Lithvaniæ, ex Munere Officii sui agentium, eorundemque Delatorum, Generosorum Joannis Ośniałowski & Francisci Przeuski Actorum: „ Qui Vos, insistendo Legibus Regni & Senatûs Resultato, Citant, seu potius ad incidentiam Causæ ex Actoratu & inscriptione modernorum Actorum, contra Generosus Valentinum Łukawski, Stanislaum Strawiński, aliosque Criminis Regicidij Inculpato, in dicto Judicio Comiciali dependentis, adcitant de, & super eo: * Quia Vos, licet sciveritis de facta conspiratione & machinatione, infidiisque in vitam Serenissimi Regis Poloniæ per supramentionatos Regicidas factis, vos nihilominus, non modo hanc conspirationem cohibere non curastis, verum etiam de ejusmodi execrabili conspiratione & infidiis, cui intererat? non detulistis, per quod Criminis læsæ Majestatis & Regicidij, conatumque in Persona Serenissimi REGIS POLONIÆ, Annô Millesimô, Septingentesimô, Septuagesimô, Primô; Die Tertia Novembris patrorum, Complices directè vel indirectè extitistis, pœnasque Complicitatis eò nomine in vos traxistis: * Pro quibus decernendis citamini fivè adcitamini, ad Videndum & Audiendum, vos criminis læsæ Majestatis reos esse adinveniri, ac vos ratione ejusmodi complicitatis pœnis adæquatè affici, ac alia, quæ Jus & Justitia postularit? hac in Causa dici, statui, & sententiari; Citamini, fivè Adcitamini, sitis igitur parituri, Terminum attentaturi, & judicialiter ad præmissa responsuri. Datum Varfaviæ Die Tertia Mensis Martij, Millesimô; Septingentesimô, Septuagesimô, Tertiô, Annô. Locus Sigilli Majoris Regni. Antonius Sikorski Sacræ Regiæ Majestatis & Sigilli Majoris Regni, Secretarius, manu propria.

Locus

Locus Sigilli Majoris Magni Ducatus Lithvaniae. Josephus Dulęba Praefectus Arcium Palatinatus Brestensis Lithvaniae, Sacrae Regiae Majestatis, Sigilli Majoris Magni Ducatus Lithvaniae, Secretarius, manu propria. Originale Sigillis Majoribus, Regni & Magni Ducatus Lithvaniae communitum: * Valvis Praetorij Civitatis Antiquae Varaviae, Copias verò unam Portae Nowomieyska, alteram Poboczna, tertiam denique Krakawska vocitatis, in praesentia Duorum Nobilium, nempe Generosorum Casimiri Jabłoński, & Francisci Cielecki majoris, evidentiorisque Testimonij sibi assumptorum, plurimorumque protunc congregatorum Hominum affixit, voceque sua sonorosa publicavit, ac denique unam Copiam hujusce Citationis Generosae Mariannae Łukawka, in detentione Praetorij dictae Civitatis Antiquae Varaviae, ad manus tradidit, ac de exportatis praerecensitis Originali & Copiis, notificavit, in praesentia eorundem Nobilium. De quo praesentem fecit Relationem. Lectum per Orzechowski. Puchala, manu propria. Locus Sigilli Castri Varavienfis. * Tyfiącznego, Siedmsetnego, Siedmdziesiątego, Trzeciego, Dnia Dwudziestego Drugiego, Miesiąca Marca, na Seymiki przed-Seymowe Ziemi Warszawskiej podane y publikowane, quod testor. Adam Skulski Marszałek Ziemi Warszawskiej, manu propria. Illustri Magnifico Adamo Skulski eorundem Comiciolorum Marechalco ad manus tradidit, superscriptamque Citationem ante praelibatam Ecclesiam Religiosorum Augustianorum in praesentia numerosae Nobilitatis ad eadem Comiciola Terrae Varavienfis congregatae, voce sua sonorosa publicavit, ad notitiamque omnium deduxit. De quo praesentem fecit Relationem. -- L. S. -- Puchala manu propria. -- Lectum per Młochowski. --

* Pošta.

* Zaświadczenie Marszałka Seymikowego o publikowanym tym Mandacie na Seymiku Ziemi Warszawskiej

Relatio Mandati contra Generosum Casimirum Pułaski pro Judiciis Comicialibus editi.

Actum in Arce Cernenfi Sabbatho post Dominicam Reminiscere Quadragesimalem, videlicet Die Decima Tertia Mensis Martij, Annò Domini Millesimò, Septingentesimò, Septuagesimò, Tertio.

AD Officium Actaque praesentia Castrensis Capitanealia Cernenfia, personaliter veniens Ministerialis Regni Generalis, Nobilis Felix Jabłoński, Authenticus & Juratus, palam, publiceque recognovit. Quia ipse habitis duobus Nobilibus, nempe Generosis, Josepho Pętkowski & Joanne Matykowski Majoris & evidentioris Testimonij gratia, Originale Citationis pro Judiciis Comicialibus Regni, Varaviae proximè celebrandis, Sigillis Majoribus Regni & Magni Ducatus Lithvaniae communitum, manibus Generosorum Secretario-

- Tenor Mandati. rum Sacrae Regiae Majestatis subscriptum, de tenore tali. * STANISLAUS AUGUSTUS Dei Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae, & Czerniechoviae. * Tibi Generoso Casimiro Putaski de Persona, causa infra-scripta, Bonisque tuis generaliter omnibus mandamus, ut coram Judicio Nostro Comiciali, Varsoviae proximè celebrando, à positione praesentis Citationis Nostrae, rectè in sex septimanis, seu tum, dum, & quando causa praesens ex Registro vocandarum Causarum publico ad judicandum acclamata inciderit, personaliter, legitimè, ac peremptoriè compareas: * „ Ad Instantiam Generosorum Instigatorum Regni, & Magni Ducatus Lithuaniae ex munere Officij sui agentium, eorumque Delatorum Generosorum Joannis Osniatowski & Francisci Przeuski, Actorum. „ Qui te, insistendo Legibus Regni, & Senatùs Resultato, tum inhærendo Visionibus & Obductionibus, Citant, seu potius ad incidentiam Causae ex Actoratu & Inscriptione modernorum Actorum, contra Generosos, Stanislaum Strawiński, Valentinum Łukawski, aliosque Criminis Regicidij inculpato, in praedicto Judicio Nostro Comiciali dependentis, additant de, & super eo: * Quia Tu nescitur quo ex motivo & odio contra Serenissimum Regem Poloniae ductus, executionem execrabilis facinoris Regicidij praefatis Generosis Strawiński & Łukawski commisisti, eumque in finem Mandata Tua ad Generosum Łukawski dedisti. Qui Generosi Strawiński & Łukawski cum aliis complicibus, Atrociſſimum Crimen Regicidij, Annò Milleſimò, Septingentimò, Septuagesimò, Primò, Die Tertia Novembris, hic Varsoviae, in Serenissima Regia Persona explentes, in eandem Sacram Personam sacrilegas manus injecerunt, variaque scelera & conatus, in Visionibus & Obductionibus Officiosius fufius expressa, futuro in Termino proponenda, & deducenda, in saepesata Serenissima Regia Persona, Illiusque Aulicis & Curienſibus perpetrarunt, praefatamque Sacram Personam interficere (nisi Illam DEUS Omnipotens salvasset) voluerunt: Post verò perpetratum hocce Crimen, cum dictis Generosis Strawiński & Łukawski Principalibus Regicidis communicationem habuisti, ipsos pecuniis juvasti, nec cum apud Te in Fortalitio Czeſtochoviensi fuerant, eosdem detinuisti, fautorque ipsorum extitisti, & primariam complicitem criminis Regicidij, in Te traxisti. * Quapropter Citaris sive Adcitaris, ad Videndum & Audiendum, Te criminis laesae Majestatis Regiae, reum esse adinveniri, ac declarari, & pro ejusmodi nefando Crimine, pœnas Criminales severissimas super Te extendi, eaque omnia, quae Jus & justitia postulaverint? hac in Causa dici, statui, ac sententiari. Citaris sive Adcitaris, sis igitur pariturus, Terminum attentaturus, & judicialiter ad praemissa responsurus. Datum Varsoviae Die Tertia Martij, Milleſimò, Septingentimò, Septuagesimò, Tertiò, Annò. Locus Sigilli Majoris Regni; Locus Sigilli Majoris Magni Ducatus Lithuaniae. Antonius Sikorski Sacrae Regiae Majestatis, & Sigilli Majoris Regni, Secretarius, manu propria. Josephus Dulęba Praefectus Arcium Palatinatus Brestensis Lithuaniae, Sacrae Regiae Majestatis, Sigilli Majoris Magni Ducatus Lithuaniae

Lithvaniæ Secretarius, editum, * ad Bona Villæ Winiary, Curiamque ibidem sitam, Die hodierna in Actu contenta, exportavit, posuit, & de positione ejusdem Citationis Generoso Andreæ Morawicki, Bonorum dictorum Winiary, Administratori ad manus tradendo, notificavit: De quo præsentem fecit Relationem. -- Ex Actis Castrensis Capitanealibus Cernensibus rescriptum. -- L. S. -- Jafieński. -- Lectum per Domański. -- * 1773. Dnia 22. Miesiãca Marca, w Mieście Czerku na Seymiku Ziemi Czerksey Woźny Generał Szll: Felix Jabłoński Authenticus & juratus, w Obecności wszystkich Obywatelów z Kościoła na ten czas wychodzących, podał do rąk moich Extrakt Autentyczny Relacyi w słowach tych samych, iakich ninieysza jest Relacya, Mandatu intro zawieraiącego się, ex parte JJ. WW. Instygatorów Koronnych y Wielkiego Xięstwa Litewskiego, tudzież Jch Delatorów, Urodzonemu Kazimierzowi Pułaskiemu, w Dobrach Jegoż Winiarach, na Sądy Seymowe blisko w Warszawie następujące, położonego, y takowy Mandat Seymowy Dnia Dzisieyszego, podczas agitującego się terażnieyszego Seymiku, przy licznie na tenże Seymik zgromadzoney Szlachcie, voce sua sonoroſa & præconica przed Kościołem Parafialnym Czerskim, gdzie się Seymik agitował, publikował, obwołał, y każdemu o położonym takowym Mandacie na Seym, publicznie donioſł: na co temuż Woźnemu ninieysze daię zaświadczenie. Działo się na Seymiku Ziemi Czerksey Dnia y Roku ut supra. Jan Antoni Skarbek na Sielcu Słanka, Woyski Starszy Ziemi Czerksey, Marzałek Koła Rycerskiego teyże Ziemi, manu propria. --

* Poſita.

* Zaſwiadczenie Marzałka Seymikowego o publikowanym tym Mandacie na Seymiku Ziemi Czerksey.

Relatio publicati Mandati in Comicialibus ante Comicialibus Terræ Cernensis, contra Generosum Casimirum Pułaski, pro Judiciis Comicialibus editi.

Actum in Arce Cernensi Feria Secunda post Dominicam Latare Quadragesimalem videlicet . Die Vigesima Secunda Mensis Martij, Annò Domini Milleſimò, Septingentesimò, Septuagesimò, Tertio.

AD Officium & Acta præsentia Castrensis Capitanealia Cernensia, personaliter veniens Ministerialis Regni Generalis Nobilis Felix Jabłoński Authenticus & juratus, palam recognovit. Quia ipse habitis secum Nobilibus Symone Zaymoski & Valentinò Kożuchowski, majoris & evidentioris Testimonij gratiã, ad Oppidum Czersko

D

locum-

locumque Comiciolorum Terræ præsentis Cernenfis cõdescendit, ibidemque Die hodierna in Actu contenta, durantibus, & sese agitantibus dictis Comiciolis, Citationem pro Judiciis Comitiorum Regni Varfaviæ proximè celebrandis, ex parte Illustrium Magnificorum Instigatorum Regni & Magni Ducatûs Lithvaniæ, Illorumque Delatorum, Generoso Casimiro Pułaski extraditam, & in Bonis Ipsius Winiary positam, in Extractu Authentico de tenore tali. --

* Relatio positi Mandati. * Actum in Arce Cernenfi Sabbatho post Dominicam Reminiscere Quadragesimalem, videlicet, Die Decima Tertia Mensis Martij, Annò Domini Millesimò, Septingentesimò, Septuagesimò, Tertiò; Ad Officium, Actaque præsentia Castrensis Capitanealis Cernenfis personaliter veniens Ministerialis Regni Generalis Nobilis Felix Jabłoński Authenticus & juratus, palam publicèque recognovit. Quia ipse habitis secum duobus Nobilibus, nempe Generosis Josephò Pętkowski & Joanne Matykowski Majoris & evidentioris Testimonij gratiã, Originale Citationis pro Judiciis Comicialibus Regni Varfaviæ proximè celebrandis, Sigillis Majoribus Regni & Magni Ducatûs Lithvaniæ, comunitum, manibus Generosorum Secretariorum Sacræ Regiæ Majestatis, subscriptum, de tenore tali. * STANISLAUS AUGUSTUS Dei Gratia Rex Poloniæ, Magnus Dux Lithvaniæ, Russiæ, Prussiæ, Masoviæ, Samogitiæ, Kijoviæ, Volhyniæ, Podoliæ, Podlachiæ, Livoniæ, Smolenciæ, Severiæ, & Czerniechoviæ. * ,, Tibi Generoso Casimiro Pułaski, de persona, ,, causa infrascripta, Bonisque Tuis, generaliter omnibus, mandamus, ,, ut coram Judicio Nostro Comitiali, Varfaviæ proximè celebrando, ,, à positione præsentis Citationis Nostræ, rectè in sex septimanis, ,, seu tum, dum, & quando, Causa præsens ex Registro vocandarum Causarum publico ad judicandum acclamata incidit, personaliter, legitimè ac peremptoriè compareas: * ,, Ad Instantiam Generosorum Instigatorum Regni, & Magni Ducatûs Lithvaniæ, ,, ex munere Officij sui agentium, eorundemque Delatorum, Generosorum Joannis Ośniałowski & Francisci Przeuski, Actorum: Qui Te insistendo Legibus Regni & Senatûs Resultato, tum inhærendo Visionibus & Obductionibus Citant, seu potius ad incidentiam Causæ ex Actoratu & inscriptione modernorum Actorum contra Generosos Stanislaum Strawiński, Valentinum Łukawski, aliosque Criminis Regicidij inculpato, in prædicto Judicio Nostro Comiciali dependentis, aditant, de, & super eo: * Quia Tu nescitur quo ex motivo & odio contra Serenissimum Regem Poloniæ ductus, executionem execrabilis facinoris Regicidij præfatis Generosis Strawiński & Łukawski commisisti, eumque in finem Mandata Tua ad Generosum Łukawski dedisti; Qui Generosi Strawiński & Łukawski cum aliis Complicibus atrocissimum Crimen Regicidij Annò Millesimò, Septingentesimò, Septuagesimò, Primò, Die Tertia Novembris, hic Varfaviæ, in Serenissima Regia Persona ex plentes, in eandem Sacram Personam sacrilegas manus injecerunt, variaque scelera & conatus, in Visionibus & Obductionibus Officiosius fufus expressa, futuro in Terminò proponenda, & deducenda, in sæpèfata Serenissima Regia Persona, Illiusque Aulicis & Curiensibus, perpetrarunt, præfatamque Sacram Personam interficere (nisi Illam DEUS

Omni-

Omnipotens salvasset) voluerunt, post verò perpetratum hocce crimen cum dictis Generosis Strawiński & Łukawski Principalibus Regicidis, communicationem habuisti, ipsos pecuniis juvasti, nec cum apud Te in Fortalitio Częstochoviensi fuerant, eosdem detinuisti, fautorque ipsorum extitisti, & primariam complicitatem Criminis Regicidij, in Te traxisti; * Quapropter Citaris, sivè ad-citaris ad Videndum & Audiendum, Te Criminis læsæ Majestatis Regiæ, reum esse adinveniri, ac declarari, & pro ejusmodi nefando crimine pœnas Criminales severissimas super Te extendi, eaque omnia quæ Jus & justitia postulaverint, hac in causa dici, statui, ac sententiarum, citaris sivè ad-citaris, sis igitur pariturus, Terminum attentaturus, & judicialiter ad præmissa responsurus. Datum Varsoviæ, Die Tertia Martij, Millesimò, Septingentesimò, Septuagesimò, Tertiò, Annò. Locus Sigilli Majoris Regni. Locus Sigilli Majoris, Magni Ducatus Lithvaniæ. Antonius Sikorski Sacræ Regiæ Majestatis, & Sigilli Majoris Regni, Secretarius, manu propria. Josephus Dulęba Præfectus Arcium Palatinatus Brestensis Lithvaniæ, Sacræ Regiæ Majestatis, Sigilli Majoris Magni Ducatus Lithvaniæ, Secretarius, editum, * ad Bona Villæ Winiary, Curiamque ibidem sitam, Die hodierna in Actu contenta exportatum, posuit, & de positione ejusdem Citationis Generoso Andreæ Morawicki, Bonorum dictorum Winiary Administratori, ad manus tradendo, notificavit. De quo præsentem fecit Relationem. Ex Actis Castrensis Capitanealibus Cernensibus rescriptum. Lectum per Domański. Jasiński, manu propria. Locus Sigilli Castri præsentis. * Tyfiącznego, Siedmsetnego, Siedmziefiątego, Trzeciego, Dnia Dwudziestego Drugiego Miesiãca Marca, w Mieście Czerku, na Seymiku Ziemi Czerskiej, Woźny Generał Szlachetny Felix Jabłoński Authenticus & juratus, w Obecności wszystkich Obywatelów z Kościoła na ten czas wychodzących, podał do rąk moich Extrakt Autentyczny Relacyi w słowach tych samych; iakich ninieysza jest Relacya Mandatu, intro zawierającego się, ex parte Jaśnie Wielmożnych Instygatorów Koronnych y Wielkiego Xięstwa Litewskiego, tudzież Jch Delatorów, Urodzonemu Kazimierzowi Pułaskiemu, w Dobrach Jegoż Winiarach, na Sądy Seymowe blisko w Warszawie następujące, położonego, y takowy Mandat Seymowy Dnia Dzisieyszego, pod czas agitującego się teraznieyszego Seymiku, przy licznie na tenże Seymik Zgromadzoney Szlachcie, voce sua sonorosa & præconia przed Kościołem Parafialnym Czerskim, gdzie się Seymik agitował, publikował, obwołał, y każdemu o położonym takowym Mandacie na Seym, publicznie doniośł, na co temuż Woźnemu ninieysze dać zaświadczenie. Działo się na Seymiku Ziemi Czerskiej Dnia y Roku ut supra. Jan Antoni Skarbek na Sielcu Słanka, Wojski Starczy Ziemi Czerskiej, Marszałek Koła Rycerskiego teyże Ziemi, manu propria. Illustri Magnifico Joanni Antonio Słanka Tribuno Terræ Cernensis, Comiciolorum Mareschalco Terræ Cernensis, ad manus tradidit, ejusmodique Citationem ante Ecclesiam Parochialem Oppidi Czersko, in præsentia numerosæ Nobilitatis, ad eadem Comitola congregatæ, voce sua sonorosa & præconica pu-

* Conclusio.

* Posita.

* Zaświadczenie Marszałka Seymowego o publikowanym tym Mandacie na Seymiku Ziemi Czerskiej.

blicavit, & ad notitiam omnium deduxit, deducique curavit; De quo præsentem suam fecit Relationem. -- Ex Actis Castrensis Capitanealibus Cernensibus, rescriptum. -- L. S. -- Jasiński, manu propria. -- Lectum per Domański. --

Relatio Mandati contra Generosum Valentinum Zembrzuzki; pro Judiciis Comicialibus editi.

Actum in Castro Zakroczymsi Feria Secunda post Dominicam Oculi Quadragesimalem proxima, videlicet Die Decima Quinta Mensis Martij, Annò Domini Millefimò, Septingentesimò, Septuagesimò, Tertiò.

AD Officium Astaque præsentia Castrensis Capitanealia Zakroczymsia veniens personaliter Ministerialis Regni Generalis Nobilis Albertus Dzierżyński Authenticus & Juratus palam recognovit, in hæc verba. Dnia Trzynastego Marca ieżdżitem do Wsi Naborowca z Mandatem ninieyszym, mając z sobą dla więkzszego Swiadestwa dwoch Szlachty, to jest Jchmość Panow Jacka Godaczewskiego, y Kaźimierza Kowalewskiego, * y takowy Mandat położyłem, tegoż samego Dnia Trzynastego Marca w Naborowcu we Dworze, y do rąk oddałem Matce Jegomości Pana Zembrzuzkiego, o którym Mandacie, przytychże pomienionych Jchmość Szlachcie Jeymości Pani Zembrzuzkiey Matce, aby Jegomość Pan Zembrzuzki Syn Jey na Seym następujący stawał, oznaymiłem, Mandati verò sequitur tenor talis. * STANISLAUS AUGUSTUS Dei Gratia Rex Poloniæ, Magnus Dux Lithvaniæ, Russiæ, Prussiæ, Masoviæ, Samogitiæ, Kijoviæ, Vołhyniæ, Podoliiæ, Podlachiæ, Livoniæ, Smolensciæ, Severiæ, & Czerniechoviæ. * Tibi Generoso Valentino Zembrzuzki, de Persona, Causa infra scripta, Bonisque Tuis generaliter omnibus mandamus, ut coram Judicio Nostro Comiciali, Varsoviæ proximè celebrando, à positione præsentis Citationis Nostræ, rectè in sex septimanis, seu tum, dum, & quando causa præsens ex Regestro vocandarum Causarum publico ad judicandum acclamata inciderit, personaliter, legitime, ac peremptoriè compareas: * „ Ad Instantiam Generosorum Instigatorum Regni, & Magni Ducatûs Lithvaniæ ex munere Officij sui agentium, eorumque Delatorum Generosorum Joannis Ośniałowski & Francisci Przeuski, Actorum. „ Qui te, insistendo Legibus Regni, & Senatûs Resultato, Citant, seu potius ad incidentiam Causæ ex Actoratu & Inscriptione modernorum Actorum,

• Posita.

• Tenor Mandati.

• Citatus.

• Actores.

rum, contra Generosos, Stanislaum Strawinski, Valentinum Lukawski, aliosque Criminis Regicidij inculpato, in dicto Judicio No-
stro Comitali dependentis, adcitant de, & super eo: * Quia Tu
licet sciveris de facta conspiratione & machinatione, infidiisque
in vitam Serenissimi REGIS POLONIAE per supramentionatos Re-
gicidas factis, Tu nihilominus, non modo hanc conspirationem
cohibere non curasti, verum etiam de ejusmodi execrabili conspira-
tione & infidiis, cui intererat? non detulisti, per quod criminis
laesae Majestatis & Regicidij, conatumque in Persona Serenissimi
REGIS POLONIAE, Anno Millesimo, Septingentesimo, Septuagesimo,
Primo, Die Tertia Novembris patratorem, complex directe
vel indirecte extitisti, pœnasque complicitatis eo nomine in Te
traxisti, * Pro quibus decernendis Citaris, sive Adcitaris ad Vi-
dendum & Audiendum, Te criminis laesae Majestatis, reum esse ad-
inveniri, ac Te ratione ejusmodi complicitatis, pœnis adaequatis,
affici, aliaque, quae Jus & justitia postulaverit, hac in Causa, dici,
statui, & sententari. Sis igitur pariturus, Terminum attentatu-
rus, & judicialiter responsurus. Datum Varaviae, Die Tertia Men-
sis Martij, Millesimo, Septingentesimo, Septuagesimo, Tertiô,
Anno. Locus Sigilli Majoris Regni. Locus Sigilli Majoris Magni
Ducatus Lithvaniae. Antonius Sikorski Sacrae Regiae Majestatis,
& Sigilli Majoris Regni, Secretarius, manu propria. Josephus Du-
leba Praefectus Arcium Palatinatus Brestensis Lithvaniae, Sacrae Re-
giae Majestatis, Sigilli Majoris Magni Ducatus Lithvaniae, Secreta-
rius, manu propria. De quo idem Ministerialis praesentem Offi-
cio, & ejus Actis fecit Relationem. -- L. S. -- Wilamowski, ma-
nu propria. -- * Millesimo, Septingentesimo, Septuagesimo, Ter-
tiô. Die Vigesima Secunda Martij, in Miescie Zakroczymsiu na
mieyscu zwyklym Seymikow Zakroczymskich; poniewaz Seymik
Nasz Zakroczymski niedoszedł, y Jasnie Wielmożny Marszałek
Seymikowy nie jest obrany; Więc Szlachetny Woyciech Dzier-
żyński General Wożny podał do rąk moich pierwszego ex Turno
Urzednika, Ziemi Zakroczymskiej, Dnia dzisieyszego, Relacyą
Mandatu w tych samych słowach, iaka jest ninieysza, y takową
Relacyą z Mandatem w srod Rynku Zakroczymskiego, przy li-
cznie Zgromadzoney Szlachcie publicznie y głośnie obwołał, y
każdemu o położonym Wielmożnemu Walentemu Zembrzuskie-
mu przerzeczonym Mandacie donioł, w czym czynię zaświda-
czenie. Theodorus Myszczyński, Judex Terrestris Zakroczymsen-
sis, manu propria.

* Proponit.

Conclusa.

* Zaświadcze-
nie pierwsze-
go ex Turno
Urzednika,
Ziemi Zakro-
czymskiej, o
publikowa-
nym tym Man-
dacie w dzień
przypadające-
go Seymiku w
Zakroczymsiu.

E

Relatio

Relatio publicati Mandati, Die assignatorum,
non tamen subsecutorum Comitiorum ante
Comicialium Terræ Zakroczyimensis, contra
Generosum Valentinum Zembrzuski, pro Judi-
ciis Comicialibus editi.

*Actum in Castro Zakroczyimensi Feriâ Secundâ
post Dominicam Lataræ Quadragesimalem proximi-
mâ, videlicet, Die Vigesima Secunda Mensis Mar-
tij, Annô Domini Millesimô, Septingentesimô,
Septuagesimô, Tertiô.*

AD Officium, Actaque præsentia Castrensia Zakroczyimensia, ve-
niens personaliter Ministerialis Regni Generalis Nobilis Alber-
tus Dzierżyński Authenticus & Juratus palam recognovit, in hæc
verba. Iż ia mając z sobą dwóch Jchmościow Szlachty, Jana Wo-
łowskiego, y Krzysztofa Modzelewskiego dla większego świade-
stwa przybranych, dnia dzisiejszego, wyżej w Akcie wyrażone-
go, byłem w Zakroczymiu, y tamże, ponieważ Seymik niedo-
szedł, y Marszałek Seymikowy nie był obrany, więc najpier-
wzemu ex Turno Urzędnikowi Ziemi Zakroczymskiej, to jest
Wielmożnemu Jegomości Panu Teodorowi Myszczyńskiemu, Sę-
dziemu Ziemskiemu Zakroczymskiemu, na pomieniony Seymik
przybyłemu (Extrakt Autentyczny z niniejszych Akt wzięty Re-
lacyi Mandatu od Jaśnie Wielmożnych Jchmość Panow Instygato-
row Koronnego, y Wielkiego Xięstwa Litewskiego, tudzież Jch
Delatorow Powodow, Wielmożnemu Jegomości Panu Zembrzu-
skiemu Pozwanemu, na Sądy Seymowe, blisko w Warszawie na-
stępujące, wydanego, przezemnie we Wsi Naborowcu tegoż Wiel-
możnego Jegomości Pana Zembrzuskiego, położonego) do rąk od-
dałem, która Relacya Mandatu y z Zaświadczeniem przerzecz-
nego Wielmożnego Sędziego Ziemskiego Zakroczymskiego, tak się
słowo w słowo w sobie ma. * Actum in Castro Zakroczyimensi
Feriâ Secundâ post Dominicam Oculi Quadragesimalem proximâ,
videlicet, Die Decima Quinta Mensis Martij, Annô Domini Mil-
lesimô, Septingentesimô, Septuagesimô, Tertiô. Ad Officium Acta-
que præsentia Castrensia Capitanealia Zakroczyimensia, veniens
personaliter Ministerialis Regni Generalis Nobilis Albertus Dzier-
żyński Authenticus & Juratus, palam recognovit, in hæc verba.
Dnia Trzynastego Marca, iężdżiłem do Wsi Naborowca z Man-
datem niniejszym, mając z sobą dla większego świadectwa dwóch
Szla-

* Tenor Re-
lationis editi
eiusdem Man-
dati.

Szlachty, to iest Jchmość Panow Jacka Godaczewskiego y Kazimierza Kowalewskiego, * y takowy Mandat położyłem tegoż fa-
 * *Posta.*
 mamego Dnia Trzynastego Marca w Naborowcu, we Dworze, y do
 rak oddałem Matce Jegomości Pana Zembrzuskiego, o którym
 Mandacie przy tychże pomienionych Jchmość Szlachcie Jeymości
 Pani Zembrzuskiey Matce, aby Jegomość Pan Zembrzuski Syn
 Jey, na Seym następujący stawał; oznaymitem; Mandati verò
 tenor talis. * STANISLAUS AUGUSTUS Dei Gratia Rex Polo-
 * *Tenor Mandati.*
 niæ, Magnus Dux Lithvaniæ, Russiæ, Prussiæ, Masoviæ, Samo-
 gitæ, Kijoviæ, Vołhyniæ, Podoliæ, Podlachiæ, Livoniæ, Smo-
 lensciciæ, Severiæ, & Czerniechoviæ. * Tibi Generoso Valenti-
 * *Citatus.*
 no Zembrzuski, de Persona, Causa infra scripta, Bonisque Tuis
 generaliter omnibus mandamus, ut coram Judicio Nostro Comi-
 ciali, Varfaviæ proximè celebrando, à positione præsentis Citatio-
 nis Nostræ, rectè in sex septimanis, seu tum, dum, & quando, Cau-
 sa præsens ex Regestro vocandarum Causarum, publico ad judican-
 dum acclamata incidit, personaliter, legitimè, ac peremptoriè
 compareas. * „ Ad Instantiam Generosorum Instigatorum Re-
 * *Actores.*
 „ gni, & Magni Ducatus Lithvaniæ, ex Munere Officii sui agen-
 „ tium, eorumque Delatorum, Generosorum Joannis Osniatowski
 „ & Francisci Przeuski Actorum. „ Qui Te, insistendo Legibus
 Regni & Senatûs Resultato, Citant, seu potius ad incidentiam Cau-
 sæ ex Actoratu & inscriptione modernorum Actorum, contra Ge-
 nerosos, Stanislaum Strawiński, Valentinum Łukawski, aliosque
 Criminis Regicidij Inculpato, in dicto Judicio Nostro Comiciali
 dependentis, adcitant de, & super eo: * Quia Tu licet sciveris
 * *Propositi.*
 de facta conspiratione & machinatione, infidiisque in vitam Sere-
 nissimi Regis Poloniæ per supræmentionatos Regicidas factis, Tu
 nihilominus, non modo hanc conspirationem cohibere non cura-
 sti, verum etiam de ejusmodi execrabili conspiratione & infidiis,
 cui intererat, non detulisti, per quod Criminis læsæ Majestatis &
 Regicidij, conatumque in Persona Serenissimi REGIS POLONIÆ,
 Annò Millefimò, Septingentesimò, Septuagesimò, Primò; Die Ter-
 tia Novembris patratorum, complex directè vel indirectè extitisti;
 pœnasque Complicitatis eò nomine in Te traxisti: * Pro quibus
 * *Conclusio.*
 decernendis citaris sivè adcitaris, ad Videndum & Audiendum,
 Te Criminis læsæ Majestatis reum esse adinveniri, ac Te ratione
 ejusmodi complicitatis, pœnis adæquatis affici, aliaque, quæ Jus &
 justitia postulaverit? hac in Causa dici, statui, & sententiari. Sis
 igitur pariturus; Terminum attentaturus, & judicialiter responsu-
 rus. Datum Varfaviæ, Die Tertia Mensis Martij, Millefimò; Se-
 ptingentesimò, Septuagesimò; Tertiò, Annò. Locus Sigilli Ma-
 joris Regni. Locus Sigilli Majoris Magni Ducatus Lithvaniæ. An-
 tonius Sikorski Sacræ Regiæ Majestatis, & Sigilli Majoris Regni,
 Secretarius, manu propria. Josephus Duleba Præfectus Arcium Pa-
 latinatûs Brestensis Lithvaniæ, Sacræ Regiæ Majestatis, Sigilli
 Majoris Magni Ducatus Lithvaniæ, Secretarius, manu propria. De
 quo idem Ministerialis præsentem, Officio & ejus Actis fecit Relatio-
 nem: Legit Modzelewski. Locus Sigilli Castri Zakroczymsis.

* Zaświadczenie pierwszego ex Turno Urzędnika, Ziemi Zakroczymskiej o publikowanym tym Mandacie w dzień wyznaczony Sęymiku Zakroczymskiej.

Wilamowski, manu propria. * Millesimó, Septingentesimó, Septuagesimó, Tertió, Annó, Die Vigesima Secunda Martij, w Mieście Zakroczymiu, na miejscu zwykłym Sęymikow Zakroczymskich. Ponieważ Sęymik Nasz Zakroczymski niedoszedł, y Jaśnie Wielmożny Marszałek Sęymikowy nie jest obrany; Więc Szlachetny Woyciech Dzierżyński Generał Woźny, podał do rąk moich pierwszego ex Turno Urzędnika Ziemi Zakroczymskiej, Dnia dzisiejszego Relacyą Mandatu, w tych samych słowach, iaka jest niniejsza, y takową Relacyą z Mandatem w śród Rynku Zakroczymskiego przy licznie zgromadzoney Szlachcie, publicznie y głośno obwołał, y każdemu o położonym Wielmożnemu Walentemu Zembrzuskiemu, przereczonym Mandacie, doniósł, w czym czynię zaświadczenie. Theodorus Myszczyński, Judex Terrestris Zakroczymensis, manu propria. (a potym tegoż samego Dnia dzisiejszego poszedłem z przereczoną dwoma Szlachtą uproszonymi, na śród Rynku Zakroczymskiego, y tam przy licznie zgromadzoney Szlachcie na Sęymik, pomienioną Relacyą z Mandatem publikowałem, ogłosiłem, y każdemu do wiadomości o takowym Mandacie Wielmożnemu Walentemu Zembrzuskiemu we Wsi Naborowcu położonym, publicznie donosiłem. De quo ejusmodi Ministerialis præfens Relatio. -- L. S. --

* Zaświadczenie Marszałka Sęymikowego o publikowanym powtórnie tym Mandacie na Sęymiku Ziemi Zakroczymskiej.

Wilamowski, manu propria. -- Legit Pałęcki. -- * 1773. Dnia 5. Miesiąca Kwietnia, w Mieście Zakroczymiu, na Sęymiku Ziemi Zakroczymskiej, Szlachetny Woyciech Dzierżyński, Generał Woźny Authenticus & juratus, mając z sobą dwóch Szlachty, to jest Urodzonych Szymona Rostkowskiego, y Macieja Popowskiego, podał do rąk moich Extrakt Autentyczny Relacyi, w słowach tych samych, iakich niniejsza jest Relacya. Mandatu intro zawierającego się, ex parte Jaśnie Wielmożnych Instygorow Koronnych, y Wielkiego Xięstwa Litewskiego, tudzież Jch Delatorow, Powodow, Urodzonemu Walentemu Zembrzuskiemu w Dobrach Jegóż Naborowcu, na Sądy Sęymowe, w Warszawie blisko następujące położonego, y takowy Mandat Dnia Dzisiejszego, pod czas agitującego się terazniejszego Sęymiku przy tymże Urodzonym Zembrzuskim, y licznie na ten Sęymik zgromadzoney Szlachcie voce sua sonorosa przed Kościołem Farnym, w którym się Sęymik agitował, publikował, obwołał, y każdemu o położonym takowym Mandacie głośno doniósł, na co temuż Woźnemu niniejsze daję zaświadczenie. Działo się na Sęymiku Ziemi Zakroczymskiej, Dnia, Miesiąca, y Roku, ut supra. -- Ludwik Rogala z Zaborowa Zaborowski, Woyski Ziemi Zakroczymskiej, Marszałek Koła Rycerskiego teyże Ziemi: manu propria. --

Relatio

Relatio publicati iteratô Mandati, in Comicialis
ante Comicialibus Terræ Zakroczyimensis, con-
tra Generosum Valentinum Zembrzuski, pro Ju-
diciis Comicialibus editi.

*Actum in Castro Zakroczyimensi Feriâ Secundâ
post Dominicam Ramis Palmarum Quadragesima-
lem, proximâ videlicet, Die Quinta Mensis Apri-
lis, Annô Domini Millesimô, Septingentesimô,
Septuagesimô, Tertiô.*

Coram Officio, Actisque præsentibus Castrensis Capitanealibus
Zakroczyimensibus, comparens personaliter Ministerialis Regni
Generalis Nobilis Albertus Dzierżyński Authenticus & Juratus, pa-
lam recognovit. Quia ipse habitis secum duobus Nobilibus, nempe
Generosis Simone Rostkowski, & Mathæo Popowski, majoris &
evidentioris Testimonij gratiâ, ad Oppidum Zakroczym, Locum
scilicet Comicialorum Terræ Zakroczyimensis, condescendit, ibi-
demque Die hodierna in Actu contenta, durantibus & se se agitantibus
dictis Comitibus, Citationis pro Judiciis Comitiorum Regni,
Varaviae proximè celebrandis; ex parte Illustrium Magnificorum
Infigitorum; Regni, & Magni Ducatus Lithvaniae, Illorumque
Delatorum Actorum; Generoso Valentino Zembrzuski; in Bonis
Ipsius Naborowiec positæ, etiam in eodem Oppido Zakroczym; Die
Vigesima Secunda Mensis Martij, Annô currenti Millesimô, Septin-
gentesimô, Septuagesimô, Tertiô; Die nempe destinatorum; non
tamen effectuorum Comitiorum; coram numerosa Nobilitate
pro iisdem Comitibus congregata, proclamatae & publicatae; Rela-
tionem in Extractu Authentico ex Actis præsentibus deprompto;
tenoris talis: -- * Actum in Castro Zakroczyimensi; Feriâ Secundâ
post Dominicam Lætare Quadragesimalem proximâ, videlicet, Die
Vigesima Secunda Mensis Martij, Annô Domini Millesimô; Se-
ptingentesimô, Septuagesimô, Tertiô: Ad Officium Actaque præ-
sentia Castrensis Capitanealia Zakroczyimensia; veniens persona-
liter Ministerialis Regni Generalis Nobilis Albertus Dzierżyński
Authenticus & Juratus, palam recognovit; in hæc verba: Iż ia
mając z sobą dwóch Szlachty Jana Wołowkiego y Krzysztofa Mo-
dzelewskiego; dla większego świadectwa przybranych, Dnia Dzi-
siejszego, wyżej w Akcie wyrażonego; byłem w Zakroczymiu,
y tamże; ponieważ Seymik niedoszedł, y Marszałek Seymikowy
nie był obrany; więc najpierwszemu ex Turno Urzędnikowi
Ziemi Zakroczymskiej, to jest Wielmożnemu Jegomości Panu
Teodorowi Myszczyńskiemu Sędziemu Ziemskiemu Zakroczym-
skiemu na pomieniony Seymik przybyłemu; Extrakt Autenty-
czny z niniejszych Akt wyięty, Relacyi Mandatu od Jaśnie Wiel-
możnych

* Relatio pu-
blicati ejus-
dem Mandati,
die determi-
natorum, non
tamen subse-
cutorum, Co-
micialorum
Terræ Zakro-
czyimensis.

możnych Jchmościow Panow Instygatorów, Koronnego y Wielkiego Xięstwa Litewkiego, tudzież Jch Delatorow, Powodow, Wielmożnemu Jegomości Panu Walentemu Zembrzuskemu Pozwanemu, na Sądy Seymowe, blisko w Warszawie następujące, wydane, przezemnie we Wsi Naborowcu, tegoż Wielmożnego Jegomości Pana Zembrzuskiego, położonego, do rąk oddałem, która Relacya Mandatu y z zaświadczeniem przerzeczonego Wielmożnego Sędziego Ziemskiego Zakroczymskiego, tak się słowo w słowo w sobie ma: * *Actum in Castro Zakroczymsi Feriâ Secundâ post Dominicam Oculi Quadragesimalem proximâ, videlicet, Diê Decima Quinta Mensis Martij, Annô Domini Millefimô, Septingentesimô, Septuagesimô, Tertiô. Ad Officium Aſtaque præſentia Caſtrenſia Capitanealia Zakroczymsia veniens perſonaliter Miniſterialis Regni Generalis, Nobilis Albertus Dzierżyński Authenticus & juratus, palam recognovit in hæc verba. Dnia Trzynastego Marca ieżdżiłem do Wsi Naborowca z Mandatem ninieyszym, mając z sobą dla więkzszego świadcstwa dwóch Szlachty, to iest Jchmość Panow Jacka Godaczewskiego, y Kazimierza Kowalewskiego, y takowy Mandat położyłem tegoż samego Trzynastego Dnia, w Naborowcu, we Dworze, y do rąk oddałem Matce Jegomości Pana Zembrzuskiego, o którym Mandacie przy tychże pomienionych Jchmość Szlachcie Jeymości Pani Zembrzuskiej Matce, aby Jegomość Pan Zembrzuski Syn Jey, na Seym następujący stawał oznaymiłem. Mandati verò sequitur tenor talis. **

*STANISLAUS AUGUSTUS Dei Gratia Rex Poloniae, Magnus Dux Lithvaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Kijoviae, Volhyniae, Podoliae, Podlachiae, Livoniae, Smolensciae, Severiae, & Czerniechoviae. * „ Tibi Generoso Valentino Zembruski, de „ Persona, causa infraſcripta, Bonisque Tuis, generaliter omnibus, mandamus, ut coram Judicio Nostro Comitiali, Varſaviae „ proximè celebrando, à positione præſentis Citationis Noſtræ, „ reſtè in sex septimanis, seu tum, dum, & quando, Cauſa præſens ex Regeſtro vocandarum Cauſarum publico ad judicandum „ acclamata inciderit, perſonaliter, legitimè, ac peremptoriè compareas: * Ad Instantiam Generosorum Inſtigatorum Regni, & Magni Ducatus Lithvaniae, ex munere Officij ſui agentium, eorundemque Delatorum, Generosorum Joannis Oſniałowski & Franciſci Przeuſki, Actorum. Qui Te inſiſtendo Legibus Regni & Senatus Reſultato, Citant, seu potius ad incidentiam Cauſæ ex Actoratu & inſcriptione modernorum Actorum, contra Generosos Stanislaum Strawiński, Valentinum Łukawski, aliosque Criminis Regicidij inculpatos, in dicto Judicio Nostro Comiciali dependentis, aditant, de, & ſuper eo: * Quia Tu licet ſciveris de facta conſpiratione & machinatione, inſidiisque in vitam Sereniſſimi Regis Poloniae per ſupranominatos Regicidias factis, Tu nihilominus non modo hanc conſpirationem cohibere non curasti, verum etiam de ejusmodi execrabili conſpiratione & inſidiis, cui intererat? non detulisti, per quod criminis læſæ Majestatis & Regicidij, conatumque in Persona Sereniſſimi Regis Poloniae, Annô Milleſimô, Septingentesimô, Septuagesimô, Primô, Diê Tertia Novembris*

* Relatio poſiti ejusdem Mandati.

* Tenor Mandati.

* Citatus.

* Actores.

* Propositio.

bris patratorum, complex directè vel indirectè extitisti, pœnasque complicitatis eo nomine in Te traxisti, pro quibus decernendis citaris, sive ad citaris, ad Videndum & Audiendum, Te criminis læsæ Majestatis reum esse adinveniri, ac te ratione ejusmodi complicitatis pœnis adæquatis affici, aliaque, quæ Jus & justitia postularit? hac in Causa dici, statui & sententiari. Sis igitur pariturus, Terminum attentaturus, & judicialiter responsurus. Datum Varfaviæ, Die Tertia Mensis Martij, Millefimô, Septingentefimô, Septuagesimô, Tertiô, Annô. Locus Sigilli Majoris Regni. Locus Sigilli Majoris, Magni Ducatus Lithvaniæ. Antonius Sikorski Sacræ Regiæ Majestatis, & Sigilli Majoris Regni, Secretarius, manu propria. Josephus Dulęba Præfectus Arcium Palatinatus Breftenfis Lithvaniæ, Sacræ Regiæ Majestatis, Sigilli Majoris Magni Ducatus Lithvaniæ, Secretarius, manu propria. De quo idem Ministerialis præsentem Officio & ejus Actis fecit Relationem. Legit Modzelewski. Locus Sigilli Caftri Zakroczymentis. Wilamowski, manu propria. * Millefimô, Septingentefimô, Septuagesimô, Tertiô, Annô, Die Vigesima Secunda Martij, w Mieście Zakroczymiu, na mieyscu zwykłym Seymikow Zakroczymskich. Ponieważ Seymik Nasz Zakroczymski niedoszedł, y Jaśnie Wielmożny Marszałek Seymikowy nie jest obrany; Więc Szlachetny Woyciech Dzierżyński Generał Woźny, podał do rąk moich pierwszego ex Turno Urzędnika Ziemi Zakroczymskiej, Dnia dzisiejszego, Relacją Mandatu, w tych samych słowach, iaka jest niniejsza, y takową Relacją z Mandatem w śród Rynku Zakroczymskiego, przy licznie zgromadzoney Szlachcie, publicznie, y głośno obwołał, y każdemu o położonym Wielmożnemu Walentemu Zembruskiemu przerzeczonym Mandacie, doniosł, w czym czynię zaświadczenie. Teodorus Myzyczyński Judex Terrestris Zakroczymentis, manu propria. A potym tegoż samego Dnia dzisiejszego poszedłem z przerzeczoną dwoma Szlachtą uproszonymi na śród Rynku Zakroczymskiego, y tam przy licznie zgromadzoney Szlachcie na Seymik, pomienioną Relacją z Mandatem publikowałem, y ogłosiłem, y każdemu do wiadomości o takowym Mandacie Wielmożnemu Walentemu Zembruskiemu we Wsi Naborowcu położonym, publicznie doniosłem. De quo ejusdem Ministerialis præfens Relatio. Legit Fałęcki; Locus Sigilli Caftri Zakroczymentis. Wilamowski, manu propria. Sub tractu verò celebratorum Comiciolorum attestati, editi Mandati, tenor ejusmodi. * Millefimô, Septingentefimô, Septuagesimô, Tertiô, Annô, Dnia Piątego Miesiąca Kwietnia, w Mieście Zakroczymiu, na Seymiku Ziemi Zakroczymskiej, Szlachetny Woyciech Dzierżyński Generał Woźny Authenticus & Juratus, mając z sobą dwóch Szlachty, to jest Urodzonych Szymona RoŹkowskiego, y Macieja Popowskiego, podał do rąk moich Extrakt Autentyczny Relacji; w słowach tych samych, iakich niniejsza jest Relacja Mandatu, intro zawierającego się, ex parte Jaśnie Wielmożnych Instygatorów Koronnych y Wielkiego Xięstwa Litewskiego; tudzież Jch Delatorow, Powodow, Urodzonemu Walentemu Zembruskiemu, w Dobrach Jegoż Naborowcu, na Sądy Sey-

* Zaświadczenie pierwszego ex Turno Urzędnika Ziemi Zakroczymskiej, o publikowanym tym Mandacie w dzień przypadającego Seymiku Zakroczymskiego.

* Zaświadczenie Marszałka Seymikowego Ziemi Zakroczymskiej; o publikowanym powtórze tym Mandacie na Seymiku Zakroczymskim.

mowe, w Warszawie blisko następujące położonego, y takowy Mandat Dnia dzisiejszego, pod czas agitującego się terazniejszego Seymiku, przy tymże Urodzonym Zembrzuskim, y licznie na tenże Seymik zgromadzoney Szlachcie, voce sua sonorosa przed Kościołem Farnym, w którym się Seymik agitował, publikował, obwołał, y każdemu o położonym takowym Mandacie głośno doniosł: Na co temuż Woźnemu niniejsze daię zaświadczenie. Działo się na Seymiku Ziemi Zakroczymskiej, Dnia, Miesiąca, y Roku, ut supra. Ludwik Rogala z Zaborowa Zaborowski, Woycki Ziemi Zakroczymskiej, Marszałek Koła Rycerskiego teyże Ziemi, manu propria. Illustri Magnifico Ludovico Rogala de Zaborowo Zaborowski Tribuno Terræ Zakroczymensis, modernorum Comiciolorum Marechalco ad manus tradidit, & insuper supraexaratam Citationem itidem Die hodierna in præsentia ejusdem Generosi Valentini Zembrzuski, & numerosæ Nobilitatis, ad eadem Comiciola congregatæ, ante Ecclesiam Parochialem Sanctæ Crucis, in qua celebrabantur dicta Comiciola voce sua sonorosa publicavit, proclamavit, & ad notitiam omnium deduxit. De quo præsentem fecit relationem. Ex Actis Castrensis Capitanealibus Zakroczymensibus rescriptum. -- L.S. -- Wilamowski, manu propria. -- Legit Falęcki, manu propria. --

Relatio Mandati contra Generosum Mathæum Gadowski, pro Judiciis Comicialibus editi.

Actum in Arce Ciechanoviensi, Feriâ Quintâ, pridie Festi Sancti Josephi Sponsi Beatissimæ Virginis Mariæ, nempe, Die Decima Octava Mensis Martij, Annô Domini Millesimô, Septingentesimô, Septuagesimô, Tertiô.

Coram Officio, & Actis præsentibus Castrensis Capitanealibus Ciechanoviensibus, personaliter comparens Ministerialis Regni Generalis, Nobilis Adalbertus Wiśniewski Authenticus & Juratus, palam recognovit. Quia ipse habitis secum Nobilibus, nempe Generosis Valentinô Gostomski Burgrabiô Castrensi Ciechanoviensi, & Benedictô Gadowski, gratiâ evidentioris Testimonij adhibitis, Originale Citationis infrascriptæ, pro Judiciis Comiciorum Regni, proximè, Varsoviæ celebrandis, Sigillis Majoribus, Regni, & Magni Ducatus Lithvaniæ, communitum, ac manibus Secretariorum, eorundem Sigillorum, subscriptum, de tenore tali. * STANISLAUS AUGUSTUS Dei Gratia Rex Poloniæ, Magnus Dux Lithvaniæ, Russiæ, Prussiæ, Masoviæ, Samogitiæ, Kijoviæ, Volhyniæ, Podoliæ, Podlachiæ, Livoniæ, Smolensciæ, Severiæ, & Czer-

* Tenor Mandati.

Czerniechoviæ. * Tibi Generoso, Mathæo Gadomski, olim Ge- * Citatus.
nerosi Jacobi Gadomski, Filio, de Persona, Cauſa infraſcripta, Bo-
nisque Tuis generaliter omnibus, mandamus, ut coram Judicio
Noſtro Comiciali, Varſaviæ proximè celebrando, à poſitione præ-
ſentis Citationis Noſtræ, rectè in ſex ſeptimanis, ſeu verius tum,
dum, & quando, Cauſa præſens ex Aſtoratu & inſcriptione infra-
ſcriptorum Aſtorum, contra Generoſos Valentinum Łukawski,
Stanislaum Strawiński, aliosque Criminis Regicidii inculpatoſ, &
te citatum, in dicto Judicio Noſtro Comiciali dependens, acclama-
ta inciderit, perſonaliter, legitimè, ac peremptoriè compareas.

* Ad Infantiam Generoſorum Inſtigatoſum, Regni, & Magni Du- * Aſtores.
catùs Lithvaniæ, ex Munere Officii ſui agentium, eorumque De-
latorum, Generoſorum Joannis Oſniałowski & Franciſci Przeuſki,
Aſtorum. Qui Te, Citant, ſeu potius ad paratam Citationem, &
ad paratam eandem Cauſam adcitant de, & ſuper eo: * Quia Tu * Propoſitio.

cum ſupramentionatiſ Criminis Regicidij inculpatis, auſus es An-
nò Milieſimò, Septingentefimò, Septuageſimò, Primò, Die Tertia
Novembris, hic Varſaviæ, in Perſonam Sereniſſimi Regiſ Poloniæ
Sacrilegas manus iniicere, variaque ſcelera & conatus, in eadem
Sacra Perſona, fuſius tibi futuro in Termino proponenda, perpe-
trare. * Quapropter Citariſ, ſeu potius ad incidentiam præmen- * Concluſio.

tionatæ cauſæ adcitariſ, ad Videndum & Audiendum, Te Crimi-
niſ læſæ Majeſtatiſ Regiæ, reum eſſe adinveniri, & declarari, ac
pro ejuſmodi nefando crimine, pænas Criminales ſeveriſſimas ſu-
per Te extendi, & ea omnia, quæ Jus & juſtitia poſtulaverit, hac
in Cauſa dici, ſtatui, ac ſententiari. Siſ igitur pariturus, Termi-
num attentaturus, & judicialiter ad præmiſſa reſponſurus. Datum
Varſaviæ, Die Tertia Menſiſ Martij, Milieſimò, Septingentefimò,
Septuageſimò, Tertiò, Annò. Locus Sigilli Majoriſ Regni. An-
toniuſ Sikorſki Sacræ Regiæ Majeſtatiſ, & Sigilli Majoriſ Regni,
Secretariuſ, manu propria. Locus Sigilli Majoriſ Magni Ducatùs
Lithvaniæ. Joſephuſ Dułęba Præfectuſ Arcium Palatinatùs Bre-
ſtenſiſ Lithvaniæ, Sacræ Regiæ Majeſtatiſ, Sigilli Majoriſ Ma-
gni Ducatùs Lithvaniæ, Secretariuſ, manu propria. * Ad Bona * Poſita.

Bieński Karkuty, fortem & curiam Generoſi Citati Mathæi Gadom-
ſki ibidem ſitam, Die hodierna in Aſtu contenta exportavit, &
in præſentia Nobiliuſum ſupra nominatoſum, ſibi adhibitoſum poſuit,
de poſita ejuſmodi citatione Generoſo Fabiano Zaliwſki in eiſdem
Bonis, ſeu ſortibuſ Generoſi Mathæi Gadomſki, vigore Juris obli-
gatorij, manenti, notificavit & publicavit, de quo ejuſ Relatio.
Ex Prothocollo Caſtrenſi Capitaneali Ciechanovienciſ reſcriptum. --
-- L. S. Chmieleński, manu propria. -- Legit Zbikowſki. -- * Mil-
leſimò, Septingentefimò, Septuageſimò, Tertiò, Annò, Dnia Pię-
tego Mieſiãca Kwietnia, w Mieſcie Ciechanowie, na Seymiku
Ziemi Ciechanowſkiej Szlachetny Woyciech Wiſniewſki General
Woźny Authenticuſ & juratuſ, maiãc z ſobã dwoch Szlachty, to
ieſt Urodzonych Jozefa Zuchowſkiego, Woyciecha Rycickiego,
podał do rãk moich Extrakt Autentyczny Relacyi, w ſłowach tych
ſamych, iakich ninieyſza ieſt Relacya, Mandatu intro zawieraiã-
cego ſię, ex parte JJ. WW. Inſtygatoſow Koronnych, y Wielkie-

* Zaſwiadcze-
nie Marſzałka
Seymikowego
Ciechanow-
ſkiego, o pu-
blikowanym
tym Mandacie
na Seymiku
Ziemi Ciecha-
nowſkiej.

go Xięstwa Litewskiego, tudzież Jch Delatorow, Powodow, Urodzonemu Mateuszowi Gadamskiemu, w Dobrach Jegoż Bieńkach, Karkutach, na Sądy Seymowe, w Warszawie blisko następujące, położonego, y takowy Mandat Dnia dzisieyszego, podczas agitującego się terażnieyszego Seymiku, przy licznie na tenże Seymik zgromadzoney Szlachcie, voce sua sonorosa przed Kościołem Farnym Ciechanowskim, w którym się Seymik agitował, publikował, obwołał, y każdemu o położonym takowym Mandacie głośno doniosł: na co temuż Woźnemu ninieysze daię zaświadczenie. Działo się na Seymiku Ziemi Ciechanowskiej, Dnia, y Roku, ut supra. Stanislaus Młodzianowski, Surrogatus Judex Castrensis Ciechanoviensis, Marechalculus Terræ Ciechanoviensis, manu propria.

Relatio publicati Mandati, Die assignatorum, non tamen subsecutorum Comicialorum anre Comicialium, Terræ Ciechanoviensis, contra Generosum Mathæum Gadamski, pro Judiciis Comicialibus editi.

Actum in Arce Ciechanoviensi Feria Secunda post Dominicam Latare Quadragesimalem nempe, Die Vigesima Secunda Mensis Martij, Annô Domini Millesimô, Septingentesimô, Septuagesimô, Tertio.

COram Officio & Actis præsentibus Castrensis Capitanealibus Ciechanoviensibus, personaliter comparens Ministerialis Regni Generalis Nobilis Albertus Wiśniewski Authenticus & juratus, palam recognovit, in hæc verba: Iż ia mając z sobą dwóch Szlachetnie Urodzonych Woyciecha Tarnowskiego, y Mikołaja Kownackiego, dla większey wiary sobie przybrałych, przybywszy Dnia dzisieyszego tu do Ciechanowa, zadofyc czyniac Prawu, chciałem Jaśnie Wielmożnym, Wielmożnym Jchmość Panom na Seymik zgromadzonym, o Mandacie na Seym z strony Jaśnie Wielmożnych Instygatorow Koronnego, y Wielkiego Xięstwa Litewskiego, oraz Jch Delatorow Jchmość Panow Jana Ośniałowskiego, y Franciszka Przeuskiego Powodow, przeciwko Jegomość Panu Mateuszowi Gadamskiemu, do Dobr Bieńkow Karkutow, Dnia Ośmnastrgo Miesiąca, y Roku teraz biegnących, wydanym, a do Kfiąg ninieyszych tegoż Dnia, podług mego zeznania, przyjętym, publiczne uczynić doniesienie, lecz gdy ten Seymik swego nie wziął skutku, zaczym tylko przed Kościołem Farnym Ciechanowskim, (w którym

rym Seymiki odprawiać się zwykły) o wyżej namienionym Mandacie wielu przytomnym różney Kondycyi Osobom, uwiadomienie publiczne uczynilem, y ogłosilem, de quo ejus Relatio. Ex Prothocollo Castrensi Capitaneali Ciechanoviensi rescriptum. -- L. S. -- Chmielenki, manu propria. -- Legit Zbikowski. --

Relatio publicati iteratô Mandati in Comiciolis
ante Comicialibus Terræ Ciechanoviensis, con-
tra Generosum Mathæum Gadowski, pro Ju-
diciis Comicialibus editi.

*Actum in Arce Ciechanoviensi Feriâ Secundâ post
Dominicam Ramis Palmarum, nempe Die Quinta
Mensis Aprilis, Annô Domini Millefimô, Septin-
gentesimô, Septuagesimô, Tertiô.*

COram Officio Actisque præsentibus Castrensis Capitanealibus Ciechanoviensibus, personaliter comparens Ministerialis Regni Generalis Nobilis Adalbertus Wiśniewski Authenticus & Juratus, palam, publicèque recognovit. Quia ipse habitis secum duobus Nobilibus, nempe Generosis Josepho Łochowski & Alberto Rycicki majoris & evidentioris Testimonij gratiâ, ad Oppidum Ciechanow, locum scilicet Comiciolorum Terræ Ciechanoviensis, condescendit, ibidemque Die hodierna in Actu contenta, durantibus, & se se agitantibus dictis Comiciolis, Citationis pro Judiciis Comiciolorum Regni, Varisviæ proximè celebrandis, ex parte Illustrium Magnificorum Instigatorum, & Magni Ducatus Lithvaniæ, Illorumque Delatorum Actorum, Generoso Mathæo Gadowski, in Bonis ipsius Bienki Karkuty positæ, & jam in eodem Oppido Ciechanow, Die Vigesima Secunda Mensis Martij, Annô currenti 1773. Die nempe destinatorum, non tamen effectuorum Comiciolorum, coram numerosa Nobilitate, pro iisdem Comiciolis congregatæ, proclamatæ & publicatæ; Relationem in Extractu Authentico ex Actis præsentibus deprompto, tenoris talis. * Actum in Arce Ciechanoviensi Feria Quinta pridie Festi Sancti Josephi Sponsi Beatissimæ Virginis Mariæ, nempe Die Decima Octava Mensis Martij, Annô Domini Millefimô, Septingentesimô, Septuagesimô, Tertiô. Coram Officio & Actis præsentibus Castrensis Capitanealibus Ciechanoviensibus personaliter comparens Ministerialis Regni Generalis, Nobilis Adalbertus Wiśniewski Authenticus & Juratus, palam recognovit; Quia ipse habitis secum Nobilibus, nempe Generosis Valentinô Gostomski Burgrabiô Castrensi Ciechanoviensi, & Benedictô Gadowski, gratiâ evidentioris Testimonij adhibitis, Ori-

* Tenor Relationis editi ejusdem Mandati.

- ginale citationis infraſcriptæ, pro Judiciis Comiciorum Regni proximè Varſaviæ, celebrandorum, Sigillis Majoribûs, Regni, & Magni Ducatûs Lithvaniæ communitum, ac manibûs Secretariorum eorundem Sigillorum ſubſcriptum, de tenore tali. * STANISLAUS AUGUSTUS Dei Gratia Rex Poloniæ, Magnus Dux Lithvaniæ, Ruſſiæ, Pruſſiæ, Maſoviæ, Samogitiæ, Kijoviæ, Vołhyniæ, Podoliæ, Podlachiæ, Livoniæ, Smolenſciæ, Severiæ, & Czerniechoviæ. * Tibi Generoſo Mathæo Gadomski, olim Generoſi Jacobi Gadomski, Filio, de Perſona, Cauſa infraſcripta, Bonisque Tuis generaliter omnibus, mandamus, ut coram Judicio Noſtro Comiciali, Varſaviæ proximè celebrando, à poſitione præſentis Citationis, rectè in ſex ſeptimanis, ſeu verius tum, dum, & quando, cauſa præſens ex Actoratu & inſcriptione infraſcriptorum Actorum contra Generoſos Valentinum Łukawski, Stanislaum Strawiński, alioſque Criminis Regicidij inculpatos, & Te citatum in diſto Judicio Noſtro Comiciali dependens, acclamata inciderit, perſonaliter, legitimè, ac peremptoriè compareas. * Ad Inſtantiam Generoſorum Inſtigatorem, Regni, & Magni Ducatûs Lithvaniæ ex munere Officij ſui agentium, eorumque Delatorum Generoſorum Joannis Oſniałowski & Franciſci Przeuſki, Actorum: Qui Te Citant, ſeu potius ad paratam citationem, paratamque inſcriptionem & ad paratam eandem Cauſam adcitant, de, & ſuper eo:
- Tenor Mandati.
 - Citatus.
 - Actores.
 - Propoſitio.
 - Concluſio.
 - Poſita.
- * Quia Tu cum ſupramentionatis Criminis Regicidij inculpatis auſus es, Annò 1771, Die Tertia Novembris, hic Varſaviæ, in Perſonam Sereniſſimi Regis Poloniæ ſacrilegas manus iniicere, varique ſcelera & conatus in eadem Sacra Perſona, fuſius tibi futuro in Termino proponenda, perpetrare. * Quapropter citaris ſivè potius ad incidentiam præmentionæ cauſæ adcitaris, ad videndum & audiendum, Te Criminis læſæ Majestatis Regiæ reum eſſe adinveniri & declarari, ac pro ejuſmodi nefando crimine, pænas Criminales ſeveriſſimas ſuper Te extendi, & ea omnia, quæ Jus ac juſtitia poſtulaverit, hac in Cauſa dici, ſtatui & ſententiari. Sis igitur pariturus, Terminum attentaturus, & judicialiter ad præmiſſa reſponſurus. Datum Varſaviæ, Die Tertia Menſis Martij, Milleſimò, Septingentefimò, Septuageſimò, Tertiò, Annò. Locus Sigilli Majoris Regni. Antonius Sikorski Sacræ Regiæ Majestatis, & Sigilli Majoris Regni, Secretarius, manu propria. Locus Sigilli Majoris Magni Ducatûs Lithvaniæ. Joſephus Dulęba Præfectus Arcium Palatinatus Breſtenſis Lithvaniæ, Sacræ Regiæ Majestatis, Sigilli Majoris Magni Ducatûs Lithvaniæ, Secretarius, manu propria. * Ad Bona Bienki, Karkuty, ſortemque & Curiam citati Generoſi Mathæi Gadomski ibidem ſitam; Die hodierna in Actu contenta exportavit, & in præſentia Nobilium ſupranominatorum, ſibi adhibitorum, poſuit, de poſita ejuſmodi citatione Generoſo Fabiano Zaliwſki in eiſdem Bonis ſeu ſortibus Generoſi Mathæi Gadomski, vigore Juris Obligatorij manenti, notificavit, & publicavit; De quo ejuſ Relatio. Ex Prothocollo Caſtrenſi Capitaneali Ciechanoviænſi reſcriptum. Chmieleński, manu propria. Legit Zbikowski. Locus Sigilli Caſtri illius.

illius. * Milleſimò, Septingentefimò, Septuageſimò, Tertio, Annò, Dnia Piątego Kwietnia, w Mieſcie Ciechanowie, na Seymiku Ziemie Ciechanowskiej Szlachetny Woyciech Wiſniewski General Woźny Authenticus & juratus, mając z sobą dwóch Szlachty, to ieſt Urodzonych Józefa Zochowskiego, y Józefa Rycickiego, podał do rąk moich Extrakt Autentyczny Relacyi, w ſłowach tych ſamych, iakich ninieyſza ieſt Relacya Mandatu intro zawierającego ſię, ex parte Jaśnie Wielmożnych Inſtygatorów Koronnych, y Wielkiego Xięstwa Litewkiego, tudzież Jch Delatorow, Powodow, Urodzonemu Mateufzowi Gadomſkiemu w Dobrach Jegoż Bieńkach Kaſkutach, na Sądy Seymowe, w Warſzawie bliſko naſtępujące położonego, y takowy Mandat, Dnia dziſieyſzego, pod czas agitującego ſię teraznieyſzego Seymiku, przy licznie na ten Seymik zgromadzoney Szlachcie, voce ſua ſonorofa przed Kościołem Farnym, w którym ſię Seymik agitował, publikował, obwołał, y każdemu o położonym takowym Mandacie głoſno donioſł. Na co temuż Woźnemu ninieyſze daie zaſwiadczenie: Działo ſię na Seymiku Ziemie Ciechanowskiej, Dnia, Mieſiaca, y Roku, ut ſupra. Stanislaus Młodzianowski Surrogatus Judex Caſtrenſis Ciechanoviensis, Mareſchalcus Terræ Ciechanoviensis, manu propria. Illuſtri Magnifico Stanislao Młodzianowski, Surrogato Judici Caſtrenſi Ciechanoviensi, Modernorum Comiciolorum Terræ Ciechanoviensis Mareſchalco, ad manus tradidit, & inſuper, ſupra exaratam Citationem itidem Die hodierna, in præſentia numeroſæ nobilitatis ad eadem Comiciola congregatæ, ante Eccleſiam Pharenſem Ciechanoviensem, in qua celebrabantur dicta Comiciola, voce ſua ſonorofa publicavit, proclamavit, & ad notitiam omnium deduxit. De quo præſentem fecit Relationem. Ex Prothocollo Caſtrenſi Capitaneali Ciechanoviensi reſcriptum. -- L. S. -- Chmieleński; manu propria. -- Legit Kołakowski. --

* Zaſwiadczenie Marſzałka Seymikowego Ciechanowskiego, o publikowanym tym Mandacie na Seymiku Ziemie Ciechanowskiej.

Konſtytucya Seymowa o odſądzeniu Sprawy reſpectu Criminis læſæ Maieſtatis Regiæ.

*Actum in Curia Regia Varſavienſi Feria Quarta
poſt Dominicam Rogationum, videlicet, Die Decima
Nona Menſis Maij, Annò Domini Milleſimò,
Septingentefimò, Septuageſimò, Tertio:*

AD Officium Aſtaque præſentia Caſtrenſia Capitanealia Varſavienſia veniens Magnificus Florianus Drewnowski Pincerna Terræ Łomzenſis, Confæderationis Generalis & Comitiorum Extraordinariorum Regni Secretarius, eidem Officio & Actis præſentibus Conſtitutionem in Comitiiſ Extraordinariis Regni ſancitam tenoristalis:

H

SPRA-

SPRAWA CRIMINIS LÆSÆ MAJESTATIS.

Tenor Kon-
fytucyi.

Ponieważ Stany Zgromadzone żądają po Nas, żeby Sądy dla od sądzenia wifzącey Sprawy Criminis Læfæ Noſtræ Majestatis nie-bawnie wyznaczone były, a Delegacya następująca z tychże Stanow Limity Seymu potrzebuie. Więc za powszechną tychże Stanow zgodą ſtanowiemy, iż ta Sprawa w przeciągu Limity od sądzona bydź ma. Adam Łodzian Poniński Kuchmistrz Koronny, Marzałek Konfederacyi Generalney Koronny y Seymowey, manu propria. Michał Hm Radziwiłł Miecznik W. X. Litt., Marzałek Konfederacyi Generalney Wielkiego Xięstwa Litewskiego y Seymowey. Poſt cujus quidem Conſtitutionis in Acta præſentia Ingroſſationem Originale ejusdem idem Offerens rurfus ad ſe recepit, & de recepto Sibiquè extradito Officium præſens quietavit quietatquè Præſentibus -- Puchała, manu propria. -- Lectum per Bielawſki. --

S U B E O D E M A C T U.

AD Officium & Acta præſentia Caſtrenſia Capitanealia Variavienſia perſonaliter veniens Magnificus Florianus Drewnowski Pincerna Terræ Łomzenſis Confæderations Generalis & Comitiorum Extraordinariorum Regni Secretarius, Eidem Officio & Actis præſentibus Seriem Illuſtrium Magnificorum Nuntiorum, ad Decidendam Cauſam Criminis Læfæ Majestatis, ex Equeſtri Ordine Delegatorum Introcontentam obtulit & ad ingroſſandum in Acta præſentia porrexit, tenoris talis:

E X E Q U E S T R I O R D I N E.

Series J.WW.
Sędziow ex E-
queſtri Ordine
Delegowan-
nych do Są-
dzenia tej
Sprawy, re-
ſpectu Crimi-
nis læfæ Ma-
jestatisRegiæ.

Delegowani do sądzenia Sprawy Criminis Læfæ Majestatis Jaśnie Wielmożny Przyłubski Sędzia Ziemski Brzeſki, Poſeł Inowrocławski. Jaśnie Wielmożny Sumiński Podczafzy y Poſeł Ziemi Dobrzyńskiej. Jaśnie Wielmożny Szamocki Chorąży y Poſeł Ziemi Warszawskiej. Jaśnie Wielmożny Karniewski Piſarz y Poſeł Ziemi Rożańskiej. Jaśnie Wielmożny Chwalibog Komornik Graniczny Xięski, Poſeł Krakowski. Jaśnie Wielmożny Tarkowski Czeſnik, Piſarz Grodzki y Poſeł Ziemi Mielnickiej. Jaśnie Wielmożny Czczel Sudymontowicz Poſeł Braclawski. Jaśnie Wielmożny Wielowieyski Poſeł Braclawski. Jaśnie Wielmożny Szauman Sędzia Grodzki y Poſeł Braclawski. Jaśnie Wielmożny Tomafiewicz Sędzia y Poſeł Braclawski. Jaśnie Wielmożny Rodziewicz Poſeł Kowieński. Jaśnie Wielmożny Prufzanowski Podczafzy y Poſeł Powiatu Rzeczyckiego. Adam Łodzian Poniński Kuchmistrz Koronny, Marzałek Konfederacyi Generalney Koronney y Seymowey, manu propria. Michał Hm Radziwiłł Miecznik y Marzałek Generalney Konfederacyi Wielkiego Xięstwa Litewskiego y Seymowey. Poſt cujus quidem Seriei in Acta præſentia

ingroſſa-

ingrossationem, Originale ejusdem idem Offerens rursus ad se, prævia Officij sui quietatione, recepit. -- Puchała, manu propria. -- Lectum per Bielawski.

* Na Terminie z wyżej wyrażonych Mandatow, Dnia 7. Czerwca 1773. Roku, w Sądzie Seymowym, po wykonanym przez JJ. WW. Sędziow ex Equestri Ordine Delegowanych Juramentie, przed tenże Sąd przyprowadzeni in compedibus byli Walenty Łukawski y jego Żona Maryanna, Jan Kuźma, Walenty Pefzyński y Jozef Cybulski, Inkarceraci, a za przywołaniem Sprawy z Regestru, zapisana była Comparicia, y przereczonym Inkarceratom, jako też U. Zembrzuskemu Przypozwanemu, przydani byli dla obrony Patronowie. Indukta zaś ex parte UU. Instygatorow y Jch Delatorow, Powodow, taka nastąpiła.

STATUS CAUSÆ

Przez Ur: Jana Nepomucena Słomińskiego Metrykanta
Kancellaryi Większey Koronney przed Sąd Seymowy
Dnia 7. Czerwca 1773. Roku, wprowadzony.

Inter Generosos Instigatores, Vice-Instigatores Regni & Magni Ducatus Lithvaniae & eorum Delatores: Generosos Joannem Osniatowski, & Franciscum Przeuzki, Actores, ab una.

Atque Generosos, Nobiles, cujusvis conditionis & nominum Stanislaum Strawiński, Valentinum Łukawski, Joannem Kuźma, Joannem Wołyński vocitatum Wachmistrz, Deodatum Frankenberg, sive Offenberg, Valentinum Pefzyński, Michæelem Tubalłowicz, Antonium Węgrzynek vocitatum, in servitiis protunc Nobilibus Łukawski existentem, cujusvis Nominis Taszyński, Maiewski, Zboiński, Michalski, Saczyński, Josephum Cybulski, Zwierzchlewski, Bielawski communiter nominatum Trzywąg, Wafilewski, Biernacki, Troianowski, Zwoliński, Sokołowski, Falkowski, Rybicki, Lenkiewicz, Siemiatkowski, Ostrowski, Gnатовski, Zarzycki, Konopka, Hordyński, Joannem Stepański, aliosque per eos nominandos & specificandos Regicidij Principales, Compriprincipales, & complices Citatos.

Tum Generosum Casimirum Pułski, Valentinum Zembrzuzki, Mathæum Gadomski, cujusvis Nominis Drzędowski & Mariannam Łukawka, Adcitatos, parte ex altera.

Terminus ex Citatione Edictali, tum Adcitationibus, in Comitiolis ante-Comitialibus publicatis.

INDUCTA.

Zyczyłbym sobie J.OO. J.WW. Panowie w tym najwyższym Trybunale, z Prześwietnych Stanow Najjaśniejszey Rzeczypospolitey podług Prawa złożonym, tylo w rozumie korzystać siły, w

wymowie mocy, w słowach dokładności, ile wielkość tego Kryminału, ile niegodziwość fama Winowaycow wymaga.

Lżeyby mi było bronić niewinności, niechcąc z Narodowych czyieykolwiek sławy obelżenia; aniżeli niegodny wspomnienia Królóboycow spisek, a ieszcze dziką zaiadłością na Świętey Osobie Pomazańca Boskiego, Nayiaśnieyszym STANISŁAWIE AUGUSCIE Krolu y Panu Naszym uskuteczniony, publicznie ofkarżać.

Ale ciśnie mię do tey powinności, Bog, Prawa Narodu, dokładność dowodow, y fame Obywatelstwo, abym przy sprawiedliwości stojąc, nic nie opuszczał, co do obżalowania tego Kryminału, nic nie oszczędzał, co do wymożenia zań naysurowszey kary należeć może.

Y gdy się już zbliżać zamysłam imieniem y z Urzędu UU. Inftygatorow Oboyg Narodow, y UU. ich Delatorow, do przełożenia famey skargi, y wywodu iey Historycznego, z własnych wyznań Winowaycow zebranego.

Niewątpliwie zdaie się, że biore na siebie powinność, nie famego tylko ofkarżyciela, ale wraz y obrońcy Ukoronowaney Głowy, Jey Nayiaśnieyszego Majestatu, Praw Boskich y Ludzkich, pokoiu Kraiowego, y sławy całego Narodu.

Nie iest to J. OO. J. WW. Pańowie pospolita kaźnia, pódnieść świętakradzkie ręce na Krola, a ieszcze własnego, zhańbić nayniegodziwzym sposobem Jego Majestat, wszystkich Praw naymocnieysze twierdze y warunki gwałtownie wzrucić y potargać, pokoy Kraiowy do upadku nachylić, a na koniec tak szkaradnym występkiem Narodową sławę w oczach całej Europy oplamić.

Zaiście ile tu w tym głównym Kryminale innych wielorakich Kryminatów odkryją fame dokumenta, tyle Winowaycom przez sprawiedliwość przyrość powinno ukarania.

Rzecz cała w swey istocie J. OO. J. WW. Panowie już niewątpliwa, y owfzem dokładnością dowodow, y dobrowolnym wyznaniem samychże sprawcow potwierdzona.

Ze U. Strawiński, który w Roku 1770. pod datą 29. Listopada wyznał w danym od siebie Rewerfie, że z łaski Nayiaśnieyszego Monarchy y Pana swego, przez ręce Jego Kamerdynera odebrał wspomnienie iako swey proźby skutek, według Rewersu własnego w tey istocie:

Z łaski Nayiaśnieyszego Monarchy Pana Mego Miłościwego odebrałem na wspomnienie od Jmci Pana Ryksa Czerwonych Złotych Dzieścię, dico 10. Datum w Warszawie Dnie 29. Listopada 1770. Roku, Stanisław Strawiński Rot. Pttu. Star. Legatur w Pliku sub Lit. A. Nro 1mo.

Tenże sam w Roku 1771. całego Spisku Królóboycow odważył się bydź przywodzcą, y to uskutecznić temi drogami.

Po rozmowieniu się w Fortecy Jasno-Gurskiej z U. Pułaskim, (jako to sam w Manifestie własnym w Grodzie Wileńskim w Roku terażnieyszym pod datą Dnia 9. Kwietnia dobrowolnie wyznał) wziął na siebie tey niegodziwey czynności uskutecznienie.

nie; Y na ten koniec za Ordynansem tegoż U. Pułaskiego, Dnia 15. Sierpnia datowanym, obiał Kommendę nad U. Łukawskim, y tego Dywizyą.

Istota Ordynansu następująca:

Kazimierz na Pułaziu, Kostrach, Grabowie, y Derażniach, Pułaski, Ziemi Łomżyńskiej z Xięstwa Mazowieckiego Marzałek, z różnych Dywizyi Woyska Skonfederowanego Generalny Komendant. *Daie ten Ordynans Jmci P. Łukawskiemu Rotmistrzowi Zakroczymskiemu, za ktorego odebraniem, z całą Kommendą swą ma się łączyć z Jmci P. Strawińskim Rotmistrzem Starodubowskim, y onemu we wszystkich paryerować. Co pod animadwersyą Artykułow Woyskowych wykonać zalecam. Dan w Fortecy Jasno-Gurskiej Dnia 15. Miesiąca Sierpnia 1771. R. Kaz: Pułaski. M. Ł. (L. S.) Legatur sub Nro 2do.*

Potym obawiwszy Łukawkiemu sekret zleccnego intereffu, iak w nim znalazł zgodne z sobą sentymenta, donioś listownie natychmiast o nich U. Pułaskiemu, tudzież y żądze Łukawskiego względem Szarzy Pułkownikowskiej. Do ktorego y sam U. Łukawski List osobny pisał, upewniając o iednomysłney nieodstępności z Strawińskim.

Nim zaś na te Lifty nadzedeł Respons, starał się Strawiński przez Bilety pisane do Łukawskiego, utrzymywać onegoż w stateczney wiadomego między niemi intereffu iednomysłności.

Istota pisanego Biletu.

Sercem ukochany Braciszku Łukasiu Dobrodzieiu.

Halo frysz ten interes poszedł, a koło Niedzieli przyszley będzie rezolucya, takż wszystkie wiadomości, ktore do mnie masz odsyłać do Czerwińska P. Rafallow, pewnie dojdą rąk moich: dopiero iak możesz utrzymuy się, a pamiętay na to, co jest między nami, na koniec byway zdrow, wesół, za zdrowie moje, a ia za twoie także, y iak tylko przybędzie hander manier: oznaymi mi gdzie uczynić odezwę. St: Stra: 16. 7bris 1771. sub Nro 3tio.

W krotce potym U. Łukawski odebrał y List od U. Pułaskiego sub die 1. 8bris 1771. z Fortecy Jasno-Gurskiej datowany, w tey słow osnowie.

Mnie Wielce Mei Panie Rotmistrzu y kochany Bracie.

Z Zaszley do mnie od Jmci P. Strawińskiego Rotmistrza Starodubowskiego, tak o przychylnych W.M. Pana w interesie mi wiadomym sentymentach, iako y żądaniu jego dostatecznie informowany iestem. Dla czego wdzięcznym przyjmuję sercem y samego W.M. Pana do mnie zgłoszenie, y iednomysłną z tymże Jmci P. Rotmistrzem Starodubowskim nieodstępność. Co się tycze Rangi Pułkownikowskiej to mi przyrzekam,

rzekam, iż za intereffowaniem moim u Rady Woyskowej, od ktorey teraz wszystkie wychodzić będą Patenta, iestę pewny, chcący tylko W.M. Pan to dopełnić, w czymkolwiek od Jmci P. Strawińskiego rekwirowanym będzie. Niech więc to moje przyrzeczenie za grunto- wny dla niego będzie fundament, co mu moją zaręczam rzetelnością, y upewniam o większych daleko względach, y szacunku, gdy szcze- rze w wiadomym interesie W.M. Pan czynić będzie staranie. Mnie zas na zawsze mieć będzie gotowego w wszelkich mu okazania przy- chylności, iako tego, który został W.M. Pana życzliwym Bratem y uniożonym sługą. Kaz. Pułajski M. Ł. z Fortecy Jasno-Gurskiej Die 1. 8bris 1771. sub Nro 4to.

Tak obowiązujący Respons, y obietnicami obligujący, mocniej związał U. Łukawskiego z Strawińskim.

A gdy zaczynał trudnić Łukawkiemu, U. Zembrzuski Zakro- czymskiej Milicyi Komendant, niewiadomością projektu, odda- nie się z swą Dywizją pod Komendę Strawińskiego.

Uwiadomiony o tym U. Pułajki, wydał Ordynans powtorny, pod datą 20. Października do Łukawskiego, aby za odebraniem o- negoż we wszystkich okolicznościach znośił się z Strawińskim, y od iego rozkazow dependował.

A do U. Zembrzuskiego pod tą samą datą List napisał, w kto- rym wspomniawszy onemu dawniejsze Ordynanse, przykazał, aby Łukawkiego Rotmistrza Zakroczymskiego y iego Komendy, gdzie indziej przez niego dysponowanego, swemi dyspozycjami nie za- trudniał, y iemu nie przeszkadzał: Gdyż wina spóźnionego inte- resu Łukawkiemu zleconego, na niego spadnie.

Istota powtornego Ordynansu następująca.

KAzimierz na Pułaziu, Kofrach, Grabowie y Derażniach Pułajski, Ziemi Łomżyńskiej z Xięstwa Mazowieckiego Marszałek, różnych Dywizyi Woyska Skonfederowanego Generalny Kommen- dant. Jmci Panu Łukawkiemu Skonfederowanej Ziemi Zakroczym- skiej Rotmistrzowi, dać ten Ordynans, za odebraniem ktorego we wszystkich okolicznościach ma się znośić z Jmci Panem Strawińskim, y od iego dependować Ordynansow. Co pod animadwersją Artykułow Woyskowych wykonać zalecam. Dan w Fortecy Jasno-Gurskiej Dnia 20. Miesiąca Października Roku 1771. Kaz: Pułajski M. Ł. (L. S.) sub Nro 5to.

Istota Listu do U. Zembrzuskiego od U. Pułajkiego, pod tą datą z Fortecy pisanego.

Z Fortecy Die 20. 8bris 1771. Jakom dawniejszymi Ordynansami memi zalecił W.M. Panu, ażeby Jmci Pan Łukawski Rotmistrz Za- kroczymski, y z Komendą swoią gdzie indziej odemnie destynowany, żadney od W.M. Pana w tym nie miał przeszkody, tak y teraz zalecam tym listem wvalor Ordynansu mającym, ażebyś W.M. Pan żadnemi swemi tegoż Jmci Pana Rotmistrza nie trudził dyspozycjami, gdyż inaczej, spóźnienie

spóźnienie zleconego Jmci Panu Łukawskiemu intereſſu, wina na W.M. Panu zoſtaćby muſiała. O czym go uwiadomięſzy z oſwiadczeniem przyjaźni, zoſtaię W.M. Pana życzliwym Bratem, y uniżonym ſługą. Kaz: Puławski M. Ł. Nro 6to.

U. Zembrzuſki o ſekrecie expedycyi (iak Łukawſkiego dobrowolne zeznanie ſwiadczy) upewniony; Nie ſprzeciwił ſię odtąd dalſzym czynnoſciami Strawińskiego y Łukawſkiego, pierwſzym tegoż ſpifku przywodzcom.

Z kąd wyplnęły iako ze ſwego właſnego ųródła te nieſzczęśliwe ſkutki.

Po wykonaniu w rożnych czacie y mieyſcach od Łukawſkiego, Kuźmy, Gadoſkiego y Zwierzchlewſkiego na ſekret przyſiąg przed Strawińskim.

Strawiński udał ſię do Czerwińska, dawſzy dyspozycyą Łukawſkiemu, aby go w Małey wſi, tak zwaney, czekał, gdzie z furami zbożem ładownemi miał nadiechać.

Jakoż 31. Października, to ieſt Oſtobra, Strawiński z Kuźmą przybyli do Małey wſi, y oczekuiącego na nich tamże Łukawſkiego iuż zaſtali.

Upewniając, że fury z Sianem, Zbożem, y Sukmanami chłopſkimi w leſie zoſtawili, a przy nich na ſtraży Peſzyńskiego.

Nadciągnęła zaraz dó teyże wſi Małey pod Porucznikiem Modzelewſkim ſtu-konna Kommenda Łukawſkiego.

Z tey za dyspozycyą Strawińskiego Łukawſki przez ſwego Wachmiſtrza Jana Wołyńskiego, wybrał dwudzieſtu ſześciu ludzi na dobrych koniach, a z reſztą Kommendy Modzelewſkiemu Porucznikowi odeyſć kazał w Zakroczymskie.

Potym Uro: Strawiński wybranych ludzi Kuźmie Porucznikowi po dwoch dla wykonania przed ſobą przyſięgi wprowadzić do chałupy chłopſkiej kazał. Gdzie w przytomnoſci Strawińskiego, Łukawſkiego, y Kuźmy wſzyſcy przyſięgli, y dopiero otworzony im ſekret, że do Warszawy poydą na poymanie Ofoby Krolewſkiej.

Nazaiutrz pod datą pierwſzego Liſtopada, ruſzyli ſię wſzyſcy do Głuſka, a z tamtąd do ukrytych w leſie wozow.

W ktore upakowawſzy broń między ſiano y zboże z Mundurami, y innym narzędziem Woyskowym; Jedni za fornalow do powożenia, drudzy za ſlifow przebrani, zanocowali przy furach w leſie.

Dnia drugiego Liſtopada zaprzągłſzy ſwoie wierzchowe konie do dzieſięciu wozow Furażem pakownych, udali ſię ku Warszawie, iedni powożąc, drudzy na furach przebrani ſiedząc, a inni iako ſlifi przy furach idąc.

A podiechawſzy pod ſame Łomienki, pieſi y co na wozach iachali, rozſtrychnęli ſię pojedynczo po leſie Bielańskim, ciemney pory oczekuiąc.

Dopiero Peſzyński z Węgrzynkiem Łukawſkiego Antonim, wyſtani od Strawińskiego do Rogatek, ſamym dobrym znrukiem nadiachali.

Zatrudnił przy Rogatkach Rewizor Pefzyńskiemu wpufzczenie do Miafta, z przyczyny, iż pod dawną datą pokazywał za świadczenie.

Lecz złożył fię, że mu takie dał Pan iego U. Strawiński, który z Czerwińska sam iedzie przy furach y w krotce nadciągnie, prosząc o zatrzymanie zawarcia Rogatek.

Tym sposobem ułatwiwszy Pefzyński przepufzczenie swoje, udał fię profito do ftaien OO. Dominikańow na Nowym Mieście przez Strawińskiego trzema wprzody Niedzielami zamowionych.

A w tych zostawiwszy z końmi Antoniego Węgrzynka Pefzyński, powrocił piefzo ku Rogatkom, oczekując przy nich na Pana fwego Strawińskiego, y na fury przy nim iakoby z Czerwińska idące.

Nadiechały ciemną nocą fury, bronią w ftanie y zbożu ładowane, a z niemi Strawiński, Łukawski, y Kuźma, nadeszli także y przebrani flufi, a z przyczyny prowadzonego furażu, tym łatwiey do Miafta wpufzczeni, wftyłcy za przewodnikami do ftaien Dominikańskich zgromadzili fię.

Łukawski tey famey nocy chodził do żony, wiadomey iuż dawnie o wykonaniu w Warszawie tego spifku.

Strawiński zaś z Kuźmą zostali przy ludziach, ftrzegąc aby ze ftaien nie wychodzili, ani fię pokazywali.

Nazaiutrż to iest 3. Listopada Strawiński przeytrawfzy za dnia sposobność mieysc do przebycia Okopow, ulic dla rozftawienia zafadzek, zalecił Łukawskiemu y Kuźmie pilną ftraż ludzi.

A powziąwfy wiadomość, że Nayiaśnieyfzy Pan, miał wolą nawiedzić chorego pod ow czas Xiążęcią Jmci Kanclerza W. X. Litt.

Y dopilnowawfzy w Zamkowym dziedzińcu gotowości, powrocił do fwych ludzi, y kazał wftyfikim mieć fię na pręde.

Potym wrociwfy nazad, fzipiegował przybycie Krolewskie do Pałacu J. O. Xiążęcią Jmci Kanclerza; a obaczywfy że tam wiechał.

Udał fię do Kommendy, a zaftawfzy rownie wftyfikich gotowych na koniach; *To rozkazał, aby Krola żywo dostać, a gdyby z strony Krolewskiej strzelano, wzajemnie strzelać, w pogoni zaś Krola zabić, mieniąc, że taki iest Ordynans Pułaskiego.*

Y natychmiaft wyprowadził przez Nowe Miafto całą swą Komendę, udając ią za Kozacką przez głośne rozmowy po Roffyifku, y doprowadził onęz Podwalem w przechodnią Kapitulną uliczkę, na przeciw Kapucynow, y tam oczekiwał na wyiazd Krola Jmci od Xiążęcía Kanclerza Litt.

A doczekawfzy wyiazdu Nayiaśnieyfwego Pana, wypadł z ludźmi z tey zafadzki za Karetą.

Ktorą między Pałacami Hetmańskim z iedney, a małym Pałacykiem Xiążęcía Bifkupa Krakowskiego z drugiey strony zafkooczywfy, wywarła ta bezbożna zgraią cały impet ftrzelby y broni na Karetę Krolewską, na UU. Dworzan: Ignacego Bachmińskiego,
Jana

Jana Ośniałowskiego, y ludzi służnych przy Krolu Jmci będących, jednych zabiłaiąc, drugich kalecząc, innych gwałtowną natarczywością, ile pod ciemną noc pogasiłwizy pochodnie, rozpędzaiąc, samego zaś Nayiaśnieyszego Pana z Karety przed gęstemi kulami uchodzącego, w Głowę ciętego y rannego, między się porwawszy, z Miasta uprowadziła y uniosła.

Przerywam w tym mieyscu dalszą ofnowę tey tragiczney nayniegodziwszey historyi, w dobrowolnych Konfessatach oskarżonych Zaboycow obizerniey znayduiącey się.

Nie domawiam iey do końca, abym Prześwietnych Stanow tak strasznym, tak obrzydliwym Kroloboycow z **KROLEM** y Panem Naszym y ich włafnym, postępowaniem, uszu y ferc dotkliwiey nie uraził, y do wylania łez nad okrucieństwem w Osobie Krolewskiej wykonanym nie przyprawił.

Doczytacie się wżyskfkiego, y ieszcze więcey nad to com opowiedział, z ich włafnych dobrowolnych zeznań, ktore w dalszey Indukcie u Sądu złożę.

Nie chcę wfpominać po tak gwałtownym wydarciu **KROLA**, w tey Stolicy rozpaczy, zamieszania, łez wylanych od uwiadomionego o tym przypadku Obywatelstwa.

Y kiedy wżysfkich z tey walney przyczyny owey ciemney nocy sam tylko strach ogarniał, y całą nadzieię odzyskania z rąk zboieckich **KROLA** odbierał.

Należy przed Wami Prześwietne Stany wyznać, że na ten czas Wżzechmocney Opatrzności **BOSKIEY** dzielność sama tylko Nayiaśnieyszego Pana drogie życie od tak wielu do Niego wystrzelonych naboiov cudnie zachowała, y zuchwałego zdrajcy zamafzystemu cięciu w Ukoronowanej Jego Głowie smiertelnego razu zadać nie dopuściła.

Owżzem rowną mocą iuż y w ręku Zaboycow zostaiącego od śmierci **OYCA** Oyczyzny Naszey, aby Jey nie ofiercił, obroniła.

Nad to, potrafiła bez ludzkiej pomocy pierwszych Herztow z ich pomocnikami samym pomieszaniem rozplofzyć, drugich szkaradnością występku tak zatrwożyć, że włafne unosząc życie zemknęli każdy w inną fronę.

Ostatniego zaś Herzta Kużmę, Osoby Krolewskiej Maieftatem tak przerazić, iż ten, ktory się nie dawno na odebranie życia Nayiaśnieyszemu Panu niegodziwie y świętokradzko przyfiągł, włafny Kryminał poznawfzy, życie swoje w moc poimanego od siebie Pana oddał, y teyże samey nocy, lubo znędznionego y skaleczonego, dobrego iednak **KROLA**, nam powrocil.

Te **BOSKIEY** tylko mocy, y Jego rozrządzenia sprawy, y widzialniey u Sądu pokażą opisy Ran w Ciele Krolewskim, opisy Sukien y Szat Jego, opisy w Karecie Krolewskiej przeftrzałow y cięciow, obdukcye ludzi **J. K. Mci** zabitych y rannych; Ktore w tym mieyscu porządkiem kładą się.

K

Legan.

Legantur in Pliku sub Litt. B.

1771. Dnia 5. Listopada. Rekognicya przy pierwszym opatrzeniu Najjaśniejszego Pana Doktorow przytomnych y Cyrulikow, w ktorey wyznają, że widzieli Głowę całą J. K. Mci krwią zbroczoną, ranę w Głowie na trzy cale długą aż do kości od szabli zadaną, z naruzeniem kości y błonki, nogi obrzmiałe od potłuczenia y inne zdarcia y sine znaki.
Sub Nro 1mo.

Eodem Anno & die. Wizya Ran y Znakow na Ciele Najjaśniejszego Pana przez J.W. Marszałka W. K. w całości Urzędu, y w przytomności obecnych Senatorow y Ministrow, także Doktorow y Cyrulikow, wraz z wizyą Szat, Delii J. K. Mci w błocie zwalaney, glutami y kulą przeźrzeloney, y sztychem pałaszow przebitey, tudzież y Sukien Pańskich sfarganych y krwią zbroczonych opisanie. *Nro 2do.*

1771. Dnia 4. Listopada. Prezenta na Urzędzie Marszałkowskim U. Ośniałowskiego Dworzanina J. K. Mci twarzy prochem ofypaney, potłuczenia na Ciele, przeciętego w kilku mieyscach Kontusza, y postrzelonego konia. *Nro 3tio.*

Eodem die & Anno. Prezenta Hayduka Jerzego Biczau nazwiskiem, przy Karecie J. K. Mci od kilku przeźrzałów kulmi zabitego. *Nro 4to.*

Eodem Anno & die. Wizya ciętego w głowę y prezenta rani drugiego Hayduka J. K. Mci Szymona Mikulskiego. *Nro 5to.*

1771. dnia 6. Listopada. Wizya znakow y ran, walecznych Szymona Chmielewskiego y Walentego Jhnowskiego Pocztowych Brygady Solney pokaleczonych. *Nro 6to.*

Die 4. Mens. & Anni ejusd. Prezenta konia kulmi przeźrzelonego U. Przyuskiego Podkoniuszego J. K. Mci. *Nro 7mo.*

Eodem Anno & die. Prezenta Karety J. K. Mci kulmi na wylot po przeźrzelaney, w iey siedzeniu poduszki przeźrzeloney, okien wybitych, kul dwie, iedną okrągłą, drugą spłaszczoną w teyże Karecie znalezione. *Nro 8vo.*

Dnia 7. Listop. *Anno ut supra.* Prezenta karety przeźrzeloney W. Woiewody Płockiego, y konia przeźrzelonego, co pod ow czas ataku Krola Jmci w tey ulicę nadiachała. *Nro 9no.*

Dnia 5. Listop. *Anno ut supra.* Wizya Znakow od kul w ścianach odulicznych Pałacu Xcia. Biskupa Krakowskiego y Hetmańskim. *Nro 10mo.*

Po tych, stawiony przed Urzędem Łaski Wielkiej Marszałkowskiej Kuźnia z aresztu, wyiawił niewiadomych pierwszycielow y współczników tegoż samego spisku.

Tym śladem potapani y inni, iako to Peszyński, Stączewski, Słufarz z Cybulic Frankiemberg przezwany, Tubalowicz, Łukawki, y Jozef Gybulski.

Wszyscy dobrowolnie wyznali całe to *factum*, ktore po wyżej w Indukcję powiedziałem.

Składam

Składam u Sądu dopiero ich wyznania, iedne w arefzcie Moskiewskim u Kominendy po złapaniu, drugie w Urzędzie Łaski W. K. odprawione y zapisane.

Imo. Kuźmy iak się zwał Porucznika, Pięć w osobnych czasach Examinow w Fascykule. *Nro 1mo.*

Slusarza Frankiemberga z Cybulic Examina, w Fascykule *sub Nro 2do.*

Peszyńskiego Leśniczego z Czerwińska w Fascykule *sub Nro 3tio.*
 Stączęwskiego co umarł w arefzcie Moskiewskim, w Fascykule *sub Nro 4to.*

Michała Tubałowicza, w Fascykule *sub Nro 5to.*

U. Walentego Łukawkiego, w Fascykule *sub Nro 6to.*

A ponieważ przez Konfytucyą 1588. *in facto* takowego Kryminału, Rzeczpospolita *Forum* szczegulne na Seymach przed zgro madzonemi Stanami wyznaczyła.

Powtorna zaś 1670. UU. Instygatorom oboygą Narodow, nie inaczey winowaycow tegoż samego Kryminału na Seym pozywać, tylko *pracedente Resultato Senatūs Confilii*, dozwoliła.

Zaczym podług opifu Praw cytowanych *ex Resultato Senatūs Confilii* 1773. dopiero Pozwani na Seym teraznieyszy wszyfcy, ktorzykolwiek *per machinationem, conpirationem, violentum conatum, ac ipsum factum*, weszli w dopełnienie Kroloboyftwa.

Legantur Relacye wydanych Pozwow, y na Seymikach przed-Seymowych publikowanych w czwartym-Pliku. Trzy.

Sub Nro 1mo Contra omnes actuales Regicidas actu incarceratos & profugos.

Item do tegoż samego Terminu *adcitatio Generosi Casimiri Pułaski, cum Relatione publicationis* oneyże na Seymiku przed-Seymowym Czerskim. *Sub Nro 2do.*

Podobnaż *adcitatio ad eundem Terminum contra Regicidas*, U. Mateusza Gadomskiego, *tanquam actualis Complicis.* *Sub Nro 3tio.*

Przypożwani y ci, ktorzy lubo *sub executivam Complicitatem* tego Kryminału nie weszli, atoli iednak mając wiadomość dostateczną *à principalibus* spisku, o czasie y sposobie iego exekucyi, o osobach do tego zażytych, tak iak wierność Obywatelstwa kazała, nie przestrzegli.

Jako to *pro principali* U. Zembrzuski Zakroczymkiej Milicyi Komendant:

Legatur adcitatio iegoż *cum suis Relationibus* *sub Nro 4to.*

Item U. Drozdowski y U. Łukawska:

Drozdowski co się na tęż samę exekucyą *cum Regicidis* do Warszawy napierał iachać (o czym świadczą depozycye *incarceratorum*).

Łukawska także, która o tym była uwiadomiona dawniey od męża, a potym y od przybyłego *die 3tia 9bris* z Strawińskim y ludźmi tu do Warszawy.

Legantur Relacye *sub Nro 5to.*

Z tych Pozwow y Przypożwow dzisieyszy Termin, na którym UU. Instygatorowie y UU. Delatorowie,

PETUNT cum Statutis ex carceribus, & reliquis comparentibus citatis, relictis illorum præcedentibus liberis examinibus, ad formale scrutinium uniuscujusque separatim, juxta interrogatoria super facto machinationis, conspirationis, violentique conatus, in Persona Sacræ Regiæ Majestatis perpetrati, ab Actoribus porrigenda, condescendi, illudque Illustribus & Magnificis è medio Senatûs, ac Nuntiorum Terreſtrium motu sui Judicii Delegatis, expediendum præcommitti, ac inſimul ſi coram iisdem Partes Teſtes ſuos in emundationem, aut facti evidentioſer probationem educere voluerint, facultatem expediendarum inquisitionum eis concedi, ac terminum ulterioris Proceſſûs, poſt expeditum ſcrutinium & examen Teſtium, memoratis Partibus ſuo in Judiciio conſervari peremptorium.

O D P O W I E D Z

Z Strony U. Walentego Łukawskiego, na powodztwo Urodzonych Inſtygatorow Koronnych y W. X. Litt., y ich Delatorow do Sądu Seymowego w ſprawie obrażenia Maieſtatu wprowadzone, przez U. Cypryana Sowińskiego Patrona Aſſefforyi Koronney, dla obrony Łukawſkiemu przydanego w tymże Sądzie uczyniona.

GDY mi w tym mieyſcu przychodzi otwierać uſta, nie żebym winny wyſtawionemu Maieſtatowi hołd złożył, lecz przeciwnie, za krzywdzącym Jego, y Ofobę na nim zaſiadającą, z pomiędzy innych więźniow, wyſtawionym U. Walentym Łukawſkim mówił, mniemałem, iż ſama potrzeba rzeczy tak wielkiej wagi, obowiązek powołania mego, rozkaz Nayiaſnieyſzego Sądu, wymowne uczynią uſta moje, aliſci głos cały ſciſniony doznaię, iuż dla wſpaniałości mieyſca Sądowi wyznaczonego, iuż dla zacności Ofob ten Sąd ſkładających, iuż nakoniec, dla ſzkaradności wyſtępku do ſądzenia przychoźącego.

Mieyſce to, w którym pod wſpaniałym Kroluiącego rządem, ſtanowione bywaią Prawa, dla ubeſpieczenia w ogulności wſzyſkich, dziś odmieniło poſtać w naywyżſzy Trybunał, do ukarania zgwałconego beſpieczeńſtwa, w poſwięconey Kroluiącego Ofobie.

Zacność Ofob Jaśnie Oſwieconych, Jaśnie Wielmożnych Miłociwych Panow, których był zawsze ſzczegulnieyſzy zaſzczyt, obſtawać w tym mieyſcu, iako y wſzędzie przy doſtoieñſtwie Monarchy ſwego, dziś okazuje gorliwych o zniewagę Ofoby, y Maieſtatu Jego Sędziow.

Sprawa, która przed Nich przychodzi, wyſtawia nieſtychaney ſzkaradności wyſtępek, hańbiący Narod cały, y wiekami niezatar-
tą przy-

tą przynofzący plamę, gwałcający wszystkie Prawa, targający najsłabsze obowiązki, a czyniący krzywdę nie jaką prywatną, ale Naywyższej Osobie, bo samego Króla Panującego.

Tey tak szkaradney zbrodni, całe Królestwo sprawcą y wykonywaczem już dawno okrzyknęło U. Łukawskiego, Europa zaś cała prawie potępiła, dzień dzisiejszy jego ku ukaraniu wystawił, Narod cały przez UU. Instygatorow iak najwyższo oskarża, a na przeświadczenie jego, już Ordynanse na dopełnienie Króloboystwa odbierane, już listy znieśnienie się z innymi tego dzieła sprawcami okazujące, już samo iakoby U. Łukawskiego wyznanie przywodzi, natężając przez to wszystko ostrość Sądu Najjaśniejszego, do wściągnięcia na niego najsurowszey kary.

W tym rzeczy okropnym stanie, jużże nic U. Łukawskiemu nie zostaje, tylko wyglądać ostatniego dla siebie losu, czekać fatalnego od Sądu wyroku? Niechce tego sama sprawiedliwość, niechciał Prawo, niechciał y Sąd Najjaśniejszy; sprawiedliwość niechciała, y niechce, nikogo na samym fronie instygującey zażkarzeniu, bez odpowiedzi, y odwołu mieć karanego, nikt bowiem pod słońcem nie byłby wolnym, gdyby samo oskarżenie przeświadczać, y karę przynosić miało, czemu zagroziło wszelkie Prawo, a w szczególności do Sprawy dzisiejszey Konfytucya 1588 Roku, dodawać kazala obwinionym Króloboycom obrońców, sam nadto Sąd Najjaśniejszy idąc torem Sprawiedliwości, y Prawa, nie chcąc mieć bezbronego U. Łukawskiego, przydał mnie iemu do obrony.

Należy więc rozkaz takowy, na dowód powinnego Sprawiedliwości, Prawu, y Sądowi posłuszeństwa wykonać, należy zabierać się do iak najdośćateczniejszey obrony, lecz z kąd tey zajągnę? gdzie się po nią udam? nie do Prawa, bo to wymyślaniem najsurowszey kary, na takowych froży się winowayców, nie do okoliczności Sprawy, bo te, iedne z najgorzszych byż się chociaż na pozor okazują.

Jeden tylko upatruję sposob obrony, do ktorego mi się najbezpieczniej w takim razie udać przyidzie, a ten jest najszczegulniejszy każdego Sądu zaszczyt, Ten który samą Sprawiedliwość zdobi, w natężaniu kary zwykł miarkować, ten który najwyższo nawet przyozdabia Trony, samo Miłofierdzie.

Byż to nie może, aby choć w iak najjaśniejszym oskarżeniu, iakie w sprawie dzisiejszey byż mieni Strona instygująca, znaydować się nie miały okoliczności, y Sprawiedliwość ściągająca, lecz razem y Miłofierdzie na przeciwko niej wystawujące, to przynajmniej zamowić do przyszłych umyśliłem obron, gdyż użycia jego, y wszelkiej innej obrony, nie jest teraz czas, sama tylko dziś przychodzi Prawność ułatwiająca Sądowi Najjaśniejszemu wszelkie trudności Sprawy, aby przez nią mógł przyiść do iak najwyższej wiadomości, kto jest, y iak winien w Sprawie, kto surowości, a kto miłofierdzia godzien.

Należy tu najprzod odpowiedzieć, na zażkarżenie UU. Instygatorow, na dniu przedonegdayszym wprowadzone, lecz coż znowu w tey okoliczności powiem, zaprzec zarzutu niemogę, bo

L

mnie

mnie y oczywistość rzeczy, y sumnienie inaczey przeświadcza, przyznać też go, przeciwnie ze wśyftkim, iest rzecz rownie niebezpieczna, abym zamiast obrony, nie zdawał się, w głębszą zguby przepaść, pogrążyć U. Łukawkiego.

Otoż innego iposobu nie upatruję, iako odwołać się do dobrowolnego wżnania iego, przez ktore, dogodzi się Sprawiedliwości, gdy oskarżony sam na siebie wyznawcą zoftanie, a mnie nie więcej, iak tylko sposobność użycia tegoż wżnania, na obronę zoftawi, dogodzi się żądaniu Strony, w konkluzyi od niey po propozycyi, y złożeniu dokumentow zaniefioney, a naybardziej dogodzi się Prawu, ktore do karania wyftępku nie wprzod przyftępować kazało, dokąd o niego obwiniony dowodami nayiaśnieyszemi przekonany nie zoftanie.

Jakie zaś bydź powinny stopnie, podług Prawa tych dowodow, nie iest ieszcze mieysce obżernego ich wyvodu, dofyć nadmienić; iż w Sprawach Kryminalnych uczynkowych, albo sam winowayca na siebie przez dobrowolne wżnanie, albo świadkowie zaprzyftężonym zeznaniem, czynią wyftępek iawnny, a oskarżonego przekonanym winowaycą.

Nadmieniono tu było wprawdzie z strony UU. Instygatorow, w czafie propozycyi, o dobrowolnym przyznaniu się U. Łukawkiego do zarzuconego mu wyftępku, wżnaniu iakoby tey fzkaradności nie zapartym, ale to nie dofyć przeswiadczenia naprzeciwno niemu, aby można z tąd do ukarania wyftużonego przyftąpić.

Nie należy mi inaczey, tylko na fundamencie Prawa powszechnego, na to odpowiedzieć, że *Confessio extrajudicialis, non nocet confitenti, nec condemnat reum*: a takowe mimo Sądowe wżnanie, dzieie się w ten czas, gdy oskarżony, y osądzony więzień, mimo Sprawy, y Sądu, przyciskany pytaniem do opowiedzenia wyftępku, odkrywa okoliczności iego, ktore bardziej dla oświecenia Sędziego, do wyiawienia innych współ-zbrodniow, lub do osiągnięcia dostateczney wiadomości nastąpionego gwałtu, nie zaś do prawnego kogoś przekonania służyć powinno.

Na takowym więc wżnaniu, luboby iawnie, y dokładnie uczynionym, zafadzać niemożna dowodnego przeświadczenia, ani stosować tey reguły Prawney, *nulla major probatio, quam propria oris confessio*: bo iezeli ktore dobrowolne wżnanie, czyni dostateczną konwikcyą, to nastąpić powinno za Sądowym winowaycy zapytaniem, y nakazanym przez Dekret dobrowolnym iego wżnania słuhanem.

Wszakże y takie wżnanie, ktore z Prawa powszechnego czyni dowod w sprawie iafny, nie ma tey mocy z Prawa Koronnego, bo to na nim samym przestawać niechciało, gdy wyraźnie w Konstytucyi Roku 1588. *de Crimine Laesa Majestatis*, kazało wyprowadzać *scrutinia*, a te, iakie, y z kogo mają bydź wywodzone, tegoż Roku, ale pod tytułem *Męzoboystwo* wspomniona Konstytucya opisała, aby *scrutinium* w Sprawie Kryminalney wyprowadzone bywało z świadkow 12, y to ieszcze nie z slyszenia, ale z prawdziwie włafney, y pewney wiadomości winowaycę przeświadczałących.

Do

Do tego rozrządzenia Prawa, nic sprawiedliwzego, aby się przychylić, ile gdy tego obiedwie Strony żądają, tak oskarżająca, dla poparcia zarządzenia, iako też obwiniona, albo dla okazania niewinności, albo przynajmniey dla wyfizukania z okoliczności sprawy, iakowey dla siebie obrony.

O to gdy imieniem Urodzonego Łukawskiego Sądu Nayiaśnieyszego z powinnym uszanowaniem dopraszam się, opuścić nie mogę, abym z obowiązku włożoney na mnie za nim obrony, y na dniu dzisieyszym zamówić sobie nie miał, wrodzoney, y wiadomey Sądu Nayiaśnieyszego litości, ktorey odebrawszy, on dowod w wyznaczeniu sobie obrony, lubo ją mieć w czasie może, ale mniey rozumiem użyteczną, gdy Miłosierdziem Sądu wspierana nie będzie, ktorego mnie używać należy w każdym Sądzie kroku, ale w czasie wymierzania ostatecznego sprawiedliwości, zamówić ją naywiększą upatruię potrzebą, aby Sprawiedliwość sama w sobie bez tego towarzysza nie była okrutną, która tylko nayprościeyszą bydź może z Miłosierdziem, podług słow nieomylnych: *In Misericordia rectum est Judicium.*

O D P O W I E D Z

Z strony Urodzonego Walentego Zembrzuskiego, w sprawie o zarzuty współczestwa Kryminału Kroloboystwa, iakoby przez wiadomość popełnionego, na Sądy Seymowe od UU. Instygatorów Koronnych y W. X. Litewskiego, tudzież Jch Delatorów Powodów Przypozwanego, przez U. Stanisława Baczyńskiego Patrona Kommissyi Skarbowey, temuż U. Zembrzuskie-
mu dla obrony w Sądach Seymowych przydanego, uczyniona.

J. OO. J. WW. MIŁOŚCIWI PANOWIE.

Mowić za oskarżonym o popełniony Obrażonego Maieřtatu wyřępek, lubo iest rzeczą iedną z naytrudnieyszich, żeby albo przez umnieyszanie tey zbrodni, pospolicie za nayřkaradnieyszą osądzoney, albo przez usprawiedliwianie pobudek do iey pełnienia wchodzących, albo przez czerpanie z innych źrzoł dla obwinionych obrony, niezdawać się uchylać od tego uszanowania y gorliwości, ktore się zawsze Maieřtadowi winny; przecieź gdy ten tak řkaradny wyřępek, iuź z samey řuszności, iuź z rozrządzenia Prawa nie iest oddalony, y owřzem przypuszczony do sprawiedliwey obrony, tym bardziey y śmieley brać się do niey należy niewinności, dla ktorey řaden inny Los fatalnieysz y bydź nie może, iako gdy w powszechnym mniemaniu, a ieszcze w rze-

czy wszystkich, y cały Narod dotykającej, źle tłumaczoną, y o nacyjęższe przestępstwo połączoną zostaje. Lecz czyliż już przeto ma na wszelkie nadziei upadać? y owszem toż samo, że publiczne z siebie uczynić może usprawiedliwienie, byż iey powinno nacyjelniejszym zaszczytem, bo zatym idzie przeświadczenie wszystkich, już to względem myśli czystych, już nienagannych czynności; już nakoniec względem niemianey żadney z Gwałciicielami Prawa części.

W tym to zaufaniu sława przed Sądem Urodzony Walenty Zembruński przyobleczony w barwę niesławy, wmieszany do liczby najszkaradniejszych Kroloboystwa winowaycow, wpłątany iakoby w wiadomość ich nazytliwizych zamyflow, pociągniony nakoniec Pozwem, iakoby wiedząc o knowanych zasadzkach na życie Jego Krolewskiej Mości, ani ich mogąc odwrócić, ani względem nich, kogo należało, ostrzegł.

Są to straszliwe zarzuty, bo w rzeczy takowey, w której podług Prawa powszechnego nie tylko sam uczynek, lub knowanie zamyflow, lecz sama ich tylko prosta wiadomość, a w czasie przyzwoitym nie odkryta, bez wszelkiego nawet do nich dołożenia się, oskarżonego winnym czyni, występku Obrażonego Majestatu.

Ale te wszystkie zarzuty co do Ofoby Urodzonego Zembruńskiego są dotąd czczym tylko zakarzeniem, czynionym prawda przez Ołoby y z Urzędu, y z doniesienia sprawę niniejszą popierające, lecz zasadzonym na dwóch szczególniey fundamentach, to jest na prostym domniemaniu się, y złośliwym pociągnięciu Urodzonego Zembruńskiego.

Domniemanie wynika z zostawiania Urodzonego Łukawskiego wykonywacza tej zbrodni pod rządem, y podległością Urodzonego Zembruńskiego, a zaś pociągnięcie Jego, z złości, y udania przez tegoż zbrodnia, iako w Indukcie Strony Instyguiący widzieć y czytać się dać. Pierwsza rzecz sprawie porozumienie, iż podlegający Urodzony Łukawski Zwierzchności Urodzonego Zembruńskiego, musiał się zwierzyć sekretne go spisku władającemu sobą; Druga zaś, to jest powołanie, zdaie się już potwierdzać takową wiadomość w Urodzonym Zembruńskim, a tym samym Go-obwiniąć o współcześnieństwo tego występku, że lubo o nim wiedział, przecieź, komu należało, nie doniosł, a nie donosząc nie zbiegł tym nieszczęśliwym skutkom, które sobie tajemne Kroloboycow zamyśli założyły.

Całego więc dzisiejszego dla Urodzonego Zembruńskiego nieszczęścia szczególnym jest narzędziem Urodzony Łukawski; który prawda że pod Jego Kommendą w czasie ostatniego zamieszania zostawał, ale to nayprzod działał się z małą, ba żadną wiernością, z ustawicznym niepodleganiem zachodzącym od Zwierzchności rozkazom, z wybieganiem swawolnym nad zamietzone sobie miejsca, tam różnych bezprawia, pokrzywdzenia, y uciążliwości dla Obywatelów czynieniem, a pozasztym w tej mierze zakarzeniu, kioko-czasowym Areszcie, wykonaney na lepszą subordynacją przysiędze, z deptaniem iey przez uskutecznioną od
Kom-

Kommendy Urodzonego Zembrzuskiego wraz z Ludźmi swemi ucieczkę; - po niej dopiero z układaniem Kroloboyskich spisow, wiązaniem się z Osobami do tego przybranemi, bez najmniejszego, nie tylko tej naytaiemnieyszey szkaradności zwierzania się, ale nawet okazywania znakow, z którychby się iey Urodzony Zembrzuski, lub kto inny w ten spisek niewchodzący, mógł domyślić. Ten to jest Urodzony Łukawski, który lubo w gruncie ferca przeświadczonym o zupełney niewinności Urodzonego Zembrzuskiego zostaje, przecież naywolnieysze sumnienie naygłownieyszą ku niemu nienawiścią zaślepione, a usta samą tylko namiętnością szkodzenia tchnące mając, chciał Go mieć przez złośliwe powołanie Uczestnikiem zbrodni; a Ofiarą prywatney zemsty; Z tego nakoniec, jest on podobno rodzaju złoczyńcow, których złośliwe przymioty jasnie opisało Prawo *in Codice Justiniano* Księdze IX. pod Tytułem II. *de accusationibus & inscript*: Liczbą 17. w te słowa: *Veniam sperantes propter flagitia adjuncti, vel pro Comunione Criminis Consortium Persona superioris optantes, aut inimici supplicio, in ipsa supremorum suorum sorte satiandi, aut eripi se posse confidentes.*

Względem tych jednak wszystkich zarzutow iako jest nayniewinnieyszy Urodzony Zembrzuski, tak niesie przed Sąd sumnienie swoje nie tylko nie zmazane żadną złą myślą, względem uchylenia się z swoiey stróny od uszanowania Miestatu, ale też ani najmnieyszą wiadomością zamysłow w czasie potym świętokradzko wykonanych.

Na tym zasadza swoią odpowiedź, y obronę, iż w żaden sposob o zasadzkach przez Urodzonego Łukawskiego y innych knowanych, y dopełnionych, przed ich wykonaniem niewiedział, a niewiedząc mógłże komu donieść? lub ich haniebnego skutku zatamować?

Na poparcie zaś takowego usprawiedliwienia miałby dosyć dostateczne dowody przywiedzione y czytane w tej Izbie na dniu przed-onegdajszym z strony Powodowey, gruntuiące się na tym, iż on od Wyższej w owym czasie nad sobą Zwierzchności, był nie tylko Ordynansami, ale y groźbami przyciskany do wypuszczenia z pod swoiey Kommendy Urodzonego Łukawskiego z Ludźmi; tego Łukawskiego, który miał mieć pewną tajemną czynność (iako też Ordynanse y Listy brzmiały) do wykonania zaleconą, tego Łukawskiego, który nawet przed doysciem ostatnich w tej mierze Ordynansow, po wykonaney Urodzonemu Zembrzuskemu względem nieoddalania się od Jego Kommendy przysiędze, złamawszy onę, iż się był z Ludźmi swemi potajemnie od niego oderwał, a potym oderwaniu y za Wisłę przeprowieniu, tułaiący się po różnych odleglejszych mieyscach, szukał Towarzyszow zbrodni, szukał sposobności dopełnienia oney w Mieście tuteyszym. Takie mowię dowody byłyby dosyć do usprawiedliwienia Urodzonego Zembrzuskiego dostateczne; ale chcąc On w iak naydostatecznieyszy sposób też usprawiedliwienie poprzeć, gdy nie ma w ręku dowodow na okazanie niektórych wyżey nadmienionych, y innych okolicznosci, a onych mieć między dowodami

M

mi

mi literalnemi nie może, będzie prosił y prosił Sądu, o nakazanie, y czas wyprowadzenia Inkwizycyi, y na ten koniec wyznaczenia Sądu Zjazdowego na Grunt Miasta Zakrocymia.

Ta prośba Jego, iest ze wszęch miar nie tylko sprawiedliwa, ale y koniecznie potrzebna. Sprawiedliwa nayprzod, bo grunt fwoy mający na Prawie y sfluzności. Jeżeli bowiem w sprawach Cywilnych, y w rzeczach nawet mnieyszey wagi, niemożna opuścić tego stopnia dowodow w niedostatku innych, a Sąd bez nich przyścić nie może do ostatniego kłotni iakowey rozfądzenia; což dopiero mówić o tym przypadku, gdzie idzie o życie ludzkie, albo inną rzecz tak drogo szacowna, iak pierwsza, to iest sławę. Y dla tego Prawo powšzechne rozrządziło, aby w takowych sprawach, ile uczynkowych, poprzedzały przed ich rozfądzeniem dowody, a w szczegulności świadełw; dla tego y Prawo Koronne napisało wiele Konfycyi o postępku Prawnym w Sprawach Kryminalnych, a mianowicie o poprzedzaniu *Scrutiniow Konst. 1578. tit: scrut:* aby to w kaźdey Kryminalney sprawie było wywodzone, a zaś późniejsza Konfytucya 1588. wyprowadzenie tegoż, iedney y drugiey stronie nakazała, w sfluchaniu onych pilność, y roztrząsanie wszękich okoliczności sfluchającym zaleciła, wielość świadekw w liczbie dwunastu oznaczyła, właściwe ich przymioty opisując, aby zeznawanie z własney, a pewney wiadomości, nie zaś z sflyszzenia, albo innego domniemania się czynili. W szczegulności zaś mówiąc o występku dzisieyszym obrażonego Maiestatu, lubo w nim wiele zwyczajnych stopniow Prawności ustawać zwykło, przecieź ten względem wyprowadzenia *Scrutiniow* nie iest w Prawie Koronnym, to iest w wspomnionej Konfytucyi 1588. opuszczony, gdy taż Konfytucya wyraźnie chce, aby ie Sąd Seymowy nakazywał, gdyby *ex Allegatis & responsis* w tym potrzebę uznał.

Przyścićmyż więc do drugiey okoliczności, to iest roztrząśnienia potrzeby, iezeli to zachodzi w sprawie terażniejszey, względem wyprowadzenia Inkwizycyi. A możesz być która większa? nad tę, iako gdy takowego *Scrutinium* oskarżony w tak ciężkim występku, iaki zarzucają Urodzonemu Zembrzuskiemu, domaga się, dla obrony swoiey, dla ocalenia życia y sławy; która obrona, gdy iest nie tylko z Prawa pisanego, ale y naturalnego pozwolona, a możnaź stronie obwinionej do niey przyzwolonych środków odmówić? ile gdy ona bez nich, zupełnie pewna obrony swoiey być nie może. Dotknijmy prawdy tey rzeczy w samym oskarżeniu. Mieć może Urodzony Zembrzuski y ma dowody na piśmie, to iest Ordynanse Urodzonego Pułaskiego w tey Izbie już czytane, że mu kazało Urodzonego Łukawskiego dla wykonania pewney tajemney czynności z pod swoiey Kommendy wypuścić, że mu grożono przypisaniem winy, gdyby przez zatrzymanie Jego taż tajemna czynność swego nie wzięła skutku, że Urodzony Łukawski mimo takich rozkazow y przegroźek, nie był wypuszczony z Aresztu, w którym zostawał, tylko za wykonaniem przyścięgi na nieoddalenie się od Kommendy Urodzonego Zembrzuskiego, chyba za wyraźnym Jego rozkazem.

Y iuzże

Y jużże dofyć natym Urodzonemu Zembrzuskiemu ku oczyszczeniu Jego? podobno nie; Trzeba tu coś więcej ieszcze dowieść chcąc swoią niewinność nayiawnieyszą, a potwarz nayzłosciwyszą okazać. Należy Urodzonemu Zembrzuskiemu dowieść, że Urodzony Łukawski był zawsze naygłownieyszym nieprzyjacielem Jego, kładącym u wyższej Zwierzchności na niego różne niegodziwe potwarze, dążące do złożenia Go z Kommendy, do odjęcia mu wszelkiew flawy, kredytu, ba nawet szkodzenia na samym życiu, że Urodzony Łukawski był zawsze złośliwie nieposłusznym zachodzącym od Urodzonego Zembrzuskiego rozrządzeniom, co było z pomiędzy innych szczegulnieyszą przyczyną kilko-czasowego Aresztu Jego, że tenże Urodzony Łukawski po przyiędże przed Urodzonym Zembrzuskim wykonaney, y podpisem włafney ręki stwierdzoney nie był zupełnie od posłuszeństwa uwolniony, lecz tajemnym sposobem umknął się wraz z ludźmi od Kommendy Jego, że tenże Urodzony Łukawski natychmiast po ucieczce y przeprowadzeniu się za Wisłę był szukany przez ludzi Urodzonego Zembrzuskiego, dla wrocenia iego pod dawnieysze a winne w owym czasie posłuszeństwo.

A mogą być te, y tym podobne okoliczności puszczone bez dowodow, a dowodow świadectwem okazać mianych, gdy innym sposobem okazane być nie mogą? Nie mogą zapewne, bo te służyć mają nie tylko do dostatecznieyszego Urodzonego Zembrzuskiego wyvodu, ale nawet do oświecenia Sądu. Coż bowiem z tą wniesiono być może, co się dotąd z strony Urodzonego Zembrzuskiego, naprzeciwno Urodzonemu Łukawskiemu mówiło, o to to, że gdy Urodzony Łukawski był naygłownieyszym nieprzyjacielem Jego, y znowu publicznie przeciwno karności Woyskowej wykarczającym, y za to przez wspomnionego Urodzonego Zembrzuskiego arefztowanym; więc mu zleconey sobie tajemnicy zwierzać się nie mógł, boby się podług wniosku naturalnego oświecenia obawiać powinien, iż to, czego się zwierza, może służyć obrażonemu od niego, za pozor tym większego iego prześladowania. Y daley, gdy Urodzony Łukawski przy wypuszczaniu siebie z arefztu, przyciskany przez Urodzonego Zembrzuskiego zostawał do przyięgi, względem nie odrywania się od Kommendy iego, y też przyięgę w samey rzeczy wykonał, za cożby tajemnie uciekał, y skrycie odrywał się wraz z ludźmi od Urodzonego Zembrzuskiego? gdyby mu wprzod (iak teraz złośliwie udae) zwierzył się był potrzeby przeprowadzenia za Wisłę, końcem dopełnienia w tym Mieście zleconey od Urodzonego Pułaskiego czynności. A zaś Urodzony Zembrzuski śmiałżeby ścigać y zwracać Urodzonego Łukawskiego na ow czas od swoiey Kommendy zbiegłego? gdyby od niego lub wyższej Zwierzchności był wprzod ostrzeżony, o tajemnicy Urodzonemu Łukawskiemu do wykonania powierzoney; mógł sobie zawsze wncić, iż zwracaniem Jego y zatrzymywaniem przy sobie, oddalić może tę porę czasu, którąby on osądził do skutecznienia roboty za nayposobnieyszą, a tym samym narazić się u wyższej Zwierzchności na popadnienie tey winy, którą mu Urodzony Pułaski w iednym do niego pisanym liście groził; do te-

go ieszcze u tey Zwierzchności, która była Urodzonemu Zembrzuskemu naynienawisnieyszą, która dawniey ieszcze, z poprzedniczego udawania przez Urodzonego Łukawskiego, odbierała mu rząd, y władzę wypraw Ziemi Zakroczymskiej, dawała poblížszym Kommendam rozkazy do gwałtownego z niey złożenia, y areztowania iego.

Nie przyszło prawda do tego, żeby Urodzony Zembrzuskiego odpadłego od siebie po przyśiędze Urodzonego Łukawskiego, y iuż za Wisłę przeprawiającego się, mógł wrócić nazad, przez wyflanych umyślnie ludzi, dosyć iednak będzie na poparcie oczyszczenia, dowieść zaszkę iego w tey mierze usiłowanie, bo to będzie dowodem znoszącym zaskarżenie w powołaniu Urodzonego Łukawskiego przeciwko niemu, iż on ani iego, ani Urodzonego Strawińskiego wyiawionym czynnościom nie sprzeciwiał się, zawarte; bo to daley będzie dowodem tegoż Urodzonego Zembrzuskiego zupełnie od zarzutu usprawiedliwiającym, iż on nawet bez wiedzenia ułożeniow Kroloboystwa, ściganiem y zwracaniem Urodzonego Łukawskiego z przyczyny nieodtrzymaney y złamaney przez niego przyśięgi na nieoddalenie się od Kommendy iego wykonaney, chciał odwrócić ten nieszczęśliwy zamach, który skrycie w fercu Urodzonego Łukawskiego y innych na Osobę y Życie Jego Krolewskiej Mości był zamierzony.

To iuż co do Osoby Urodzonego Zembrzuskiego iawna potrzeby konieczność, ale ta sama, ba może y większa zachodzi dla strony Inftyguiącey. Słyszał bowiem Sąd, iakie było y iest zaskarżenie przeciwko Urodzonemu Zembrzuskemu, że wiedział o uknowanym Kroloboystwie, a o nim wcześniej nie doniósł; słyszał równie tenże Sąd, iaka była od tegoż Urodzonego Zembrzuskiego odpowiedź, zamknięta w iednym słowie, iż o nim w żaden sposób nie wiedział. Więc między twierdzącym z iedney, a przeczącym z drugiey strony, wszak nie masz innego środka do ich pogodzenia, iak dowodzenie Prawem przepisanem, to iest w niedostatku literalnych dokumentow przez świadectwa; takiego zaś dowodzenia, jeżeli potrzebuie strona oskarżona, tylko dla ugruntowania swoiey obrony, tym bardziey y prędzey potrzebować onego powinna strona Inftyguiąca na poparcie swego zaskarżenia, aby znać w sprawie nie upadła; ile gdy nic tu nie przywiodła, czymby one choć w naymnieyszy sposób popierała.

Ani bowiem gruntować go może na okolicznościach zostawiania Urodzonego Łukawskiego pod Kommendą Urodzonego Zembrzuskiego, kiedy wszystkie porozumienia z tąd wyniknąć mogace, znoszone zostają okolicznościami przez Urodzonego Zembrzuskiego przywiedzionemi, a przez zeznania świadkow w czasie poprzecmianemi.

Ani zasądzać go znówu może na powołaniu Urodzonego Łukawskiego; bo któżby był na świecie z nayniewinnieyszych bezpieczny, gdyby iego całość złożona była w fercu złośliwym iednego złoczyńcy, a zawisła od wiarołomnego iego słowa. Nie tayo to iest prawda, że występek dzisieyszy obrażonego Maiestatu, iest wyłączony Prawem powszechnym od innych, w którym mo-

zna

Żna się winowaycy pytać, o towarzyszach zbrodni, czego się nie godzi w tamtych. Nie tajno y to, że nawet takowemu powołaniu winowaycy, Prawo zdawało się pozwalać wiary, gdy wyraźne słowa w tymże Prawie powszechnym czytają się: *nemini praterquam in Crimine lesa Majestatis de se Confesso, credi potest super Crimen alterius*: ale na iaki koniec byż powinna dań wiara temu wyznaniu oskarżonego, nie przepomniało nas Prawo zaraz ostrzedz, iż z powołania takowego można kogoś pociągnąć do usprawiedliwienia się, ale go oskarżać z niego, bez innych przyzwoitych z Prawa dowodów, iak już za przeświadczonego, żadnym sposobem nie można.

Stanął zaście pociągniiony do Sądu Urodzony Zembrzuski, a w przod przez Urodzonego Łukawskiego powołany, luboby y przeciwko iego złośliwemu pociąganiu mógł bardzo prawnie mówić. Nayprzod że tenże Urodzony Łukawski był y jest naygłówniejszym iego nieprzyjacielem, a zatym podług Prawa nie tylko oskarżycielem, ale nawet wstępu do oskarżenia czyniącym byż nie może. Potym że tenże Urodzony Łukawski jest tylekroć wiarołomny, łamiący przysięgi, a nie tykając innych, które się swego czasu odkryją, przeświadczony iawnie o zdeptanie tey, którą w rękę samegoż Urodzonego Zembrzuskiego przed obrzydliwym Kroloboystwem złożył, a którą tego momentu, którego na wolność wyszedł, zaraz złamał. Nakoniec że jest ieden z naygorszych na świecie, a prawie niegodny ludzkiego nazwiska winowaycow, przez przedsięwzięte złośliwie, wykonane złośliwie, a wyznane na siebie nayzłośliwie Kroloboystwo. Przecięż gdy już na takie pociągnięcie stanął, y odpowiedź nieprzyznaną się do zarzutu uczynił, Sąd raczy uznać *ex allegationibus & responsionibus* tę potrzebę nakazania wyprowadzania z iedney y drugiey strony Inkwizycyi, o ktorey się dotąd mówiło.

Idzie tu tylko teraz o mieysce, y Sąd, który, y gdzie ma takowe żądanie *scrutinium*, czyli Inkwizycye wywodzić. A o pierwszym mówiąc, mieysce takowe co do zarzutu przeciwko Urodzonemu Zembrzuskiemu, y z Prawa, y z potrzeby jest nayprzyzwoitsze w Zakroczymiu. Z Prawa; bo to w Konstytucyi 1578, kazało *scrutinia* wywodzić w mieyscu popetionego występku. Prawda że ten, o który sprawa pryncypalna dzisiay wprowadza się, jest skuteczniony w Mieście tuteyszym, bo o tym wszystkich, całe miasto gwałtem nieśluchanym, y narzekaniem publicznym przy napaści y zabranu Jego Krolewskiej Mości napelnione, ściany ulic posrzalami dziurawione, groby ludzi przy obronie Osoby Krolewskiej ległych, wizye, prezenty, przeświadczaia; ale w tym wszystkim żadney części nie miał Urodzony Zembrzuski, bo jest nawet o co innego oskarżony, że tylko o ułożeniach tego gwałtu wiedział, a o nich ani wcześniej nie doniosł, ani im mogąc nie przeszkodził. Zgrzeszył więc (gdyby to, co mu zarzucaia, prawdą było) samą wiadomością wcześniej nie odkrytą, y nie przeszkodzeniem wyiawionemu Kroloboystwu; a iako tak pierwsza, iak y druga okoliczność nastąpić miała, y nie mogła gdzie indziey, tylko w Ziemi Zakroczymskiej, przeto tam jest mieysce pretendo-

N

wa-

ważnego jego przewinienia, tam wyprowadzania Scrutiniów, czyli Inkwizycyi naywiększa potrzeba, a to dla świadkow wiadomych okoliczności, na które się ma Urodzony Zembrzuski odwozić, w Zakroczymskim bawienia, y zostawania, którychby tyfiączne trudności, boiaźni narażenia się w tak wielkiej rzeczy, niedowierzania, sprowadzić na to miejsce tamowały, a tym samym przyczyną bydź mogły niedostateczney dla Urodzonego Zembrzuskiego obrony.

Z tey zaś okoliczności miejsca wypływa inna względem wyznaczenia Sądu, Scrutinium na gruncie Miaśta Zakroczymia wywodzić mającego. Nie masz prawda żadney wzmianki w Prawie, y Konfitytucyi *de Crimina laesa Majestatis* piszącey, który Sąd w nim Inkwizycyi, czyli Scrutiniów słucać powinien. Nie czytać równie w niey ani o tym, żeby ciężar słucańia Scrutiniów, czyli Inkwizycyi miał należeć do Sądu Seymowego, albo wybranych z niego Osob. Przeto udać się należy do rozrządzenia Prawa Koronnego, względem spraw Kryminalnych w ogulności, z pomiędzy których iest y ta względem obrażonego Maiestatu. Dotąd, dokąd rozrządzenie spraw takowych, Krolowie samym tylko sobie zostawiali, słucańie Scrutiniów, podług obmowy Statutu Jana Albrechta było im samym należące y właściwe. Lecz kiedy tę władzę zlałi na inne Magistratury, Sąd naywyższy reprezentujące, kiedy ustanowili sposobem dzisieyszym Sądy Seymowe, nie zostawili im, podobno umniejszając pracy, a sprawiedliwości przyśpieszając, słucańia Scrutiniów, bo to podług Konfitytucyi 1565. pod tytułem *o rzeczach, które się poczciwości tyczą* polecono Sądowi Wiecowym, a naypoźnieysza w tey mierze Konfitytu: 1578. o Sądach Seymowych pod tytułem *Scrutinium y oznaczenie dni ad Causas Criminales* wyraźnie oddano Ziemskim, albo Grodzkim Rokom, aby na nich (słowa są wspomnioney Konfitytucyi) *Scrutinia* wyprowadzone były, dla tego, że gdy srona sronę pozwie za Seym, tam iuż obie srony były gotowe *cum Scrutiniis*, dla przedszego spraw odprawowania.

Za tym rozrządzeniem Prawa względem spraw Kryminalnych na Seymie sądzić mianych, poszło; iż późnieysze Konfitytucye opisując granicę Władzy Sądow Naywyższych Instancyi, a w szczegulności ostatnia pisząca o Trybunałach, Komportacye wszelkie y Inkwizycye *suo coram Judicio per omnia* zniósła.

Z tą więc obmową Prawa złączona potrzeba wyprowadzania Inkwizycyi na Gruncie Miaśta Zakroczymia okazuje, iż Sądy Ziemskie, lub Urzędy Grodzkie, których Scheda przez nas do Piora podana będzie, wyznaczone bydź powinny do słucańia Inkwizycyi, a to do obmowy dzisieyszey Odpowiedzi y Manifestu przez Urodzonego Zembrzuskiego, końcem oczyszczenia niewinności swoiey do Książ publicznych podanego, który w tym miejscu czyta się.

Te są odpowiedzi na dniu dzisieyszym, te proźby Urodzonego Zembrzuskiego, o których on łaskawe przyięcie, y do nich przychylenie się z powinnym uszanowaniem Sądu doprasza się.

RE-

R E P L I K A

In Accessorio z Strony Urodzonych Instygatorów Koronnych y W. X. Litewsk., y Ich Delatorow w sprawie przeciwko obwinionym Criminis læsæ Maiestatis, w Sądzie Seymowym, przez UU. Antoniego Opelewskiego y Pawła Białobrzelkiego, Patronow Assessorji Koronney, czyniona.

PRAWA wyroki, y Sądu każdego obowiązki ten cel zawsze mają, aby tak skarżący, iako y oskarżony dla wymiaru sprawiedliwości dokładnego, obrony swe mieli.

Dopełnił to Sąd Najjaśniejszy w przydaniu obrońców winowaycom, osobiście w Sądzie z więzienia stawionym, y podobnież Ur. Zembrzuskemu *de Complicitate Criminis* z wiadomości o tym spisku obmierzłym, obwinionemu, y osobiście stawiającemu, a dopełnił prawie więcej, aniżeli Prawo wyciągało, bo przydał obwinionym Adwokatow siedmiu; dopełniony y w tym obowiązek Prawa y Sądu, to jest w wysłuchaniu odpowiedzi za obwinionemi.

W tej odpowiedzi nieprzeżąda obrona za obwinionemi na dobrowolnych winowayców wyznaniach, ale żąda powtorzenia *examinu & scrutinii*, a naostatku wczasie wymiaru przyszłego kary za ten występek, miłosierdzie Sądu dla nich zamawia.

Ze miłosierdzie w tej zbrodni miejsca nie ma, y że ci zbrodniowie wyzuwży się z Prawa natury na sercu każdego wyrtego -- *Quod tibi non vis alteri ne feceris ipse* -- pogwałcili, y potargali węzły y Ustawy samego Prawa Boskiego, y ludzkiego, a zapędzeni dziką zaiadłością przy ataku karety J. K. Mci, przy wypuszczanych zapamiętałe postrzałach, czynionym zaboiu, zamachach y cięciach na śmierć wydanych, y przy szarpaniu bezbożnym J. K. Mci nie mieli względu na Głos od niewinności wydany owemu podobny -- *Cur mæ cadis* -- y nie skłonili się do miłosierdzia; Przeto też sami, że go teraz nie są warci, okaże się w swym czasie przy sporach *ad sententiam Definitivam*.

Powtorzenia zaś *examinow* z obwinionych, *& scrutinii educendi*, nie jest intencya strony tę zbrodnią skarżącey przeczyć; Ze zaś te *scrutinia* żąda Urodzony Zembrzuski, aby były expedyowane nie przez Sąd Seymowy, ani tu *in loco Criminis*, lecz przez Sąd Ziemski, lub Grodzki, y na miejscu czynioney Konspiracyi, to jest w Ziemi Zakroczymskiej. Jest tedy potrzebną rzeczą dowieść, że ani podług Prawa, ani z potrzeby, y przyzwoitości obrony, strona oskarżona tego domaga się.

Podług Prawa nie? Bo lubo strona prowokuie do Konfytucyi 1578. vol. 2. fol. 966. tit. *scrutinium*. Ktora to Konfytucya do wyprowadzania *scrutiniorum in Causis Criminalibus* oznacza wprawdzie Sąd Ziemski lub Grodzki z permowencyi, aby prędze Spraw Seymowych odbywanie było, gdy *cum paratis scrutiniiis* strony przychodzić będą: Ale to Prawo w ten czas wyznaczyło na to Ziemstwa

N a

lub

lub Grody, gdy wszystkie sprawy Kryminalne Sąd sam Seymowy sądził, y był obarczony wielą sprawami tak, że wystarczyć trudno było y sądzić sprawy, y *scrutinia* expedyować; Teraz zaś gdy prawie tylko spraw Kryminalnych trzy gatunki o Sąd Seymowy opierają się, to jest *Criminis Laesa Majestatis, Perduellionis, & Peculatis*, inne zaś Kryminalne w ordynaryjnych y Prawem ustanowionych Magistraturach y Sądach *expediuntur*; Zaczyn iako wielością Spraw Sąd Seymowy teraz nie jest obarczony, tak też *cessante ratione & necessitate Legis Anni 1578. cessavit & ipsa lex* względem expedyowania *scrutinii* w Sprawach Seymowych przez Ziemstwo lub Grod. Powtore że Konstytucya ta mówiąca o Kryminałach pospolitych nie zamyka w sobie *Crimen singulare & extraordinarium Laesa Majestatis*, który Kryminał iako Konstytucya poślednieysza *Anni 1588. Vol. 2. fol. 1207.* opisałszy Proceflu Uroczystości, poddała Sądowi Seymowemu *in ipso principali*, tak temuż Sądowi samemu y *accessorium scrutinii expediendi* należy, ile że wielkie sprawy, Wielkich Sędziow w każdej swej części (dopieroż *in expediendo scrutinio*, na którym sentencya gruntować się ma) potrzebują. Nadto Konstytucya *Anni 1669. Vol. 3. fol. 10.* wyraźnie samemu Seymowemu Sądowi *scrutinium expediendum in Crimine Laesa Majestatis* zosławiała w słowach -- *tedy inquantumby Sąd potrzebne bydx uznął scrutinia, nie na tym, ale na drugim Seymie expedyowane bydx powinny, iakoby teleritate* nie szwankowała *innocentia.* --

Z potrzeby, y przyzwoitości obrony także nie może Strona żądać *in loco* Konspiracyi praktykowanej w Ziemi Zakroczymskiej, expedyowania *scrutinii* tamże; Bo Kryminał sam jest popełniony tu w Warszawie. Powtore wiadomość okoliczności mających iakoby oczyścić Ur. Zembrzuskiego *in Crimine obiecto*, lubo prawda że *in loco* Konspiracyi uknowanej, *potissimum* znajduje się, wszak jako ta wiadomość nie jest przywiązana do Ziemi Zakroczymskiej *Physice* wziętej, ale do ludzi w tej Ziemi znajdujących się, którzy zapozwani *pro testimonio dicendo*, stawiają się, y wiadomość z sobą przyniosą okoliczności, na oczyszczenie przez Ur. Zembrzuskiego pretendowanych. Odbiwszy przeto żądanie Strony, y Prawem, y samą przyzwoitością, spodziewać się inaczey nie może strona skarżąca, tylko że Sąd Najiasnieyszy, gdy przystąpi do uznania w tej sprawie *scrutinii*, oddaliwszy żądanie strony przeciw Prawu wniesione, przez Sąd swoy raczy przystąpić do wyprowadzenia *ejusdem Scrutinii*, lub przez Delegowanych *in medio* Sądu Najiasnieyszego.

M O W A

Jmci Pana Jana Osniałowskiego Dworzanina J. K. Mci
Dełatora w sprawie Kryminalney o Kroloboystwo, na
Sądach Seymowych miana.

NIE wiem czyli się może znaleźć między naydzikszymi Narodami
występek, tak straszny y tak szkaradny, któryby więkzy wstręś
uczynił naturze ludzkiej, iaki jest ten, o którymście niedawno
slyszeli

fyfzeli J. OO. J. WW. Sędziowie, do którego y ia iako żywy tey bezbożności świadek, a na ten Urząd Delatora wyznaczony, z dozwolonego mi Prawa domawiam się.

Nie było to nigdy Urzędem ani powołaniem moim, ażebym miał na kogożkolwiek skarżyć, y w moim obraniu wolałbym niewinności bronić, niż na najmniejszą ułomność naftawać. Ale gdzie idzie o zgwałcenie Praw natury, Praw Boskich, Praw powszechnych wżyskich Narodow; mogąć się wstrzymać od tych wyrazow? których po mnie wyciąga Religia, do których mnie przynagła Obywatelstwo, y których domaga się ze mnie winna ku Nayaśnierzemu Krolowi, łaskawie nam Panującemu wierność.

Rzecz iak się stała, fyfzeliście J. OO. J. WW. Sędziowie przez Urodzonego Słomińskiego Metrykanta Koronnego, dostatecznie opowiedzianą y Dokumentami potwierdzoną. Te według Prawa uczynione Obdukcy, te przez J. WW. Senatorow y Ministrow, strzelenia y cięcia widziane znaki; te rany na ow czas nie zagoione, dziś wzmiankowane; te szaty skrwawione y pozzarpane; Ci ludzie ranieni, y zabity; wreszcie ciż fami zapamiętali złooczyńcy tu stawaiący, są to oczywiści świadkowie tey szkaradney zbrodni. Nie wiem, czyli iest ktory, ktoby o tym mógł powątpiwać, iż się to nie stało.

Stało się: lecz bodayby się było nigdy nie stało! Stało się! przeciwko Najswiętżym Prawom Religii: Stało się! przeciwko Prawom Narodowym: Stało się! przeciwko Prawom szczegulnym Narodu naszego.

Zadney nie masz tak bezbożney Religii, ktoraby w współcześnieństwie swoim dozwalała zaboystwa.

Jeszcze ludzie w pierwiastkach swoich żadnym nie rządzili się Prawem, a zawsze zaboystwo szkaradną u nich było zbrodnią, samo rozumu światło, sama natura czyniła im wstręt od takiego okrucieństwa.

Niktby podobno nie ocalał z ludzi, owżem cały Narod ludzki niewybiegałby się przed namiętnościami zepfutey natury, gdyby y najmniejszy tey bezbożności dana była wolność.

Coż dopiero, gdy to natury Prawo mocą Boską stwierdzone zostało, y weszło w naypierwsze obowiązki Religii naszej; a iako go nie zachować? iako szkarady przestępstwa nie karać? iako naypierwższych nawet zapędow do takowey zbrodni nie tamować?

Sama natura do tego nas sporządziła, że gdy nad innemi winowaycami lituiemy się, tych ktorzy życia wydarli, nienawidzić zwykliśmy.

Jeżeli zaś wszelkie prywatnego człowieka zabicie ciężką iest zbrodnią; coż będzie sprzyfiężenie się na zaboy y potargnienie się na Olobę takową, która wolnym wybraniem Obywatelow do rządzienia innemi iest wyniefiona? Coż dopiero, mowię, iak dopełnieniem wszelkney nieprawości byż musi świętokradzkie na Olobę Panującego porwanie się?

0

Znay-

Znajdziemyż aby ieden punkt w Religii, ktoraby pod iakimkolwiek pozorem tey bezbożności pozwałała? czyliż przeciwnie nie używa wŝyfkich pobudek, wŝyfkich postrachow na w mowienie w nas obrzydliwości y wŝtrętu od tak niegodziwego grzechu?

Coż bowiem Religia nam częściej, co mocniej, co oczywiście przykazuje? iako poŝanowanie y poŝufzeństwo Zwierzchnościom. Coż ustawicznie powtarza? iako te wielkie prawdy: że Krolowie Boŝkiey są Namieŝnikami władzy, są Boŝkami Pomazańcami, są Boŝtwami Ziemiemi; y że nie może być więkŝa zbrodnia, iako przeciwko poŝwięconym Ich miotać się Osobom.

O! iakbym wiele w obowiązkach Religii mógł przywieść Praw zakazujących tey ŝkaradney zbrodni, gdyby mi rzecz nie była przed temi, ktorzy wraz z mlekiem wyŝlawŝy wŝyftkie iej obowiązki, na ŝamo się nawet wspomnienie tey ŝkaradności wzruszają.

Ale gdyby żadnych w tym punkcie nie było przepifow Prawideł Wiary, czyliż ŝurowo tego nie zakazują Prawa Narodow. U wŝyfkich iakokolwiek rządnych Narodow nayliżŝzego człowieka zaboyŝtwo ŝmiercią poŝpolicie kazać się zwykło. Y ŝufznie: ile że człowiek między wŝyftkimi dobrami nie mając nic miłŝzego nad życie, naywiękŝą w wydarciu iego odnoŝ krzywdę. Z tąd ŝądziły Narody y ŝądzą, że wziąć komu życie, ieŝt tym ŝamym wyzuć się z wŝelkiego Prawa iakiegożkolwiek nad ŝobą miłofierdzia.

A gdy teŝ ŝame Narody uznały, że Rząd wewnętrzny żadną miarą nie może być porządny, ŝkoro od wŝyfkich ieŝt ŝprawowany, y gdy upatrzyły naywiękŝą potrzebę iedney ŝprężyny, ktoraby tę całą machinę obracała, iedney głowy ktoraby tym wŝyftkim rządziła; iakich nieŝtanowili Praw do utrzymania wŝyfkich w poŝufzeńŝtwie y porządney ŝubordynacyi? iakich nie nadały Przywileiow tym wybranym y uwieńczonym Głowom? iakiego nie czynili poŝanowania, aż do palenia Im kadzideł, aż do oddawania ofiar, aż do umieŝczenia Ich między naywyżŝe ŝwoie Bogi.

Mogłyż one y pomyŝlić o iakiej przeciwko Krolom ŝwoim ŝkaradzie? kiedy naymnieyŝe nieuŝanowanie było od nich miane za naywiękŝą zbrodnią.

Mogłyż tentować nawet ŝmierci? kiedy o Panach y Monarchach ŝwoich tego byli zdania, iż Ci nie umierają nigdy; y lubo widzieli wypełniających to natury prawo, nie ŝmiercią to iednak, ale przenieŝeniem y policzaniem między Bogi być mienili.

To było naygrubŝych nawet narodow względem Monarchow ŝwoich uŝanowanie. Ta była u nich główna, ta ŝwięta Maxyma: że władza nad ludem Monarŝe; nad Monarchą ŝamemu Jowifzowi należy.

Nie tylko zaś naywyżŝzego tego doŝtoieńŝtwa iŝtota, ale dobro ŝameyże ŝpołeczności, pokoy powŝezchny, ŝzczęŝliwość y całość Pańŝtwa wyciąga tego, aby Osoba Krola ŝwięta y niezgwałcona była.

Jakoż,

Jakoż, gdyby tego tak surowego warunku nie było, znalazł-
 żeby się zdrowego rozsądku człowiek, któryby na siebie chciał przy-
 łączyć ten Panowania ciężar? czyliby się zawsze obawiać nie potrze-
 ba, albo szaleństwa zaślepionych; albo rozpacz, kary godnych;
 albo zemsty, niechętnych?

Któryż jest tak szczęśliwy Monarcha, któryby dogodził wszy-
 stkim? a będąc przymuszony samym dogadzaniem iednym, konie-
 cznie niedogodzić drugim, traciłżeby prawo; nie mówię do Pano-
 wania, na które go albo Narod wybrał, albo go na nim postawiło
 Urodzenie, ale nawet do życia, które samemu winien Bogu?

Uznały te prawdy Narody, y dla tego najmnieysze nawet tar-
 gnienie się na Krolow najsurowiey karali; a w przepisanu kar na
 Kroloboycow, zdawali się przechodzić surowości miarę.

Jakoż, co może się pomyśleć szkaradnieyszego? nad tento-
 wanie tey zbrodni, ktorey wykonanie zrywa nienaruszony mię-
 dzy Krolom y Narodem związek, miesza wewnętrzny pokoy, cały
 Narod obala y niszczy. Z tąd powszechnie zgodziły się Narody na
 to, ażeby przekonanego o Kroloboystwo w żadnym świata niecier-
 pieć zakęcie.

W Narodzie naszym, w Narodzie wolnym, możnasz się było
 spodziewać, aby do tak szaloney przyiść kiedy mogło wściekłości?
 Inne narody nie mając tey w wybieraniu sobie Monarchow wol-
 ności, znosić muszą bez braku tych, których samo urodzenie na
 Tronie osadza; y chociażby niekiedy nayprzykrzeysze od nich wy-
 chodziły rozkazy, wypełniały je z wszelką powolnością.

Narod nasz zaszczycający się tym naywiększym wolności pun-
 ktem, że nie zna na Tronie tylko wolnie y uroczyście obranych
 Krolow, możnasz y pomyśleć o iakieykolwiek przeciwko nim
 zdradzie?

Postronne Narody slyząc o iakimkolwiek podstępnie na obrane-
 go tak uroczyście Monarchę, wniosłyby zapewne, albo w obraniu
 nie rozsądek, albo w targnieniu się na życie obranego ostatnią dzi-
 kosc. O iaka to dla całego Narodu hańba! pozorowi nawet tego
 podpadać mniemania.

J. OO. J. WW. Sędziowie! Przodkowie wafi iedno targnienie
 się na Posa, który tylko cząstką Rzeczypospolitey, śmiercią karali;
 wy tak świętokradzkiego Kroloboystwa na Nayaśnieyszym Krolu
 Panie Naszym tentowanego, niezemścicież się?

Przodkowie wafi samym Juryzdykcyom Namieśtniczą Krolow
 sprawującym władzę, iako y wszystkim pod bokiem Krola zostają-
 cym, tak wielkie przez Prawa obwarowali bezpieczeństwo; wy
 Krola samego, Rzeczypospolitey Głowę, Narodu Oyca, losowi nay-
 wściekleyszey zaiadłości porzucicie?

Przodkowie wafi miejsca nawet te, gdzieby się ich Krolowie
 znaydowali, święte y nienaruszone mieć chcieli; Wy na tak oczy-
 wiste Kroloboystwa dowody obojętnie patrzeć będziecie?

W reszcie, Przodkowie wafi, aby bodayby się nigdy ten przy-
 kład był nie stał! tentowane na Zygmuncie III. Krolu zaboystwo
 iednego prawie z rozumu obranego, wymyślnym mąk wynalaz-
 kiem ukarali; Wy tey łotrowskiej zgrai, temu niegodziwemu spi-
 kowi,

skowi, temu rozmyślnemu na drodze życia Krola y Pana łaskawego spiknieniu się przebaczyście?

Swiadczyłyby pewnie te stołeczne Miasła ulice, po których Nayiaśnieyszy Pan wleczony, te rany zadane, te szaty na nim poszarpane, podarte, postrzelane, y Jego krwią zbroczone, zgoła te wszystkie tak szkaradnego zaboystwa znaki.

Domagałaby się sprawiedliwej, zemsty od was ta tak szkaradna dla całego Narodu plama, która inaczej zgładzona byż nie może, tylko użyciem naysurowszego ukarania tey bezbożney zbrodni.

Nie można tego zafięgnąć pamięcią, aby się stało kiedy tak zgodne, tak pomyslnie obranie Krola, iakie było dziś Panującego nam dobrotliwie. Wiadomo to Wam wszystkim, ktorzyście temu solennemu przytomni byli aktowi. Nic innego nie można było obiecywać sobie, iak tylko, że Narod szczegulnieyszey użyje, w zachowaniu y ubezpieczeniu Jego, wierności, iak powszechną zachował w obraniu jednomysłność. A przecież znalazły się tak dzikie poczwary, że wiernym poddanym Pana, Narodowi Oycy, wydrzeć uślowały.

Coż? To pewnie go odradziło od stateczney do Narodu miłości? bynajmniej: owżem te Jego były oświadczenia, że pragnął się stać dla Narodu całego ofiarą; te Jego były nadzieie, że ten, lubo tak niegodziwy y szkaradny przypadek, obroci się w dobro y pożytek Oyczyzny. A trzebaż większych ofoblwsczey ku Narodowi miłości dowodow? czegoż nie czynił dla ocalenia y ubezpieczenia Kraiu? coż opuścił, czego by dzielnością swoją mógł być dokazać?

Nie znajduję ia tych w mowie moiey wyrazow, ktoreby sprawiedliwie należały wielkim Jego czynnościom. Znaliście wy to dawniey, znacie y teraz sami, że nic nie masz takiego w Jego wszystkich dziełach, coby sprawiedliwej od wszystkich niedomagało się wdzięczności y wierności. Y nie wątpię, że przykładnie ukarzenie tę szkaradną na Osobie Jego popełnioną zbrodnią; a nie tylko na przytomnych tę sprawiedliwość okażecie, ale y na tych wszystkich, ktorzy radą, y namową; iakąkolwiek wiadomością wchodzili do tego tak bezbożnego uczynku.

Będzie y to przezornością J. O. Sądu, nie tylko z tych Inkarceratow stawionych, lecz y świadkow wprowadzonych, iak nayscisley y dokładniey badać się o społecznikach, y wiadomych tey zbrodni, a z przekonanemi postąpić naysurowiey, wykorzeniając to iafzczurce plemie.

Wszakże tego po was J. OO. J. WW. Sędziowie wyciągają nayswiętsze Prawa Religii, Prawa zgwałcone, obalone nayschwiebnieysze Narodow Ustawy; wreszcie, podarta y poszarpana Oyczyzny sława; czego y ia z obowiązku mego od was uślinie dopraszam się.

* Po skończonych wyżej wyrażonych, Indukcie, Odpowiedziach, Replie, y Mowie U. Ośnią Iowskiiego Delatora, nastąpił Dekret, ktorym expedienda, tu w Warszawie, Scrutinia & Examina nakazane, JJ. WW. Inquisitores ex Senatu & Equestri Ordine cum prescripta Regula, byli Delegowani: ktory Dekret z innemi, in Accessoriis wypadlymi, jest przy Dekrecie finalnym użyty sol.

Akt

Akt JJ. WW. Delegowanych ad Scrutinia & examina
expediowany, w Księgach Grodu Warszawskiego,
Die. 27. Julii 1773. Anno, oblatowany.

*Actum in Arce Regia Varfaviensi Feria Quarta
intra Octavas Sacratissimi Corporis Christi Do-
mini, id est Die Decima Sexta Mensis Junij,
Annò Millefmò, Septingentesimò, Septuagesimò,
Tertiò.*

Nos Antonius Okęcki Chelmenfis Episcopus, Mathias Lanckoroński, Braclaviensis, Josephus Dux Radziwiłł, Minscensis, Palatini, Casimirus Wykowski Viffogrodienfis Castellanus, Venceslaus Poray à Przyłubie Przyłubski Judex Terrestris Brestensis Cujaviæ, Junivladislaviensis, Petrus Sumiński Terræ Dobrinensis Pocillator, & ejusdem Terræ, Benedictus Tarkowski Pincerna Terræ, & Notarius Castrenfis Mielnicensis, Podlachicæ, Paulus Sudymontowicz Czeczeli Præfectus Arcis Dzwynogrodensis, Vice-Gerens Castrenfis Laticzoviensis, Braclaviensis, Boguslaus Dunin Tomaszewicz Judex Castrenfis Braflaviensis, Vilnensis, Michàél Prufzanowski Pocillator Rzeczyceńcis, Miscensis, Palatinatum, & Terrarum Nuntii, ex Senatu & ex Equestri Ordine, Majoris Minorisque Poloniæ & Magni Ducatûs Lithvaniæ Provinciis, ad infra peragenda è medio Procerum & Nuntiorum, Judicum Comicialium, Deputati & Delegati Judices, robore Decreti Conventûs Regni Generalis Extraordinarii, sub Actu Feriæ Secundæ post Festum Sanctissimæ & Individuæ Trinitatis, Dieique Septimæ Mensis Junii Annò nunc currenti, inter Generosos Instigatores & Vice-Instigatores Regni, ac Magni Ducatûs Lithvaniæ, eorumque Delatores, Generosos Joannem Ośniałowski, & Franciscum Przeuski Actores ab una, atque Generosos Nobiles, cujusvis Nominis & Conditionis, Stanislaum Strawiński, Valentinum Łukawski, Joannem Kuźma, Joannem Wołyński vocitatum Wachmistrz, Deodatum Frankenberg sive Offenberg, Valentinum Pefzyński, Michàelem Tubalowicz, Antonium Węgrzynek vocitatum, in servitiis protunc Nobilis Łukawski existentem, cujusvis nominis Taszyński, Majewski, Zboiński, Michàelem Saczynski, Josephum Cybulski, Zwierzchlewski, Bielawski communiter nominatum Trzywąg, Wasielewski, Biernacki, Troianowski, Zwoliński, Sokołowski, Falkowski, Rybicki, Lenkiewicz, Siemiatkowski, Ostrowski, Gnatowski, Zarzycki, Konopka, Hordyński, Joannem Stepański, Regicidij Principales, complices, Citatos, tum Generosos Casimirum Pułaski, Valentinum Zembrzuski, Mathæum Gadomski, cujusvis Nominis Drozdowski, Mariannam Łukawska Authores complices, aliosque per eosdem nominandos, Adcitatos parte altera; Et quidem Pars Actorea, per Generosos Stanislaum Kostka Kraiewski

P

Insti-

Instigatorem, & Ignatium Saryusz Gomoliński Vice-Instigatorem, Regni, suis & Generosorum Instigatorum Magni Ducatus Lithvaniæ Nominibus, eorumque Delatores Generosos Joannem Ośniałowski & Franciscum Przeuski personaliter, Citata verò per Nobiles Valentinum Łukawski, Joannem Kuźma, Valentinum Peszyński, Josephum Cybulski, Mariannam Łukawska Incarceratos, Statutos personaliter, Generosus denique Valentinus Zembrzuski Citatus per se personaliter, comparentes, prolati; Quo nimirum Decreto, ut coram Nobis è medio Judicij Comicialis Delegatis Judicibus, Valentinus Łukawski, Joannes Kuźma, Valentinus Peszyński, Josephus Cybulski, Marianna Łukawska Incarcerati, atque Generosus Valentinus Zembrzuski inculpatus & adcitatus, libera confessata in objecto eisdem Regicidij Crimine deponant, & in supplementum liberorum Confessorum, ac rei veritatis, Inquisitionem per Testes Fide dignos, rei gestæ benè gnaros, utpote Generosi Instigatores Regni & Magni Ducatus Lithvaniæ, eorumque Delatores, probando objecta, Incarcerati verò, aliique Terminis comprehensi, emundando se ab objectis coram Nobis supra expressis ex Senatu & Equestri Ordine Delegatis & Judicibus (absentia nonnullorum non obstante, dummodo sex adimus) Partes eædem utræque Interrogatoria conscribant, subscribant, sibi ab invicem communicent, & si necessitas exigerit (quos voluerint) pro deponendo Testimonio Adcitant, Adcitandi autem sub rigore legis compareant, demandatum & præcommissum est, Decreto eodem in se latiori existente: Quapropter Nos Delegati Judices supra expressi, Jurisdictione sua, in Actu contenta, fundata, nunc in Termino itaque hodierno Partes ad sui comparationem acclamari fecimus, & Incarceratos Generoso Instigatori Jurisdictionis Mareschalcatu Regni, statuere injunximus; Quibus acclamatis & quidem Generosis Instigatoribus, & Vice-Instigatoribus Regni & Magni Ducatus Lithvaniæ, eorumque Delatoribus Generosis Joanne Ośniałowski, Francisco Przeuski per Generosum Ignatium Saryusz Gomoliński Vice-Instigatorem Regni, tum Generosum Franciscum Przeuski Delatorem suis & aliorum Nominibus personaliter, jam verò statutis Nobili Valentino Łukawski, Joanne Kuźma, & Generoso Josepho Cybulski, Honesto Valentino Peszyński, tum Marianna Łukawska Incarceratis, personaliter, Generoso Valentino Zembrzuski Citato personaliter, comparentibus & judicialiter secum controvertentibus. Quarum Partium Nos Judices Delegati Controversiis exauditis, sententiamus, quatenus Generosi Instigatores & Vice-Instigatores Regni, & Magni Ducatus Lithvaniæ, eorumque Delatores, ad excipienda pro exigentia negotij ab Incarceratis statutis, tumque à Generoso Zembrzuski Citato, libera confessata, Interrogatoria porrigant, idque instantaneè; Tandem quoniam porrexerunt, idè ad excipienda & connotanda hecæ libera Confessata, per quemlibet Incarceratum distinctim, & separatim deponenda, accessimus, & eadem modo quo supra, expeditivimus; Expeditis eisdem, Dispositione Decreti Comitialis (cujus auctoritate præsen: Act: fungimur) procedendo, distincta Interrogatoria ad investigandos, per Partes inducendos Testes, in Ordine educendi Scrutinij conscribere, & sibi ipsis Partibus ab invicem communi-

municarè, communicata subscribere, subscripta Nobis ad examinandum reponere iussimus, idque in instanti; Et siquidem Partes toties dictæ, Actorea, Statuti & Citata, eadem Interrogatoria reponunt; proinde satisfactione sententiæ Judicij sui adinventæ, suspensis Juramentis super incorruptionem Testium, in confinio expeditarum earundem Inquisitionum, per Delatores, seu unum ex eisdem, quam per Citatos, itidem unum ex eisdem præstandis, Testes inducere mandavimus; induxerunt: Inductis & per Nos Delegatos Judices, præstito per quemlibet Testem Corporali Juramento, examinatis & eorum Testimoniis connotatis, præmissaque Inquisitione expedita, resolvendo suspensionem superius factam ad præstanda Juramenta super incorruptionem Testium, Partes, Actoream & Citatam strinximus, & ad eandem pronunciandam Juramenti Rhotam additur Ministerialis Judicialis Albertus Wiśniewski, idque instantanee, præstiterunt, scilicet Generosus Joannes Ośniałowski unus ex Delatoribus, & Generosus Valentinus Zembrzowski unus itidem ex Citatis, post quod præstitum, suprafata libera confessata, excepta, & Inquisitiones expeditas, per Nos subscriptas, obfigillari fecimus, easdemque obfigillatas Partibus utricuique extradendas declaramus, nihilominus ad Illationem Partis Actoreæ, scilicet Generosorum Instigatorum Regni & Magni Ducatus Lithvaniæ, ac eorum Delatorum Generosorum Joannis Ośniałowski, Francisci Przeuski, Relationem editi Termini pro deponendo Testimonio Generoso Francisco Machciński coram Actis Castrensis Capitanealibus Bobrovnicensibus, Feria Quarta in Vigilia Festi Nativitatis Sancti Joannis Baptistæ, videlicet Die Vigesima Tertia Mensis Junij, Annò præsentis recognitam, reponentium, superque dicto Generoso Francisco Machciński pro deponendo in Causa Regicidij Testimonio, Citato, uti in determinio, & jam Die ultima hodierna Vigesima Sexta Julij expeditarum Inquisitionum disparente, pænam Infamiæ obtinere concludentium. Nos Delegati Judices hancce de lege concessibilem obtinere permisimus, & ad publicandam eandem pænam Infamiæ Ministerialem Judicialem superius expressum addidimus, & deputavimus; Qui taliter idem Ministerialis deputatus præmissam Infamiæ pænam publicavit, & de ejusmodi publicatione Nobis relationem fecit; Quam quidem publicatam, & super toties dicto Generoso Francisco Machciński disparente obtentam, pro faciendâ executione ad Officium competens, ibi, ubi Bona ejus consistunt, aut in persona reperitur, remisimus, remittimusque Decreti & Actus præsentis robore. Tandem nunc in puncto Generosus Czerski Jurisdictionis Mareschalcalis Regni Instigator Strenuum Deodatum Frankemberg seu Offemberg in recenti Crimine Regicidij captivatum, post ex Carceribus profugum, nunc iterum sub tractu seu in determinio expeditarum Inquisitionum Captivatum Nobis Delegatis Judicibus pro excipiendo (prout ex aliis Incarceratis præcedenter) examine statuit; Nos itaque Delegati Judices, licet quidem per Decretum Judicij totius Comitialis, specificè personæ Incarceratorum, præter eundem Frankemberg seu Offemberg, nunc recenter captum Nobis Delegatis Judicibus ad examen porrectæ & circumscriptæ; Verum quoniam uno in Crimine dictus Frankem-

berg seu Offenberg existere, incusatus palpatur; proinde studendo iustitiæ ac citiori accelerationi Processus & eundem examinavimus, liberaque per eum deposita per Nos connotata Confessata itidem obfigillari fecimus, & Parti Actoreæ Instiganti extradenda declaramus. Antonius Okęcki Episcopus Chełmensis, ad præmissa Delegatus. Mathias Lanckoroński Palatinus Bractaviensis, ad præmissa Delegatus. Casimirus in Wykow Wykowski Castellanus Wiffogrodensis, ad præmissa Delegatus, manu propria. Venceslaus de Przyłubie Przyłubski Judex Terrestris Brestensis Cuiaviæ, Palatinatus Junivladislaviensis Nuntius, ad præmissa Delegatus, manu propria. Petrus Sumiński Pocillator & Nuntius Terræ Dobrinensis, ad præmissa Delegatus, manu propria. Benedictus Tarkowski Pincerna Terræ & Notarius Castrensis Mielnicensis, & Terræ ejusdem Mielnicensis in Podlachia Nuntius, ad præmissa Delegatus, manu propria. Paulus Sudymontowicz Czczel Præfectus Arcis Zvinogrodensis Palatinatus Bractaviensis & ex eodem Palatinatu Nuntius, ad præmissa Judex Delegatus manu propria. Boguslaus Dunin Tomaszewicz Judex Castrensis & Nuntius Districtus Brassaviensis, Judex Comitiorum, manu propria. Michàel Prufzanowski Pocillator & Nuntius Districtus Rzeczycensis, Judex Comitiorum, manu propria.

* Potym expedyowanym Akcie Scrutiniorum & Inquisitionum, na Terminie z Limity Sądu Seymowego, dnia 27. Lipca 1773. Roku, przypadającym, przyprowadzeni byli przed tenże Sąd, Inkarceraci w Kaydanach, Walenty Łukawski, Jan Kuźma, Jozef Cybulski, Walenty Pełzyński, Bogumił Frankiemberg czyli Offenberg, y Maryanna Łukawska, przeciwko którym nastąpiła:

Kontynuacya Indukty od UU. Instygatorow Koronnych, wraz z ostateczną przeciw wżysłkim Pozwanym y przekonanym o ten Kryminał Konkluzją, przez Ur. Jana Nepomucena Słomińskiego Metrykanta Kancellaryi Większey Koronney czyniona, taka.

OPOWIEDZIANA dostatecznie w pierwfzey Sprawy terażnieyfzey Indukcie, y w przypowiedniey U. Ośniałowskiego Delatora mowie, wielkość tego Kryminału; iuż to przez podniesienie rąk świętokradzkich' na Krola, a ieszcze własnego, iuż to przez nayniegodziwsze zhańbienie uczynkowe Maieftatu Jego, iuż to nakoniec przez zuchwałę przestęptwo Praw Boskich y ludzkich, y oplamienie sławy Narodowey.

Nie zamilczane nayniegodziwfzey zaiadłości tych zdraycow szaleństwo, w ktorym za obkoczeniem Karety Krolewskiej wżysłko to uskuteczнили, cokolwiek na odebranie drogiego życia Nayiaśnieyszemu Panu Naszemu, ich Kroloboiecka furya wykonać mogła.

Czytane y złożone u Sądu na to dość iasne, dość przeświadczaiące Winowaycow dowody. Spodziewamy się, że ich nie zawodną prawdę umocnią świeże Konfessaty, y Inkwizycye zaprzyjęzone, które u piora składamy.

A po

A po ich odprawieniu, gdy dziś UU. Instygatorowie y Vice-Instygatorowie Obojga Narodow, wraz z UU. Delatorami, w tym Naywyższym Prześwietnych Stanow Nayiasnieyszey Rzeczypospolitey Trybunale, powtornie głos do ponowienia skargi, iuż dawniey uoczyfio y publicznie zaniesionej, do wymożenia z obżałowanych Kryminalistow sprawiedliwości, zabierają.

Nie mogą go użyteczniey y potrzebniey obrócić, iak do Was J.OO. J.WW. Panowie, mieyca Sędziowskie zasiadający.

Dopraszając się od waszych wyrokow sprawiedliwości przykładowey, y kary wielkości przestępstwa wyrownywającej, nie tylko na tych, co ich w więzach postawionych przed sobą widzicie, ale y na wszystkich innych Herztow, ichże społecznikow w spisku Warszawkim bytych pozwami do Sądu otworzyfio wprowadzonych, y w komparycyi wymienionych.

Wszyscy winni najsurowszego od Was J.OO. J.WW. Panowie ukarania, bo wszyscy w tenże sam Kryminał zamieszali się, w którym rownie tak *Socios Criminis*, iako y samych ich pierwzycielow, Prawa karać rozkazują.

Wszyscy winni począwszy od U. Kazimierza Pułaskiego, na Ofobę y życie Krola iak go *Complices* obwinili sprzyfiętego, a tego spisku wynalazcę y pierwzyciela.

Potępiają go z przeświadczeniem naydosłatecznieyszym o tę niegodziwą winę, włainie Ordynansie, listy do Strawińskiego, Łukawskiego, Zembrzuskiego pisane, y iuż przy pierwszey Indukcie czytane, a w swych Oryginałach u piota znaydujące się.

Odkryta ichże tajemnica zleconego Strawińskiemu y Łukawskiemu od tegoż Kommendanta intereffu, przez dobrowolne y publiczne wyznania tychże samych iedney zbrodni z Pułaskim wykonywaczow.

Wyznaie Strawiński w Manifestie Wileńskim pod datą dnia 9. Kwietnia tamże *coram Actis* w Roku terażnieyszym 1773. zeznanym: że iemu od U. Pułaskiego dana dyspozycja, a w niy zlecony interes nie miał innego celu, iak Ofoby J. K. Mci w upatrzonym mieyfcu zdradzieckie zaskoczenie, oney porwanie, lub w pogoni, iak Łukawki wyznaie, zamordowanie. Do ktorego w tey materiy iako do dokumentu referuję się.

Potwierdza toż samo y Łukawski w włainych dobrowolnych Konfessatach, że taki był Pułaskiego Ordynans, y na ten koniec cała ich wyprawa.

Od Pułaskiego ten projekt niegodziwy naypierwey Strawińskiemu był obiawiony y zlecony.

Tenże sam Strawińskiemu na wykonanie tey, boday nigdy nie slychaney imprezy, dał ręką włainą pisany Ordynans, iako sam o tym powiada Strawiński w wymienionym Manifestie, a drugi do U. Jozefa Czachorowskiego Marszałka Wyszogrodzkiego, aby ze swey Kommendy ludzi zbroynych czterdziefciu dodał Strawińskiemu.

A gdy ten nie skutkował, wydał do U. Łukawskiego pierwzy także Ordynans, aby z swemi ludźmi poszedł pod Kommendę Strawińskiego: Co samo y w powtornym do tegoż Łukawskiego zalecił Ordynansie.

Q

Tenże

Tenże sam U. Pułaski, Łukawkiemu za oświadczoną iednomysłność z Strawińskim, y nie odstępnosc onego, wdzięczność, patent na Pułkownikostwo, y daleko większe względy, gdy szczerę w wiadomym interesie czynić będzie starania, przez list swoy pod datą 1. Pazdziernika pisany, y przyrzekł y deklarował.

Nadto, ośmielając tychże zdraycow do tak przewaźnego łotrstwa użytych, z Komendą pod Olborz y Rawę ściągając, y onych sukurfować obiecał.

Y przed zbrodnią, y po dopełnioney zbrodni, Strawińskiego y Łukawskiego, pieniędzmi, y swą protekcyą wspomagał, y zasłaniał.

Wszystkie te przepowiedziane dopiero okoliczności, dowod prawny stanowiące, y w tymże Manifestie, y w Łukawskiego wyznaniach Sąd Prześwietny znajdzie, tak iak tu wyraziłem, wraz z kopią listu dnia 19. Oktobra 1771. Roku od Pułaskiego do Strawińskiego pisanego, zalecając mu, w pierwszych dniach obra następującego ukutkowanie wspólnych zamysłów.

A czyliż mogą być ważnieysze przeświadczenia w tak uprzywileiowaney sprawie? w iakiey każde dowody bez excepcyi, w innym rodzaju spraw nie przekonywające, prawo za dostateczne dopuszczają y przyimie, a gdy się ieszcze z niemi łączą ofskarżonego własney ręki pisma, a z pismem zgadzają się współczesników iednegoż gatunku przyznania, y tajemnic ich wytłumaczenia?

A nie tylko U. Pułaski jest winowaycą przekonanym obrażonego Maiestatu, z dowodu *explicita machinationis*, ale nawet przez własne wpłynienie w ten cały Kryminał, *conspiravit* rownie z Strawińskim, Łukawskim, Kuźmą, y z przybraną innych współczesników rotą.

Przyznali y w dawnieyszych Konfessatach, y w terażnieyszych rozumiem, iż się nie zaparli, Łukawski y Kuźma; Strawiński zaś w Wileńskim Manifestie, że byli przywódcami w tey Kroloboieckey akcyi wraz z temi wszystkiemi, co ich w swych wymienił zeznaniach, że się w Małey wsi sprzyięgli nieodstępnie wszystko czynić, że się z utajoną w wozach bronią wkradli do Warszawy, dnia 2. Listopada Roku 1771, że nazaiutrz dnia 3. tegoż Miesiąca w nocy z zafadzki wypadłszy, iadącego Krola Jmci na Ulicy Miodowey obkoczyli.

Na karetę y Osobę Jego w karecie będącą, ognistą broń, kulmi nabitą wywarli. Karetę y suknie na Krolu zestrzelali, Hayduka iednego przy karecie zabili, drugiego na śmierć zranili, innych Dworskich y służnych ludzi Krolewskich pokaleczyli.

Uchodzącego z karety Krola w głowę zranili, y zranionego gwałtownie między się porwawszy z Warszawy uwieźli.

Ztwierdzają tę całą rozboyniczą na Ulicy publiczney popełnioną zbrodnią, obdukcyę ran Krolewskich, opisy kilkokrotnych przestrzatów w sukniach, y podobnych w karecie Jego, Obdukcyę ran śmiertelnych zabitego Hayduka, a drugiego skaleezonego, Obdukcyę Dworzan, y innych służnych ludzi J. K. Mci podobnie pokaleczonych.

Uku-

Uskutecznił więc y przeciw tym prawne przewodztwo, na ich dostateczne przekonanie; A dopełnione dobrowolnym wyznaniem, mękami nie wycisnionym, samey zbrodni, z oczywistością uczynku, y opisami *Corporis delicti* zgadzającej się; Co wszystko tak mocno ich przekonywa y potępia, że nie tylko do porwania Ofoby Krolewskiej, ale iednemiż krokami y do zaboju Jey, całą swą ufilnością dążyli.

Po których przewodach tak gruntownych, tak przeświadcających winowayców wszystkich o ten Kryminał, z wielością innych rownie Kryminalnych okoliczności do naywyższego stopnia powiększony;

Podnosi do Was głos swoy Prześwietne Stany, krew niewinna rękami tych zdrajców świętokradzko y złośliwie w owym czasie ich rozboyczego maiazdu przelana, krew Krolewska, krew najszacowniejsza, bo Oyca Oyczyzny naszej, y Pomazańca Boskiego.

Wiadomo wam dostatecznie przez poznanie praw, że zbrodnię na Osobie Krolewskiej wykonaną zgodnie zowią zbrodnią świętokradzką.

Bo Osoba Krolewska przez swoy charakter naywyższej Godności, jest Osoba święta, Osoba Namieśtnicza, w każdym Krolestwie samego Boga.

Znał dobrze, y dla tego szacował y szanował Dawid w Saulu, iłbó sobie prześladowającym, y na odebranie życia szukającym, ten przezacny charakter.

Bo gdy go mógł w owej iaskini, do ktorey tam tylko Saul wszedł, nie wiedząc tamże o Dawidzie utajonym; pokonać, aby swe życie ocalił, nie odważył się na tę niegodziwą akcją przeciw Krolowi własnemu, y Namieśtnikowi Boskiemu.

Widać to z iego oświadczenia, ktore potym po odeysciu z iaskini Saula, publicznie uczynił w owych słowach: *Non extendam manum meam in Dominum meum, quia Christus Domini est.*

Y owszem zemścił się przykładnie dobicia tegoż Saula na owym Amalecyte, ktoremu iuz śmiertelnie zraniony, aby w ręce Nieprzyjaciół Filistyńczyków żywy nie wpadł, samże Saul kazał się dobić. Nie zważał y na to, że Amalecyta był przymuszony rozkazem Krola do tego dobicia.

Lecz okrzyknawszy go, iak Kroloboycę, *Quare non timuisti mittere manum tuam ut occideres Christum Domini*; kazał natychmiast zabić, mówiąc: *Sanguis tuus super caput tuum, os enim tuum locutum est adversum te, ego interfeci Christum Domini.*

A do iakieyże zemsty nie zapalicie się sprawiedliwą gorliwością, Prześwietne Stany przeciw tym Kroloboycom.

Izaliż można y pomyśleć, aby u Was ich dobrowolne własney zbrodni wyznania, a przytym ich łzy, ich ięki, ich czcze wymowki, że nie podnieśli ręki na swego Krola, ulitowanie iakieś znaleźć mogły?

Gdy oni w sprzyjęzonym na Osobę Krolewską y życie spisku, tak rozmyślnie, tak złośliwie, iak dowodnie przekonania uczą, bez wszelkiego względu na Godność y Maiestat, postępować poważyli się.

Owo zgoła nic ich nie zaſtanowiło bezwzględney ſmiałości, *Non timuerunt mittere manus ſuas in Chriſtum Domini.*

Zprofanowali w Ojcie Jęgo ten ſwięty charakter, uſiłowali mu y ſamo życie wydrzeć, wyſiliwſzy na ten koniec całą bronį y zaiadoſci ſwey ſpoſobnoſć.

Nie obmawia, ani nie zmnieyſza ich winy przypadek, iż ten gwałtowny ſzturm na życie Krolewſkie do Ofoby y powozu przypuſzczony, ſkutku takiego nie wziął, iak ſtarali ſię.

Bo rownie y za ſamę wołą karani bydź powinni; iak mamy „ in Lege 5ta. Codicis ad Legem Jul: Majeſtatis, że eadem ſeveri- „ tate voluntatem ſceleris, qua effectum in reos læſæ Majeſtatis ju- „ ra puniri volunt. „

Nie ich to woli dzieło, że Krol naſz nam aż dotąd żyje, nie ich ręką zachowane drogie Jęgo życie, ani dla tego pomnieyſza ſię ich Kryminał.

Wyżſzey to mocy przedziwna Opatrznoſć nie tylko znikczemniła ſzałone Kroloboycow zapędy, ale y pokazała całemu Narodowi, że tego mieć chciała y chce Narodowym Krolem, a w tym Kroleſtwie ſwym Namięſtnikiem.

Y wraz wyiawiła zatrzymaniem przy Krolu iędnego zaboycy, za oczywiſtego ſwiadka, tak ſzkaradney niegodziwoſci, pod zaſłoną ciemney nocy ſpraktykowany Kryminał, y ięgo ſprawcow.

Dobyya takżę głoſu z pod Tronu do Was Przeſwiętne Stany, y krew ſług Krolewſkich, przy obronie Pana, z iędných aż do wyłania duſzy, z drugich aż do obłożnego kalectwa wytoczona, *vindicate ſanguinem juſtum.*

Niechę na natężać w umyſłach Waſzych wyliczaniem pomnożonych Kryminałow J 00. J. W. W. Panowie przeciw tym nieſzczęſliwym Zdraycom, ſprawiedliwey ſurowoſci aż do owego ſtopnia, w iakim za taki Kryminał na winowaycow obrażonego Majeſtatu rozciągali kary Perſowie, Macedończykowie, Kartagińczykowie.

Bo ci krom ukarania wymyſłnoſcią mąk ſamych Zbrodniow, ięſzcze oſtatnim morderſtwem aż do ſzczętu, całe ich nawet w niemowlętach wykorzeniali y niſzczyli gniazdowe rozrodzenie.

Kładę tylko przed oczy Sądu Waſzego na otrzymanie przyzwoitey ſprawiedliwoſci, Prawa powſzechne w całej Europie exekucyą ſwą maiące, y kary na przeſwiadczonych o ten Kryminał Winowaycow; to ieſt, utraty życia, czci, y Dobr, wywrocenia Domu ich nieſzkalnego na wieczną pamiątkę, oſądzenia Potomſtwa oboiey płci po głowie takiego zdraycy idącego od honoru, Szlachectwa y dobr ſpawkowych.

Przychyliły ſię do nich y Prawa Naſze Narodowe. Konſtytucya 1588. a wyraźniey Statut Litewſki, z Rozdziału 1. Artyk. 3. w te ſłowa:

„ A kiedyby kto zmowę, albo ſpiſek, albo bunt uczynił na „ zdrowie naſze Hoſudarſkie, chociażby Pan Bog uchwował, iżby „ ona zmowa nie była uczynkiem popełniona, takowy za ſłuſznym „ dowodem, czeſć, gardło, y Imię traci. A Synowie takowego „ Zdraycy

„ Zdraycy dorosli, y ktorzyby też za dowodem słusznym okazali
 „ się bydz wiadomemi tey zdrady Oycowskiey, także cześć y gardło
 „ tracić mają, nie wiadomi, lub nie dorosli, od wszystkich imion
 „ Oycowskich odpadną. „

Przyłączam *in executionem* ich zaszcze z rownemi Kryminali-
 stami Seymowe Dekreta.

Pierwszy Feria 5. postridie Festi S. Catharinæ V. & M.
 1620. na Seymie Warszawskim, między UU. Instygato-
 ramı C boyga Narodow, a Michałem Piekarskim Kry-
 minalistą obrażonego Maiestatu w Osobie Zygmunta
 III. ferowany, w tey istocie:

„ Nos itaque Proceres ac Senatores Regni una cum Nuntiis Ter-
 „ rarum superius commemoratis, audita satis luculenta Infi-
 „ gatoris Regni & Reipublicæ accusatione, spontaneaue prædicti
 „ Michæelis Piekarski agnitione, quamvis scelesto huic Siccario
 „ qui quantum in ipso erat, non solum vita Serenissimum Princi-
 „ pem ac Regem Nostrum, verum etiam Patriam communi salute,
 „ quæ in vita ac salute Principis consistit, uno eodemque istu, nisi
 „ Deus, uti præmissum est, avertisset, privare voluit, facinorique
 „ tam nefario pœnas dignas nunquam excogitari posse animadver-
 „ tanus, nihilominus tamen, ut non solum pœna hujus sceleris,
 „ in ipsum uti Autorem redundet, verum etiam commemoratio
 „ tam perniciosi criminis aboleatur. Imprimis supra dictum Mi-
 „ chæelem Piekarski Criminis læsæ Majestatis reum esse damnamus,
 „ eundemque uti Personæ, ac Majestatis Regiæ violatorem & Par-
 „ ricidam, honore & fama, prærogativisque quibusvis & immuni-
 „ tatibus Ordini Equestri fervientibus, perpetuo privamus, & ab-
 „ judicamus, infamemque ac honore privatum declaramus, ac pro-
 „ nuntiamus, & ad publicandam eandem infamiam Ministerialem
 „ Regni deputamus. Cæterum, quoniam non solum eundem
 „ omni honore privandum, verum etiam corpus ipsius, uti instru-
 „ mentum ejusdem facinoris, quam atrocissimis pœnis subijci-
 „ dum esse censeamus. Idcirco quo ad pœnas in corpore ejusdem
 „ scelesti extendendas attinet, id negotium ad Illustrissimum Do-
 „ minum Supremum Regni Mareschalcum, cui recentium crimi-
 „ num cognitio & animadversio competit, pro ferenda contra eun-
 „ dem Capitis Sententia, constituendoque quam exquisitissimo pœ-
 „ narum genere, remisimus, remittimusque præsentibus. Porro,
 „ quandoquidem ejusmodi nefarii homines, si hominum nomen,
 „ qui omnia humanitatis jura exuerunt, promerentur, juxta Le-
 „ ges tam communes, quam Regni hujus, indigni esse censentur,
 „ qui hæreditates ac bona sua ad posteros transmittant. Idcirco
 „ iisdem Legibus inhærendo, bona omnia dicti Michæelis Piekarski
 „ ubicunque locorum in Regno hoc, Dominiisque annexis eidem
 „ consistentia, ac per quascunque personas modo quolibet posses-
 „ sa sisco obnoxia esse adinvenimus, eaque publicata eidem addici-
 „ R „ mus,

„ mus, & adjudicamus, deternendo, Successores ipsius quosvis, tam
 „ descendentes, quam collaterales perpetuis temporibus nihil juris
 „ sibi in dictis bonis publicatis usurpare, quinimo eosdem, bonis
 „ commemoratis, tam in toto quam in parte privandos esse judica-
 „ mus, uti quidem jam ex nunc privamus & abjudicamus. Jam
 „ vero quoniam & liberi ejusmodi nefariorum Siccariorum juxta
 „ præscriptum Juris communis malitiam paternam imitaturi præsu-
 „ muntur; Ideo Liberos quoque ac Successores ejusdem Michæelis
 „ Piekarski ex lumbis ipsius in linea recta descendentes, eorumque
 „ posteros, honoribus, dignitatibus ac officiis quibusvis Regni in-
 „ dignos esse censemus, & in posterum ad assequenda eadem au-
 „ dia publica & dignitates perpetuis temporibus inhabiles esse de-
 „ bere pronuntiamus, ac declaramus. Ad extremum. Cum sum-
 „ mopere cupimus non solum autorem ipsum, verum & memori-
 „ tant facinoris, si fieri possit, perpetuo extingui & aboleri.
 „ Ideo Prædium ipsius, quem toties aures nostræ non inani abhor-
 „ rent, Michæelis Piekarski hæreditarium ac gentile Bienkowie
 „ dictum, in Palatinatu & Districtu Sandomiriensi situm, uti do-
 „ micilium ipsius, in quo tam enorme facinus ausus est animo ne-
 „ fario concipere, solo æquandum esse censemus, atque illud de-
 „ moliri; in eo vero loco infami ut sempiterna facinoris cum
 „ ipsius ignominia memoria ad posteritatem existet, Pyramidem
 „ seu Columnam lapideam, lateritiamve extrui Autoritate præ-
 „ sentis Conventûs curabimus &c. „

Drugi 1679. we Srodę po Święcie Matki Boskiej Gro-
 mnicznym, w Grodnie na Seymie między UU. Instyga-
 torami Oboygá Narodow, y Szlachetnym Alexandrem
 Weryhá Darowskim, obżałowanym Kryminalistá, o o-
 brazę Maieřtatu w Janie III. zapadły, iego istota.

„ QUONIAM sufficientissime deductum & probatum est &c. vesana
 „ mente & nefario spiritu in personam & honorem S. R. Maje-
 „ statis Domini Nostri Clementissimi, impio ore, ac mox in ima-
 „ ginem ipsius Sacrilega manu hic Grodnæ, Crimen læsæ Maje-
 „ statis commisisse, ac post modum diversis in locis, sine omni re-
 „ sipiscentia & specie pœnitentiæ in honorem S. R. Majestatis Do-
 „ mini Nostri Clementissimi exuta omni debita reverentia, licen-
 „ tiose nimis, dissidationes in vitam declarasse. Ad extremum
 „ Scripto certo in vim famosissimi Libelli compilato, ad Ministrum
 „ Externi Principis formato, Personam, honoremque S. R. Maje-
 „ statis & statum totius Inclyti Regni proscidisse, in nocivam Rei-
 „ publicæ conferentiam proditoriè descendisse. Proinde attentis
 „ præmissis, propiores Delatores ad convincendum eundem Alex-
 „ andrum Weryha Darowski criminaliter adinvenimus, & decer-
 „ nimus &c. Quod Juramentum quoniam suprafati Delatores du-
 „ rantibus Judiciis in præsentia Referendariorum Regni & M. D.
 „ Litt. attentante & personaliter auscultante præfato inculpato,
 „ publi-

„ publicè præstiterunt; Ideo super dicto Alexandro Weryha Daro-
 „ wski, pœnas Criminales infamiæ, vitæ, & confiscationis bo-
 „ norum sententiamus. Utque in primis illud scriptum infame,
 „ in manu & simul cum manu dextra dicti inculpati, jure victi,
 „ publicè in Foro Civitatis Grodenfis in loco supplicii per execu-
 „ torem justitiæ igni tradatur, & una cum eadem manu combu-
 „ ratur. Deinde eadem manus dextra Siccaria ferro amputetur,
 „ atque abscindatur, tandem is idem convictus Capite plectatur;
 „ atque pro reali & indilata executione de persona convicti ejus-
 „ dem, durantibus præsentibus Comitibus facienda, ad Officia Ma-
 „ reschalcalia Regni & M. D. Lithvaniæ remissimus, remittimus-
 „ que &c. „

Przełożywszy już przed Wami Prześwietne Stany imieniem
 y z Urzędu UU. Instygatorow Obojga Narodow, y ich UU. Dela-
 torow dowody przeświadczające, częścią w oryginalnych doku-
 mentach, częścią w dobrowolnych Konfessatach samychże tych
 Zdraycow, częścią w opisach *corporis delicti*, ktorego się nie zapie-
 rają, częścią w Inkwizycyach wywiedzionych zawarte y znaya-
 dujące się.

A z nich przeświadczywszy y przekonawszy dostatecznie tych
 więźniów, co się u Sądu znajdują, y innych w Pozwach y Kom-
 parycy wyrażnych Pryncypałow y Społecznikow, o uskutecznie-
 niu przez wszystkie podziały *Machinationis, Conspirationis, violenti
 conatus, & ipsiusmet facti*, dopełnionego Kryminatu *laxæ Majestatis*
 na Osobie Najiasniejszego STANISŁAWA AUGUSTA Króla y
 Pana Naszego.

Wyłączyć à *complicitate & aequali pœnalitate* Inkarceratow sta-
 wionych Pefzyńskiego y Cybulskiego nie może czcza y godęslowna
 ich w dobrowolnych Konfessatach wyznana dla swey obrony po-
 wieść.

Ze nie wiedzieli o niczym, po coby do Warszawy Pefzyński
 z Strawińskim, Cybulski z Łukawskim zjachali.

A przecież tak Pefzyńskiego, iako y Cybulskiego *inter compli-
 ces selectos* na tę robotę, iako będących w niej, powołał y wymienił
 Łukawski.

Przyśięgali ciż wybrani wszyscy, podług depozycyi Łukawskie-
 go w Małej Wfi na sekret.

Pefzyński nawet przy pakownych wozach furazem, bronią,
 sukmanami, w ktore się przebierali, w lesie pod Wulką był na
 straży.

Ci wszyscy, a między niemi Pefzyński, Cybulski *prima No-
 vembris* znajdowali się w Głusku; a przenocowawszy potym w
 lesie przy wozach, dnia drugiego Listopada ruszyli się do War-
 szawy.

Pefzyński stanął pierwszy w Warszawie opowiedziawszy się
 przy Szlakbanie bydz sługą Strawińskiego, prosił, aby Rogatek nie
 zawierano dla iego Pana, ktory prowadzi z Czerwińska furaz do
 Warszawy.

Wiedząc więc doskonale o spisku, o utaloney całej tey robo-
 cie do Warszawy dążącej na Osobę Królewską, o broni zachowa-
 ney

ney w furazach, y pierwszy tu stanawszy, nikt go nie pilnował, gdy Węgrzynka zostawił przy koniach, y sam przeciw Strawińskiemu poszedł do Rogatek, mógł donieść o tey zdradzie y przefrzędz.

Cybulski przebrany razem z innemi stanął w Warszawie w Stajniach Dominikańskich przez noc y dzień, w tey samey sprzyjętych znajdował się kupie.

A mogąż się samą niewiadomością bez innych dowodow wymowić, tyio okolicznościami o wiadomości tego Kryminału przekonani?

Wierzyć nie można żadną miarą, aby między tą zbrojecką kupą, y jeden znajdował się, coby nie był uwiadomiony, na co są wybrani, coby nie wiedział, po co do Warszawy w liczbie tylko ludzi trzydziestu, z zataieniem broni, y Osob, y na jaką sprawkę wkradli się, wżycy pod różnemi pretextami, iedni jako Flisi, drudzy iako Fornale, inni iako podroźni Chłopi.

Pozwolę im na to, iż nie byli wżycy przy ataku samym Osoby Krolewskiej. y że się pozostali, y oddzielili od kupy, iak sami ci dway wyznają.

Ale czyliż ich to wymawia od popełnionego Kryminału? bynajmniey. Sama wiadomość o tym spisku na Osobę Krolewską, pod rowne ich kary z drugimi potępia. Jest to powszechna *in materia Criminis læsæ Majestatis omnium Juris Consultorum sententia*, o ktorey *Classicus in Criminalibus Autor Prosper Farinaceus* pisze *in verbis*. „ Sciens conspirationem contra suum Principem, & Rempublicam, & non revelans, illius criminis reus est, sicut principis palis delinquens. Adeoque eadem poena mortis puniendus est, sicut & Conspirans. „

Zaczym na gruncie *quo ad factum* zupełney *omnium delinquentium* Konwikcyi, y na gruncie *quo ad extendendas pœnalitates Criminales* Praw przywiedzionych y czytanych u Sądu.

K O N K L U D U I Ę.

Ad lecturam ex Incarceratis examinum, & Inquisitionum expeditarum condescendi. Quibus lectis, tam Principales, utpote Generosos Casimirum Pułaski, Stanislaum Strawiński, Valentinum Łukawski, Ingenuum Joannem Kuźma, illorum Complices ad Actum superaggressionis Regiæ Majestatis Varsaviam conductos, criminisque ejusdem socios, nempe, Joannem Wołyński vocitatum Wachmistrz, Deodatam Frankenberg sive Offenberg, Valentinum Pełczyński, Michàelem Tubałowicz, Antonium Węgrzynek vocitatum, cujusvis nominis Taszyński, Maiewski, Zboiński, Michalski, Josephum Cybulski, Zwierzchlewski, Bielawski communiter nominatum Trzywęs, Wasilewski, Biernacki, Trojanowski, Zwoliński, Sokołowski, Falkowski, Rybicki, Lenkiewicz, Siemiadkowski, Ostrowski, Gnatowski, Zarzycki, Konopka, Hordyński, Joannem Stepański, Mathæum Gadomski, qua Personæ Regiæ Siccarios Superaggressores, imo violatores ac Parricidas, reos Criminis patrati læsæ Majestatis declarari, honore, sama, præroga-

rogativisque quibusvis & immunitatibus Ordini Equestri servientibus, eos qui inter illos Nobiles reperiuntur, perpetuo privari, & abjudicari, omnes vero in perpetuum infames & honore quovis privatos, pronuntiari, ac ad publicandam eandem infamiam ad forum tubæ Ministerialem Regni generalem addi & deputari. Porro cum non solum privationem honoris & famæ incurrerant, sed etiam corpora illorum tanquam instrumenta hujus facinoris atrocissimis pœnis extorquenda & subijcienda veniunt; Idcirco quo ad pœnas in corporibus eorundem scelestis, tam horum qui pro nunc incarcerati, quam reliquorum ad præsens profugorum & deinde captivandorum extendendas, ad Magnificum Supremum Regni Mareschalcum, cui recentium criminum cognitio & animadversio intra spheram Jurisdictionis Mareschalcalis patratorum competit, pro ferenda contra eosdem omnes capitali sententia remitti: Cum vero hi omnes nefarii homines juxta Leges communes & Regni, indigni judicantur, ut suas hæreditates ac bona ad posteros transmittant: Idcirco iisdem Legibus inhærendo, bona illorum ubicunque in Regno, Provinciisque illi annexis consistunt, ac per quasunque personas pro nunc possidentur, Fisco adjudicari, Successores illorum quosvis, tam descendentes, quam collaterales iisdem qua jam publicatis perpetuo abjudicari & privari. Cum autem & liberi nefariorum horum Siccariorum, juxta jura communia malitiam quandoque genitorum suorum imitaturi suspicantur; Ideo liberos quoque ac Successores eorundem omnium linea recta ab ipsis descendentes, eorumque posteros, honoribus, dignitatibus ac Officiis quibusvis Regni, ac Civitatensibus quo ad personas Plebeiorum, abjudicari, & perpetuo pro incapacibus sententiari.

Kontynuacya dalsza Indukty także z Powodztwa U.U. Instygatorow Oboygá Narodow, y Ich Delatorow, w sprawie, o gwałtowne y nayszkaradnieysze Maieřtatu y w nim Osoby Nayiařnieyszego Pana obrażenie, przeciwko Inkarceratom, y ich współcznikom nieprzytomnym w Terminach wyrażonym, po expedyowanych Scrutiniach y Inkwizycyach, przez U. Antoniego Rogalskiego Metrykanta Kancellaryi Mnieyszey Koronney.

NAYPIERWSZE w sprawie tey, Kroloboycow zaskarżenie, y w nim Summariusz Dowodow zawarty; Przeciąg tegoż oskarżenia, na Scrutiniach y Swiadeřtwach zaprzyiężonych, podług Praw Narodowych mianowicie Konřtytucyi Roku 1588 iuż przez Sąd Nayiařnieyszy odbytych, zafadzony; a dotąd na Konkluzyi oparty, stanowią niewątpliwe uczynku Kroloboyřtwa okolicznořci, sam Kryminał y kary zań powiękřzające; iako to pierwszą: dobrowolną na Kryminał zmwę; drugą: rozmyřlne řzodkow y sposobow ku dopełnie-

S

pełnie-

pełnieniu ułożenie; trzecią: trwanie, czekając zdatności przez czas znaczny w złośliwym przedsięwzięciu.

Wywodu historycznego takich okoliczności, sam Kryminał uprzedzających, iako już z pierwfzey Indukty, przez dobrowolne wyznania, Scrutinia, Inkwizycye, Ordynanse, y Listy dostatecznie okazanych, wszczegulności powtarzać nie będę, ile gdy te dokumenta, są w zwykłym sądenia sposobie prawidłem, & *in conclavi* przed wotowaniem wszystkie czytane bydź muszą.

Stanowią y famey zbrodni dokonaney widoczną prawdę, a przy nich protestacye, zabitego Hayduka proklamacye, Ran różnym zadanych obdukcye, sukien, koni, karet, y murów w mieyscu gwałtu postrzelanych wizye, też prawdę wspierają, a razem więte, *Corpus delicti* zupełnie przeświadczają. Nadto, wściekłym ataku przekonanemi winowayców czynią, iż miłe y potrzebne życie Nayiaśnieyszego Pana, nayufilniey przerwać zaraz w mieyscu ufitowali.

Poimanie Nayiaśnieyszego Pana, po ochronionym cudowną Opatrznością życiu Jego, iak było haniebne w sposobach brania, iak w prowadzeniu okrutne, iak w mowach szyderskie, iak w zapędach wyciśnienia krwi nieodstępne; Zgoła obchodzenie się z Ukoronowaną Głową tak było zelżywe y nielitościwe, iż odtąd naypodleyfzego Stanu, y naywinnieyszemu, ieszcze takich y tym sposobem, przykrości y tyraństwa doznać nie zdarzyło się.

Tych wżyskkich y każdej z niey śmiertelnych przykrości przekładać, bacząc, od kogo y komu są zadane, wstyd mnie otacza; y rozumiem że famo wspomnienie ich w ogulności, fercafluchających arbitrow do żalu, sądzących do ściągnięcia kar iak nayfurowszych, przez wzgląd famey naostatku ludzkości pobudzi.

Koczając zaś choć ogulnie tyrańskiego przefzladowania *in facto narratiwę*; właściwe tę na słowach lamentującego Jeremiasza Proroka zostawić mi przychodzi -- *lubricaverunt vestigia Nostra in itinere platearum Nostrarum, apropinquavit finis Noster, completi sunt dies Nostri, quia venit finis Noster.*

Tak szkaradny postępek, poddanych Kryminalistów z Nayiaśnieyszym Panem swoim, nieznalazł zamkniętych oczu u Mocarstw Zagranicznych, ktore w Listach publicznych, oprócz przyzwoitego uzalenia, dały poznać uczucie Jego dotkliwe.

Miał tenże Nayiaśnieyszey Pan w własnym Narodzie tyle ferca nieskazytelnych ku sobie, ktore, już to przez Delegacye od Woiewodztw y Ziem, już z partykularnych Osob w Urzędach, wydały publicznie skutki miłości y żalu, oraz nadwątlonemu władaniu rękę należytą ożywiły, a z hańbiehie Dostoieństwa y w nim Nayiaśnieyszey Osoby za osobiste, bezbożne, y karom Kryminalnym podległe uznały.

Przyśzedł teraz ten moment, w którym takowy Kryminał, w postaci Sądowej Magistratury drabowany, y w proporcji przewinienia podług Praw, karą ma bydź zgładzony y zniszczony.

Wprowadzony jest do Nayiaśnieyszego Sądu przepisem trzech Konfitycuyi, s prawom takiego rodzaju wyznaczonego; do Sądu
mowię

mowę tego, gdzie najwyższa Sądowa Legislatura, iako w trzech Stanach zamknięta, a Sądowi najwyższemu dawnych Rzymian w mocy y postaci podobnego; u których za świadectwem Plutarcha, iż za Aureliusza *Equites Romani ac Tribuni* do Senatu ku sprawowaniu Sądów przyłączeni zostali.

Dla tego z powodu takiej, iak u Rzymian, w Narodzie Polskim żywcem prawie wziętey postaci Sądowej, wyrazić mi moc y obowiązki Rzymskiego Sądu przychodzi -- *Judices sua prudentia, Religione & fide, Reipublicæ & Civium salutis consulant, Legibus parcant, Patriam tueantur, proximos ament, libidines & indomitas cupiditates refrenent, agant ut Civilia, Officia, humanique generis fœdera quam minimum lædantur.*

W tym rozumieniu będąc, że gdy postać wraz z mocą tak obfzerną Rzymskiego Sądu, w Królestwie Polskim do uformowania Sądu Najjaśniejszego jest przyjęta, iż y z temi obowiązkami z Instytucją związanemi, wraz jest wprowadzona.

Jakoż przechodząc wszystkie te obowiązki nic w nich zdroźnego, ani obyczajom Narodowym przeciwnego, znaleźć nie można; owżem iako w podobnym Rządzie będącemu Narodowi są najprzyzwoitsze.

Do tego mowę powtore Sądu, wprowadzony jest Kryminał taki, koreń w tych okolicznościach y samym uczynku, iak się już wyżej z dokumentow przełożył; sprawił całemu Narodowi tyle niesławy, ile, ta tylko część iaka ludu zakątnego, żadnym prawem nieuformowana, a samą namiętnością rządząca się; oney podlegać może.

Wszak dochodząc przyczyn początkowych, dla których u Rzymian Prawa pierwiastkowe były wprowadzone, a potym w obszerniejszym y ludniejszym panowaniu z wielką ufilnością powiększane, iak dziś widzimy Prawo powszechne; nie inney dożyć można nad tę, że nie wszystkich ludzi przyrodzenie tak sporządziło, aby więcej rozumowi, niż namiętnościom y popędliwościom podlegali.

A przeto złych namiętności, y obrzydłych uczynkow, Prawa stały się wędzidłem, a stały się w skutkach nieodzownych, aby każdy zuchwalca wrodzoną ludzkość, y iey twierdzą, Prawem przydaną łamiący, iako współcześnie prawych Dusz niegodny, życia był pozbawion.

Ten szczerulny sposób na opisie porządnym y dokładnym w każdym Królestwie Praw, y onych ścisłej exekucyi, od początku użytych Magistratur wynaleziony; y dotąd trwający; jest Kardynalnym fundamentem każdego Narodu; tak w utrzymywaniu sprawiedliwości y rządow wewnętrznych; iako y w środkach obrony od pograniczney przemocy.

Y pokąd prawa od podległych opemu, bywają zachowane, dotąd każdy Narod całością granic, a Obywatel bezpieczeństwem osoby y majątku zaszczycać się może.

Zdanie w tym uczonego Cyncerona zdaie się być arcy-rostrojne, y doświadczone, który traktując o skutkach Praw; te Narody tylko w liczbie prawdziwey y skuteczney wolności być rachuje;

ktorych się Obywatele wprzód stają Praw własnych niewolnikami; gdy tych, w pospolitowaniu ludzkim względem najwyższej Magistratury, y względem siebie ściśle dotrzymują.

Uczynek, targnienia się zuchwałego ku odjęciu życia Najjaśniejszemu Panu, ktoren jest materją sprawy niniejszej, nim iezcze Prawa Moyżeszowe były, y gdy pokolenie Adama samym rządziło się instynktem natury, w pospolitości miany był za nie przyzwoity; Czego świadectwem jest zaboystwo Abla, ktorego zaboyca, podług Księgi *Genesis Capite 4* sam siebie w niespokojności sumnienia będąc tak trwożył -- *Ero vagus & profugus in terra, omnis igitur qui invenerit me, occidit me.*

Gdy zaś Prawa Moyżeszowe pisane nastąpiły, zaboystwa prawem natury za występek miane grzechem publicznym y z karą śmierci deklarowały, czego dowodem jest text Pisma *Exodi 21.* -- *Quicumque percussit hominem volens occidere, morte moriatur.* Tamże daley -- *quicumque effuderit sanguinem humanum, fundetur sanguis illius.*

A względem bezpieczeństwa Ofob Krolewskich, ich szanowania y powinności od ludu w władaniu będącego; najlepzym staie się przekonaniem, nauka S. Piotra pierwszego Apostoła, Ludowi Chrześcijańskiemu pod panowaniem Nerona zostającemu dawana; ktoren choć widział tyrańskie y złośliwe Nerona nad ludem panowanie, jednak lud uciśniony napominał temi słowy -- *Deum time, Regem honorificate.* A gdy o knowanych przeciwko Neronowi buntach był zagabniony, odpowiedział -- *Nero est, sed Caesar est;* ucząc wyraźnie tego, że dostojność Krolewskie nawet w nayprzykrzejszych momentach powinne być szanowane, Coby dziś ten S. Apostoł (gdyby można) o zuchwałstwie Kroloboyców zapytany, odpowiedział, znając Maiestat łaskawością y przezacnemi przymiotami ozdobił, a dzikie w poddanych tyraństwo.

Prawa powszechne *de Crimine læsæ Majestatis* stanowią; iak warowały bezpieczeństwo panujących, iak obostrzyły kary ku wstrzymaniu zuchwałstwa y popędliwości przeciwko nim, tych iako *publico* wiadomych, y już w Indukcie przedemną nie co przywiedzionych, czytaniem czasu zabierać nie będą.

Wspomnieć mi tylko przychodzi ow spisek we Francyi Roku 1572- za Henryka Krola w pospolitwie wszczęty; ktoren wycięciem pięćdziesiąt tysięcy osob był ukarany;

Kara wycięcia tak licznych bez braku osob, zadumiła wprawdzie powszechne ludzi mniemanie, w tym; że y ci, ktorzy pospolicie wiążą się do fakcyi, dla złożenia tylko liczniejszej gromady, trzymają się iey bez rozmyśłu, odstępują bez żalu, na najmnieysze, ktore im grozi nieszczęście, a razem z herztami w karze zostali porównani. Herztom jednak y najbliższym spisku też powszechność zdań choć o wolność własną troskliwych, a karę wspomnioną za sprawiedliwą przyznała.

Od tych przywiedzionych Praw natury, Boskiego, powszechnych, y zdań uczonych nieodstępne są y prawa Narodowe, bo pięć Kandydatami 1570, 1588, 1590, 1669, 1670. Obrażenie Praw Maiestatycznych, y w Maiestatie Najjaśniejszej Osoby, za Kryminał zostały determinowane.

Statut

Statut Prowincyi Litewskiej w Rozdziale Pierwszym, Artykule trzecim, Titt. Obrażenie Maieftatu folio 3. iakie kary, za sam bunt y spiknienie się, bez dopełnienia nawet zamyślow, obostrzył, iuż z czytania onego iest okazano.

Ze te Prawa Narodowe w dwóch przypadkach za ledwie w dziełaćy części co do okoliczności y uczynku frogości ninieyszemu podobnych, miały swą dokładną exekucyą, iuż także czytaniem dwóch Dekretow Seymowych, bez wszelkich względow y litości zapadłych, dowiodło się.

Daty poznać Nayaśnieyszze Stany Rzeczypospólitey *in publico*, gorliwość o bezpieczeństwie Krolom swoim, kiedy nawet o przyszonym zachowaniu się pod bokiem Rezydencyi; ustanowiły Konfytucyą Roku 1678. z przepisem Artykułow wszelką skromność y spokoyność ordynuiących.

Artykuły te mają w sobie uchwałę § -- A gdyby kto kogo ranił w Zamku, albo *in vicinia*, także w naysćiu na gospodę, albo *ex infidlis* bądź w domu, bądź w rynku, albo na ulicy, ma bydź na gardle karany.

W drugim mieyscu § w słowach -- Bepięczeństwo y pokoy sługom Urzędu Marszałkowskiego (ktorzy pospolitego pokoju przestrzegać mają) waruiąc; tak deklaruiemy; iż ktoby się na ktorego słowy nieuczciwemł targnął, więżą karany będzie, a ktoby ręką, choćby nie ranił, gardło ma tracić.

Statut Narodu Litewskiego w tych samych okolicznościach zgadza się we wszystkim z Prawem Koronnym, w którym to iest w Rozdziale pierwszym Art. 9. fol. 9. §. 3. to się znayduie -- Ktoby też przed nami, korda, szable, albo inney broni dobył, y kogo ranił, ten gardło y poczciwość traci. *Item §. 4. fol. eodem* opis iest takowy -- A gdzieby kto nie tylko na pałacu, w mieście; na ulicy, y na którymkolwiek mieyscu, gdzie my sami Personą naszą będziem, kogo ranił, zbił, albo zabił, tedy ten takiey winie podlegać ma, iakby na Pałacu naszym to uczynił.

Biorąc więc proporcye y z tych przywiedzionych Praw, względem wiolencyi między partykularnemi osobami, z tąd, gdy pod bokiem Krolow zachodzą; że Cywilne kary onych, stają się Kryminalnemi, y że iedne podniesienie ręki, bez zadania nawet rany, na ludzi Urzędu Marszałkowskiego, przez to tylko, że są stróżami bezpieczeństwa Pana, a śmierci haniebney w karze podlegają.

Wątpić iuż nie można, aby Winowaycy za tak dzikie y tyrańskie targnienie się na samę Osobę Krolewską, iako w uczynku szkaradnieyszym, nierownie haniebnieyszemu, owszem naysurowszemu ukaraniu, podług tychże Praw podpadać nie mieli.

Zachodzi więc N. S. w tey okoliczności względność na Pakta Narodowe, bezpieczeństwo Monarchom swym tak solennie waruiące, względność na prawa naymnieyszą urazę Maieftatu za Kryminal stanowiące, a prawa w trzech Stanach od Przodkow uroczycie zawarte, y żadney wątpliwości niepodlegające, ktore dziś złość prywatna Inkarceratow, y ich współcznikow, po kątach uknowana, okazała, potargała, y grunt ich tak solenny wzrucić rzecz samą uśłowała.

T

Tm

Tu właśnie ponowić mi przychodzi wyżey przywiedzione N. S. obowiązki -- *Legibus pareant, indomitas cupiditates refrænent, agant ut Civilia Officia humaniquè generis fædera quam minimum la-dantur.*

Przypomnieć mi także przychodzi stałość y szczęśliwość Narodow na ściślym zachowaniu praw włafnych, iedynie zafadzone; w wzrufzaniu, ktorych przez zamieszki, tym więcey w gwałceniu onych przez okrutne postępk, wypadają nieochybne skutki, w publiczności; przez Salomona Krola, gdy ieszcze był prawdziwym Salomonem przepowiedziane, -- *qui conturbant domum suam possidebunt ventos.*

Zakazane są prawami wfzelkie przeciwko Krolom pokątne zmo-wy, naganne są w Obywatelach prywaty do zyku włafnego ściągające się, nie są użyteczne Oyczyźnie chciwości, iako źródła, ktorych strumienie publiczne dobro, wskruś przechodząc niszczą; a famych nawet sprawcow, choć w naywiększych chciwości korzyściach, w stopniu uboſtwa y wzgardy razem ofadzają. Przyznać z doświadczenia prawdę należy wspomnionego Salomona słowom *Cap. 11. Nro 14. -- alii dividunt propria & ditiores fiunt, alii rapiunt non sua, & semper in egestate sunt.*

Doświadczaią na sobie tego Inkarceraci y wſpoł o Kryminat oskarżeni, gdy w takich zapędach podług dobrowolnych Konfeſſat mieli za cel promocyą y nadgrode sobie obiecane. Przychodzi im do tey dziś nadgrody, na iaką zaſłużyli, y ſpodziewać się ſprawiedliwość każe, że ta nadgroda będzie przykładem wftrzymania w innych na potym złych namiętności.

Doświadcza skutkow okropnych y cały Narod, bo przechodząc upadkow dawnych Mocarstw Anarchicznych przyczyny; nayiſto-tniejszy bydź się okazują podobne, przez włafnych, w włafnym Narodzie niewierności, tym więcey przez powſtania zuchwałę władaniom prawnym ubliżające.

Uformowane Ciało Człowieka, dobrze y pomyślnie figurę ſwę skutkuje, gdy członki wfzystkie iednym tchnieniem głowie y sobie wzajemnie korreſpondują; Skoro zaś ktora część, rewolucyą krwi zarażona, od drugiey się oddziela, tym więcey gdy śmiertelne zadaje rany, wraz y ſiebie życia pozbawia.

Wy Nayiaśniefze Stany Ciało Rzeczyſpolitey ſkładające, poznawać macie dziś nadroſtki, toż Ciało Waſze uciskające, y ſzpe-cące.

Wyrznąć te aż do krwi należy, gdyby też y do części onym poblifznych, równą zarazę mających, aby pozbyciem tych, głowę, y całą poſtać Ciąła, w ſwey przyzwoitey niekazitelności zoſtawić.

Wykorzeniając te nadroſtki y znafzając zuchwałę Kryminaty, ieſt iedno, co dopełniać przykazań Boſkich, zachować skutki Praw Narodowych, uſkutecznić obowiązki Urzędu Naywyżſzey Magiſtratury.

Maſz N. S. między oskarżonemi iednych, ktorzy ſami ſzkardny uczynek popełnili, drugich, ktorzy do wypełnienia onego konkurrowali, trzecich, ktorzy wiedząc zamysł sprawcow, mocą włafną

szą lub ostrzeżeniem, wściekłościom nieprzeszkadzili; A na tych wszystkich względem impozycyi kar podług proporcyi przewinienia *Arbitrium plenum & liberum*.

Ale względem uznania wszystkich za Kryminalistów, y kar śmierci na nich ściągania, *Arbitrium Sądu* Najjaśniejszego jest regulatum.

Bo dowiodło się już wyżej Prawami publicznemi, iako najmnieysze obrażenie Maiestatu jest za Kryminał determinowane, oraz prejudykatami w Exekucyi tychże Praw zapadłemi.

Więc o samych sprawcach, y o tych którzy *per directum ad enormem laesionem Majestatis* wpływali, nie masz wątpliwości, że są *ipso jure* Kryminalistami, y że fromotnym y frogim karom podlegać powinni.

Za y *complices Criminis* tey samey karze, iako *principales* podpadają, zachodzić nie może żadne powątpienie, bo Konfytucya 1588 Tit. o pomocnikach; jest w tym czytym, y wyraźnym przeświadczeniem.

Okoliczności zaś *complicitatem* stanowiące, są nie tylko bliskie Kryminałom, to jest, w pomocy iakiey tajemney do niego, ale y odlegleysze, a wcale do Kryminału nie wpływające, podług tegoż Roku 1588 Konfytucyi Tit. o imaniu wywołańców, która tak *complicitatem definiowała* -- Ktoby ich przechowywał, rady y pomocy dawał, y z nimi konwersował.

Już więc przechowywanie y konwersacye, ile po *excessie* zdają się bydź do uczynku wcale nie wpływające, z tym wszystkim gdy wspomniona Konfytucya y te *ad speciem complicitatis* umieściła, iako jest Prawem publicznym, tak równie powinna się rozciągać y na trzeci rodzaj oskarżonych osob, mianowicie U. Zembrzuskiego, y Zonę Łukawskiego, że wiedzieli, nie ostrzegli, ani sposobow do oddalenia, ofobliwie U. Zembrzuski mając moc ku temu; a Łukawka siedząc w Warszawie nie użyli, a zatym są *directe culpabiles*.

Wiadomość ta Kryminału nie tylko w istocie, ale y z okoliczności poprzedzających, to jest przysposobianiem broni, wybieraniem ludzi do zbrodni podobnych, przysięganiem się y samym sekretnym do Warszawy ruszeniem, iako w oczach U. Zembrzuskiego zachodzących, przez Konfessaty dobrowolne y Inkwizycye zupełnie jest dowiedziona, konwersacye także sekretne z ukrytym Łukawskim po dokonany *excessie*, które Prawo wyraźnie w stopniu *complicitatis* osadza, tym więcej tego wspomagania; w dowodzie swym przez Inkwizycye zostają czyste, więc *ex tali culpa & ex complicitate* U. Zembrzuski y Zona Łukawskiego zostają równo z drugiem *rei & corae Criminis*.

Niechay nikogo nie zadziwia, iż takie momenta od Kryminału dalekie stanowią *complicitatem*; mamy przykład podobny w Konfytucyi 1673 o sprawie Kryminalney względem poddania Turkóm Fortecy Kamieńca, w ktorey nie tylko za winowaycow Kryminalnych, Kommendant y Officyerowie, ale nawet y ci Obywatele, którzy prowianty zatrzymali, zostali poczytani.

Y każdy w zdaniu nawet własnym przekonać się może; że Kryminalista jako ludzkości y praw przestępca, prawem publicznym potępiony, nie godzien iest z ludźmi uczciwemi społeczeństwa, a zatym ukrycia, ani konwersacyi, tym więcej rady y wsparcia zyskiwać niepowinien; Kto zaś takim, znając iego przewinienie, wyrządza przychylność, wdaje się w konwersacye, a więcej gdy go wspomaga, przeto nie brzydząc się występkiem y winowaycą, tym samym przyzwoicie wpadać powinien *in complicitatem*.

Nie znajdzie mieysca w Sądzie N. zamowione od winowaycow *circa litis contestationem* miłosierdzie; Bo chociaż w wielu pismach, rady rozumne, wkładają obowiązek nayznakomitszy, czynić sprawiedliwość tak, aby miłosierdzie od osoby odłączone nie było, iednak gdy iest potrzeba karać Kryminalistę wielkiego, gdzie sprawiedliwość y Prawo kary wyciąga, iak w sprawie wielkiej niniejszey tam wszystkie miłosierdzia oddalone bydź powinny. Y tam gdzie kara Kryminalna iest prawem regulowana, miłosierdzia użyć iakże nie można, podług *Axioma juridicum -- In iudicio non misereberis*, y podług Pisma *Proverbiorum 17 -- Qui iustificat impium & qui condemnat iustum, abominabilis est uterque apud Deum*.

Mieć nie mogą ciż Kryminalistowie y przez to w ukaraniu swym żadnych względów; iak się iadni w Manifestach, niektorzy w Examinach ekuzują, iż na ten haniebnny Kryminał dla ratunku Oyczyzny determinować się mieli. Bo to iest płaszczyk, którym zuchwałość y złość w tych sposobach tyrańskich wszelkim prawom potępione pokryć usiłują; Niechay ci Kryminalistowie dla Konwikcyi własney, weyrzą w dzieie panowania Salomonowego, wszak w tym Krolu, natura y Opatrzność, tyle sprawiły cnot y przymiotow, iżby w tych doskonałością, współcześnie nawet Aniołów, niepowstydział, y był niezwyciężonym. A iednak, przestawał bydź zwycięzcą, y przy tak nad naturalnych doskonałościach stawał się nikczemnym. Ale w ten czas tylko gdy znajdował więcej ludu swego zuchwałego w nieposuszeństwie, y nie w miłości ku sobie.

Już więc gdy w sprawie tey, nic takiego zachodzić nie może, coby nie tylko samych Kryminalistow, ale y onych poblížszych uczynku Kryminalnego pomocnikow, odrygoru Prawa y sprawiedliwości, zaślaniać mogło; coby kary, prawem publicznym y preiudykatai determinowane zmiękczało; y coby od kar Kryminalnych zaślaniało, tych nawet, ktorzy wiadomością, konwersacyą, y wspomaganie, okazali się chęcią powierzchowną tak szkaradnemu uczynkowi pobłażać, a tym samym wewnątrznie do niego przylegać.

Przeto strony Powodowey przyzwoita w Sądzie Nayiasnieyszym przeciwko Urodzonemu Zembrzuskiemu y Łukawskiego Zonie zachodzi konkluzya, *Ipsos quoque penas Criminales succubuisse declarari*.

ODPO-

O D P O W I E D Z

Na Induktę UU. Instygatorow y Ich Delatorow z Stroiny U. Walentego Łukawskiego, przy złożeniu Inkwizycyi, z mocy Dekretu Sądu Seymowego, wywiedzioney, w tymże rządzie przez U. Cypryana Sowińskiego Patrona Assessoryi Koronney, przerzeczonemu U. Łukawskiemu, dla obrony przydanego, czyniona.

J. OO. J. WW. MIŁOŚCIWI PANOWIE.

Już się zbliżył moment przez wyroki Sądu Najiaśnieyszego wymierzony, który niesłychały targnienia się na Osobę poświęconą przypadek, nie tylko Kray ten, ale y całą Europę dotykający, iuż z własnego przez winowayców wyznania, iuż z stawionych świadkow, iuż z złożonych dowodow, ma zupełnie odkryć, y tak początek, sposob, iako y koniec zamierzenia iego o-biawić światu, iuż nadzedł czas, w którym sprawiedliwość pierwsze swoje ustanowienia Krolom winne, słysząc tak okropną swego Prawodawcy krzywdę, zdiera z oczu swoich zaślone dla przypatrzenia się takiej winowayców zuchwałości, a bardziey dla wyszukania na nich iak naywiększey surowości kary, przyszła nakoniec pora, w ktorey wzywają Waszey J. OO. J. WW Sędziowie gorliwości, abyście się upomnieli o zniewagę Krola, uięli o honor Jego, wraz y całego Narodu, tak haniebnie splamiony, uczynili przykłady wymiar kary, aby potomność o takiej zbrodni nie tylko dopełnienie, ale iey pomyslenie winiona nie była.

Wszakże to wszystko, tym cięższe na obwinionych więźniow zastrafzenie rzuca, im więkzże Strony oskarżającey przeciwko nim natężenie słyżec się daie,

Złożyła ona, iuż z swoiey strony dowody na nich, iak gdyby na niezbitym fundamencie, prosząc o wymierzenie kary, wystawia plac śmierci, y to ieszcze nie iakieykolwiek, ale radaby iak naywymyślnieyszey słyżać wyrok. Pierwszego nań U. Łukawskiego wyfyła, bo też przeciwko niemu bardziey swoje zaostrzyła zażalenie, ten iesť mowi, który w pierwsze tey szkaradności wchodził z mowy, ten, który naywiększe ku iey dopełnieniu czynił usiłowania, ten, który rzeczam napasći y gwałtowności na Osobie Najiaśnieyszego Pana świętokradzko dopełnił, a okazawszy istność zarzutow, iuż z dowodow pisanych, iuż z dobrowolnych, a powtorzonych iego zeznań, iuż nakoniec z oczywistych świadkow okrzyknie go winnym występku obrażonego Maiestatu, a to nie z iednego tylko stopnia przestępstwa, ale z wszystkich razem Konfityucyą R. 1588 opifanych.

U

Mamże

Mamże ia już ręce opuścić, y milczeniem zakończyć mowę moją, zatym ktorego mi bronić, y Prawo, y wyroki iądowe nakazały! nie mogę tego uczynić, chyba gdybym się chciał okazać, nie dopełniającym powinności, nie posłusznym rozkazóm Sądu Nayiaśnieyszego na mnie włożonym, nie mogę pominąć tych, a iako głębokie winieniem Sądowi posłuszeństwo, tak na dowod iego przyftapie do mego wyznaczenia, lecz nie inaczey, tylko wzywając Wafzego J. OO. J. WW. Sędziowie miłofierdzia y względności, ktore na fronę U. Łukawskiego przy pierwszym głofie w tey Izbie mianym zamowilem, te za nayszczegulnieyszą przeciwko pecifkom frony oskarżającej tarczą wystawic, a gdy żadna sprzyiająca nie okazue się do uniknienia żądanych kar okoliczność, szukać obrony umyśliłem w samym obwinieniu y wyftępku, lubo tak natężenie przeciwko U. Łukawskiemu zaskarżonym, a to, co podług rozumienia frony oskarżającej uciążać go zdaie się, iż nie tylko *conspiratione, mahinatione, violento conatu*, lecz & *facto ipso*, winnym iest zelzonego Maieftatu, służyć iemu do wymowienia od winy może.

Wymawia go od tey, iż on do pierwfzych ułożeń tego Kroloboyckiego spifku, y czynioney zmowy nie należał, a iezeli do uskutecznienia tey dzikiey sprawy wchodził, czynić to koniecznie był przymuszony, wszelako w dopełnieniu, tyle używał uniknienia y ostrożności, aby się ręce iego nie zboczyły krwią niewinnie napafstowanego Krola.

Owoż iest treść całej obrony U. Łukawskiego, którą w samym wyftępku y wyznaniu iego wynalazłem, a którą iak naydosłateczniej Sądowi Nayiaśnieyszemu przełożyć, moją bydz powinno ufilnością.

Nayprzod bowiem co się niegodziwey na Osobę y życie Krolewskie zmowy tyczy, która wyftępek *conspirationis & mahinationis* w sobie zawiera, od tey wymowic U. Łukawskiego, y dalekim od wszelkiey winy okazać, rzecz dla mnie nayłatwieysza, gdy mi fama frona oskarżająca, w pierwfzym sprawy wprowadzeniu & *in Statu Causæ*, dosłateczną do odporu broń przyftawiła, okrzykując wynalazcą tey nayfzkaradnieyszey zbrodni U. Kazimierza Pułaskiego, gdzie było mieysce pierwfze tey niegodziwey myśli iego, mnie się wybadywać ani należy, ani przyftoi, ani też do obrony służy.

Gdziekolwiek nienawiść y prywatne do Maieftatu nieukontentowanie zaślepilo sumnienie, a zgasiła wszelkie rozumu iego światło, dosyc iż potym Częstochowa, która dawniey była mieyscem przesyłania do Boga modłów Ludu Polskiego za Krolem, stała się (przez złość wyuzdaną z pohańbieniem świętego mieysca) siedlikiem zazdrofnyim życia Krolewskiego zboycow, a placem niegodziwych ułożeń skrocenia iego.

Nie znał tego mieysca U. Łukawski, już iako złego, lubo slyszal o nim dawniey iako rzeczy y placu poświęconym, nie znał tym więcey z Osoby U. Pułaskiego, lubo go pod czas oftatniego zamieszania uznawał iako naywyższego Kommendanta, y tey prawdy nie zaprze mi frona oskarżająca, bo w tym dobrze przeświadczoną
zostaie,

zoftaie , a mnie podaie sposobność sprawiedliwego wniosku , iż gdy U. Łukawski ani był w Częstochowie , ani znał U. Pułaskiego , więc nie mógł bydź ani wynalazcą , ani poradnikiem tych bezbożnych myśli , ktore iak z przemyślu U. Pułaskiego swoy początek wzięły , tak w nim przez długi czas , aż do wzroftu złości tułać się y mieścić musiały.

Lecz że złość ludzka nie ma nigdy dofyć na myślach , gdy im cugle w sposób nayrozwięzleyszy rozpuści , a upatruie zawsze sposobow dopełnienia onych , gdy pozwoli zaślepić się rozumowi , bydź musiało , że y U. Pułaski szukać musiał podobnych sobie zuchwalcow , ktorzyby zamysły iego chwalili , y tym sposobem lub dobrowolnym do nich przyftąpieniem chcieli mieć czaftkę w nayzskaradnieyszey y nayobrzydliwfszey robocie , tak a nie inaczey dziać się musiało , gdy o to ten spisek , miał swoje sposobem nayzaradziwszym , lecz przecie z Opatrzności Naywyższey Pomazańcow firzegącej , opacznym dopełnieniem.

To pewnie U. Łukawski gdy nie należał do początkowych tej dzikiej zaiadłości ułożeń , y mahinacyi , musiał przynamniey wchodzić do pierwiaftkowego spisku y konspiracyi , do pochwalenia projektu , układu sposobow przyięcia obowiązku dopełnienia iego. Y w tym ieszcze zgoła niewinnym zostawał , do okazania czego , nie potrzeba daleko po dowody udawać się. Samo pierwsze strony Instyguiącej przetożenie sprawy wyświadcza go od porozumienia , gdy iawnie do tego spisku wchodzące osoby , wymienia U. Pułaskiego y Strawińskiego bez żadney wzmianki o osobie U. Łukawskiego , co y przyrodzonym sposobem nastąpić nie mogło , gdy on aż w Roku 1772. iuż daleko po niezczęśliwym Warzawickim przypadku , pierwszy raz dopiero był w Częstochowie , y widział na oczy swoje U. Pułaskiego , a wchodzenie do rzeczy tak wielkiej odwagi , y zwierzania się nie zwykło , ani może następować przez wspólne listowne umowy , bo wprzod do tego należy wymiarkować chęć , zażyć mianego dochowanie przez niego sekretu , y sposobność iego do dopełnienia przyzłego dzieła , a możnaż na to wszystko odważyć się , nie widząc człowieka , y nie poznawfszy choć powierzchowney zdadności iego , nie można zaiste , bo rozum y zwyczajne użycie rzeczy inaczey radzi.

Lecz na coż mnie się w tak głębokie zapędzać uwagi , czyż nie dofyć odwołać się do samego strony oskarżającej wyznania , o to ona w wspomnionym mieyscu *Status Causa* , U. Pułaskiego pierwszym wynalazcą spisku , a U. Strawińskiego nie tylko wchodzącym do niego , ale y ciężar uskutecznienia iego na siebie biorącym publicznie ogłasza.

Sam więc tylko U. Strawiński był początkowo determinowanym wykonywaczem ułożonego Kroloboyftwa , ktoremu iż do iego dopełnienia potrzebna była pomoc , pewnie do niey wszedł z ochotą , y pewną ofiarą uslugi U. Łukawski , tak to tłumaczy Instygująca strona , chcąc , ieżeli nie w pierwiaftkowe przymierzenie z U. Pułaskim przynamniey w następne po nim spiknienie się wciągnąć onego.

U 2

Ale

Ale raczcie J. OO. J. WW. Sędziowie wysłuchać z fiony jego potrzebnego na to wyvodu, uznacie go spodziewam się, jeżeli nie zupełnie niewinnym, przynajmniej nie tak winnym, iak natężyła zażalenie Strona Instygująca.

Ze wpłynął U. Łukawski ielzce przed przedsięwziętym wykonaniem Kroloboyftwa do związania się z U. Strawińskim rzecz gdy jest zwyznania iawną, nie można inaczej w Sadzie Nayiasnieyszym udawać, ale czyliż do tego przystąpił z ochotą dobrowolnie, albo z własnego ofiarowania się na to, oskarżać go w tym nie można bez zgwalcenia sprawiedliwości. Nie znał on nigdy przedtym U. Pułaskiego, nie dał sam przez siebie do poznania własney zdadności, nie wie dotąd kto go na to naraził tamtemu. Uczynić to musiał, iż się złączył z U. Strawińskim będąc przyciśniony Ordynansami, przyniewolony ostrością y animadwerfją Artykułow Woyskowych, wszak tak Ordynanse wszystkie wydawane brzmią w sobie.

To więc wszystko gdy jest w iawności, usprawiedliwia go, iż nie z chęci, ale z ślepego posluszeństwa przyłączył się do U. Strawińskiego, wszakby niepotrzebne były Ordynanse tak surowe, a do tego powtorzone, gdyby iawna chęć w U. Łukawkim przez U. Strawińskiego przestrzeżona była.

To pewnie znowu, zaraz przy pierwszym łączeniu się z U. Strawińskim miał odkryty od niego układ bezbożney na życie J. K. Mci zmowy? bynajmniej, bo nie tak zwykli czynić ci, którzy do współczeństwa naygorzzej czynności wciągają innch. Doznał na sobie tego U. Łukawki, ale późno y w ten czas, gdy się już wysliznąć nie mógł.

Odbierał on Ordynanse U. Pułaskiego w generalności, bez wyrażenia na co zażyty miał bydź od U. Strawińskiego, łączyć się według nich z tantym, było powinnością, ale wiedzieć na cò, do tego służyła wrodzona ciekawość. Czekał więc momentu, któryby mu własne zażycie odkrył, doczekał się iego, ale złudzony opaczny udaniem. Otwiera mu nakoniec U. Strawiński cel iego użycia, że iść mają pod Warszawę. To pewnie po poimanie niewinnego Krola, iaki był koniec prawdziwy, nie? po zabranie (odpowiada U. Strawiński) Regimentu Gwardyi Pieszey Koronney. Zdziwił y ten, lubo daleko inny od prawdziwego układu Projekt U. Łukawskiego, wymawiać się zaczyna U. Strawińskiemu niepewnością losu, nieprzewidzeniem przedsięwzięcia, niezdatnością swoją, a bardziey niesposobnością małej ludzi swoich garztki do skutkowania tak wielkiego dzieła, ale już nie czas wyłamać się od posluszeństwa y podległości tego, któremu naywyższa na ow czas Kommenda zupełną poleciała zwierzchność. Nie było więc innego sposobu iak udać się do samego U. Pułaskiego, którego w tym woła przez usta U. Strawińskiego objawiona mu była, pisze więc list do niego, z przełożeniem teyże samey iako wyżey niesposobności, spodziewając się albo uwolnienia własnego od tak ciężkiego obowiązku, albo odmiany objawionego ułożenia, lecz aby nie zdawał się razem, zuchwałym bydź względem rozkazow wyżzey Komendy, nie przepomniał oświadczyć powinne względem złączenia się z Uro.

z Urod. Strawińskim, za odebraniem pierwszego Ordynansu posłuszeństwo.

Y teć to były początki iego pierwszego z U. Pułaskim znoszenia się przez listy, ale iak bardzo dalekie od tłumaczenia Strony Instygującej, którą wstawia bez żadnego fundamentu zaraz w początkach widzenia się z U. Strawińskim objawienie przez niego, y dokładną wiadomość Kroloboyskiego spisku.

Ten to sam list w tey (iako opowiedziano) myśli pisany, powodem był U. Pułaskiemu do oświadczenia w response swoim z Fortecy pod dniem 1. Odrobis Roku 1771. datowanym ukontentowania z zniesienia się Łukawskiego z U. Strawińskim, ale ten sam list był znowu nowym obowiązkiem tym ściślejszey U. Łukawskiego dependencyi, względem U. Strawińskiego, a to przez ofiarowanie wyrobienia Pułkownikowskiej rangi, o którą nie on sam w liście swoim, ale U. Strawiński dla tym większego przywiązania do siebie Łukawskiego nadmieniał, osobnym listem do U. Pułaskiego pisany.

Takie to były poprzedzające kroki, około przygotowania U. Łukawskiego do przyięcia spisku Kroloboyskiego, w czasie przyszytym dopiero objawić mu mianego. Wszakże y te nie zdały im się byćdź dofyć dostateczne, do przedsięwziętych zamysłów y nakłonienia U. Łukawskiego do iednego z niemi rozumienia, bo nacożby potrzebne było wydawanie powtornego Ordynansu od U. Pułaskiego pod dniem 20. Października, zalecające ieszcze surowiey iak przed tym, nie iuż poddanie się pod Kommendę U. Strawińskiego, ale znoszenie się z nim we wszystkich okolicznościach y dependowanie od iego Ordynansów, a to znowu pod ostrością Artykułów Woyzkowych.

Stawam na tym, y pytam się kogożkolwiek, kto tylko znaiomy iest służby Woyzkowej, możnalsz nie być posłusznym, po tytu od wyższej Zwierzchności rozkazach, y w brew iść wyższej Kommendzie? cożby każdego zatym sprzeciwieniem się czekało, iezeli nie naysurowsze ukaranie za nie posłuszeństwo, nie iednemu, ale powtórzonym Ordynansom, a ukaranie podług ostrości Artykułów Woyzkowych, którą grożono U. Łukawskiemu, grożono przy tym przez tę Zwierzchność, która coby z nim chciała, mogłaby bez zdania rachunku z życia cudzego, uczynić to łatwo, ktorey surowości codzienne przykłady tłumily w umyśle U. Łukawskiego iskierkę iakieykolwiek rezolucyi.

Pytam się znowu, możnalsz badać się śmiało otwarcia od Kommendy zamierzonego celu, y użycia żołnierza do niego? a gdzieżby się podziało ślepe posłuszeństwo, właściwe żołnierskiej służbie, mogłże by byćdź pomyslny skutek choć naysprawiedliwszey iakowey wyprawy? gdyby w Woytku sekret zniesiony miał byćdź, a wolność zostawiona każdemu żołnierzowi pytania się dokąd ma iść, y do czego zażyty mieć go chce wyższa Zierzchność.

Takie to są ogniowa wiążące Woyzkową służbą obowiązanych ludzi, wkładające na nich ślepe posłuszeństwo, nawet gdyby iawne było, y przytomne niebezpieczeństwo utracenia wła-

W

fnego

fnego życia. Też same ogniwa przywiązały ściśle Urod. Łukawskiego do Ofoby Zwierzchney Uro. Strawińskiego, dla których poddać się on musiał iednowładnym nowego swego Kommandanta rozkazom; w tych ięczący, doznał dopiero zbliżonego momentu objawienia prawdziwego celu użycia swego. Ale tu rzecz znowu uwagi godna, nad którą zaştanowić się należy; Tak mocnymi skrępowany posłuszeństwa więzami Łukawski, stawać musiał przed U. Strawińskim, mający służyć nowych rozkazow, ale które nie wprzod do uszu iego dożyć miały, dokądby usza iego do chowania sekretu, a wszystkie zmyśły y mocy ciała do winnego ślepego posłuszeństwa przysięgą iak nayuroczytszą obowiązanę nie były.

Coż! mogłże się z tey przyięgi wyłamać? gdy on iuż wołá y całego siebie pod rząd cudzy poddał, przyştąpić więc musiał do niey, iż nie tylko co mu rozkażą na wszystko się odważy, ale co większa, iż sekretu sobie powierzyć mianego nikomu nie wyda, po ktorey, dopiero wyiawiony mu został nayókrópniejszy U. Pułaskiego zamysł, iż to ukrywanie dotąd sekretu, znaczyło przedsięwzięty na Ofobę Krola zamach, y na poimanie Jego w Warszawie, do czego że miał być pomocą U. Łukawki wraz z ludźmi swemi, (ktorym natychmiast stanąć kazano,) otworzył myśl swoię Uro. Strawiński.

Zadrzał cały U. Łukawski, gdy tak niesłychane objawienie doszło do serca iego, ale iakże się było wywikłać z tak wielorakich węzłow; Gdyby nie zasza ostatnia przyięga, a tylko z winnego posłuszeństwa był on pociągany do tey świeżo objawioney czynności, wszakby go nie przed Strawińskim wymowić nie mogło do zrzucenia się z obowiązku, a tu do tego przyştąpiła przyięga, która niepodobne cofnięcie się iemu przed oczy wyştawiła, y owszem iako człowiekowi żadną wyższą nauką nie obdarzonemu, ale z samey powierzchowności rzeczy biorącemu, rzecz przeciwną pierwszym obowiązkow, krzywoprzyięstwem czyniła.

Nadto, gdyby się y chciał cofać, od pierwszych ślubow U. Łukawki, nie podobno mu nigdzie było o pomoc y po zaslonę udawać się; bo miałże iść do U. Zembrzuskiego, gdy wiedział o iawney ku sobie nienawiści, ktorey widział skutek w niesłusznym, z samego podeyrzenia pochodzącym kilku czasowym u niego areście osoby swoiey, gdy mógł sobie wnosić, iż to będzie służyło nieprzyiacielowi iego za pozor tym większego przesławowania iego. Mogłże wzywać ratunku u ludzi swoich, iuż na ow czas za rozkazem U. Strawińskiego zgromadzonych, gdy ci rownie iak y on przyięgą przed tymże U. Strawińskim wykonaną tak na utrzymanie sekretu objawionego, iako y na ślepe posłuszeństwo obowiązani byli. Mogłże nakoniec szukać uwolnienia się od tego, przez oddalenie się od mieysca, y przytomności U. Strawińskiego, gdy tyle widział około siebie stróżow, ile mógł liczyć żołnierzy przyięgą obowiązanych, ktorých nieochybnie U. Strawiński przeciwko niemu zażyłby, iezeli nie dla zwrocenia pod swoje posłuszeństwo, to na ukrocenie życia, dla nie wydania sekretu.

Nic

Nic więc nie było ani byź mogło, coby okazywało iakąkolwiek nadzieję U. Łukawskiemu, uchronienia się od przeznaczenia swego do napaſtowania y poimania Osoby Krolewskiej, odięte zoſtały wszelkie ſpoſoby; ślepe poſлуſzeńſtwo wpoilo w niego śmiałość odważenia się na naygorſze rzeczy, a przyſięga wykonana przytłumiła wszelkie ſwiatło rozumu, iż ſądził za powinność wykonać zleconą robotę, tak, iak gdyby rzecz naylepszą.

Nie dziwuycie się przeto J. OO. J. WW. Sędziowie, iż z tak wielorakich pobudek, a iak się zdawało U. Łukawskiemu mocnych y obowiązujących, mógł przyſć tak łatwo do tey wolności ſumnienia, bo tego ſtanu ludzie nie wchodzą w rozeznanie przyſięgi, czy w godziwey, czyli niegodziwey rzeczy naſtępnie, ale wykonawſzy onę, a niedotrzymawſzy w naymnieyſzym punkcie, to ſobie za naywiękſze poczytują przefiępſtwo.

Rzecz prawda niepodobna, aby w takowych okolicznościach nie przyſzło komu do myśli, iż w tym coſkolwiek y złego zawierać się muſi, ale to brał na ſiebie żołnierz, który nie czynił ſwoją, ale cudzą wolą, który się cudzym rozkazom poſwięcił, y tak uroczyſcie obowiązał własną ſwoję wolą, który, choćby nayproſcieyſzy, mógł iednak miarkować, iż nie na niego wykonywaiącego, ale raczey rozkazuiącego Przełożonego, padnie obowiązek odpowiadania y uſprawiedliwienia się z poſtępku, według zdania Doktora Kościelnego Auguſtyna w ſłowach tych -- Non enim eſt poteſtas niſi a Deo ſive iubente ſive finente, ergo vir juſtus, ſi forte ſub Rege homine etiam Sacrilego militet, poteſt recte illo iubente bellare, ſi vice pacis ordinem ſervans, quod ſibi iubetur, vel non eſſe contra Dei præceptum certum aſt, vel utrum fit, certum non eſt, ita ut fortaffe reum faciat Regem iniquitas imperandi, innocentem autem militem oſtendat ordo ſerviendi. --

Z tym zdaniem Duchowney Osoby zgadzać się zdaie y Świeckie Prawo, ktore wiary przyſięgą obowiązaney nawet w niegodziwey rzeczy dotrzymywać każe §. 1. *Inſtit: de Except:* w tych ſłowach -- Si metu coactus aut dolo inductus aut errore lapſus ſtipulanti Titio jure jurando promiſiſti, quod non debueras promittere, palam eſt, jure Civili Te obligatum eſſe, & actio qua intenditur, dare te oportere efficax eſt, ſed iniquum eſt te condemnare &c. --

Lecz na coſ mnie się zda zapędzać w tak głębokie uwagi względem przyſięgi? gdym już wyżej nadmieniał, iaką ta moc miała nad unryſem U. Łukawskiego, a ieſzcze znalazłſzy go w takowych okolicznościach, iż na wszelkich zbywało mu ratowania się ſpoſobach. Wymagała ta na nim wſzyſtko, czego tylko chciał rozkazuiący U. Strawiński, a na to się łatwo odważył U. Łukawski, widząc czy z tey, czyli z inney ſtrony obok z ſobą chodzące nieſzcześnie; daie się przeto powodować rozkazom, ſwego nowego Kommendanta, wſzakże ślepo; poznacie ſami J. OO. J. WW. Sędziowie, gdy z Rotmistrza robi się Fornalem, wiezie ſwoie y Kommendanta ſwoiego życie do Warszawy, ſwoie na ofiarę głębokiego poſлу-

posufzeństwa, y uroczyſtey przyſięgi, a zaś Kommandanta na los niepewnego ażardu.

Puſcił ſię w drogę do Warszawy, ale zawſze w nadziei, iż tak odważne, a prawie zuchwałe przedſięwzięcie, nigdy nie przyjdzie do skutku, iuż dla wiadomey około Miasta tego oſtrożności, iuż dla opatrzonego w koło niego y w ſamym Mieście beſpieczeńſtwa, iuż nakoniec dla niepodobieństwa ze wſzytkich ſtron napadania na Nayiaśnieyſzego Krola wſród Miasta Rezydującego, poimania Jego, z poſród Ludu otaczającego Ofobę Jego, wyprowadzenia z Miasta, wałem y należytą ſtrażą ubezpiecznogo.

Tu ſtawam, a wyłufzczywſzy z iakich pobudek, iakowym ſpofobem, y iak pod ciężkimi obowiązkami ślepego posufzeństwa, y przyſięgi, wprowadzony zoſtał U. Łukawski do pomocy zamyſłom U. Strawińskiego, wzywam wewnętrznego kaźdego przeſwiadczenia, ieżeli tak ieſt winnym U. Łukawski, iako go czyniła y czyni Strona ofkarżająca.

Ja zaś przyſtępię daley do przełożenia Sądowi Nayiaśnieyszemu, że gdyby go kto w poprzedzających okolicznościach y winnym uznawał, przynajmniej go niewinnym uznać muſi, w tey porze czaſu, która była naybliźszą uknowaney zguby Nayiaśnieyszego Krola. Staął on w Warszawie wraz z innemi poprzyſiężonemi towarzyszami, ale im bliźey miał przyſtępować do Ofoby poſwięconey Krola, tym ſię bardziey cofanym wewnętrznie widział od myślenia przeciwko Niemu złego. Nayprzod bowiem, gdy drudzy, iako ſam Strony Inſtygującey *Status Causæ* opiewa, kryli ſię w mieyſcu przebywania ſwego, gotując wſzytkie zamachy na dopełnienie złości ſwoiey, on iak gdyby do tego użyty bydź nie miał, y nie po to do Warszawy zicchał, odrywa ſię od obcowania, chodzi y przebywa u żony, w poſród ludu znaiących ſiebie, y ktorym pokazywanie ſię dowodem było, zechciał właſnie poznany bydź z ſwoiey bytności w Warszawie, a wydaniem raczey na niebeſpieczeńſtvo właſnego życia, ofirzedz o wiſzącey nad tym Miastem nawałności, aniżeli łamać przyſięgę przez wyiawienie ſekretu komużkolwiek.

Przyſzedł iuż na koniec moment, w ktorym U. Strawiński upatrzywſzy ſam przez ſiebie, y bez ludzkiey pomocy, ſpofobność wywarcia zaiadłości ſwoiey, wyprowadził zgraię z lochow, y uczynił iuż iawną zaſadzkę na atakowanie przeieźdźcał maiącego Nayiaśnieyszego Krola, muſiał ſię w niey znaydować y U. Łukawski, ale w myśli dania pomocy Strawińskiemu przez przytomność, ktorey uchylić nie mogł, a nie przez iaką prywaty ſwoiey czynność; iakoż woła Strawiński na zaſadzonych ludzi, iż czas rzucenia ſię na przeieźdźcałcego Nayiaśnieyszego Krola, ale wſzytkich beczczynnych uznaie, woła, zaklina, nareſzcie wzywa tylko prawdziwych ochotników, a tych znalazłszy w liczbie kilkunafu, bieży z niemi, napada na przechodzącą karetę, y czyni z naylepſzym, y niczego nieſpodziewaiącym ſię Krolem, to, co mu bezbożność y złość radziła, a raczey do czego go zlecona od U. Pułaskiego powinność obowiązywała.

Coż?

Coż? ruszył że się za nim U. Łukawski, y wmieszał swoje ręce do tak bezbożney akcji, bynajmniey Sądzie Nayiaśnieyszy. Zostaie on w pierwszym swoim placowaniu, niechce mieć czaſtki ani w powinności, ani ochocie przez innych okazaney, stoi na Ulicy Kapitulney utrzymując resztę ludzi, a gdy słyſzy haſſo na życie Krolewkie wydane, głoſne poſtrzały y ſekret ſpiſku przez ogłoſ broni wyiawiony nie idzie na pomoc ſwoiey Kommendzie, ale raczey utwierdzając chwalebne ſwoie przedſięwzięcia, opuſzcza towarzyszwow zupełnie, proſto z Warszawy nie wiedząc co ſię z Krolew napakownym ſtało, z pozoſtałymi przy ſobie wieżdza ludźmi.

Takowa iego czynność, iuż go też zupełnie wyłącza od zaſiagnienia winy *violenti conatus & facti ipſius*, wſzak to doſtatecznie poznać można było z poprzedzającego wywodu. Lecz coż tu teraz wchodzi, podobno rzecz do Juſtyfikacyi naypotrzebnieysza, którą minąć bez odpowiedzi, byłoby opuſzczeniem nayiſto-tnieyszey obrony, co ieſt, na iakim tak iaſny ſwoy wywod oprócz co ſię iuż *ex Statu Cauſa* dowiodło, zaſadza y gruntuie fundamencie.

Dwa na ten koniec przytacza rodzaie dowodow, to ieſt w pierwszym dobrowolne wyznanie, w drugim zeznanie współwięźniow, wſzak w reſzcie uzna Sąd Nayiaśnieyszy, iż inny oprócz dopiero wymienionych bydź nie może wywod.

Co ſię przeto pierwszego tycze, odwołuie ſię do ſwoich dobrowolnych zeznań, zeznań nie raz ieden, albo przed temiż ſa-
memi oſobami, ale kilkokrotnie y przed rożnymi na ten koniec wyfadzonemi Sędziami powtorzonych, czynionych zaś z roztrząſaniem pilnie y głęboko wſzytkich okoliczności, z ktorychby tylko iakowy blaſk do odkrycia prawdy poznawać ſię dawał. Na reſzcie, odwołuie ſię do tych zeznań, z ktorych Strona oſkarżająca czyni przeciwko niemu zaſkarżenie, na ktorych gruntuie żądane kary, bo Prawo, dopiero do dowiedzonego wyſtępku ſłużyć zwykło, y zażywane, czyli ſtoſowane bywa. Byłaſz by to więc ſprawiedliwość nie dopuſzczając powoływanego do broni tey użycia, którą onego w Sądzie woiuia. Wſzak Prawo chciało, że co ſię godzi Powodowi, toż ſamo y ieſzcze właſciwiey ſłużyć powinno Pozwanemu.

Ani tu dla rożnicy przytaczać można, z czym nie raz Strona oſkarżająca iuż w biegu tey ſprawy ſłyſzeć ſię dała, że rzecz toczy ſię o wyſtępek przeciwko Maieſtatowi popełniony, w ktorym Prawo zamykać zdaie ſię wrota, wſzelkiew na ſtronę obwinioną względnoci, bo rozrządzenie Prawa odemnie przytoczone, ieſt uczynione w ogolności co do wſzytkich ſpraw, a kto w ogolności mowi, nie wyłączać nie zdaie ſię, to znowu objaſnienie Prawa do wyżej przyłączoney reguły chciało mieć w ſwoich rozrządzeniach, iżby Pozwani więkſze znaydowali względy aniżeli Powodowi.

Nie może ſię przeto nie ſpodziewać U. Łukawski pewnego ſwoiey proźbie zdania, iż gdy go na Prawie y ſprawiedliwości zaſadza, Sąd Nayiaśnieyszy z tychże ſamych zeznań, pozna, iż on nie

X

mogł

mogł mieć żadney myśli ochraniaania siebie. Wyznał bowiem w czym go własne przeświadczyło sumnienie, choć mu się w pierwiafikach famych, rzeczy dobremi zdawały, wyznał, iż przyfiągł, iż obowiązany w Proiekcie dopełnienia zamyslow U. Pułaskiego zjechał do Warszawy, a za coż by miał innych okoliczności dla zataienienia prawdy zapierać, ile słyszał w tey już Izbie oświadczenia Strony oskarżającej, niby na Prawie zafundowane, iż fama prosta wiadomość Kroloboyskiego spisku, czyni wiadomego bez wszelkiego innego dokładania się winnym w całości obrażonego Majestatu, jeżeli więc słyszy, iż za samą wiadomość żądać mogą kar Kryminalnych, którey on w sobie nie zaparł, a na coż by mu się zdało wymawiać się od innych zarzutów, gdy poprzedzające (iak fama Strona oskarżająca wnosiła) mają być dostateczne do postradania życia.

Na koniec fama zgodność zeznania we wszystkich iego Examinach, okazuje prostotę, iego umysłu, y serca, z ktorego zwyczajnie wszystkie powierzchowne sprawy swoy początek biorą. Ta zgodność zeznań U. Łukawskiego, gdy ieszcze wspólną będzie z zeznaniem Kuźmy y Cybulskiego współ-więźniow, ktorych on na świadectwo swojego wywodu wezwał, ugruntuią się tym bardziey dobrowolne iego wyznania.

Użył on y używa świadectwa za sobą pierwszego z wspomnianych więźniow Kuźmy, że w tey, ktora się razem z tamtym na nadzieżdżającą Karetę Krolewską rzuciła ochotnikow kupie znaydował się, pewnym będąc, iż przeświadczony własną wiadomością Kuźma wciągać go niewinnego mimo wszelkiey sprawiedliwości nie zechce w społeczeństwo świętokradzkiego ataku. Użyć zaś zechce y używa Cybulskiego przy sobie pozostałego, iako się na pierwszym miejscu pozostał, za U. Strawińskim oraz iego ochotnikami nie pofunął, ale z resztą ludzi wyjechał, nie może być większe prawdy objaśnienie, iak z zeznania ich, na rzeczy wprawdzie na pozor sobie przeciwne, ale do okazania nie bytności U. Łukawskiego wczasie y miejscu napadania na przejeżdżającego Nayiaśnieyszego Krola razem zmierzające, bo na to świadectwa z kąd inąd mieć nie można, iak tylko z ludzi w to wchodzących, ktorzy lubo wraz obwinionemi zostaią, wiarę iednak znaydować powinni, raz z potrzeby, gdy z kąd inąd prawdy dociec nie można, powtore z przywiedzonego tu już Prawa, że *nemini praterquam in Crimine lasa Majestatis de se Confesso credi potest super crimen alterius*.

A tu znowu wchodzi to famo, co y do okoliczności dobrowolnych zeznań U. Łukawskiego użyte być może, że jeżeli Strona oskarżająca zażywa wyznania Kuźmy, y Cybulskiego na przekonanie U. Łukawskiego z przyczyny, iż innych Swiadkow na sam naygwałtownieyszzy występek mieć nie może, a za cożby służyć nie miały te same wspomnianych osob zeznania, do obrony Łukawskiego, ile że się znowu Sądowi Nayiaśnieyszemu zażtanowić potrzeba nad tym, iż ci ludzie lubo występn, podpadać nie mogą porozumieniu przyiaznego na stronę U. Łukawskiego świadectwa. Każdy bowiem stara się szczegulnie o własne wymowienie z włożoney

żoney na siebie winy, nie dba zaś nie w takowym przypadku na bliźniego, gdy widzi, że go zupełnie nie zatrzyma od upadku, albo ratowaniem obcego, swoiey nie podeprze nadziei.

Tak ugruntowawszy dowody za sobą przywiedzione U. Łukawski nie miałby już co więcej do obrony, iak tylko z przełożonych przyczyn wzbudzić ferca y umyśły Wafze J. OO. J. WW. Sędziowie, do względnego nad sobą miłosierdzia, gdyby przed oczyma swemi nie widział nieprzyjaciela, który nowym oskarżeniem, już w tey Izbie przełożonym, chce mu nie iako do niego tamować drogę, wymienić go musi przed Sądem Najiaśnieyszym, iż tego widzi y doznaie U. Zembrzuskiego, który za swoje przestępstwo, y częśćkę w występku dzisieyżym mianą, do Sądu Najiaśniejszey pociągniony; nie idzie drogą zwyczajną Pozwanych, w szukaniu bez cudzey krzywdy na zarzut sobie czyniczny odwodow, ale chce na cudzym karku swoiey obrony zasadzać dzieło.

Nie wyrzuca mu tu U. Łukawski przed Sądem Najiaśnieyszym tych słabości, do których się znać powinien sam U. Zembrzusi, lubo ich jest naywiadomszy, zostawiaie to powinności Strony Instygującey, ktorey iak się podobało społeczeństwo dzisieyszego Kryminału zadać, tak do niey będzie należało, y dowieść przyzwoitemi środkami onego. Pomiią wszystkie przeciwko sobie od niego czyniczne zarzuty milczeniem, aby przez odpowiedzi na nie, a może gruntowne nie zaciągał więkzey nienawiści, bo y tey z udania opacznego już w czasie wolności swoiey, naygłównieyszey doznał.

Bierze się przeto do dalszey własney obrony, a okazawszy, iż do początkowych ułożeń Kroloboystwa wcale nie należał, do spiknienia się z wynalazcami iego zdradliwie, y pod tak wielkimi obowiązkami wciągniony został, do przedsięwzięcia wykonania iego ślepym posłuszeństwem był przywiedzicny; lecz w samym wykonaniu naymnieyszey nie popełnił winy; Wafzey się J. OO. J. WW. Sędziowie oddaie przezorności, raczycie głęboko rozważyć wszystkie tu przytoczone okoliczności, roztrząsnąć powinności żołnierza, winne od nich Zwierzchności ślepe posłuszeństwo, nakoniec cbowiazki przyięgi, czy w godziwey, czyli nie godziwey rzeczy, przecieź uroczyście wypełnioney, a z tąd weźmiecie miarę winowania iego.

Widzi on teraz, ale już podobno nie rychło, iż chociaź pod tak ciężkimi obowiązkami, przecieź na rzecz na świecie nayniegodziwizią odważył się, czym może, broni się Stronie oskarżającej, żądającej już nie ofatniey, ale naywymyślnieyszey kary, wie że użyte od niego wywody, nie uwolnią go zupełnie od wymiaru iprawiedliwości, ale przynaymniey umnieyszyc potrafią iey frogości.

Coź gdy ieszczce do tego Wafza przystąpi względność J. OO. J. WW. Sędziowie, będzie miał tym więkizą tarczę wytrzymać rzucane na siebie pociski, nic on tu za sobą przywieść nie może, coby z własney iego ofoby pobudzać miało wrodzoną Wafzę litość do miłosiernych nad nim względow, miarkować y owfzem może,

że gorliwość Wafza ku Maieftatowi, tak ciężko iak natężyła Stro-
na ofkarżająca, od niego obrażonemu, zamknie wrota miłofier-
dzia.

Lecz gdzie się w tak oplakany uda stanie? nie maż inney
drogi, iak iść do tegoż famego Tronu, który otoczony Miłofier-
dziem, skłania choć zuchwałe karki do naygłębszego ufzanowania.
Nie iest to zażczyt mieysca, ale Ofoby na nim zaftadającey Nay-
miłościwzego Krola, który iak Namieftniczą y Naywyższą po Bo-
gu nad tym Kroleſtwem piastuje władzę, tak pierwsze ma swoje
Prawidło, zbliżyć się do niego, darowaniem własnych uraz, nie-
przyjaciołom swoim.

Słyszała ta Izba w każdym Jego Głofie, iak mu miło cierpieć
za Kray, za ufzczęśliwienie Jego, zapominając nawet krzywd,
od własnych poddanych zadanych sobie, a czyliż to nie wzbudzi
śmiałości w U. Łukawskim udać się pod zaftonę tego Miłofierdzia,
ktore nie zwykło miewać względu czy kto iego godzien, lub nie,
ale rządzi się własną wielkością y wspaniałością.

Poydziecie ſpodziewam się y Wy J.OO. J.WW. Sędziowie przy-
kładem Wafzego Monarchy, nie mogąc w niczym więcej Wafzey
ku niemu przychylności okazać, iako ſtofując się do zwyczajnego
tego Pana, z nieprzyjaciołmi ſwemi obchodzenia się.

Krew Łukawskiego, gdyby y wylana, zatrzymałaby tylko z
lekkim popiołem pamięć wymierzoney nad nim ſprawiedliwości,
ale przy życiu zachowany U. Łukawski wielbić będzie do oftatniego
tchu okazane nad sobą nayłitościwzego Monarchy miłofierdzie, a
Wafze J.OO. J.WW. Sędziowie, naydobrotliwsze względy. Tych
on z naygłębszym uniżeniem się w zywa, o te naypokorniey profi.

O D P O W I E D Z

Z Strony Ur. Jozefa Cybulskiego, Ucz. Walentego Pe-
rzyńskiego, y Bogumiła Frankiemberka, o współczyny
Kryminału Kroloboyſtwa, ofkarżonych na Induktę od
UU. Inſtyga-torow Koronnych y W. X. Lit: tudzież Ich
Delatorow, po expedyowanych Inkwizycyach w Sądzie
Seymowym mianą, przez U. Andrzeia Przeddzieckiego
Patrona Referendaryi Koronney, y Kommiſſyi Skarbu Kor.
tymże ofkarżonym dla obrony przydanego, czyniona.

KIEDY już dzień ten, rozeznania ſprawy y wyſtępku: w świecie
naygorzszego przychodzi, początkowe ſłowamie, obracam nay-
przod na powinne Maieftatu: iako wierny poddany, oraz Nayia-
śnieyſzego tego tu Trybunału ufzanowanie.

W prowadzeniu pierwszym ſprawy tey, na tak okropnie, a bo-
gday nigdy nieſlychane od UU. Inſtygatorow Kor: y W. X. Lit: y Ich
Delatorow przeciwko obwinionym wniefione ofkarżenie, w zadu-
mieniu ſtruchłały zamilczałem?

Miałem

Miałem tego sprawiedliwe przyczyny, raz, iż w tak wielkiej wagi materji, gdzie zachodzi z iedney, o Powagę, honor, y obelgę Panującego, z drugiey zaś strony, o życie ludzkie?

Należało mi się wprzód stołować do wyznania Sądowego oskarżonych; powtore, że sama Strona Instygująca w konkluzji swej nie żądała od Pozwanych natychmiast odpowiedzi, ale ich tylko podług Konstytucyi 1588 Roku, dla opowiedzenia dobrowolnego zadanego im Kryminału, do Sądu poddała.

Gdy zaś podług Decyzyi Sądowej takowe dobrowolne z stawionych w więzach wyznania, z tychże wyrokow Naywyższego y Łaskawego Sądu pozwolone obwinionym odwody, są wyprawdzone.

Przystępuję za tym z rozrządzenia powłzechnego Prawa y wyżej nadmienionego, tudzież z obowiązku na mnie włożonego, pozwoloney obrony, U. Cybulskiego, Peszyńskiego, y Frankiemberga, o Kryminał Kroloboystwa y spoleczeństwo onego zaskarżonych, takiey; ile możność moja wydośćarczać potrafi, y sama ich niewinność usprawiedliwiać będzie.

Nie wprzód iednak od tey zaczynam, bo drętwić każdemu należy na samo wspomnienie zskaradnego na Osobie Jego Krolewskiej Mości (na ktorey całość Kraiowa zawisła) popełnionego występku.

Utyfkiwać potrzeba, że tym nayniegodziwszym uczynkiem zhańbiony Maieftat, Poświęcona Krolującego Osoba znieważona, Prawa Religii y powłzechné Narodowe potargane, sława y honor Narodu oszpecone, zgoła do nayokropnieyszey stała się otwarta droga niezczęśliwości.

Ten tak okrutny świętokradzko dopełniony Kryminał, wrzuca każdego do powinnego upomnienia się o krzywdę obrażonego Maieftatu.

Rzeczą tedy niewątpliwą iest, iż tacy winowaycy, według wielkości zbrodni, dla zapobieżenia wszelkim niegodziwościom iak naysurowiey bydź powinni karani, takowe wściekle y odrodne, aby było wygubione plemie.

Lecz iezeli U. Cybulski, Frankiemberg, y Peszyński o takowy haniebny występki obwinieni, między tych Kryminalistow liczyć się powinni albo nie? krotkie na stronę ich do Nayiaśnieyszego Sądu czynię usprawiedliwienie.

Wystawiam nayprzód Osobę U. Cybulskiego. Ten, wczasie niedawnego zamieszania niezczęśliwego Kraiowego, zabrany był po dwa razy, pod różne Dywizye, nawet y U. Łukawskiego, ktoremu kilkokrotnie dziękował za służbę w Zakrocymiu, a gdy U. Łukawski niechciał go uwolnić, zruciwszy z siebie mundur U. Łukawskiemu, pojechał do Wfi Niepiektów zwaney, Oyca Zony swej Dziedzicney w Ziemi Zakrocymskiej leżącej.

W ktorey, iako też y u Przyjaciół dla spokojności życia swego chronił się.

W kilka czasow z tamtąd, gdy do Wfi Cybulic Oyca swego Dziedzicney, w Ziemię Sochaczewską powracał, y przez Wisłę pod

Y

Głuskim

Głuskim przewoził się, napotkał Kuźmę y U. Łukawskiego, który kazał mu iechać z sobą do Warszawy.

Y wprzod wyśłał go zaraz do Czarnowa, a potym z furami zbożem y sianem naładowanemi do Lafu Małockiego, z kąd miał przyjechać do Wolki.

Tam iak tylko U. Cybulski fury do lasu, podług rozkazu U. Łukawskiego zaprowadził, tak z raz nie bawiąc powrócił do Wolki, gdzie się znaydował U. Łukawski, z Kuźmą, Pefzyńskim, y tam nocowali.

Przy pakowaniu w lesie mundurów, broni w siano y zboże nie był, ani przy wykonywaney przez ludzi Strawińskiemu, w Małey Wsi Przyśledze nie znaydował się, o spisku uknowanym przeciwko Ofobie J. K. Mci nie wiedział, y żadney przyśięgi do tego stosuiący się nie wypełniał.

Nazaiutrz po przenocowaniu w Wolce, U. Łukawski wyślawszy wprzod Pefzyńskiego z Węgrzynkiem, kazał mu iechać za Kuźmą do Warszawy.

U. Cybulski, obawiając się U. Łukawskiego, pod ktorego Zwierzchnością zabrany zostawał, chcąc niechając czynił to. co mu rozkazano było, bynajmniej jednak nie wiedząc o zmoewie iakiey sekretney, między kilką Ofobami będącey, y na iaki koniec z Kuźmą wyśłany, mundur y broni żadney niemający, pojechał do Warszawy, stanąwszy w miejscu przez Strawińskiego wyznaczonym.

Gdzie będący już Węgrzynek U. Łukawskiego, spytany od U. Cybulskiego, pocoby do Warszawy przybył, odpowiedział, iż konie sprzedawać przyjechał.

Tu dopiero, U. Cybulski nazaiutrz postrzegł nie co iakowąż zmoewę utajoną, ktorey chcąc uniknąć, szukał zaraz sposobow, aby mógł być wydostać się z miejsca tamtego.

Zamawiał się kilkokrotnie, iżby po iaki sprawunek poszedł do Miasta, chciał on, aby go possano ostrogi kupić dla Wachmistrza, lecz zakazano było surowo, ażeby się nikt nie ważył wychodzić z stajni, ani nawet pokazywać.

Nad to U. Wierzchlewski, Wołyński y inni Zwierzchność mający, stali przy wrotach, y nikomu wyjść nie dozwolili.

A tak U. Cybulski, nie mogąc dla pilney straży y ostrego rozkazu wyjść ze stajni, w myśli tylko y gruncie sumnienia swego od złośliwey iakowey czynności dalekim będąc, wziął przed się rezolucyą, iżby za podaną okazyą mógł się oddalić od takowey kompanii.

Jakoż gdy za dyspozycyą przybyłego z Miasta w nocy Strawińskiego będący ludzie na koniach zbrojni wypadli z stajni, za ktorymi y Kuźma, oddawszy U. Cybulskiemu karabinek, y do niego te słowa rzekłszy, byway zdrow Cybulski, wybiegł.

Uro. też Cybulski, wsiadł na swego konia, y natychmiast od gdzie indziey iadących w winną stronę oddaliwszy się, udał się do domu ulicą Franciszkańską, y w akcyi tey bezbożney atakowania J. K. Mci nie był.

Zabrany

Zabrany był znowu pod Diwizją U. Modzelewskiego, z kąd uszedłszy, został w służbie Urodzonego Zembrzuskiego, na reszcie nie czując się do żadnej zbrodni, na Osobę J. K. Mci uknowanej y dopełnionej, gdy z listem Ur. Zembrzuskiego o Libertacyą pisanym tu do Warszawy przyjechał, na ten czas został wzięty do więzienia.

Ta jest krotko zebrana co do Osoby Urodzonego Cybulskiego iustyfikacya.

PESZYNSKI ZAS TAK SIĘ USPRAWIEDLIWIA.

Służąc wprzod przed lat kilka w Kromnowie u XX. Kanonikow Regularnych za Dozorcę, został potym u Dzierżawcy Klucza Boguszyno za Leśniczego.

Pod który czas, a wyjazd Dzierżawcy do Gdańska, U. Strawiński, rządził temi Dobrami, dyspozycyę swe wydawał, fury ze zbożem na sprzedaż do Warszawy, y przy tych, Pefzyńskiego wysyłał.

Pod tą władzą Pefzyński będąc, cokolwiek mu czynić, y dokąd iechać U. Strawiński nakazał, to dopełniać musiał.

A gdy pierwszą razą wysłany był ze zbożem do Warszawy, po przedaniu ktorego U. Strawiński, kazał mu zaciechać z furą do stajni XX. Dominikanow na nocleg.

W trzy Niedziele potym U. Strawiński, wydał znowu dyspozycyą Pefzyńskiemu, aby fury zbożem y sianem naładował, y z niemi do Warszawy iechał, ktore iak podług woli U. Strawińskiego gotowe były, wysłał one z Pefzyńskim do Małey Wfi.

Tam nie dojeżdżając, przyjechał U. Strawiński Człeka do Pefzyńskiego, iżby się z furami zatrzymał w lesie, aby Związkowi siana y zboża nie zabrali.

Dokąd nadeszły y fury różne z zbożem do Warszawy iadące, ktore dla iakiegoś niebezpieczeństwa skupiły się z pierwszymi.

Y gdy z lasu pod Głusk do karczmy zajechały, U. Strawiński, zwrocić ie, y ludziom przy nadmienionych furach będącym iako y Pefzyńskiemu przyśięgać rozkazał, iż onego, y iego związkowych przed nikim, y nigdzie nie wydadzą.

Po ktorey wykonanej przyśiędze, Pefzyński z furami swemi wysłany był do Głuska, tam w lesie przez trzy dni y nocy, ponieważ U. Strawiński konie od wozow poodyłał bawić, y fur pilnować musiał.

Domagał się tamże Pefzyński, aby go U. Strawiński dłużej niechciał trzymać, lecz od niego był surowo strofowany.

A po upłynieniu kilku dni, kazano Pefzyńskiemu iść do U. Łukawskiego z Cybulskim y Kuźmą w Wolce będącego.

Na rozkaz który, poszedł Pefzyński do Wolki, y tam z U. Łukawskim, Kuźmą, y Cybulskim nocował.

Po przenocowaniu iako wyżej w Wolce, wysłany był od Strawińskiego Pefzyński z Węgrzynkiem Łukawskiego do Warszawy, z przyłączonym mu Testymonium dla wolnego przeiechania przez Rogatki.

Za pokazaniem którego y opowiedzeniem o przyiechaniu U. Strawińskiego y fur, przepuszczony będąc Pefzyński, zaiechał do stayni XX. Dominikanow, dokąd w krotce przybyli Kuźma z U. Cybulskim, potym wieczor nadiechały fury z sianem y zbożem.

Nadeszli także y ludzie po filosofku przebrani, ktorých rozecznać nie można było, coby byli za iedni, a tych Pefzyński znać nie mógł, y nie znał, bo przy pakowaniu mundurow y bronii w lesie nie był.

Nad to, niżeli się z lasu ruszyły fury, wysłany był przodem do Wolki, a z tamtąd do Warszawy.

W stayni więc XX. Dominikanow noc y dzień pod surową strażą, iako wyżej nadmienioną przebywszy, gdy nocy następującej U. Strawiński z Miasta przybiegł y będących z stayni wyprowadził.

Pefzyński z dwoma ludźmi z rozkazu Strawińskiego fur pilnować został się, tam spał, y że U. Strawiński z drugimi na tak okropny y złośliwy exces wyiechał nie wiedział.

Aż dopiero rano, od ludzi na ulicach stojących o straszliwym, a wżyskich przerażającym postępku U. Strawińskiego y innych dowiedział się, z boiaźni, iż się z rozkazu tegoż U. Strawińskiego przy furach znajdował, gdy widział całe Miasto tuteysze w zamieszaniu y zdziwieniu, strachem ogarniony, chciał najprzod po zamykać wrota na kłótkę, lecz iey dostać w Konwencie nie mogąc, poszedł z tamtąd w rozpacz, a znalazłszy fury sobie znaiome, dostał się na tych nazad do Pana swego z kąd iest od pułtora Roku wzięty.

NA OSTATEK UCZ: FRANKIEMBERG TAKĄ Z SIEBIE DAJE JUSTYFIKACYĄ.

Ten z Professyi Słofarzem we Wfi Cybulice zwaney w Ziemi Zakroczymskiej leżącej będąc, różne przykrości w czasie ostatniego zamieszania miewał od związkowych, na reszcie zabrany był do Kommendy U. Łukawskiego, dla naprawy bronii.

Potym zaś nieco od niego, do Domu oddaliwszy się, nadszedł mu rozkaz od tegoż U. Łukawskiego, ponieważ U. Strawiński Ordynans od U. Pułaskiego przywoził, ażeby nazad do Kommendy powrócił, z kąd miał z innemi poyść do Częstochowy.

Y lubo Frankiemberg o uwolnienie siebie dopraszał się, nie mógł iednak pozyskać tego.

A że mu więzieniem y kaydanami pogroźono, ieżeliby dyspozycyi od Zwierzchności nie słuchał, musiał więc ile Dyfzydent sianąć tam gdzie mu kazano.

Wysłany był zatym do Małej Wfi, dokąd y Kommenda nadeszła U. Łukawskiego.

Z ktorey U. Strawiński kilkadziesiąt, y między temi y Frankiemberga wybrał.

Kazał im tedy u Chłopa w Domku na sekret dawny, przez Pierwzycielow ułożony, rotą nadzwyczajną przyśięgać.

O ktorey iaka była w wyznaniu swym musiał opowiedzieć. Tą tak straszną przyśięgą, potym surowym Ordynansem, pod karą śmierci

śmierci będąc obowiązany Frankiemberg, sposobem już opowiedzianym, dostał się w nocy wraz z drugimi do Miaffa tego.

Z kąd nazajutrz, niechcąc iakowego bynajmniejszego przeciwko Maieftatowi popełnić występku, wyfzedł był umyślem y chęcią dania znać o zasadzce na wzięcie Ofoby Krola spiknionej, lecz zaraz przez dwóch szeregowych nazad zwrocony został.

Tam więc pilnie przez Zwierzchność mających strzeżono, y zakazano było, iżby żaden nie ważył się wychodzić.

Dla tak więc ostrego baczenia, nie mógł już żadnym sposobem Frankiemberg wy dostać się, niechciał iednak żadnego przeciw Krolowi popełnić uczynku.

Albowiem gdy U. Strawiński dopełniał swego haniebnego zamysłu, Frankiemberg z drugimi w uliczkę Kapitulną wyprowadzony, gdy inni do napasći iadącego Nayiaśniejszego Krola pobiegli, on się pozostał, y przy ataku nie był. Wyznać to musł Kuźma, ktorego wzywa na zaświadczenie w tym punkcie.

Widzi tedy Sąd Nayiaśniejszey z tego usprawiedliwienia, że tak U. Cybulski, iako y Pefzyński, ani w znowę, ułożenie, wiadomośc, szkaradnego na Ofobę J. K. Kci występku, y iego dopełnienie, co niżej dowodami wsparto będzie, nie wchodzili, lecz tylko U. Cybulski przypadkowo, Pefzyński z obowiązku służby fwey, Frankiemberg zaś z muflu y boiaźni; między winowaycami znaydowali się.

CO SIĘ TYM WYWODEM OKAZUIE.

Bydź to powinno dostatecznym Strony oskarżającej przeświadczeniem y nie odbitą prawdą, że uknowanie tego naygorzszego Kryminału, w sekretnym sprzyśiężeniu kilku Ofob, to iest Strawińskiego, Łukawskiego, Gadamskiego, Wierzchleyskiego y Kuźmy zostawało. Ci byli y są pierwszymi ułożonego y uskutecnionego występku, ci wykonywacze uprojektowanej niegodziwey nad zamiar planty.

Co sama Strona w opifaniu Sprawy niniejszey wyraża.

§. Po wykonaniu &c. y w pytaniach w punkcie drugim.

Sekret zaś tey zbrodni nikomu przez znowcow wyiawiony nie był, aż w Małey Wfi w Chałupie Chłopskiej poprzyśięgającym ludziom z Kommendy wybranym, y to iefzcze nie ze wfzyfikim.

Dowodzi się z teyże samey informacyi §. Potym U. Strawiński &c. y punkta 3. 4.

Dopiero w ten czas y tego momentu gdy U. Strawiński uzbroionych z stajni Dominikańskiej, na dopełnienie ułożoney złośliwie planty wyprowadzał; o Ordynansie, iak mieli sobie postąpić opowiedział. Co się z opifu od Strony Sprawy tey widzieć daie §. Udał się.

O czym U. Cybulski z Pefzyńskim żadną przyśięgą do tey frazliwej akcyi nie obowiązani, wiedzieć nie mogli, bo im ten spisek, ile nie przyśięgłym nie był powierzony.

Z

Y to iest

Y to jest pierwszym pryncypalnym fundamentem obrony y niewinności U. Cybulskiego z Pefzyńskim.

Powtore: że ciż U. Cybulski y Pefzyński, lubo pierwszy, za twiedzeniem U. Łukawskiego, pod którego Kommendą zostawał, y onego obawiał się, drugi iako sługa, za wolą U Strawińskiego w Kluczu Boguszyno rządzącego, w bandę Kroloboyców wprowadzeni? przecież ani z wipoteczeństwa tego, ani z iakowey wiadomości, o niegodziwym przeciwko Ofobie J. K. Mci ułożeniu, mogą być za winowayców poczytani, gdyż ani przy pakowaniu w zboże y siano broni, bo na ten czas w Wolce znajdowali się, ani w akcji atakowania J. K. Mci byli.

Bo Cybulski, wydobywszy się z miejsca załadzki za wyieżdżającymi na uskutechnienie ułożonego Kryminatū, udał się w inną stronę, Pefzyński zaś został się z dwoma ludźmi przy furach, y tam nocował.

W czym odwołują się do U. Łukawskiego y Kuźmy, na punkta przez U. Cybulskiego y Pefzyńskiego do Sądu Delegacyjnego podane wyznania, ktore chociaż od Kryminalistów na fundamencie, iednak decyzyi Prawa wyiętego z Autora Farynaceusza *Lib. 1. Tit. V. Quest. 43. fol. 93r. Nro 60 -- Quod socii Criminis, admittuntur etiam in Crimine laesa Majestatis ad exculpandum.*, będzie obroną U. Cybulskiego y Pefzyńskiego.

Rozumiem bowiem, iż ci, sumiennie wyznać musieli, że U. Cybulski y Pefzyński względem haniebnego na Ofobie Krola występku, nie są winnemi.

Mowię, że nie są z wipoteczeństwa winnemi, dokładniey się to objaśnia.

Spoteczeństwo inaczey rozumiane być niepowinno, tylko gdy kto w nie wiadomie, dobrowolnie wchodzi, inaczey zaś, kiedy trefunkowo, albo z podeysciem, lub za rozkazem iakowym, alboliteż z przymusu trafia się, nazwane być nie może istotne wespółstwo; Wszyscy Autorowie Praw zgadzają się na to, nawet sam naturalny rozum, każdego przeświadczać w tey mierze powinien.

U. Cybulski y Pefzyński, ani wiadomie y rozmyslnie w wspoteczeństwo Kroloboyców wchodzili, przeto nie mogą być nazwani winowaycami, lub też wspotnikami tego bezbożnego Kryminatū.

Kedy U. Cybulski na same słowa U. Łukawskiego, mowiącego do niego, że pojedzie z nim do Warszawy, nie wiedząc o złośliwych onego zamysłach, za nim pojechał.

Toż y Pefzyński będący za Leśniczego we Wfi Boguszyno, musiał U. Strawińskiego w tey Wfi rządzącego słuchać, przy furach iechać y czynić to, co mu rozkazał.

Pokazuje się więc, że ieden przypadkowa, y z podeysciem, drugi za rozkazem Pana, wszelako nie wiadomi, w tey kompanii byli.

Nie może być iednak wniofkiem u Strony, że gdy się w bandzie takowey znajdowali, iuż są wspot-Kroloboycami?

Ani to

Ani to ich potępiać powinno, że U. Cybulski za rozkazem Łukawskiego, fury z bożem y fianem do Małey Wfi zaprowadził, a Pefzyński fur pilnował, albowiem ich fama niewiadomość, pod ten czas sekretney między innemi na ten spisek znowy niewinnemi czyni, y zupełnie od współnictwa Kryminału oczyszcza, y uwalnia?

Kryminał zaś, na ten czas tylko byź powinien właśnie nazwany Kryminałem, gdy kto złym umysłem, rozważnie, y podstępnie na iakowy bezbożny uczynek odważa się, y on dopełnia, inaczej bowiem, uczynek choć przez się widzialnie zły, bez rozmysłu iednak y rozważenia nie może byź Kryminałem mianowany Autor Farynaceusz *Lib. 1. Quaest. 18. fol. 251.* z Prawa powszechnego mowi w slowach: „ *Crimen tunc propriè dicitur, quando quis dolo malo, & prava intentione delinquit, sine enim dolo malo, non videtur propriè posse dici crimen.*

A gdy U. Cybulski y Pefzyński żadnego złego y rozważnego do tego haniebnego występku nie mieli umysłu, y tego niewykonywali, iakże mogą byź współ-Kryminalistami onego sądeni?

Daley mówiąc za samym U. Cybulskim, iż ten, ani z współstwa, ani z iakowey wiadomości iest winien występku, tym bardziej kary? Cybulski? nigdy nie wiedział o iakowym sprzyśiężeniu na Osobę Krola, dopiero gdy tu do Warszawy przyjechał z Kuźmą, miarkując iakowys sekretny spisek, szukał zaraz sposobow, iako się wyżej nadmienilo, aby się mógł być wydośćać z tey bandy, lecz go iuż pod żadnym pretextem, ile nieprzyśięgłego z innemi niewypuszczono.

Dowodem będzie y iest na tę okoliczność wyznanie U. Łukawskiego y Kuźmy, nawet Strony samey Instyguiącey opisanie.

Nie mógł więc dla takowego zakazu y strzeżenia z tey kompanii wydośćać się, albowiem zachodziła z strony iego boiaźń nieomylney śmierci, gdyby był chciał co czynić przeciwnego myśli y ułożeniu sprzyśiężonym.

Wszakże iednak za wyprowadzeniem ludzi przez U. Strawińskiego na haniebne dopełnienie uknowanego na Osobę J. K. Mci występku, U. Cybulski w inną stronę zaraz z samego miejsca udał się, y przy atakowaniu Nayiasnieyszego Pana nie był.

Już tedy z wżeczmiar U. Cybulski zupełnie okaznie się byź niewinnym.

Podobnież Pefzyński wiadomość niby o spisku mający, przy pakowaniu broni y mundurów iakoby znajdujący się, przebycie u Rogatkow dla przeyscia wolnego fur ułatwiający, pod frażą nie będący oskarżony, iż iest niewinnym, temi procz wyżej wyrażonemi broni się odwodami.

Już wyżej opowiedziano iest, że Pefzyński służący, wołą U. Strawińskiego dopełniać, z furami tam iachać, y czynić to, co mu Pan kazał musiał.

Y to iawno iest, że wiadomość pomienionego spisku, w początkach, między kilkoma Osobami, a potym tylko Szeręgowym kilkudziesiąt, po odebraney od nich u Chłopa przyśiędze, była powierzona, o czym że Pefzyński nie wiedział, iuż zupełnie ułatwiona.

Będzie y to zaświadczeniem U. Łukawskiego, że Pełczyński przy pakowaniu mundurów y broni nie znajdował się.

Jeżeli przebycie furów przez Rogatki ułatwił, nic przecie w tym nie zawinił, bo to czynił z dyspozycyi Pana swego.

Nie szedł podeysciem żadnym, bo procz okazanego przy Rogatkach świadectwa przez U. Strawińskiego danego, które iakie byż mogło nie umiejący czytać y pisać wiedzieć nie mógł, opowiedział, kto y z czym iedzie.

Nie mógł zaś opowiedzieć, że w furach broń y mundury się znajdowały, kiedy przy ułożeniu tych, iak się wyraziło nie był, y o nich nie wiedział.

Zachodzi tylko iedna okoliczność, nieiako potępiająca Pełczyńskiego, że on, nie będąc strzeżony tu w Warszawie, mógł być dać znać o niegodziwych zamiślach sprzyśiężonych, y ta by była Pełczyńskiego naywiększego grzechu przyczyna.

Lecz w tym punkcie zażtanować się należy na usprawiedliwienie onego.

Pełczyński, z rozkazu Pana swego był wysłany z furami ku Małey Wsi, gdzie wraz z drugimi ludźmi przy furach będącemi wykonać musiał przyśięgę, że U. Strawińskiego y innych nigdzie y przed nikim, iżby byli związkowi, nie wyda.

Tą przyśięgą obowiązany, Człowiek żadney edukacyi y oświecenia nie mający, boiał się złamać oneyże.

Dla czego przyśięga ta, którą, czyli była niegodziwa poznawać nie mógł, y fama prostota Pełczyńskiego uwalnia onego, by też od naywiększego grzechu z tey okoliczności wynikającego.

Zostają iezcze przyczyny obrony niewinności Frankiemberga, między Kryminalistami policzonego.

Już y ten o znajdowaniu się swym po między współ-Kroloboycami, iakim sposobem w bandę spiskową wchodził, opowiedział.

Przyznaie to na siebie, że był współniemwie sprzyśiężonych, lecz okoliczności przywiedzione bronić go powinny od popełnionego przez innych występku.

Bo mu więzieniem, iezliby nie stanoł u Kommandy y do Częstochowy nie iechał pogrożono, bo go podeysciem zażyto, że zamiał do Częstochowy, na inną rzecz dysponowano, bo mu u Kommandy straszliwą przyśięgę, którą on dla boiaźni kary śmierci tuż nad nim wiszący ile Dyfident, wykonać był przyciśniony.

W czym odwołanie się do wyznania U. Łukawskiego, iż temi krokami z nim postąpiono.

Ten obowiązek przyśięgi, boiaźni co moment surowey śmierci, były przymusem do pełnienia tego, co mu Zwierzchność iako żołnierzowi czynić rozkazywała.

Uwalniać go za tym powinny te przyczyny przymufu straszliwej przyśięgi, rozkazy wyższey władzy, pod którą zostawał, a tę koniecznie wykonywać musiał.

Udaie się on w tey mierze, do Prawa powszechnego, iż iakowekolwiek bądź czynności, z musu y boiaźni nastąpione, żadney za sobą pociągając nie powinny kary, y nazwane byż nie mogą występkiem.

Te wy-

Te wywody na stronę obwinionych przytoczone, zupełnie z wyznania ich dobrowolnego, z opowiedzenia U. Łukawskiego y Kuźmy na pytania do Sądu Delegacyjnego podane nastąpionego, niemniej z wywiedzionych Inkwizycyi, niewinność oskarżonych U. Cybulskiego, Pefzyńskiego, y Frankiemberga okażą.

Gdy to będzie, dopraszac się ośmielają Sądu Najiaśnieyszego, aby od Sprawy UU. Instygatorow Koronnych y W. X. Lit. y Ich Delatorow sobie intentowanej, oraz z więzow uwolnieni natychmiast zostali.

Jeśli by zaś takowe wywody, nie były od iakowego występku oskarżonych uwalniającemi, udaia się do naypewniejszego ze wszytkich obron sropania, y każdego Sądu szczegulnego zaszczytu.

Wy J.OO. J.WW. Panowie, ktorzy, pokrzywdzenie Osoby Najiaśnieyszego Krola y Maieftatu Jego sądzicie, y kary podług wielkości zbrodni wymierzac będziecie, użyć nad obwinionemi pośredniŧwa sprawiedliwosci, to jest miłosierdzia y litości zechcecie.

Mowi za niemi, y radzi cytowany od sameyże strony Autor *Farinaceus, de Crimine læsæ Majestatis* piszący: Iż chociaźby nieiako obwinieni wiedzieli o ułożonym spisku, a tego nie wyiawili, przecieź ich od kary śmierci ekuzowanemi bydź wnoŧi, w tym sensie: „ *Et licet Clarus teneat posse imponi panam mortis super non revelantibus machinationem, Consulit tamen Principibus, ut in hujusmodi casibus potius humanitate quam severitate utantur, Et ex quacunque Causa, non solum justa, sed etiam probabili hos non revelantes excusent à panam mortis.*”

Upewnieni bydź mogą oskarżeni, że ten Najiaśnieysz y Dobrotliwy Krol, ktory naywiększe przykrości, iak się publicznie deklarował, darować umie, tey obelgi swojej z wrodzonego w Osobie ŧwey Oycowkiego Miłosierdzia nie pamiętać raczy.

Wzywam nieco słow Psalmisty, do tego Naylepszego z Panujących Krola. *Non intras in Judicium, cum inimicis tuis.* Ale iako pełen Łaskawości, dla tym większey z tą dostawienia sobie wiekopomney ławy, daruy, y odpuść. *Criminibus hinc parcere Rex ol velis.*

Tym postępkem naychwalebniejszym, doznaią winowaycy, póżna dostateczniey cały Narod, że staranność y życzenia Twoie Najiaśnieysz y Panie, są iedynym uszczęśliwienia, dla niego celera

R E P L I K A

Z Strony UU. Instygatorow Koronnych y W. X. Lit: tudzieź Ich Delatorow, przez U. Pawła Białoobrzeskiego Patrona Assessoriy Koronney, w Sądzie Seymowym miana, na wyżey wyrażone Odpowiedzi, od Łukawskiego, Cybulskiego, Pefzyńskiego, y Frankiemberga, czyniona.

ZYCZYLIBYŚMY, lubo winowaycow oskarżamy, aby przydanie od Sądu obrońcow dla obwinionych na początku tey Sprawy nastąpione tak było za tym Kryminałem przy końcu teraz Sprawy skuteczne,

Aa

czne,

żne, y tak dzielna obrona y odwod za zbrodniami, iżby potrafiły te odwody y obrona tak wygasić z pamięci ludzkiej Kryminał popełniony, aby można trzymać, że ta zbrodnia nie jest uczyniona, y nie była popełniona, bo dogodziłoby się przez to samym winowaycom chcącym ochronić życie swoje y od kary uniknąć, dogodziłoby się y Narodowej dotkliwości cierpiącej teraz plamę w swych czystych zawsze ku swym Monarchom od początku Narodu umysłach.

Lecz gdy ani sama natura ma w sobie tyle mocy, ani ludzka zdolność w pozwoloney winowaycom obrony łatwości, ażeby rzecz nastąpioną cofnąć, Kryminał popełniony zgasić, y to, co się stało za rzecz nie nastąpioną odrobić y odmienić mogły; Więc iako za cnotą idzie nadgroda, tak za niecnotą kara, bo na tych sprzężnych dwóch na wymierze dobrym nadgrody, a złym kary polega Rząd wewnętrzny Kraiu każdego.

Zbrodnia ta dziś do ukarania przychodząca ztargała ustawy Prawa natury, Prawa Boskiego y ludzkiego, iako już dowiedziono w Indukcie, y zadała nieiaka plamę czystości umysłu Narodowego ku swym Monarchom. A przeto za ten Kryminał iawny y cofniony już być nie mogący, sam tylko wymiar kary naysurowzhey winowaycom nadgrodzi krzywdę Prawu, y plamę z czystości Narodowej zmyje, y pokaże, iż garść Złoczyńców nie ma nic z Narodem.

Wymiar kary iaki być ma na obwinionych już dowiedziono w Indukcie Sprawy, y że zbrodni popełnionej wielkość stanowi y oznacza kary surowość.

Zbrodnia wielka bo zamyka w sobie *Crimen læsæ Majestatis Divina & Humana*.

Divina; bo Stolica Krolow jest Namieśtniczą, Stolicą Ziemską Krola Krolow, podług nieomylny prawdy Pisna: *Qui constituit Reges & transfert Regna DEI enim Regnum & cui vult dabit illud*: y przeto z tą oświadcza się sama Mądrość -- *Per me Reges Regnant & Potestates tenent justitiam* -- y dla tego głos Klemensa Alexandryjskiego tu się odzywa -- *Regem timebis, sciens hanc Domini esse electionem* -- Y na tych to prawdach nieomylnych gruntuie się nawet Statut Kazimierza Anni 1356 w Przyłuskim Fol. 3. w Słowach -- *Ideo Divina sententia dati sunt Reges Populo & Domini subjectis, ut necessario Justitia & Judicio ac Imperio Regum subessent universi* --

Machinacya więc y Konspiracya przeciw Osobie Krolewskiej poświęcdney Stolicę Namieśtnicza Boską na ziemi trzymającej zamyka w sobie y czyni *Crimen læsæ Majestatis Divina*.

Zamyka powtore ta zbrodnia *Crimen læsæ Majestatis humana*; bo na to wszystkich Narodow Prawa zgodziły się, że Panującym uroczyscie zaręczyły w nayspierwszym stopniu bezpieczeństwo, chwale y poszanowanie, a dla dowodu Namieśtnictwa na ziemi Boskiego świętością Maieśtat Krolow przyozdobiony mieć chciały. Jako *Tolossanus Lib. Juris Univ. 35. Cap. I.* -- *Reges DEI vicarios esse sacrosanctos* -- *Leges eorum Sacratissima C. de Legibus, Sacratissima Litera §. fin de alien. in Authent. Sacrum Oraculum §. penul. de adoption. Sacra Domus Sacrum Palatium Lib. 12. C. tit. 28. apud eundem Toloss. Lib. 14. Nro 6.*

A na

A na tym znowu Praw wszystkich fundamencie Przytulki *Lib. 1. Cap. 1. sub J. c. 6. de Crimine Laesa Majestatis* przywodzi Ulpiana mowiącego -- *Honor Regi debetur quod sit animata DEI Imago, timor quod gladium gestet, vestigal, quod unus privati oblitus, non unam aliquam partem, sed totam Rempublicam curet* -- Zgoła władzę nad ludźmi oddał Bog y Prawo Krolom, a nad samemi Krolmi sobie tylko Sąd zostawił. Jako Marcus Aurelius tę prawdę iawną swym zdaniem potwierdził -- *Magistratus de privatis, Princeps de Magistratibus, Deum vero de Principibus judicare* -- vid. *Defen. pro Carolo Rege Anglia.*

Jeżeli więc Krolowie nie mają Sądu na ziemi przeciw sobie, lecz tylko Bogu samemu winni się sprawić, y jeżeli nawet partykularny każdy ubezpieczony jest od mocy uczynkowej Prawami; co to za zbrodni wielkość machinacyą czynić y rękę świętokradzką podnosić przeciw Panującemu? który y Prawem Boskim, iako *Unctus Domini* -- *Nolitè tangere Christos meos. Quis enim extendet manum suam in Christum Domini & innocens erit?* y prawem natury famey -- *Quod tibi non vis alteri ne feceris ipse* -- y prawem Narodow -- *Rex in tuto sit* -- y na ostatek prawem Oyczytym, iako Krol w naypierwizym bezpieczeniſwa y poſzanowania stopniu od wszystkich winnego uroczyście zaręczony?

Jeżeli obrażonego Majestatu kary winni byli, ktorzy obrazowi Teodozyusza Cesarza obelgę uczynili, jeżeli niewiaſta za podobną krzywdę Poſągowi Teodoryka Cesarza wyrządzoną, za winną bydź kary uznana, jeżeli zgoła w podobną winę wpadający karę na siebie ſciągają *Criminis laesa Majestatis, juxta Leg. ff. 6. §. Qui Statuas Principis.* Jeżeli naostatku mowić źle o panujących prawo nawet Boskie zabroniło -- *Diis non detrahas & Principi Populi tui non maledices* -- *Exod. 22.* Y Prawo pospolite karę ſciągnęło *Criminis laesa Majestatis* na źle mowiących. *Toloffanus Lib. 35. Cap. 8. de Maledicis Principis fol. 365.*

Coż więc mowić o zbrodni popełniony, a teraz do ukarania przychoďzącej, ktora zamyka w sobie y dopiero wspomniona, y ktora w początku konspiracyi y machinacyi obrzydliwa, ale w dopełnieniu y targnieniu się na poświęconą Ołobę J. K. Mci P. Miłł. nayokropnieysza, y powtarzania niegodna.

Tak wielki zaiste Kryminał ten dziką zaiadłością popełniony, że Poprzednicy Wasi J. OO. J. WW. Panowie Praw Narodowych stanowiciele, kary zań prawem nieustanowili, y nieopisali, bo nigdy w czyſtych umyſłach ſwych koniektury y przypadku tak strasznego, aby się kiedy ſtać miał, nieprzeglądali. Tak podobnie iak w owey ſtarożytności Romulus Conditor Rzymu, y Solon Ateńczykow Legislator na Oycoboycow żadney nieustanowili kary, bo nigdy takóź nie trzymali, aby tak daleko złość zaiadła przeciw famey natury duchowi poſtąpiła. Jakoź za łaską Boga nie była ſlyfzana podobna zbrodnia nigdy w Narodzie naszym.

Albowiem lubo wiek 16. za Zygmunta III. wydał takie monſtrum w tym naszym kraju, ale teź rozum od młodości prawie winowacy tamtego pomieſzany zaſlonił y wymowił od wszelkiej plamy Narodową ku ſwym Monarchom czyſtość, y przeto w takiey

czyłości umyślow swych zostając nie opisali, ani kary wyraźney, bo gdzie nie masz grzechu y przewinienia spodziewanego, tam y kary oznaczać rzecz niepotrzebna.

Konstytucya 1588. tylko tyle rzekła, że winowayca taki, *reus Criminis condemnabitur*, ale bez wyraźności y opisanja kary. Przypadek nawet tamten lubo w czasie Seymu za Panowania Najiaśnieyszego Zygmunta III. zbrodni popełnionej, zamilczało same Prawo, rozumiejąc, że tylko na tamtym szalonym człeku począł się występek y skończył.

Niech więc nikomu y samej stronie nie będzie dziwno, że oskarżając winowayców obrażonego Maiestatu, udajemy się do Prawa powszechnego po kary na zbrodniow, gdy w Prawie Prowincyalnym Kraiowym za tak sprofny występek tey oznaczonej nie znajdujemy; Niech znówu ani w tym dziwno nikomu nie będzie, że nie znajdując Kraiowego Prawa świeckiego na ten występek, używamy w Sądzie świeckim wyroków nawet Prawa Boskiego, raz dla tego, że te same Prawo Boskie w Namieśtniczey Boskiej y poświęconey władzy na ziemi po gwałcone zostało, drugi raz, że te Prawo jako w Kraiu prawowiernym bardziej mu ieszcze jest właściwsze, niżeli Prawo powizeczne Rzymskie.

Okazana tedy w uczynku obmierzłym zbrodni wielkość, a okazana y dowiedziona dowodami na piśmie autentycznemi, jako z Indukty pryncypalney *patuit*, wyprobowana wyznaniami własnemi winowayców y Inkwizycyami ze świadkow zaprzyjętych; a wyprobowana w trzech punktach, to jest konspiracyi, machinacyi *violenti conatus & facti* przez Ordynańse dane, listy pisane, przez znowę między bandą spiskową czynioną, przez przyięgi na wierność y sekret bezbożney akcyi wypełnione, przez bronie y orężow na ten koniec przyposobienie, teyże bronie w wozach sianem y legominą niby naładowanych ukrycie, a naostatku wkradłszy się do Miasta Stołicy Królewskiej przez uczynienie zdradliwej załadzki, y porwanie się świętokradzkie zbrdyne na karę ludzi y Osobę J. K. Mci P. Miłosiwego, ludzi Królewskich porabianie, zabicie, y samego Jego Królewskiej Mości ranienie, y zabicie tylokrotne usiłowanie; Okazana na ostatku taż zbrodni wielkość z Prawa samego Boskiego, powszechnego y Narodowego; Ta mowię zbrodni wielkość *in facto & jure* dowiedziona, wymiar kary y surowość ley winowaycom oznacza że wszystkich Praw, jako iuż w Indukcie pryncypalney dowiedziono jest. Albowiem Prawo Boskie mowi -- *Quia non est potestas nisi a DEO, ideoque qui resistit potestati, DEI ordinationi resistit, & damnationem sibi acquirit.*

A pierwey ieszcze, gdy na Saula Krola Pomazańca Boskiego chociaż nieprzyjaciela Dawidowego żołnierz ściągnął rękę, odebrał surową śmierci karę -- *Quia non timuisti mittere manum tuam ut occideres Christum Domini sanguis tuus super caput tuum* -- y śmiercią został ukarany *amputatis manibus & pedibus.*

A na ostatku przeklął Dawid mieysce to, gdzie ten występek popełniony -- *Ani rosa, ani deszcz niech na was nie padną Gory Gelboe, bo tam porzucona tarcz Mocarzow, tarcz Saulowa, iakoby nie był namaszczony*

małszczyony oliwą -- Joabowi zaś choć za mniejszy występki nawet Kościół Salomonow y Ołtarz obreny nie dał -- *Evellique Salomon jussit a cornu Altaris Joabum & interfici, quia proditor Majestatis erat -- 3tio Regum.*

Prawa Koronnego w Kryminale *Læsa Majestatis* niewyraźność obiaśnił przykład kary na winowaycy obrażonego Maiestatu w Roku 1620, ktoremu kołmi roztarganemu y spalonemu, ani ziemia, ani woda pogrzebu nie dała.

Wieki dawniejsze y Narody kary naysurowsze rozciągali na zbrodniow tego występku; Tak za konspiracyą przeciw Oktawiuuszowi Cesarzowi Quintius Gallus Prætor z wszelkiej dośtoyności zdarty, śmiercią ukarany; a dom tego z ziemią zrownany przez wyrok Senatu Rzymskiego. Lucius Brutus synow swoich własnych o konspiracyą przeciwko Tarkwiniuszowi Cesarzowi obwinionych śmiercią surową ukarał; Za Tyberyusza Cesarza Lentulus Seianus ob *Crimen Majestatis* z dziećmi swemi choć nie byli o wiadomość przekonani śmiercią frogą ukarany; dla tego pewnie, choć to prawda w Pogaństwie, że y w dzieciach iak Prawo mowi; *hereditarii Criminis exempla metuantur.* Macedonow Prawo nie tylko winowaycow famych, ale nawet krewnych ich śmiercią karało; iako świadczy o tym wszystkim y obszerniej *Toloffanus Lib. 35. Cap. I. de Crimine Læsa Majestatis.*

Prawo naostatku powższecznie *in C. tit. de Crimine læsa Majestatis* ustanowiwszy karę *imo. amissionem vita; 2do. damnationem memoria alias infamiam perpetuam nominis; 3tio. confiscationem honorum omnium; 4to. Infamiam super Liberos;* y że ani po krewnych z dyspozycyi Prawa, ani po obcych z testamentu nic wzięść nie moga, włożyło im wieczną karę w słowach -- *Sint perpetuo egentes & pauperes, infamia eos paternā semper comitetur, ad nullos prorsus honores perveniant, sint postremo tales, ut his perpetua egestate sordentibus sit & mors solatium, & vita supplicium --* Toż samo prawie stanowi y mieć chce Prawo Statutowe Litewskie w Rozdz. I. Art: 3.

Od tych kar za zbrodnią popełnioną prawem wszelkim ustanowionych staraia się oskarżeni w swey obronie uchylic; lub też innych sobie umnieyszyć.

Tych oskarżonych troiaka iest *Classis.* *In Prima Classe* są winowaycy *de conspiratione, machinatione, violento conatu & facto ipso* oskarżeni & *convicti;* iako to: Łukawski, Kuźma, Frankiemberg, Cybulski y Peszyński *incarcerati comparentes.* *In 2da Classe* znajdują się oskarżeni *de notitia criminis;* y że wiedząc nie wyrabili spisku, y mogąc nie przeszkodzili. A ci są: UUr. Zembrzowski y Łukawska *comparentes.* *In 3tia Classe* są *reliqui citati & Criminis læsa Majestatis ex machinatione, conspiratione; conatu & facto violento accusati non comparentes & contumaces* dowodami wyższemi razem; iako *correi Criminis convicti,* iuż to zwyżnań *id sociorum Criminis,* ktorych iest siedmiu wyznaiących Łukawski, Kuźma, Frankiemberg, Cybulski, Peszyński, Tubałowicz y Słonczewski, a dowod ten konwikcyi z wyznań *sociorum Criminis,* Prawo za ważny y dostateczny w sprawie dzisiejszey przyznało y mieć chce; iuż to z inkwizycyi świadkow zaprzyjętych, iuż nawet y z Dokumentow położonych:

nych: sentencya zaś *contra correos contumaces etiam in contumaciis* ich, że *in Crimine laesa Majestatis* moc swoię ma, prawo stanowi powszechne.

Zostawicie się więc tylko dalza osobna Replika przeciw UUr. Zembrzuskemu, Łukawskiemu y Kuźniemu, iako różniące się obrony mieć pretendującym; a teraz czyni się Replikę na obronę przywiedzioną za czterema winowaycami, to jest za Łukawskim, Frankiembergem, Cybulskim y Pefzyńskim.

Ci winowaycy, czterech przywodzą obrony za sobą nieco różniące się, a wszyscy razem miłofierdziem wzywany od kary uniknąć żadaia.

Ze więc ani obrony y exkuzy przywiedzione, ani miłofierdzie wzywane mieysca nie mają ku wymowieniu od kary winowaycow, odpowiada się.

Przyczyny za winowaycami, a nayprzod za Łukawskim przywiedzione czy mogą zaśluzoney surowość kary przynajmniey umniejszyć? Sąd Nayiaśnieyszy raczy uważać. Ze o początkowey plancie w Częstochowie ułożoney, mowi Łukawski nie wiedział; można mu to przyznać, ale też razem mowiemy, że nie za to kara na niego paść ma, ale za to, że w czasie dalszym przylgnął do tey plancy y do bandy spiskowey, a niegodziwą wypełniwszy przyfięgę trwał w tey zbrodni aż do okropnego iey końca. Daley mowi, że przed tą zbrodnią w Częstochowie nie był, ani znał U. Pułaskiego: podobnież odpowiada mu się, że nie o to Poczwaniany, ani kary za to nikt się nie domaga, ale za to, że był w Warszawie y zbrodnią popełnił wraz z drugimi obwinionemi. Potym wyraża ku swey obronie, że Strawiński od U. Pułaskiego był pryncypalnie w tym użyty, y że on był wykonywaczem wszystkiego: odpowiada mu się: że każdy z winowaycow odpowie za siebie y karę zbrodni odniesie, a Łukawski swą niewinnością niech się broni podług reguły Prawney -- *Quisque sua innocentia se purget non Criminum relatione* --. Mowi potym, że tey plancy przez U. Pułaskiego uprojektowaney nie pochwalił: Odpowiada mu się, jeżeli słowami nie pochwalona, tedy pochwalona uczynkiem samym y wykonaniem złośliwym przez niego, y wytrwaniem aż do końca w tey zbrodni, co jest gorsza, bo iako więcey jest mowić, aniżeli myśleć, tak znowu więcey jest czynić, aniżeli tylko mowić, bo z myśli y mowy powstaie uczynek, który dopełnia pierwsze projekta myśli y mowy y w sobie zamyka. Daley powiada, że rozkazy y Ordynanse musiał wypełniać, iako żołnierz. Odpowiada mu się, że pominąwszy żołnierki iego postawę, która w tey mierze była taka, iaka Katyliny przeciwko Rzymowi, czyliż ten Łukawski tak się exkuzuiący w tey wyprawie obmierzły zbroieckiey nie mógł tak postąpić z Ordynansem tym, iak postąpił z innemi Ordynansami swego Kommandanta U. Zembrzuskiego, to jest nie słuchać, wszak te niesłuchanie, iakoby ku obronie swojej dowodził U. Zembrzuski, a oprócz tego dało się dawniey *ex publica fama* slyszec, że postępkę Łukawskiego nie zgadzały się z regułą karney żołnierki, więc w zachowaniu rozkazow na wypełnienie tey zbrodni mógł być nie regularnym żołnierzem; tak
jak

iak był w rzeczy samej; a słucać powinien był bardzicy Prawa Boskiego przynajmniey, y na tę zbrodnią nie odważać się; zai-
 fte gdyby ten Ordynans y rozkazy mu dane, zmierzaly na zabicie
 matki lub oycy iego, pewnie nie słucałby, a na rzecz gorzszą chę-
 tnie odważył się przeciw Krolowi Oycu Oyczyzny. Daley mowi
 Łukawski, że boiaźnią był przymuszony do tego: odpowiada się:
 że nie lada boiaźń bydz może exkuzą od występku, ale taka, kto-
 ra okazaną karą y niebezpieczeństwem na ostatku życia byłaby w
 człowieku sprawiona, dopieroż w Łukawskim tak odważnego ser-
 ca na tak wielką zbrodnią, czy może bydz exkuzą allegowana tyl-
 ko byle iaka boiaźń, a w rzeczy samej ani biciem, ani więzie-
 niem nie wyciśniona z niego, na ostatku ta fama boiaźń powie-
 dziana za nim, nie chodziła z nim, y nie była wszędzie, bo u-
 knowana konspiracya y machinacya poczęła wzrost brać *in Octobri*
1771. Annô trwała kilka tygodni w umysłach złośliwych, niżeli
 przyzło *in Novembri* do famej okropney zbrodni. Wieleż on te-
 dy razy y w wielu mieyscach był *extra metum allegatum*, y w spo-
 sobności wszelkicy oderwania się od bandy, a dania przestrogi tam
 gdzie należało. Mowi ieszcze Łukawski, że dla tego był w tey
 bandzie, że nie rozumiał ią bydz szkodliwą, bo się nigdy niespo-
 dziewał, aby ten zuchwały postępek w rzeczy prawie niepodob-
 ney w pośrzod Warszawy y tylu fraż żołnierskich, miał bydz
 skutkowany; pozwoliwszy mu tedy na iego myśli, czy nie miał-
 że on iuz przed oczyma zamachu bliskiego y gotowości wszelkicy
 y tey zuchwałey zbrodni wypełnienia bliskiego końca, gdy wi-
 dział uskutecznione proiektu konspiracyi y machinacyi w przyspo-
 fobieniu broni na mieyscu z kąd się wybierali, na mieyscu zbro-
 dni gdzie przybyli, na ostatku widział iuz prawie zaczynającą się
 zbrodnią zuchwałą przez rozplacowanie się na mieyscu zdradliwey
 zasadzki, czy nie miał że ieszcze y w ten czas pory dobrej od-
 wrocić się od złego y dać znać gdzie się należało? Mowi na ostat-
 ku, że przysięgą był obowiazany, y tę dopełniać iako żołnierz
 musiał. A nie wiedział że on, iż fama przysięga na zbrodni wy-
 pełnienie gwałci Prawo Boskie y iest występkiem. Gwałci y Pra-
 wo powszechne, ktore mowi -- *In malis promissis rescende fidem,*
in turpi voto muta decretum, impia est promissio, qua scelere adimple-
tur. Gratianus Cap. in malis. Możesz więc oni od zbrodni popę-
 nioney bydz wimowiony y obroniony drugą zbrodnią y występ-
 kiem? Na koniec mowi ieszcze Łukawski, że przyiechawszy na
 zbrodnią do Warszawy, oddał się od bandy y mieysca, gdzie się
 ukryli byli, bywał u swoiey żony, y tym samym odrywaniem się
 chciał, iakoby bydz postrzeżonym y wydanym. A nie iest że
 znowu toż samo przeciw niemu? miał bowiem czas oderwania się
 od bandy y od złego, dania znać, bo nie był pilnowany od ni-
 kogo, owszem on był pilnującym drugich, aby zbrodnia udała się
 dobrze. W ostatku mowi ieszcze, że on nie był przy ataku ka-
 rety J. K. Mci: choćby więc y tak było od kary surowey wymowić-
 by go to nie mogło, bo fama konspiracya iest występkiem obraże-
 nia Majeztatu, fama znowu machinacya drugim występkiem, a ka-
 żda zbrodnia z tych iedna nawet bez drugiey stanowi *Crimen læsæ*

Majeſtatis; dopieroż gdy on y w trzecim ſtopniu Kryminatu, to ieſt *violenti conatus & facti* znaydował ſię, y wraz z celnieyſzemi był dowodźcami do tey zbrodni y popełnił ją bezbożnie. Wszak dowodzi wyznanie dobrowolne Tubałowicza *ſub Die 24. Junii 1772. ſub Nro 3tio fol. 8vo*, że Łukawski, Gołyński y Strawiński do karety Krolewſkiej ſtrzelali, iako ſami przechwalali ſię w drodze, y że Gołyński Hayduka Krolewſkiego zabił w ten czas, gdy ten Hayduk ſchwycił za cugle konia pod Łukawſkim nacieraającym na karete Krolewſką.

Wyznaie także Frankiemberg w examinie ſwoim *ſub Die 30. gbris 1771. ſub Nro 2. fol. 9*, że Łukawski uieżdżając z Warszawy w drodze za Łomnami przechwalał ſię mówiąc, że *Krol muſi być zabity, bo ja ſam dwa razy do karety ſtrzelilem*; więc udanie ſię iego w tym do zaſwiadczenia wſpół-winowaycow nie broni go, lecz o-wſzem przekonywa o całą zbrodnią od początku złego, aż do końca naygorſzego.

Drugi winowayca Cybulſki przywodzi przyczyny naſtępujące; że ſię nie ſprzyſięgał wraz z drugimi na tę zbrodnią, że nie był przy pakowaniu broni, że był przymuſzony, że nie miał ſpoſobności porzucenia tey bandy; odpowiada mu ſię: iż ma konwicyą przeciw ſobie w tym, z wyznania ſamego Łukawſkiego pod dniem 31. Października Roku 1772. *ſub Nro. 1. fol. 10. §.* Strawiński, że między wybranemi do tey zbrodni znaydował ſię y Cybulſki, y że ci wybrani przyſięgę w chałupie chłopa Jędrzeia na ſekret tey zbrodni wypełnili. Toż ſamo probuie wyznanie Tubałowicza *Die 24. Junii 1772. fol. 3*, że Cybulſki pierwey przyſięgał wraz z Gołyńskim Wachmiſtrzem y innemi, aniżeli ten ſam Tubałowicz, Siemiatkowski y inſi. Tamże *fol. 3. a tergo §.* Cybulſki. Wyznaie, że ten Cybulſki był wyſłany od Łukawſkiego z Trojanowſkim y innemi po ſukmany chłopskie na wieś, w ktore ſukmany potym poprzebierali ſię zbrodniowie. Tamże §. za Cybulſkim. Wyznaie, że Cybulſki zaprowadzał fury do ſiana w boru.

Frankiemberg w examinie ſwoim *Die 30. gbris fol. 3. §.* Łukawski. Wyznaie takż, że Cybulſki wyſłany był po kożuchy y ſiermięgi chłopskie do Wſi Wolki z Owſienickim. Tamże *fol. eod. §.* Koſińskiemu. Wyznaie Frankiemberg, że Cybulſki z nim y z Koſińskim przodem do Warszawy wyſłany. Tamże *fol. 4. a tergo §.* Gdy wyſzedł. Wyznaie Frankiemberg, iako Cybulſki zſzedłszy Frankiemberga w Mieſcie, połaił go, iakoby on oddalał ſię od bandy, y że zamysłiał niby ich wydać, y obydwaj do ſłayni, w ktorej ſię kryli wſzyſcy zbrodniowie.

Kuźma w examinie *Die 10. gbris 1771. fol. 3.* wyznaie o Cybulſkim, że on deſtynowany był na przewodnika, ktorędyby manowcami mieli uprowadzać Krola Jmci. Tenże w examinie powtornym Dnia 12. Stycznia 1773. *fol. 8. §.* a Cybulſki. Wyznaie, że Cybulſki wiedział ſzlaki, ktorędy z Warszawy mieli uchodzić z Krolm Jmcią.

Mowi dalej obroną za Cybulſkim, że on na zaſadzce y przy ataku karety Krolewſkiej nie był, ale zaraz ze ſłayni, w ktorej ukry-

ukrywali się, w stronę inną pojechał. Odpowiada mu się, iż gdyby y tak było, tedy kary surowey uścić nie może za poprzedzające spisku y machinacyi spóteczeństwo, a gdy mógł osobno pojechać w stronę inną ku Nowolipiu, mógł wolno, bo nikt go nie pilnował, pojechać ku Zamkowi y dać znać o zbrodni zamysłoney, bo ieszcze był czas nawrócić się: ale on nawet y po akcyi tey sprofney złączył się y był z tą samą bandą y pod Kommendą zostawał dłużey, iako wyznaie Frankiemberg w examine swoim *fol. 11. §. Jam wziął na tydzień urlop y Cybulski*. Był więc na zbrodnię y spisek sprzyjęzony, był spótecznikiem y pomocą do tey wyprawy obrzydłej, miał czasu wiele y za Warszawą y w Warszawie od tey bandy odstąpienia, ale on zamiast złe porzucić, drugich ieszcze pilnował y w złym utwierdzał, iako to Frankiemberga w Mieście napadłszy; a iakże uścić może kary surowey?

Trzeci winowayca Pefzyński ma podobneż exkuzy od kary go najmniey wyjąć nie mogące, ani ich umnieyzić; bo mowi, że on nie był sprzyjęzony na sekret zbrodni, y że sekretu iakoby nie wiedział spisku tego przeciw J. K. Mci. Konwinkuie go własne wyznanie Dnia 14. Kwietnia 1773. *fol. 5. §.* wszakżeś przysięgł, gdzie mu Strawiński przy pakowaniu broni w boru wyiawił koniec wyprawy niegodziwey na zabranie Krola Jmci. Tamże wyznaie, że był przodem wysłany do Warszawy, miał więc spótebność oddalenia się y wydania zbrodni. Tamże *fol. 7. §.* tego wieczora. *Item fol. 8. §.* Potym chodzącem, *Ibid. fol. 8 a tergo §.* Ja ostatni: wyznaie, iż razy wiele chodził ze stajni, w ktorey się on sam y inni zbrodniowie kryli, do Miasta po sprawunki różne, więc miał czas oderwania się od tey bandy złośliwey.

Tamże *fol. 9.* wyznaie, że przy nim wyiechali zbrojno na koniach, a on zamknął bramę za niemi. Toż samo na niego wyznaie Frankiemberg w examine swym. Dnia 30. Listopada 1771. §. Pefzyński. Ze on po wyjeździe ich na zafadzke zamknął bramę y został się w stajni. Toż samo Tubalowicz y Łukawki wyznaią. A Kuźma w examine swym *Die 6. gbris ad punctum 5.* wyznaie wyraźnie w słowach -- Podstarości z Czerwińska przybył z nami wiedział o wszystkim y przysięgał. -- Toż samo w powtornym Dnia 10. *gbris* examine swym o tymże Pefzyńskim powoził.

Jawna więc rzecz iest, że y Pefzyński od początku konspiracyi y machinacyi złośliwey wytrwał w tey zbrodni aż do końca, y to czynił do czego tylko był użytym, choć więc nie był na zafadzce y attaku karety J. K. Mci, ale był spótecznikiem przysięgającym na sekret spisku, wypełniającym usługi y pomocy, iakie tylko z niego byż mogły y był wiedzącym o wszystkim.

Czwarty winowayca Frankiemberg, że znajdował się w konspiracyi, machinacyi y w samym wypełnieniu uczynku sprofnego wyznanie iego dowodem iest, tudzież wyznania wspólwinowaycow; a nie tylko te, ktore tu wymieniły się, ale y powtorne przed J. WW. Delegowanemi *à medio* Sądu Nayiasnieyszego examina, spodziewamy się toż samo dowodzą objaśniaią y winowaycow konwinkuią. Nad to ten winowayca Frankiemberg do kary za zbrodnią popeł-

Cc

popel-

popelnioną, zawinił iefzcze y przyczynił sobie kary za więzienia publicznego wylamanie, który występpek *effractionis carceris* gardłem Prawo karać każe.

Przywiedzione więc za temi trzema winowaycami Cybulskim, Pefzyńskim, y Frankiemberkiem Prawo, że *sine dolo malo crimen non committitur*, nie iest *applicabile ad casum praesentem*, bo *in facto de dolo constat, consilio, & re ipsa*, gdy przyięgi na złe, wiadomość złego, usługa w złym y wytrwanie wżytkich w tym złym naygorzszym, a wytrwanie rozmyślne y długie przez tygodni kilka w fercach złośliwych chowane, y aż do obmierzłey zbrodni końca przywiedzione iawnie pokazuię się z tylu dowodow.

Odpowiedziawfzy więc na przyczyny, z których przywodu ulgi kary winowaycy nadzieię zasadzili, pozostaię się iefzcze wzywane przez nich od Sądu miłosierdzie, ale że y te mieysca tu nie ma; zbrodni wielkość y ustawy Prawa, przyczyną są.

Zbrodni mowię wielkość, wżak ta wyprobowana z uczynku obmierzłego, y z opisu Praw wżytkich, taką iest, że sprawcy y wykonywacze iey ci złoczyńcy obwinieni natury famey odrodkowie, plemienia ludzkiego, y aby po ziemi chodzili nie są warci. Tych to y podobnych winowaycow ludzkiej współeczności wzrufzycielow Prawo fame Boskie cierpieć nie dozwała na ziemi -- *Maledictos non patiaris vivere super terram* -- *Exod. 22.* y z pomiędzy żyjących wygładzać przykazuie zwierzchnościom -- *Auferes malum de medio vestri* -- *Deut. 13.* Jakżeby więc mieć mogło mieysce teraz miłosierdzie, chyba owym przykładem nie dobrym, *mitigando rigorem Legis Divinae*, ale y to iuż prawem ostatnim zniefione iako przeciwnie wżelkim prawom y owemu Boskiemu -- *Maledictus qui cohibet gladium suum a sanguine scelesti* -- *Jerem. 48.*

Na ostatku reguły Prawa y rządu politycznego byłyby przewroczone, podług których dobrzy nadgrody, a źli kary warci, y nie rozciągaiąc kary na złych iaka występкови przyzwoita, krzywdę by odnieśli dobrzy, podług zdania Pogańskich nawet Mędrcom -- *Qui de malis penas non sumunt, bonos affici volunt injuriis* -- *Pitag. apud Stobium de Magistratu.* Zgadza się na to Publius Mimmus -- *Bonis nocet, quisquis pepercit malis* -- Pogotowiu wykraczaiąc ci winowaycy tak bezbożnie przeciwko wżelkim Prawom, nie są godni żadnych względow, miłosierdzia, y pomocy z Prawa, ktore pogwałcili swą zbrodnią -- *Legis auxilio indigni sunt, qui in legem peccant* -- *Le: Auxilium in Cod.*

Postawa na ostatku Sądu Nayiaśnieyszego lubo *in officina legum* y z osob prawodawczych składa się, nie iest iednak prawodawcza, ale Sądowa, y Praw exekucyą czyniąca, y nie iest przeto mieysce ani dzień miłosierdzia, ale Sądu y Prawa exekucyi -- *In iudicio non misereberis* -- *Exod: 33.*

Wygładzenie zbrodniow z pomiędzy żyjących nie będzie y nie iest surowością żadną, lecz owszem ofiara winna sprawiedliwości podług zdania Seneki -- *Pinguior non potest victima mactari, quam homo sceleratus.*

W ostatku

W ofłatku nie masz podobno iuż potrzeby co przydawać, iak tylko, aby ci zbrodniowie wszyscy zapozwani, ofkarżeni, y pokonani dłużej między społeczną ludzką nie staniali się, przyłączyć na każdego z nich w ofobności przeklętwo nawet Poety Owi-
diusza Lib:7. Metamorphof: -- *Dii te submoveant o nostri infamia saeculi!*
Orbe suo Tellusque tibi Pontusque negetur.

POWTORNA ODPOWIEDZ

Z Strony Ur. Cybulskiego, Pefzyńskiego, y Frankiemberka, przez U. Przeddzieckiego Patrona tymże obwionym przydanego, w Sądzie Seymowym czyniona.

OBRONY y wywody od Stron użyte zawsze stosowane być powinny do ifoty rzeczy, iżby grunt fwoy y dowod doftateczny za sobą miały.

W ufprawiedliwieniu fwym U. Cybulki, Pefzyński y Frankiemberg, o Kryminał wfpołeczeńftwa na Ofobie J. K. Mci popełniony ofkarżeni okazali to Sądowi Nayiaśnieyszemu, że pierwszy przypadkowo, drugi iako fluga, trzeci zaś z muſu y boiaźni, w bandzie Kroloboycow znaydowali się.

Daley, że U. Cybulski z Pefzyńskim w żadne sprzyfięzenie się przeciwko Krolowi Panu fwemu, nie wchodzili, Frankiemberg tylko przyciśniony ſtrachem więzienia, boiaźnią śmierci, którą mu, ile Dyffydentowi grożono, przyfięgę wykonał.

Wfzelako iednak w ułożenie y popełnienie obmierżłego w świecie Kryminału nie wchodzili, zupełnie się wywiedli, y te dowody ſwe prawem y ſuſznością poparli.

Na odbicie takowej iuſtyfikacyi, ſamą wıdocznością wzmo-
cnioney. Wnieſiono ieſt od Strony Inſtyguiącey, to: że ciż za-
ſkarżeni ieden na drugiego, y na ſiebie wyznać mieli, iż iakoby U.
Cybulski w chałupie Chłopſkiej z Wachmiſtrzem, a uſkutecznienie
ſtraſzliwego wfzyfikich przerażającego wyſtępkę przyfięgać miał,
po tukmany dla przebierania się winowaycow y na ſzlaki końcem
przeprowadzenia zabranego Krola był wyſyłany. Ze Frankiember-
ga, tu iuż w Mieſcie chcącego o ſpiſku uknowanym dać znać z uli-
cy zwrocil. Ze Pefzyński był przy pakowaniu broni, miał ſobie
wyiawiony ſekret bezbożney zbrodni. Z mieyſca zaſadzki wycho-
dził, mógł być dać znać, przecieź tego nie uczynił.

Frankiemberg był w ſpołeczeńſtwie ſprzyfiężony. A zatym iako wiadomość mający o ułożonym przeciw Krolowi y Panu fwemu ſpiſku, ſą wſpół-Kroloboycami y winni kary.

Te przywiedzione przyczyny zdawałyby się w prawdzie przekonywające być winowaycow.

Sądzie Nayiaśnieyszzy, niżeli do odparcia tego przyſtąpię, nadmieniam tylko Sądowi, iż co wprowadzono było na fronę ofkarżonych, ieſt nie odbitą prawdą, nie chcę tego ponawiać y Sąd-
du bawić.

Wszakże uprzedziłem Stronę względem wiadomości iakowej w U Cybulskim, Pefzyńskim y Frankiembergu, o uknowaney na Ofobę Krola przez innych izkaradney planty będącey.

Wywiodłem ich niewiuność, y niemożność uczynienia, oftrzeżenia, y zasadzce. Bronilem ich y bronię, że U. Cybulski dopiero tu na mieyfcu w ftayni postrzegł nie co sekretną zmwę. Frankiemberg zaś lubo chciał wyiawić złośliwy spisek, dla pilney iednak straży y surowego zakazu, z tamtąd wynieść y uczynić tego nie mogli.

A Pefzyński przyfięgą niewydawania związkowych obowiązanymy, o tak chaniebnych zamyślach spiknionych niewiedzący, bojąc fię złamania tey przyfięgi profotą uwiedziony, nie mogli ich także wyiawić.

Lecz żebym to zasądzenie fię strony na wyznaniach nie Sądowych winowaycow, y za fundament wzięte oddalił.

Jest mi dosyć odpowiedzieć z Prawa powszechnego, że *Confessio extra judicialis, non nocet confitenti, nec condemnat reum.*

Jest to rezolucya z Prawa, ktora slowami odpartą bydź nie może y niepowinna. Tym bardziey gdy sam Sąd Nayiaśnieyszzy, nie chcąc fię wspierać na tych partykularnych odpowiedzeniach winowaycow stofując fię do Konfytucyi Roku 1588, z wyroku swego, y na żądanie fameyże Strony Instygującey inne z więźniow wyznania dobrowolne nakazał.

Y te od Sądu Delegacyinego odprawione zostaią, o których Strona wiedzieć nie może.

Już tedy tą odpowiedzią w generalności przezemnie użytą, na Prawie powszechnym, y Decyzyi Sądu Nayiaśnieyszego gruntującą fię Stroną jest y bydź powinna względem swoich allegacyi zafpokoiona.

A wywody ze strony obwinionych przy zażytym przyzwoicie do przypadku prawie, są w sobie utrzymujące fię.

Należy mi ieszcze odpowiedzieć na iedną okoliczność od Strony przeciwko Frankiemberkowi wspomnianą, iż on wydobył, y wyłamał fię z więzienia, y że podług rezolucyi Prawa, taki postępek iego, pociąga za sobą karę śmierci.

Procz naturalney racyi, że wolność y swoboda każdemu człowiekowi są naymilsze?

Są y inne przyczyny Kardynalne, dla których żadney to wniesienie Strony u Sądu mieć niepowinno attencyi.

Jak tylko rozum ludzki brał oświecenia swoje, y gdy Prowincye, Państwa, Monarchie y tey Nayiaśnieyszey Rzeczypośpolitey Krolestwo wzrost wzięły, a dla dobrego politycznego utrzymania rządu ustanowione Prawa w każdym stopniu zostały. Mowiąc co do Juryzdykcyi Sądowej, nikt inaczey nie był obowiązany y niepowinien odpowiadać, na zaskarżenie czyie; iak tylko zapozwany do Sądu, y na to co jest pozwan odpowiedzieć.

Procz czego Sąd, żadnego wniesienia od kogo przeciwko komu rezolwować nie mógł, y nie może chyba za przypożwem.

Są na to Prawa powszechna każdego Kraiu, w szczegulności zaś tego tu, Statuta Koronne y tyle Konfytucyi o Pozwiech y Processie formować fię mianym opifane.

Gdy

Gdy więc Strona Instygująca o wyłamaniu się z więzienia Frankiemberga oskarża y przymnożenie kary za takowy uczynek żąda, a na fundamencie po wyżej cytowanych Praw y według formalności początkowego Processu, ani Pozwu, ani nawet Propozycyi Sądowej o to nie ma.

Zaczym w tym punkcie żadney od Sądu Nayiasnieyszego rezolucyi zyskiwać y otrzymywać nie może y niepowinna.

Po odbitych tych od Strony oskarżającej wniesieniach, nie zostały mi więcej do odpowiedzi, iak tylko do Sądu Nayiasnieyszego ponowić proźby y żądania obwinionych.

Wy J. OO. J. WW. Sędziowie w tey Nayiasnieyszey Rzeczypolitey przezornością w Pierzeństwie uwielbieni, naylepiey ten spor między nami toczący się z zamkniętych Sądowych wyznań, z Kroloboycow odbytych, z wyprowadzonych Inkwizycyi, które naylepszym dowodem w Sprawie tey uczynkowej będą, zaspokoicie.

O D P O W I E D Z

Ze Strony Jana Kuźmy o Kryminal Kroloboystwa obwinionego na Powodztwo UU. instygatorow Oboygą Narodow y Ich Delatorow, po expedyowanych Scrutiniach y Inkwizycyach, przez U. Walentego Rzętkowikiego Patrona Assessoryi Koronney, przereczonemu Kuźmie dla obrony przydanego, w Sądzie Seymowym, czyniona.

Gdy w tym to Narodzie Polskim, który od początku wzrostu swego z tą naywiększe nie tylko u Graniczących Mocarstw, ale całego Swiata odbierał, że Krolow wielbić y Ich bezpieczeństwo zachować umie, zaszczty. Sprawa przeciwko obwinionym, y do Sądu Nayiasnieyszego stawionym o Kroloboystwo iuz po odbytych terminalności stopniach teraz po ostateczne rozządzenie przychodzi, raczej usła w milczeniu zatrzymać, aniżeli one na szukanie przeciw występki obrony możliwością pojęcia zasilać wołałbym. Atoli gdy nad generalnie w prowadzoną ze Strony Urodzonych Instygatorow Oboygą Narodow Sprawą, y do niey stosowaną konkluzją myśl moję, obrocić mi przychodzi; widzę, iż sama Strona oskarżająca, iednych po uczynionym spisku, w trwaniu występku, a z tą kary obwiniła, innych z grzeźenie w żal zamieniających, cnotą nieiaką uwięńczyć zdawała się, y zdaie; bo w Indukcie twoiey na dokumentach polegającej, że Kuźma był to ten, który Krola Pana Miłos: do Młyna pod Marymontem będącego bezpiecznie doprowadził, y tamże aż do przyiscia Gwardyi Pieszey Koronney w pilney straży Ofoby Nayiasnieyszego Pana zostawał wyraziła; Gdy więc y Strona tego dobrego uczynku nie odparła, y zgodne nie tylko Ofob Sad Nayiasnieyszey składających, ale całego ludu Polkiego jest w tym okrzyknienie, że Kuźma miał bydź w społeczeństwie

Dd

Krolo-

Kroloboystwa spisku, sam się zaś stał bez wszelkiego człowieka pomocy życia Najjaśniejszego Pana, a w życiu Jego całej Ojczyzny oszczęśliwienia przyczyną. Smieley zatem od niego mówić oraz ziednoczonych z wolą Krola dla niego w Sądzie Najjaś: dopraszać się względów.

Do czego niżeli przystąpię przed zbior występku y cnot iego na gruntowney ufanowić przedsięwziętem prawdzie.

- 1mo. Jest rzeczą pewną, że Kuźma pod Kommendą niegdy Sawy będący, za rozpędzeniem iego udał się do Tyńca, gdzie pleyzerowanym zostawszy powrócił w Wyszogrodzkie, to jest do Jmci Pana Ciechorowskiego tej Ziemi Marzaska.
- 2do. Y to także zgodzi się zdobrowolnemi, y poprzyjęzonemi, wyznaniem, iż Kuźma iuż u pomienionego Jmci Pana Ciechorowskiego zastał U. Strawińskiego. Człeka nigdy sobie nieznanego z Ordynansami wyższey Kommendy 40. ludzi pod Kommendę rzezonego U. Strawińskiego oddać dysponującami.
- 3tio. Jest y to *in Confesso*, że U. Strawiński odieżdżając od J. P. Ciechorowskiego do Czerwińska żądał po Kuźmie, aby tam do niego przyjechał, iakoż to z U. Dobrowolskim przez szacunek iego Szarzy, y oświadczenie z wyższą Kommendą miania korelacyi po raz, y drugi nie zastałszy onego uczynił.
- 4to. Rozumiem y to będzie nie tajno, iż tenże U. Strawiński przyobiecwał Szarzę w Woysku Kuźmie, aby tylko przy nim był, y rozkazom niewymieniając jakim dosyć czynił.
- 5to. To także niepodlega kwestyi, iż U. Strawiński od Kuźmy we Wfi Wolce odebrał na sekret, y posufzeństwo przyjęę.
- 6to. Będzie y to prawdą, iż po wykonaney dopiero przyjęę U. Strawiński co uczynić zamysłał, y do czego pomocy żądał, Kuźmie powiedział.
- 7mo. Wierzyć y temu potrzeba, że Kuźma tą wiadomością tak pomieszany został, iż sam sobie na tychmiał radą dopomodz, to dla widzianey na ciełe, to rozumianey na duszy, śmierci, nie mógł.
- 8to. Wątpliwości nie podlega y to, że Kuźma ani przypakowaniu strzelby pod Łomnami w siano, ani przyrozpakowaniu oneyże w Warszawie nie był, tylko Ur. Strawiński z Łukawskim.
- 9no. Jawno z świadeństw, y innych dowodow, że Strawiński najpierwey w czasie opadnięcia Krola strzelił, a Kuźmie ludzi 6, przydawszy atakować karety, y w niey Krola kazał.
- 10mo. Nie tajno nawet to, że gdy Poczty ognia do karety dawać, y Krola piecnotą uchodzącego rąbać chciały, Kuźma okrzyknąwszy Poczty Krola od rozbiekania pafazem swoim zrzuciąc ratował.
- 11mo. Doczytał się, y doczyta nawet Sąd Najjaśniejszy tego, że siny Krolowi Panu Miłościwemu w czasie do okopow podróży zadane, nie z rozkazu Kuźmy, lecz rozpufty Pocztoy były.

- 12mo. Dońdzie y tego, iż przy okopach Poczty zabić Kroła usiłowwały, y od tego zaledwie remonstracyami Kuźmy wstrzymane zostały.
- 13tio. Zobacz y to, iż Kuźma dla dopełnienia myśli swoich resztę Poczto w od siebie oddalił, y sam z Krolem w lesie po nadwiślu został.
- 14to. Przypomni sobie y o tym, że gdy Kuźma wolnym od straży współczników spisku pozostał, iakie między nim, a Krolem życia jednemu dające, a drugiemu warujące, przymierze nastąpiło.

Te więc okoliczności dla porządku Sprawy przełożywszy, one, niechcąc Sądu Najiasnieyszego każdego Punktu wywodem zatrudniać, na dwa iednoczę Artykuły *to jest pierwszy* wiadomości, y przyłożenia się nieiakiego od czasu przyięgi do spisku.

Drugi cnoty, a cnoty występek powyższy zupełnie znoszący, y onego wolnym przy rozrządzeniu Prawa, y samego Krola przyrzeczeniu od impetycyi czyniący.

Co się za tym tycze pierwszego są okoliczności do wyłączenia Kuźmy z pośród zaiadło rozmyślnych Kroloboystwa łotrow, ktoreby onemuż służyć, y Sąd Najiasnieyszy; na Sąd łaskawczy przeistoczyć mogły, bo gdy żadney zności z pryncypałami spisku nie miał y dopiero U. Strawińskiego u U. Ciechorowskiego, a Łukawskiego w Wolce poznał, więc też sprzymierzenia chętnego, na dopełnienie Kroloboystwa, czynić nie mógł, y nie czynił.

Jakoż że nie czynił to sama Rota przyięgi w Wolce od niego odebraney naucza, gdy nie na sekret już wiadomy, ale wiedzieć miany poprzyścił.

Ze zaś przyięgę na sekret akceptował, to go szlakować o zły pofstępek nie może.

Albowiem przyięgi na sekret iako bywały u Konfederacyi powfzechne, tak Rota do niey żadnego onemuż zastanowienia sprawić nie mogła, a gdy nie mogła, y nie była powinna, iakimże duchem mógł z niey wywieśczyć iefzcze Kroloboystwu konfekwencyą.

Przyścił za tym Kuźma. W myśleniu służenia Konfederacyi, lecz gdy U. Strawiński moc tego sekretu do czego ściągac się ma, onemu powiedział, tu już Kuźma siebie uwiedzionym względem myślenia, a za implikowanym przyięgą widząc się, czasu sposobności, y okazji, w którymby od tak bezbożney mógł się odsunąć przyięgi oczekiwał, a to będzie materyą do drugiego Rozdziału, to jest cnoty ściągającą się.

Ktorą gdy przedsiębiore upatruie, naypierwszym obowiązkiem przypomnieć Sądowi Najiasnieyszemu w iak nieszczęśliwey każdy człowiek dobro Oyczyźnie życzący już bydz się widział fytuacyi, gdy o zabranii Krola, y z nim sobie postępowaniu odbierał nowiny; wszak nie było takiego, któryby nad tym, a w wieku niesfychanym boleć y o rozpacz przychodzić nie miał przypadku, przeciwnie czyliż była dusza takowa, ktoraby naymocniejszego nie u czuła w sobie radości poruszenia, gdy Krola tego, o ktorego utratę

strwożoną była widzieć, y pod Jego Panowaniem nie zdawnych Praw, ale życia onęgoż swobod użyciem cieszyć się mogła.

Nie wiem ia wprawdzie komu Narod cały, za to wdzięczność mieć, jeżeli nie Kuźmie, powinien, gdy od czasu zabrania Nayiaśnieyszego Pana do czasu przyścia Gwardyi Pieszey Korcenney każdy usuwający się moment był w mocy, był pod ręką Kroloboycow, odjęcia Nayiaśnieyszemu Panu życia, któż był kroryby tey zbrodni dał odpor, ba kto był nawet między samemi Kroloboycami, któryby tego dopełnić nie zamysłał, nad Kuźmę.

Jeden Sądzie Nayiaśnieyszzy Kuźma, który w czasie nawet usuwania się Nayiaśnieyszego Pana piechotą z karety, otoczonego szablami, własnym pałaszem bronił, zrzucił, y zastępował, czyliż zatym ta pierwsza Kuźmy czynność, niepowinna znaleźć w Sądzie Nayiaśnieyszym dla niego (życie Nayiaśnieyszego Pana otwarcie w tym miejscu ocalającego) względu.

Lecz nie na tym kończy przywiązanie, Chrześcijańska ku Nayiaśnieyszemu Panu Kuźmy dusza, wszak ieszcze otwarciey dał to poznać, iż życie Nayiaśnieyszemu Panu ani sam odbierać, ani by miał odebrane dopuścić chciał, gdy za ckokami nalegających o śmierć Krola, Pocztowych, wstrzymał, y tey zbrodni czynić onym nie dozwolił, co że jest prawdą dobrowolne, y poprzyjęzione wyznania okazał. A ia w tym miejscu opisanie załadzek dowodzę §.

„ Tu owi w tych słowach, tu owi złoczyńcy ustawicznie domagali się u Kuźmy, żeby rozśiekać Krola, ale ten zawsze uwłoczył te „ bezbożne ich nalegania.

Przyśpamy dalej, a y tam równa w Kuźmie ratunku życia Nayiaśnieyszego Pana okaże się ochota, gdy tak dla ocalenia życia Nayiaśnieyszego Pana, iako y swego od złoczyńców, potrofił tychże złoczyńców od siebie oddalał, aż sam z Nayiaśnieyszym Panem pozostał.

Strona może tę czystą y dobry skutek za sobą ciągnącą robotę z strachu nie zaś cnoty byź zaślą nazwie, wszelako gdy Sąd Nayiaśnieyszzy zechce uważić iakie sprzymierzenie między bandą spiskową, iż życie odjąć, albo do Kommendy doprowadzić, było, łatwo sądzi, że strach do odjęcia życia Nayiaśnieyszemu Panu żadnym sposobem przeszkadzać nie mógł, owżem im był większy, tym mocniej złoczyńców do wykonania obowiązku przyięgi naglił, ile że łatwieyby im było, y strachu uniknąć, y do miejsca wyznaczonego bez Krola iak z Krolew trafić, czego iednak Kuźma, pod ktorego Kommendą te kilka koni znajdowało się nie dozwalał, owżem onych (ocalając życie Krola y przeciw sobie powstanie) pretextem boiaźni oddalił zatym y ten postępek miejsce uwagi w Sądzie Nayiaśnieyszym dla niego sprawić, a w samym Sądzeniu do uwolnienia od impetycyi strony, nakłonić powinien.

Te więc dobre uczynki przez niego w materyi ocalenia życia Nayiaśnieyszego Pana uczynione, przełożywszy, teraz przyśpamy do przyrzeczeń dla niego zaśltych, y również życie onemuż warujących.

Jest rzeczą naypewnieyszą, iż wszystkie wyżej opowiedziane przyczyny, tak nakłoniły Krola Jmci Pana Miłosciwego, który nie

nie ryłko urąży sobie zadane w niepamięć pufzczać, ale też cnotę nadgradzać chce, y umie, iż Kuźmie nayprzod, w którą mu się iść podobału stronę dozwolił, a gdy uznał, że y to nie iest dofyć na ocalenie życia Jego bezpiecno, przy sobie onemuż zoftać (za danym Krolewskim słowem, iż mu się nic złego nie stanie) rozkazał. O czym opisanie załadzek §. uspokoiłony wyraża w te słowa -- uspokoiłony tą mową Krolewską rzekł: „ ale iesli W. K. Mość zaprowa- „ dzę do Warszawy to mnie wezmą, y będzie iuż po mnie. Krol „ Jmć upewnił go, aby się tego bynajmniey nie lękał, ale widząc „ że on w tym iestczce miał wątpliwość rzekł do niego: Jeżeli nie „ wierzyysz moiey obietnicy, więc uchodź y ratuy siebie poki masz „ czas. Pikiety Moskiewskie są po lewey ręce, uday się w prawą, „ abys ie minął, ieżli mnie spotkaią, upewniam, że im pokazę in- „ ną cale drogę, nie tę, którą ty poydziesz. Słodkością tych słow, „ y tak wielką dobrocią Krola przenikniiony ow człowiek, rzucił się „ zaraz do Nog Krolewskich, ucałował ie, przeproszał, y wieczną „ Mu wierność poprzyśiągł. Pociężył go Krol Jmć, y dał swoje „ Krolewskie słowo, że mu się nic złego nie stanie.

Lecz tu albo Sąd Nayiaśnieyszzy rozumiec, albo Strona powie- dzieć może, iż Kuźma gdyby nawet y był godzien ulitowania, y one od Nayiaśnieyszego Pana przez dane słowo otrzymał, tedy tym zmazać występku, y wyjść bez kary nie potrafi, y nie powinien.

Na co trzymając się zwykłego przyśłowia, iż lepiej iest uprze- dzić, iak bydź uprzedzonym tak explikacją czynię.

Nayprzod iż był godzien od Nayiaśnieyszego Pana życie onemuż waruiącego przyrzeczenia, ani wątpic należy, gdy one od tego, od kogo przynależało, otrzymał, a gdy y był godzien, y otrzymał, idzie zatym czyli temu dofyć stać się powinno, lub przeciwnie.

Ze stać się powinno zadofyc, y wątpic nad tym nie można, bo tak Krol upewnił, to przyrzekł, y w Pismach swoich uroczyście do Dworow Europeyskich zaślanych wyraził. Gdy za tym Nayiaśnieyszzy Pan darował obelgę, przyiał wierności przyśięgę, y tę złączoną z Duszą Jego wspaniałość w publicznych pismach opisać zalecił, czy- liż zgodziłoby się z Prawem, y przyzwoitością inaczey nad przy- rzeczenie Krolewskie w tey sprawie postąpić.

Mowie iż nie zgodziłoby się z Prawem, bo przymierze między Krolm, a Kuźmą zawarte nienaruszenie stoi. Krol Pan Miłościwy dofyć onemuż z swoiey strony dla danego słowa czyni? Kuźma przez awantaż życia od niego nie odstępuje. Ktoż zatym iest, któryby to łamał, czego nie wiązał, w to w chodził, czego nie układał.

Jeżeli UU. Instygatorowie Obojga Narodow z Prawa 1588, te- dy to Prawo od Kategorii Kuźmy całkiem różni się, bo Prawo 1588 szczegulnie nadaie przyzwoitość UU. Instygatorom czynienia o Kro- loboystwo nie zaś o przeistoczenie przyrzeczenia Krolewskiego.

Prawda iż UU. Instygatorowie, ani o to wyraźnie Pózwali, ani też tego Artykulowali, wszelako kary Kryminalne konkluduią, gdy więc kary za Kroloboystwo konkluduią, a te słowem Krolewskim od- pufzczone, darowane, y w niepamięć pufzczone są, zatym konklu- duią przeciwko słowu Krolewskiemu, do czego przyzwoitości Po- wodztwa, y Akcyi z namienionego Prawa 1588, nie mają.

Ee

To

To pierwsza z Prawa przyczyna, z tey wynika druga, a ta się fundować będzie na samey przyzwyczajności, że UU. Instygatorom stanąć przy słowie Królewskim należy, a Sąd Najiaśniejszy do niego wyroki swoje stosować będzie raczył.

Ze UU. Instygatorom stanąć szczególnie przy słowie Królewskim należy, tego nikt odeprzec nie potrafi, albowiem to ich jest właściwym z Urzędu obowiązkiem.

Ze zaś Sąd Najiaśniejszy podług swoiey instytucyi y swego w tych dwóch Stanach Przełożenia jedynic o powagę y bezpieczeństwo dbać Monarchow powinien y w tym miejscu, oraz y w tey Sądzie Figurze ma Prawo to Konstytucye 1588, y 1670 opisać, żeby jednak Sąd Najiaśniejszy miał Sądzić przeciwko Kuźmie, nie sądziłby podług Prawa 1588 za Krolem, ale przeciwko Krolowi, sądząc zaś za Kuźmą, sądziłby zgodnie y z Prawem, y z wolą Krola, czego spodziewać się należy nie tylko z tąd że gdy obelgą Krola, cały Narod obelżony został, więc też odpuszczeniem przez obelżonego obelgi y Narod do urazy, y Sąd Najiaśniejszy do kary Prawo utracił.

Po wyższych przeto okoliczności przez Kuźmę uczynionych, y dla Kuźmy warowanych explikacją skończywszy, y nią że byź przy życiu zachowany powinien dowiodłszy, ieszcze okazać należy, gdyby nawet po odsunieniu się Kuźmy od zbrodni przyrzeczenie Krola nie zachodziło, iakby podług Prawa postąpić w takim przypadku służyło.

Stany Rzeczypospolitey uchwalając co do Korony w materii Kroloboystwa Prawo, y przeyrzec tego nie mogły, iżby sprzyśiężony na życie Krola człowiek miał tyło cnoty po uczynionym spisku od niego odstąpić, a tym samym Krola przy życiu zachować dla tego w namienionym Prawie, procz kary za Kroloboystwo więcey o niczym nie zmiankowały.

Prawo iednak Statutowe W. X. Lit. więcey korelacyi z Prawem Powszecznym mające, y tego nie dopuściło gdy w Rozd: 1. Arty: 4. §. A ktoby tak wyraża: „ A ktoby w czas przed uczynkiem miłując „ Pana Boga, y Pana swojego, y Rzeczpospolitą sprawiedliwie przestrzegł, albo obiawił takowe rzeczy, ten ma łaskę naszą Hospodar- „ ską mieć, y czci podwyższenia godzien będzie.

To Prawo rozumiem, iż zupełnie Kuźmę od ostrości konkluzyi uwalnia gdy onego nie karać, lecz łaską y czcią obdarzać nakazuje.

Ale Strona chcąc odsunąć skutki dla Kuźmy z tego Prawa wyniknąć powinno, może przeciwko temu Prawu powie, że one do sprawy Kuźmy nie należy, bo Kuźmą nie przed uczynkiem, iak to Prawo wyraża, ale po od sprzyśiężenia swego odstąpił.

Co że tak nie jest, owszem Kuźma do Prawa pomienionego swoją cnotę stosować może, y powinien tak się dowodzi.

Wiadomo jest Sądowi Najiaśniejszemu, iakie sprzymierzenie między złoczyńcami około Krola było, czyli w paść do Warszawy, Krola do lasu Bielańskiego zaprowadzić, y znowu do Warszawy odprowadzić; lub też do Kommendy zawieść, albo w nieposobności uczynienia tego życie odebrać.

Ze życie

Ze życie odiać, albo do Kommendy zawieść sprzyśnięcie za chodziło, nad tym rozszerzenia nie czynię, bo dobrowolne, y poprzyśnięzone świadectwa, tę materyą pisma moiego, aż nad to probują.

Do tego szczegulnie przystępuję, albo w czasie lub po czasie Kuźma Nayiaśnieyższego Pana od tego spisku ocalił, że w czasie, bo przed uczynkiem pierwsze jest widoczne, gdy Nayiaśnieyższy Pan żyje, y boday naydłuższym tegoż życia cieszył się przeciągiem.

Drugie także nie wątpliwe, iż do Kommendy doprowadzony nie był, a przeto gdy przed wykonaniem tego, o co sprzymierzenie bezbożników zachodziło, Kuźma nie tylko od śmierci ratował, ale y sam Nayiaśnieyższemu Panu oneż nadał, czyliż nie przed uczynkiem miuiąc Boga, Pana swoiego, y Rzeczpospolitą to, iak Prawo mówi uczynił, a gdy przed uczynkiem, a uczynkiem utratę za sobą niosącym, od niesprawiedliwości y sam odstąpił, y oney czynić nie dozwolił, zaczym nie tylko życia, lecz nagrody podług tegoż samego Prawa byłby godzien.

Gdy iednak kategorii ninieyższej nie w Sądzie łask nadawania, ale w sporow czynienia rozsądzenie zachodzi, niech tylo zyknie, co Prawo powżeczne naiego napisało awantaż u Justyniana „ w „ Tomie drugim *Tit. 8. N. 7. §. Sanc si quis in exordio inita factionis, studio verae Laudis Accer-us, initam prodiderit factionem, & pramio, & honore, a nobis dignabitur. Is vero qui usus fuerit factione, si vel sero Confiliorum Arcana patefecerit, absolute tantum ac venia dignus habebitur.*

A gdy to otrzyma co poprzedzający text Prawa wyraził, nie będzie człeka takiego, któryby śmiał, y mógł mówić inaczey, iak, że y Sąd Nayiaśnieyższy przy Prawie na daniu słowa Krolewskiego pozostał, y sam Nayiaśnieyższy Pan od niego nie odstąpił. O co on prosi, czego żąda, y w skutkach że doczekać się onemuż przyidzie spodziewa.

R E P L I K A

Z Strony UU. Instygatorow Obojga Narodow, y Ich Delatorow, na Odpowiedź Jana Kuźmy Inkarcerata, o Kryminał Kroloboystwa przekonanego, po expedyowanych Scrutiniach y Inkwizycyach, w Sądach Seymowych przez U. Antoniego Opelewskiego Patrona Assessorji Koronney, czyniona.

SĄDZIE NAYJASNIEYSZY!

STAWIONY przed Tobą w więzach, o szkaradny Kryminał Kroloboystwa przekonany Jan Kuźma, dla słuchania sprawiedliwych Twych wyrokow, y dla odniesienia przyzwoitych swey zbrodni kar, prosi względow nad sobą, z przyczyny, iakoby on życie Nayiaśnieyższego Pana od wspól-zboieckiey ręki ochronił, y iakoby mu nayłaskawszy Krol winę darował!

Ee 2

Ale,

Ale, racz się Sądzie Najjaśniejszy nad tym zastanowić, jeżeli iakowe mieć możesz względy nad tym winowaycą! Wszakże to jest ten Kryminalista, ktoremu najpierwшему Strawiński otworzył bezbożne swe zamyśły, który z Strawińskim dla wykonania Kroloboystwa najpierwże czynił ułożenia, który na dotrzymanie sekretu, porwanie nam Najjaśniejszego Krola, y Jego zabicie, Strawińskiemu przyśiągł, a potem z Strawińskim, Łukawskim, y innymi o Kroloboystwo przekonanymi, w kradł się tu do Warszawy Dnia 2. Nowembra 1771. Roku, nazaiutrz zaś, to jest 3. Nowembra, zasadziliśmy się z swoją zboiecką zgraią w uliczkę Kapitulney, na iadącego wieczorem Najjaśniejszego Pana, gwałtownie napadł, tenże najpierwszy do fiedzącego w karecie Krola strzelił, tym postrzałem Jerzego Butzowa, broniącego Krola, zabił, tenże Kuźma okrzykiem swym wzruszył całą zgraię, że podobnie strzelała do karety Krolewskiej, on szarpał poświęconą Osobę Krolewką, on świętokradzką ręką poimał Najjaśniejszego Pana, y Jego za okopy śpieszno uprowadzał, on Order Krolowi zdjął, worek z pieniędzmi, pułares, zegarek y inne rzeczy z kiefzeni gwałtownie powymował, on, porozpierchnieniu się wszystkich zaboyców, sam tylko z Krolem zostawczy się, Krola zmordowanego y znużonego, pieszo do lasu Bielańskiego wprowadził, udając przed Krolem, iż na niego powoz y podjazd za tymże lasem czekał, a nabłakawszy się o ciemney nocy, po dołach, parowach, błotach y kuzakach w owym lesie, tak Krola Najjaśniejszego strudził, iż już daley iść osłabiony, nie mógł, Krolowi śpieszniey iść kazał, odpocząć nie pozwolił, szablą mu groził, aby Krol wszedł; y został się w Klasztorze Bielańskim, tenże okrutnik nie dopuścił, zabiciem Krolowi przegrażał: Jako się o tym wszystkim Sąd Najjaśniejszy zdobrowolnych Examinow, nawet tegoż zaboycy, y wywiedzionych Inkwizycyi, tudzież opiania zasadek, w kilka dni po tey bezbożney Akcyi uczynionego, doczyta: Nie był zatym tak dobrym, tak uczynnym y miłosiernym ten winowayca nad Panem Najjaśniejszym! iako się tu dnia wczorayszego wyflawiał, y iakoby naydroższe życie Krola, łaskawie nam Panującego od współ-zaboyców uchronił, próżnie chwalił się, dla ujęcia przykładnych kar, y okrutney śmierci: Zgwałcił ten szkaradnik zapamiętały, y nad innych społeczników, naygorszy, Prawa Boskie, Prawa natury, Prawa Narodow, Prawa Oyczyfie, w poprzednich Induktach przytoczone, targnął się świętokradzko na Osobę poświęconą Krolewką, obraził Maieftat, podał w niebezpieczeństwo cały Kray, y każdego wszczegulności obywatela, winien zatym okrutney śmierci.

Obraza Maieftatu, jest to występek, nad wszystkie, najszkaradniejszy: Obrażenie Maieftatu jest obrazą Boga, ktorego Panujący, są Namieśnikami na ziemi; zdrajca Krola, jest zdrajcą Boga: Obrażenie takowe Maieftatu, iakowe popełnił Kuźma, jest Oycoboystwem, bo Krol jest Oycem Oyczyzny: Jako to z wielu autorami, sławny *in Curia Regia, author Carpsovius Parte I. Quaest. 41. de Crimine laesae Majestatis*, wyraża w słowach następujących: „ *adeoque, hoc Crimen, ceu laesa Majestatis, omnium delictorum, quod*

„ in

„ *in homines committi possunt, gravissimum est, continet enim offensio-*
 „ *nem Dei, cujus vicem Imperator tenet, cujusque potestas à Deo est --*
 „ *Ideoq̄ue Proditor Principis dicitur Proditor Dei, continet quoque Cri-*
 „ *men Parricidii, quia Imperator dicitur Pater Patriæ -- unde moliri*
 „ *quid contra Principem, est contra jus quasi naturale, quia Imperator*
 „ *est omnium Pater: Continet itidem Proditionem, quia Patriæ Proditor*
 „ *est, qui ejusdem Majestatem lædit.*

Nadto, obrażenie Maieſtatu, iakie uczynił Jan Kuźma, ieſt Kryminał przeciwko Prawom Narodow, beſpieczeńſtwo Oſob Panu-
 iących iako nayściſley waruiącym: W zdrowiu Krolow ieſt zdro-
 wie y ſpokoyność ich Pańſtw, a ſmierć y nieſpokoyność Monar-
 chow przynosi niebeſpieczeńſtwo Pańſtwom, mowi *Tiberius Decianus*
Conf. 410 N. 9. Dla wielkoſci Kryminału obrażonego Maieſtatu,
 Prawo przypuſzcza w ſprawach o ten Kryminał, nawet ſwiadkow
 takich, iakich w innych Kryminałach od ſwiadełtwa oddała: Ociec
 waźnie ſwiadkiem bydź może przeciwko ſynowi, ſyn przeciwko
 oycu, żona przeciwko Mężowi, brat przeciwko bratu, ſpołecznik
 tego Kryminału przeciwko ſpołecznikowi: Jako tego dowodzi *cele-*
berrimus author Maſchardus de probationibus: Przekonany *de Crimine*
læſæ Majestatis, nie tylko na oſobie y majątku ſwoim karany bydź
 powinien, ale też dzieci iego, lubo żadney cząſki w tym Krymi-
 nale nie mają, karze iednak podlegaią (iako na fundamencie Pra-
 wa y ſprawiedliwości probuie wspomniony autor *Carpſovius de pana*
læſæ Majestatis) tak to ieſt ciężki y wielki Kryminał obrażonego Ma-
 ieſtatu!

Nayiaſnieyſza też Rzeczpoſpolita zapcbiegaiąc w przyſzłoſci
 temu wyſtępkowi, y od niego Tron Polſki w Panuiących Krolach,
 wolnym y uzbroionym chcąc mieć, uſtanawiała w rożnych latach
 kilkokrotne Prawa *de Crimine læſæ Majestatis*, a oſobliwie Konſtytu-
 cyą 1588, którą dla oſtrzeżenia kaźdego do wiadomoſci podała, iż
Crimen læſæ Majestatis in Personam Regiam, machinatione, conſpiratione,
violento conatu & ipſo factō committitur.

Po tym Prawie w lat trzydzieſci dwa znalazł ſię ieden tylko
 wyrodek w Polſzcze Michał Piekarſki, który w padſzy w ſzaleńſtwo
 uderzył czekaniem Krola Zygmunta Trzeciego, iako o tym wspom-
 ina Dekret Seymowy *Anni 1620.* z przerzeczonym Piekarſkim, *in ver-*
bis „ *Iſdemque Michał Piekarſki personaliter coram nobis conſtitutus,*
 „ *facinus quidem tam atrox, uti notorium, non negaret, verum ſe furis*
 „ *quibusdam agitatum id perpetraffe fateretur. --*

Przeciąg lat nie mały minął, a Polſka, chociaź w naykryty-
 cznieyſzych y nayokropnieyſzych okolicznoſciach zoſtawała, wol-
 na iednak była od podobnych poczwarow, iakich nie małą zgraie
 Rok 1771. z iawiwſzy, tu do Warszawy, Stolicy Krolow, na miey-
 ſce wſzelkim beſpieczeńſtwem opatrzone wparował, na czele kto-
 rey bezbożney kupy Jan Kuźma poſtawił ſię, y dopełniwſzy wſzy-
 ſtkie ſtopnie obrazy Maieſtatu, chce ſię pozornymi racyami od Akcyi
 UU. Inſtygatorow, y popadnionych za Kryminał Kroloboyſtwa kar,
 wyſlizgnąć, proſi względow y Miłofierdzą nad ſobą.

Niepowinien ten Kryminaliſta w Sądzie Nayiaſnieyſzym ża-
 dnego miłofierdza doſiępić, bo miłofierdzie przeciwko Prawu uczy-

Ff

nione,

nione, byłoby grzechem y niesprawiedliwością; Miłofierdzie w cudzey sprawie pokazywane bydź niepowinno.

Jeżeli zaś to prawda iest, iż ten winowayca otrzymał odpuśczenie winy od Nayiaśnieyszego Pana? nie może się iednak tym odpuśczeniem, chociażby ie też y na piśmie miał, od sprawy terażniejszey y kar zaffonić, bo Statut Litewski o obrażeniu Maieftatu Roz: 1. Art: 4, tak dysponuie §. „ Też kiedyby kto, iakiegoż „ kolwiek stanu, był znalezion iawnie podeyrzany, iż Maieftat „ nasz Hospodarski obraził, takowemu żaden Przywiley, ani za „ cność, ani dostoięństwo nie ma pomagać, ani się on nim szczycić „ może, aby się nie miał sprawować, y gdzie będzie Prawem prze „ konan, aby nie miał karan bydź.

Nad to, racz Sądzie Nayiaśnieyszzy zważyć, w iakich momentach wspomniony Kroloboyca slowo Królewskie (ieżeli ie ma?) otrzymał, o to w tedy, gdy Nayiaśnieyszzy Pan był w ręku tego Kroloboycy, gdy Krola chciał zabiać, gdy Nayiaśnieyszzy Pan był zraniony, zemdłały, y z sił opuszczony: Jeżeli odpuścił y podarował winę Nayiaśnieyszzy Krol? uczynił to iako Pan dobry, Pan łaskawy, Monarcha wielkiego umysłu y wspaniałości, ale temu Kroloboycy nie odpuściły Kryminału, Prawa, ktore on pogwałcił!

Stała się krzywda przez Jana Kuźmę Bogu w Jego poświęconey Ofobie, więc Ty Nayiaśnieyszzy Sądzie tey krzywdy darować nie możesz! stała się krzywda przez tegoż Kuźmę innym Monarchom, żale swoie nad okrutnym przypadkiem, przez pisma do Nayiaśnieyszego Pana zanoszącym! więc nie można na ten Kryminał obojętnym zapatrywać się okiem: Obrażona iest Ofoba Królewska, znieważony Maieftat, zdeptane są Prawa Oyczyste! nie iest więc w mocy Twoiey Nayiaśnieyszzy Sądzie tego grzechu tak wielkiego darować, ani rigoru Prawa z Miłofierdzia, miękzyć.

Jeżeli w małych y prywatnych Sprawach niegodzi się żadnemu Sądowi, Klemencyi y moderaminu czynić (*obstante lege Publica Konfytucyi 1726. Vol. 6. tit: Clementia & moderamen fol. 467. in verbis „ Ze per abusum sub specie Clementie & moderaminis w Sądach y „ Decyzjach Litigantom iawne y prawdziwe pretensye mającym „ działły się wielkie krzywdy, tedy abhinc żaden Sąd w takowych „ sprawach nikomu Clementiam praestare, & moderamine uti, nie będzie mieć mocy sub nullitate Judicati.*) A iakże można w tak publiczney y wielkiej sprawie *Criminis laesa Majestatis, Clementiam & moderamen* czynić? nie można, bo Cię Nayiaśnieyszzy Sądzie wybrała Rzeczpospolita dla wykonania w tey sprawie Prawa y sprawiedliwości, a nie dla czynienia miłofierdzia, lub iakowego z mnieyszenia kar nad bezbożnym Kryminalistą: Nie miał Sąd Seymowy w Roku 1620. żadnego względu nad Piekarskim, iż ten w szaleństwie będąc, raz tylko uderzył Zygmunta III. Krola! nie miał podobnież żadnego względu Sąd Seymowy w Roku 1679. na Werychę Darowskiego, iż ten tylko złorzeczył Krolowi Janowi III. y Jego Portret porąbał, wskazał pomieniony Sąd tak Piekarskiego, iako y Werychę na okrutną śmierć.

Nie można, nie można przez wszelką Sprawiedliwość, uchronić z pod rygoru Praw szkaradnego Kroloboycę Jana Kuźmę, woltaią

łaia wskazania na niego okrutney śmierci Prawa, woła niewinnie przy tey Akcyi, rozlana Krew Wielkiego Monarchy, y z nieważony Maieftat sprawiedliwey zemfty, wołaią, przy tey Akcyi okrutnie zabity Jerzy Butzow, y inni pod ow czas ranieni, zaślaniający pierśiami Pana swego: Wołaią z Dawidem y ci, którym straszny przypadek Monarchy, przyspieszył kresu życia! „*Quis extendet manum suam in Christum Domini & innocens erit?*” Proszą imieniem całego Narodu UU. Instygatorowie w konkluzyi, o dopełnienie Praw y sprawiedliwości, o rozciągnięcie przywoitych Kryminatowi kar, na Jana Kuźmę.

Niechay na roszcie nie zmiękcza Cię Nayiaśnieyszy Sądzie, proźna chwala tegoż Kroloboycy, iakoby on życie Nayiaśnieyszego Pana ochronił, bo to nie iego była sprawa, ale dzieło Boskie. Ubronił Bog tak dobrego y niewinnego Krola dla Jego Ofoby, ochronił dla całego Narodu, iuż, iuż w niebezpieczeństwo w padaiącego! Zwrocił na stronę od Ofoby poświęconey Krolewskiej rzeszto podaiące kule, wstrzymał natężony oręż zboieckiey ręki, że procz zadaney rany Ukoronowaney Głowie, śmierci nie sprawił; pomięszzał, y rozproszył cudownie zboycow, że się błakać musieli; stał, y rzucił pod Nogi Krolewskie zaiuszzonego winowaycę Jana Kuźmę, a na resście by stawieni teraz przed Sądem winowaycy karę odebrali, tu ich do Warszawy zgromadził.

Nie może się tenże Kryminalista zaślaniać *Const: 1588*, bo ta nic nie ma w sobie ku obronie Jego, y owszem toż Prawo iest przeciwko niemu.

Ani powinien się uciekać do Statutu Xięstwa Lit: Roz: 1. Art: 4, bo ten mowi o tych, ktorzy w cześnie przed uczynkiem ostrzegaią: Jako tenże Statut w sobie brzmi temi slowy „A ktoby w czas, przed uczynkiem miłuiąc Pana Boga y Pana swoiego, y Rzecz, popolitą sprawiedliwie przefrzegł, albo obiawił takowe rzeczy, ten ma łaskę naszą Hospodarfką mieć, y czci podwyżzenia go, dzien będzie.

A za tym gdy ochrona życia naydroższego Krolewskiego iest Dzieło Boskie, a nie czynność Kuźmy, y gdy tenże Kuźma popełnił tak wielki Kryminat, suplikuię więc z nim postąpić *ad contenta* konkluzyi.

D U P L I K A

Ze Strony Jana Kuźmy, przez U. Walentego Rzętkowskiiego Patrona, miana.

OBSZERNEY ku okazaniu bydz powinnych dla Kuźmy względow, nieużywam Dupliki, na tym szczegulnie staię, iż przyczyny od Strony Oskarżaiącey przywiedzione, iako iedne od istoty Sprawy dalekie, drugie do konwikcyi niepodobne, tak obalić w sądzie Nayiaśnieyszym żądania y proźby Kuźmy, nie mogą.

Albowiem rozszerzone *in factio ad machinationem, conspirationem, & violentum conatum* na życie Nayiaśnieyszego Pana wniesienia,

oraz sfosowane z Schneydowina, Tyberyufza, Mafzkarda y innych Kommentaryufzow texta, mowię że do prawdziwey kweftyi sprawy nie dążą, bo wspot y cała fiła zafkarżenia, iako też Odpowiedzi, na tym zawiffa, ieżeli Kuźma ma odpufzczony, y za co wyfłepk, oraz ieżeli przy tym odpufzczeniu zoftać fię onemuż, lub przeciwnie należy.

Ja nie powtarzam przyczyn, ktore na zachowanie onego przy życiu w Indukcie wyraziłem, bo więkfza część Sądu Nayiaśnieyszego lepiej to z włafney wiadomości zna, co on uczynił, gdy Pan Miłościwy za powrotem do Warszawy całą Hiftoryą zabrania fwego, y z nim postępowania opowiadał, pewny iestem, y bydź powinieniem, iż nie tylko cnoty przez Kuźmę uczynione, a oedmmie w Indukcie wymienione, ogłofił, ale też że Rękę Nayiaśnieyszego Pana w każdym nalegającym o śmierć onegoż postępkufci fkał, a tym famym że życia Krolowi Jmci odiać nie chciał, wyraził, gdy za tym Krol Pan Miłościwy, ktory w Ofobie fwoiey był obelżony, Kuźmę od winowaycow wyłączył, y wolnym od początkowey winy uczynił, przeto Prawa po wyżey z Schneydowina, Tyberyufza y innych *de Crimine laefæ Majestatis* przywiedzione nie fą w Kategorji Kuźmy *ad casum*.

Ani też zdięcie Orderu, wyięcie Puilaréfu, y pieniędzy iest grzechem przeciw Kuźmie, bo to nie z przyczyny iakowego zykfu, ale odięcia fposobności Pocztom, iżby tego zabrac nie mogli, uczynił, z kąd owfzem wnieść można, iak czyfta Kuźmy intencya względem Nayiaśnieyszego Pana nawet w ten czas była, gdy zdobyczy nie pragnął, ale tę wraz z życiem Nayiaśnieyszego Pana pod mocą fwoią mając bezpiecznie dochował, y w całości oddał, więc nie zgrzeszył; ale na cnotę zaftużył, a gdy nie zgrzeszył, za coż przeto karan bydź ma.

Daley ftrona przywiodła, iż Kuźma szukać w Sądzie Nayiaśnieyszym miłofierdzia dla Prawa 1726 czynić onego wzbraniaiącego, nie może.

Na co tak fię odpowiada, że Kuźma, gdy fłowu Krolowskiemu zaufał, y na nim wiarę położył, przeto fam sobie przeciw fię w żądaniu miłofierdzia nie mógł, ale o fprawiedliwość względem dochowania fłowa Krolowskiego profił, y profi.

Gdyby iednak nie przez boiaźń upadku, ale wielkość Sądu y sprawy, do niego fię udał, tedy Prawo pomienione 1726 tamować onemuż drogi iako w rządach, y Sądach bez exekucyi będące, nie mogło, albowiem każdy Sędzia na tym pozoftaie, co w nętrznościach iego iest wyciśnięto, że lepiej za miłofierdzie, niż fprawiedliwość Stworcy wfzyftkiego rachunek oddać, y fprawić fię.

Na ostatek Strona przyznała; że Nayiaśnieyszey Pan darował początkowe Kuźmy przewinienie, ale też przydała, iż nikt krzywdy Bogu, y Pogranicznym Potencyom przez to zadaney odpufcić nie mógł.

Na co krotka, a nayprzod, względem Stworcy odpowiedź; że Krol Pan Miłościwy to darował, co pod rezolucyą Sądu Swieckiego podchodzić mogło y powinno, to iest urazę fobie zadaną, krzywda zaś przez ukrzywdzenie Krola Bogu uczyniona do Sądu Swieckiego

go nie należy, ale od żalu Kuźmy, y miłosierdzia Boskiego zawisła.

Jakoż że myśl moja jest niewątpliwa, to wielorakie Konfitycye wyświadczaią, gdy porównane *cum violento conatu in vitam* Krola *Perduellionis* występki, Stany Rzeczypospolitey nie pytając się, albo Bóg chciał je mieć odpuszczone, albo nie, same w niepamięć puszczały, y winowaycow do czci y użycia substańcy przywracały, gdy więc Stany Rzeczypospolitey krzywdę sobie zadaną darować mogły, więc też y Nayiaśnieyzy Pan mógł swoją urazę odpuścić y odpuścić.

Mógł odpuścić y względem Sąiedzkich Potency, bo gwałtowność iako ku Osobie Nayiaśnieyzego Pana wyzuta była, tak od woli, własności, łaski, y miłosierdzia Jego (bez haymnieyzy do kogożkolwiek referency) dependowała.

Więcey powiem, iż nie uczyniwszy dofyć słowu Krolewkiemu, jest zostawić w boiaźni wszelkie Koronowane Głowy, które już nie miałyby od człeka może kiedy na złe umyślonego, żadnego za posrzeżeniem się uwolnienia, y odpuszczenia, gdyby ninieyże przez Kuźmę od zbrodni odfunienie się y za to życia onemuż warowanie, upadło; za tym więcęy pomienione Potencye z własnego Interessu wiązać powinno, y wiąże, ocalenie przy życiu Kuźmy, iak onegoż onemu odjęcie.

Ale Strona znowu y przyczynę, dla ktorey Nayiaśnieyzy Pan Kuźmie darował występki za negowała, gdy zachowanie przy życiu Krola, nie sprawą Kuźmy, ale sprawą Boga nazwała; na co jeżeli ia bez Dokumentow y Dowodow dla samey wiary Boga wszystko mogącego, zezwalam, tedy Strona mocą tąż samą równie pozwolić muß, iż Bóg nie kogo innego dla dopełnienia sprawy swojej wybrał y zrządził, tylko Kuźmę, cnota zaś samego Kuźmy to ztobiła, iż Nayiaśnieyzego Pana nie używając na złe instynktu Boskiego, przy życiu zachował. Więc czyli sam przez siebie, czyli za sprawą Boga od zbrodni odstąpił, zawsze ulitowania, zawsze słowa Krolewkiego, iż mu się nic złego nie stanie jest godzien.

Jest godzien y z tąż że, za nawrociem się od złego przyszedł do Warszawy, y na dobrowolnych Konfessatach wymienił Kroloboycow, opowiedział uknowany spisek, a tym samym dał sposobność, onych znania, y gdzie szukania, czego wszystkiego nikt dociec, nikt wywieśczyć dla odniesienia na Kroloboycach kary występki przyzwoitey nie mogłyby, gdy zaś teraz ciż Kroloboycy za wydaniem onych przez Kuźmę są iawni, y swoje odbiorą ukaranie, nie byłoby sprawiedliwością y tego, przez ktorego rzecz cała odkryta została na śmierci karać, ale raczey przy życiu zachować należy.

Zachować należy y z przyczyn w Indukcie u mnie wyrażonych, a od Strony względem Sądu, y Aktora nie zreplikowanych, owszem, nawet co do samey akcyi na Prawie Powszechnym ugruntowanej *si sero confiliorum arcana patefecerit, absolute, ac venia dignus habebitur* przemilczonych.

O B R O N A

Z przydania przez Dekret Seymowy, od U. Maryanny Łukawskiej, o wipolność występku obrażonego Maie-
 statu Krolewskiego obwinionej, y Przypozwanej, przez
 U. Wiktoryna Wilzowatego Zupnika y Komornika Zie-
 mi Łomżyńskiej, przed Sądem Seymowym w Izbie
 Senatorkiej uczyniona.

WIELKOść y ciężkość wykroczenia odkrytego, y wyznanego, fu-
 rowość Praw za występki popełniony po przekonaniu, złość do
 naywyższego stopnia wygurowana w wykonaniu zbrodni, srogość
 kary za dopuszczenie się onej rozmyślnie, ogromność Sądu Nayia-
 śniejszego w naywyższej powadze Narodowej zoftająca, przezor-
 ność Osob zafiadających, tę postać Sądu składających, z pierwszych
 w Oyczyźnie Mężow zebranych, w istotę występku wzierająca,
 nakoniec znaiomość Praw Narodowych dokładna, y każdemu wła-
 ściwa, któż nie przyzna? iak z wszelkiej miary okropny w oczach
 obwinionych, y stawionych śmierci y przyszłego ukarania wysta-
 wują widok.

Tracić atoli iefzcze nadziei nie należy, bo iako złość występku
 wykonanego, przyzwoite przez Sąd Nayiaśniejszy będzie miała
 wymierzone ukaranie, tak niewinność pewne dla siebie w tym Są-
 dzie (ktorego dobroć y miłosierdzie z sprawiedliwością złączone
 naypierwizemi są zaszczytami) znajdzie ocalenie, y w takowym
 ia zaufaniu ugruntowany, istotną litość Sądu Nayiaśniejszego na
 celu mowienia mego wystawiwszy, iako do bronienia wezwany, y
 przez wyroki Sądu Nayiaśniejszego zapadłe y ogłoszone obowią-
 zany, znam byż konieczną potrzebą na zaskarżenie o wipolność
 występku Kroleboystwa U. Maryanny Łukawskiej w pośród Sądu
 wniesione, następujące z wywodem iey niewinności fzczegulniey
 okazać usprawiedliwienie, na istocie samej rzeczy, Prawie, y słu-
 żności zasadzające się, do ktorego Sąd Nayiaśniejszy łaskawego z
 właściwey sobie dobroci raczy nakłonić ucha.

Widzieć się daie, iż w liczbie stawionych y obwinionych przed
 Obliczem Sądu winowaycow, dwa osobliwsze znajdują się rodzaje,
 pierwszy rzeczywisty przez dopełnienie swej zmywy okrutnej, na
 Osobie Nayiaśniejszego Krola Jmci wykonanej, przez porwanie
 Osoby Jego Pańskiej, y przykre z Nim obchodzenie się, drugi w
 porozumienie tylko wdający się, y powziętą wiadomość o szkodze-
 niu na zdrowiu y życiu Krolewskim przed przyzwoitą Zwierzchno-
 ścią, zamilczający, obwinionych z pierwszego rodzaju wściekłości,
 bronić nie iest moją powinnością, lecz U. Łukawska, iako nie iest
 od UU. Instygatorów Koronn: y Lit: o to obwiniona ani przez ter-
 min do Sądu Nayiaśniejszego wydany pociągnięta, tak na wipole-
 czność tego występku, przez zataienie powierzoney zbrodni za-
 daną, usprawiedliwiać się, y odpowiadać przezemnie do obrony iey
 przydanego będzie.

Cieś

Cień iakiś przedsięwziętey Kroloboyftwa zbrodni; aby U. Łukawką dofięgnąć nie miał, przeczyć ona niechce, lecz prosi z pokorą, aby Sąd Nayiaśnieyfzy łaskawie wysłuchać raczył, iakiim sposobem; od kogo? y kiedy? ta naymnieysza, a prawie nieznaczna doszła ią wiadomość. U. Łukawki Mąż wciągnął do Warszawy, gdy stanał z Towarzyszami zbrodni przy furach sianem obładowanych w stajniach Kłafztoru Dominikańskiego na Nowym Mieście; zostawiwszy tychże kompanow uknowanej zdrady na miejscu przereczonym ulokowanych, sam porą nocną o godzinie 10 w Sobotę Dnia 2 Listopada 1771 Roku na dzień jeden przed okropnym tym występkiem w affystencyi swego służącego Kucharza Jana do U. Łukawskiej Zony w tyłach Nowego Swiata mieszkającej przybył, nie zastałszy zaś U. Łukawskiej w własney siancy, bo w Sąsiedzkim Domu dla postrachu przez nieiakiiego Sułkowskiego o rzeczy u niego przez Męża zabrane dopominającego się y naprowadzeniem Moskwy; gdyby rzeczy oddanych sobie nie miał grożącego schronioney, y już spoczywającej szukał, która tam znaleziona z pierwszego weyrzenia po przebudzeniu, gdy z obaczyła U. Łukawskiego Męża do niego przybyłego, słowy przykreml y do Warszawy przybycie naganianiacemi w przytomności ludzi pod ow czas znaydujących się ofuknąwszy go, co tu robi w Warszawie; y po co przyjechał wypytywać się zaczęła; lecz na tych miała; iż z tą broń brać będzie od Męża odebrała odpowiedź:

Nieufpokoiona wszakże U. Łukawka; gdy Mąż z przytomnemi w Izbie Ludźmi rozmawiał, służącego Kucharza gdzieby był Equipaż Pana jego pytała się, dając zaś bacność U. Łukawki Mąż człeku swemu skinieniem dał do poznania; aby milczał, co sługa pełniąc, gdzie stoia, powiedzieć niechciał.

Po rozeyściu się przytomnych ludzi na spocznienie, gdy w osobności U. Łukawka z Mężem znaydowała się, z mocnieyszą ufilnością y natężeniem wywiadywać się od Męża przyczyny przyjazdu do Warszawy nie przestała; a tak odebrała uwiadomienie w tych tylko słowach: iż po Krola Jmci z liczbą więcey tu przybranych przyjechałem, co posłyżawszy U. Łukawka strachem w skroś przeięta, wyrzekać y lamentować, daley zgubę własną y dzieci napamięć przywozić, y aby od tak niebaczných zamyslow odstąpił; y onych nieufkuteczniał zaklinać poczęła, lecz zaraz od Męża o lekkowierność niewieścią nakarconą w tym razie zostawszy; iż słowom w żarcie na doświadczenie iey rezolucyi co na to powie wymowionym, prętko daie wiarę, dawniey oświadczoną, że broń sukno y proch z Warszawy brać będzie powtorzył powieść; y że nie jest tak zapamiętałym y na rozumie zaślepionym, aby na tę zbrodnią odważyć się mógł przydał; y zupełną tey powieści swey ostatnią powtorzoney ziednał, y wmowił wiarę:

Aby zaś w Warszawie nie był dostrzeżony y poznany wyście od Zony czasu rannego Dnia następującego 3 Listopada o godzinie 6 ostrzegł, y iż lub na obiad przyidzie tegoż Dnia, lub przed wyjazdem widzieć się będzie z Zoną oświadczył, na ostatek, że tydzień w Warszawie albo więcey bawić będzie dodał, w porze zaś od siebie zamierzoney, skończywszy osnowę rozmowy z U. Łukawką Zoną

przed Sądem Najiaśniejszym opowiedzianej od niej wyszedł, w czystey U. Łukawką zostawiwszy myśli, y od wszelkicy wątpliwości o dzikich zamiślach skutecznieniu przez Męża dalekicy, Dnia zaś następującego Niedzielnego, lubo przez Zonę był czekany U. Łukawski nie powrócił, na koniec y do ciemnego zmroku, ani w nocy z Niedzieli na Poniedziałek idącej, to jest z 3 Dnia na 4 Listopada nie był widziany, y w Poniedziałek Dnia 4 Listopada z rana z Zoną nie zobaczył się.

Ktore okoliczności gdy tym sposobem toczyły się, z publicznego, Dnia tegoż 4 Listop: rozgłosu, dostało się słyścić y U. Łukawskicy o niezczęśliwym Najiaśniejszego Krola Jmci przypadku, lecz aby Mąż iey miał być dowodzącą, a przynajmniey znaydować się w gromadzie swawolney kupy na pamięć iey nie przyšlo, y żadnego nie wzbudziło przerażenia, y owszem, że lub z Warszawy w Dzień Niedzielny, wyjechać musiał, lub też gdzie w skrytym utaił się (niewidząc u Zony pewnego bezpieczeństwa) miejscu, swoje czyniła wnieśienie, y tak spokojną będąc, żadney nie obawiała się dla siebie z tąd przeciwności, a zaprzatając się wedle potrzeb domu swego, od nocy Sobotney z Mężem nie widziała się, ani gdzie by się podział, nie miała wiadomości, w tym Dnia 5 Listopada w Dzień Wtorkowy z własnego Domu do Aresztu dostała się, y z niego aż do dnia dzisiejszego w Sądzie Najiaśniejszym odpowiada, z kąd poznać można dowodnie, iż U. Łukawka ani zamachow na życie Najiaśniejszego Pana nie czyniła, rokofzu żadnego nie podniosła, y do podniesienia nie była podnietą, gwałtownym usiłowaniem szkodzić Najiaśniejszemu Krolowi Jmci na zdrowiu y życiu nie pragnęła; niegodziwego na ostatek uczynku nie wykonała, toć winną występku obrażonego Maiestatu, ani uczestniczką tego wykroczenia być rozumianą nie może, wszakże Prawo 1588 Roku na tych czterech rodzajach wyraźnie opisanych, istność tego występku zafadziło, z których żadnego przytosiować właściwie do U. Łukawskicy, iż rzecz jest niepodobna zdaie się.

Ja wszelako dalszy czyniąc wywod usprawiedliwienia U. Łukawskicy, powtarzam w szczegulności, iż U. Łukawka z żadnego tytułu do współnictwa tey zbrodni nie może być podciągnięta, gdyż wiadomość powzięta z ust iey Męża była obojętna, nie pewna, w żart obrocona, przybycie tegoż Męża inny koniec y cel okazujące, tak dalece, iż w dwoiakicy powieści, trudne były dla Niewiasty pogodzenie rzeczy, donosić za tym tego zamachu na życie Krolewkie nie mogła, bo fama nie iuż w iakicy wątpliwości, lecz że to nigdy nie nastąpi w mocnym zostawała zaufaniu, tak z strony Męża onę upewniającego, jako z powodu samego niepodobieństwa, bo: wiedziałas o liczbie Osob w tę zdradę wchodzących! znałaś z nich ktorego? Czyniłaś iakowe narzędzia broni y innych sprzętow na zgubę Najiaśniejszego Pana przygotowanych, Wdawałaś się w iawne lub potajemne porozumienia? Targnęłaś ręce świętokradzkie na Osobę Najiaśniejszego Krola? wchodziłaś w iakowe korespondencye listow lub od niej, lub do niej pisanych? nie. Czy u nieyże zgraią swywolnych winowaycow swoje znalazła siedlisko? Od nieyże na porwanie gwałtowne Najiaśniejszego Pana ta kupa uzbroiona

zbroiona wyszła? Onaż Ofoby na szpiegowanie kroków Krolewskich wyszła? Miałaż sobie odkryte, czas, godzinę, miejsce, kiedy ta sprosność wykonana być miała? nie: y tak jest w szczerey istocie, bo odwoływam się do zaskarżenia UU. Insyngatorow Koronn: y Litt: jeżeli ją w punkcie z tych, w którym najmniejszym obwiniają. Nie: y owszem z ofnowy początkowego swego zaskarżenia, iż ta kupa uzbroiona z Nowego Miasła Podwalem idąc zafadziła się przy Miodowej Ulicy w Sądzie Najiaśniejszym twierdzą, same nakoniec przewinionych wyznania w swych examinach (lubo z opisu Prawa powszechnego, że towarzyszy występku zaświadczać nie może przekonywać iey nie powinno) kładąż przecież iakowóżkolwiek okoliczność do porozumienia się y wdania ku zgubie Najiaśniejszego Pana dążącą? Sąż iakowe Piłma, ślady U. Łukawską o ten występku przeświadczaiące, nie masz tego wżyskiego oprócz przewinienia przez wiadomość zamilczaną.

Ale ja znowu pytam, jeżeli w rzeczy niepewney, czczyey, y płonney mogła uczynić bezpieczne doniesienie y mówię z opisu Prawa 1588, iż nie mając gruntownego a niewzruszonego uwiadomienia, oskarżać o ten występku nie było bezpiecznie, gdyż dla donoficiela tego występku w swych probacyach upadającego z stanu prostego kara śmierci, z stanu zaś Szlacheckiego sto grzywien y siedzenie więzy jest w tym Prawie wyznaczone, ktoremu U. Łukawka w czasie nie okazania dowodnego podpadać by koniecznie musiała.

Lecz idę dalej y mówię, iż dla słabości płci Niewieściey samo Prawo powszechne, wyłączone Niewiasty od znania obowiązku Prawa mieć chciało, idzie zatym, że y od pełnienia iego przepisu też Niewiasty uwolniło, a przeto U. Łukawka, gdyby y wcale o występku wiedząca, iako Prawa znać nieobligowana, y nieumiejętna, wymowiona być by powinna.

Przydam do tego okoliczność z Prawa Koronnego wynikającą na obronę U. Łukawskiej służącą, iż gdyby U. Łukawka była uczyniła doniesienie y ostrzeżenie, mając tyle przezorności, ile w tey okoliczności potrzeba rozsadku, y dokładney występku znajomości, tedy z mocy Prawa, ani U. Łukawka przekonywać, a Zwierzchność bez mocnych innych dowodow zasądzać się na powieści U. Łukawskiej nie mogła.

Bo jeżeli jest prawdą, iż Niewiasty przypuszczone do świadectwa być nie powinny w większey wagi sprawach, y przekonywać swemi zaskarżeniami by też zaprzyjężonemi dla ułomności ich Stanu znalezione są Prawem nie zdatnemi, toć tym bardziey oskarżać y donosić iak ony nie mogą, tak ich słuchać nie należy, bo y Prawo 1588 przywiedzione, pomieszczając za donoficiela osobę, chociaż stanu prostego o występku obrażonego Maiestatu, żadney wzmianki, aby y Niewiasty oskarżać y donosić mogły nie czyni, ale owszem toż Prawo zdaie się Niewiasty wyłączać. Lecz po mimo tego wzmiankowanego, przebieżmy wżyskie inne iakiegokolwiek bądź nazwiska Prawa, zastanowmy się nad rodzajami opisow iego, wniydźmy w roztrząśnienie ustaw tegoż samego Prawa, a w każdym miejscu y pod iakimkolwiek tytułem znajdziemy w

Hh

tymże

tymże Prawie generalnie wziętym, względ na Niewiaſty dla ſła-
bości ich płci y ſtanu, iuż to wyſtępki onych oſzczędzające, iuż
karę zaſłużoną za wykroczenie zwalniające y umniejszające, iuż
z ciężkości winy wymawiające, iuż onych majątki ubezpieczające,
iuż na reſzcie od wſzelkiego zaſkarżenia y przekonywania w Sądzie
one wyłączaające, pod ktorego Prawa w ogulności wziętego rozrzą-
dzenie y uſtawy U. Łukawſka iako Niewiaſta iż należy, iafno poznać
można, a przeto wymowioną od ciężkości winy zoſtaie.

Y w tym mieyſcu ſpodziewałbym ſię, iż Strona ſkarżąca tyło
pobudkami z oczywiſtości rzeczy, dowodami czyli prawidłami z Pra-
wa przywiezionemi przekonana, żadnego zemną ſporu wieść w
Sądzie Nayiaſnieyſzym nie będzie o wſpolniſtwie U. Łukawſkiej
tey zbrodni, lecz zgodziwſzy ſię, iż ani iawnie, ani potajemnie,
ani otworzyćcie, ani ſkrycie, U. Łukawſka do wſpolniſtwa nie na-
leży dopraszać ſię u Sądu Nayiaſnieyſzego będzie o uwolnienie,
ktore zykać uſaiąc, niektore ieſzcze ku iey obronie przyłączaam
przyczyny.

Zwazać raczy Sąd Nayiaſnieyſzy, iż Prawo powſzechne, tu-
dzież Kraiowe, Zony Mężom we wſzytkich okolicznościach po-
dległe y poddane mieć chciało, tak ściſtami okryſtając granicami,
że Zonie bez dołożenia ſię Męża, nic czynić, w żadną okoliczność
wdawać ſię, ani na oſtatek nic cierpieć pod władzą zoſtaiaącey nie
pozwoliło.

U. Łukawſka daymy naprzykład, że wiedziała o ſproſnym Mę-
ża ſwego zamysle? co iey żadną miarą dowiedzioną bydz nie mo-
że, czyliż z opifu tych Praw, iey wprawdzie iako Niewieſcie nie-
znanych, a przezemnie ku iey obronie przywiezionych byłaby w
ſtanie donieść kogo innego obcego, a tym bardziey Męża właſnego,
pod ktorego zoſtaiaąc władzą, ani czynić co Mąż nie chce, ani nie
czynić, coby Mąż chciał w iey mocy nie było.

A nad to, cożby uczynić mogła nayroſtropnieyſza Niewiaſta
w tym przypadku będąca, gdzie z iedney ſtrony miłość Małżeńſka
poprzyſiężona, a z drugiey wzmianka o przedſięwziętym wyſtępku
zaraz odwołana y zaćmiona, albo raczey w żart, czyli doſwiadcze-
nie przychylności Zony obrocona.

Spodziewać ſię nie można po inney roſtropnieyſzego obrania,
nad to, co obrała U. Łukawſka, naganiała iednak obojętnie wynurzony,
lubo potym zatrzeć uſiłowany ſekret, ſkarciła odwagę bezczel-
ną, przełożyła konſekwencye nieſzczęſliwe, y cofnąwſzy mowę
pierwſza Męża, uwierzyła że cofnęła y ſerce, tyle czyniąc, ile
w iey było mocy, y ile przymioty rozumu ſtanu y płci dozwoić
mogły.

Ktore okoliczności tak teraz wymowione, iako y po wyżej
przezemnie opowiedziane doſtatecznie wyprowadzona y złożona
w Sądzie Nayiaſnieyſzym z ſtrony U. Łukawſkiej objaſni Inkwizy-
cya, tą naymocnieyſzą twierdzą poprzeć ſłuſzność ſwey ſprawy;
y okazać grunt niewinności U. Łukawſka ſpodziewa ſię, doczyta ſię
Sąd Nayiaſnieyſzy tego wſzytkiego w ſkutku, co ja opowiadam w
Sądzie Nayiaſnieyſzym w ſłowach, a tym ſamym iaſniey y widzial-
niey pozna iey niewinność, y zupełne oczyſzczenie ſię, oprócz
w ſe-

w sekrecie nadmienionej y zaraz zatartej przez Męża na życie Najjaśniejszego Pana znowie, bo tej iako nikt z żyjących nie slyżał, tak ani przekonywać, ani swym świadectwem wzmacniać, sprawy U. Łukawskiej nie będzie mógł, sam tylko odprzysiężenia się dla U. Łukawskiej zostanie szrodek.

Gdyby U. Łukawka wiedziała gruntownie o tym Męża swego przedsięwzięciu, czyliżby za powziętą z powszechnego odgłosu wiadomością, mając sposobność schronienia się y uścia przez dni dwa do ukrycia siebie lub swoich rzeczy iakiego nie uczyniła kroku? czego nie zrobiła, y owszem w własnym mieszkaniu przy gospodarskich zabawach zaftana, z tamtąd do więzienia wzięta, y tu przywiedziona przed Sądem Najjaśniejszym ftawa, ta nieszczęśliwa Niewiasta, wszelkiego rodzaju nieszczęśliwości pełna, w przykrym więzieniu Mieściecy 20 y dni 24 ięcząca, strażą żołnierską obfaczona, w okowach zostająca, sam ucisk y rozpacz znosząca momentalnie się łzami karmiąca, od wszystkich przyjaciół opuszczona, w stanie biednym y okropnym, szukając od Was (jeżeli znacie y widzicie w niej przewinienie o ten występek miłośierdzia) Wam z zafiadających tu Ofob właściwego y wrodzonego, mieycie wzgląd J. OO. J. WW. Panowie przez wielkość dufz Waszych, na słabość płci ftanu, y miarkość rozumu, różnicy między złym y dobrym uznać nie mogącego, uczynicie na ostatek polikowanie dla cierpiącej dwoiako, na ciele przez przykrość więzienia, y inne uciski, na umyśle przez odłączenie od własnego potomstwa y dzieci, oddalenie się od wszystkich przyjaciół, na koniec przez widok naynieznośniejszy, iż tego Męża, ktorego w pożyciu swoim nigdy miłego miała towarzysza, tego dziś widzi w równym niedoli y nieszczęśliwości losie, współwięźnia, y obwinionego, samym poprzyzieniem uciskow y zmartwienia ferca pomnażającego.

Waszemu wszakże Prawo nie raz odemnie przywiedzione 1588 Roku przeciwko wykraczającemu o występek obrażonego Maiestatu podług wielości iednak winy zostawiło J. OO. J. WW. Panowie, ściąganie kar rozładkowi, y tych wyznaczenie, Waszey wyżey wyrażone Prawo polecilo przezorności, żadney pewney za ten występek nieustanowiwszy kary, gdy przeto z wszelkich miar widoczne U. Łukawskiej nie okazuje się przewinienie y z złożonego examinu czyli wyznania, oraz wyprowadzonych Inkwizycyi winną tej zbrodni znaleziona nie będzie, y owszem na wszystkie okoliczności odwiedzie się, iako zaś o znowie czyli wykonaniu tego wystętku, dawniej iak Dnia 2 Listopada 1771 w obojętnych y zaraz zaprzeczonych wyrażeniach od Męża nie była uwiadomiona, y potym za płoną powieść to uznała, zabiera się na refzcie, przy tyle razy nadmienionym Prawie Roku 1588 do odprzysiężenia, spodziewa się, że Sąd Najjaśniejszy, przypuściwszy ją, po wykonaniu onego, też U. Łukawską od zarzutu współeczności tego wystętku przez sprawiedliwe swoje wyroki uwolni, ktorego tuży fobie U. Łukawka otrzymania od Sądu tego, ktory na wadze iedney z sprawiedliwością, łączy miłośierdzie.

Jako zaś za występki rzeczywiście Męża w ofnowie Przypozwu do Sądu niniejszego iey wydanego obwinioną nie jest, tak spodzie-

Hh 2

wa się,

wa się, iż mając po sobie Prawo wyrażone 1588, y opis Statutu Litt: z tym Prawem zgadzający się oprawy Zon, y długi na Dobrach przed występkiem zaciągnięte ocalające, iż z tytułu szkaradnego występku Męża, żadnemu osobnemu nie będzie podlegała ukaraniu, ile całą ufność y nadzieie też U. Łukawka pokłada najprzod w niewinności własnej, a zatym y w Najjaśniejszym Krolu Jmci P. N. M. szczęśliwie nam Panującym, iż ten Pan z wrodzonej sobie dobroci, Tron Jego otaczającej y zdobiącej, przykładem wielo przewiniącym, przez wielką wspaniałość duszy swej odpuszczający, y w wieczną niepamięć urazy swoje pograżający, z Oycowskiego swego miłosierdzia, iako zawsze czynić dobrze poddanym swoim przywykły, do ocalenia życia U. Łukawskiej dobrotliwe przyłączyć raczy intereffowanie.

Nie wątpi Urodzoną Łukawka, o skutkach dla siebie pomyślności, gdy spodziewa się dobroć Krola, z Sądu Najjaśniejszego łaskawością mieć spoione y złączone, którą ia litościwym Najjaśniejszego Sądu, poleciwszy względem, mówić za nią, y bronić iey, daley nie widzę potrzeby.

R E P L I K A

Z Strony UU. Instygatorow Obojga Narodow y Ich Delatorow na odpowiedź Maryanny Łukawskiej o społeczeństwo Kroloboystwa przekonanej, po expedyowanych Scrutiniach y Inkwizycyach, w Sądzie Seymowym, przez U. Antoniego Opelewskiego Patrona Assesoryi Koronney, miana.

SĄDZIE NAYIASNIEYSZY.

JAK wielki Kryminał popełnili o Kroloboystwo przekonani? raczył Sąd Najjaśniejszy wysłuchać z poprzednich dowodow.

Tego Kryminału iest ucześniczką Maryanna Łukawka, która wiedziała od Męża swego o mającej nastąpić szkaradnej Kroloboystwa akcyi; powiedział iey albowiem Mąż najpierw w Zakroczymiu, na kilka Niedziel przed tą akcją, miała więc czas y sposobność donieść komu należało, o tak bezbożnych zamyślach Męża, a przecież nikogo nieuwiadomiła.

Drugi raz upewnił ją Mąż, gdy tu do Warszawy przybył w Sobotę przed tą akcją, iż przyjechał z innymi dla porwania, lub zabicia Krola: Nazajutrz zaś, to iest w Niedzielę Mąż u niey nie był; Miała zatym y w ten czas sposobność donieść o tym przybyciu Męża y zboieckiej kupy, Jurydykcyi Marzałkowskiej, y ofrzedz, kogo należało; a nie byłoby przyszło do tak wielkiego Kryminału, Kroloboycy byliby schwytni lub rozproszeni, Osoba Krolewska byłaby ucalona, Łukawka zaś godnaby była nadgrody.

Ale że też Łukawka nie doniosła nikomu, więcej poważała sobie Męża, niżeli Krola Pana swego y niżeli dobro publiczne; ochra-

ochraniając Męża iednego, podała w niebespieczeństwo Krola y cały Kray; przeto, iż taż Łukawska wiedząc o mającym nastąpić Kryminale Kroloboystwa popełnionego, a nikomu o nim nie doniosła, winna iest śmierci. Jako o tym pisze *de Crimine læsæ Majestatis Julius clarus lib: 5. quæst: 87. Nro 2...* *Sciens tractatum proditiõis contra Principem, vel contra Patriam, & illum non relevans, debet puniri pãna mortis....*

Damhoderius także *in criminalibus author* piszący *de Crimine læsæ Majestatis Cap: 62. Nro 11.* z innymi autorami mowi... *itidem puniuntur qui istius criminis... læsæ Majestatis fuerunt conscij, & non prodiderunt...*

Nie może ona odwoływać się na ułomność niewieścią, y niewiadomość Prawa; bo Niewiasty lubo nie są obligowane Praw umieć, ale powinny z przykazania Bożego wiedzieć, iż nie godzi się naymizerniejszego człeka zabiić, a dopieroż Krola, Pana y Oyca całego Kraiu.

Niech się na reście nie zaffania posłuszeństwem y obowiązkiem Małżeńskim taż Łukawska, boć nigdy na to Mężowi nie przyśięgała, aby Kryminały przez niego popełnione w sekrecie trzymała.

Pewna zaś była Łukawska, iż to Mąż wykona, co iey powiedział, bo się zaraz nazaiutrz rano po tey historyi przeprowadziła na inne mieysce rzeczami y sprzętami swemi, y Instygatorowie Marszałkowscy wiedzący o iey mieszkaniu dawnym, niemogli iey potym znaleźć. A zatym referuję się do konkluzyi.

O D P O W I E D Z

Na Replikę z Strony UU. Instygatorow Koronnych y Litt: przeciwko U. Maryannie Łukawskiej uczynioną, z strony U. Łukawskiej, przez tegoż U. Wiszowatego czynioną.

ROZUMIAŁEM Nayiaśnieyszy Sądzie, iż w poprzedniczo uczynionym przezemnie od U. Łukawskiej pod dniem 29 terażnieyszego Miesiãca Lipca usprawiedliwieniu, żaden dla Strony skarżacyey wycieczki nie pozostanie sposob dla przekonuywających umyśl y serce przyczyn przezemnie wniesionych, oczywistością rzeczy wspartych, y na gruncie Prawa Koronnego funduiących się. Aliści nad moje mniemanie slyszalem w Replie Dnia wczorayszego z Strony UU. Instygatorow Koronnych y Litt: nastąpioney, dosadność mocnych zaskarżeń powagą Prawa ztwierdzonych przekonuywać, iakoby U. Łukawską mających y do wymierzenia kary za nie Sąd Nayiaśnieyszy pobudzaiących. Ktorych niechcę w Sądzie Nayiaśnieyszym zostawić bez odpowiedzi, abym przez opuszczenie lub zamilczenie nie zdał się słuszności sprawy U. Łukawskiej potłumiać y obojętnym na skazoną iey niewinność nie patrzył okiem, bo znam że w Sprawie tak wielkiej wagi, iak ta w Sądzie Nayiaśniey-

iaśnieyszym toczy się najmniejza okoliczność porozumienie stanowiąca, powinna w każdym umyśle swoje znaleźć zażalenie: każde zaś zagadnięcie bez odpowiedzi puszczone, mogło by iakowe dla U. Łukawskiej widocznego iey usprawiedliwienia się uczynić nadwątlenie.

Dogodzę zatem słuszności, zaspokoję trwożliwy umysł U. Łukawskiej boiaźnią przeięty, y dopełnię obowiązku obrońcy przez zażalenie wsparciem iey niewinności Wywodu.

Trudno wykroczenie przez wiadomość zamilczaną U. Łukawskiej by też nayobfitszemi słowy strony UU. Inftygatorow było rozwodzone zwiększyć y one uczynić ogromnieyszym, gdy w famey rzeczy ten występek z swey istoty (co do U. Łukawskiej) zmniejszony y ufczuplony, iuż to dla ułomności Niewieściey, iuż dla zaćmionej y przytłumionej początkowo odkrytey przez Męża wiadomości, iuż nakoniec dla niesposobności doniesienia prętkiego, oczywiście byż okazuje się.

Nie jest myśl moja trudnić powtarzaniem dnia onegdajszego przezemnie wyłufzczoney ze wszystkieimi okolicznościami niewinności, bo tam Sąd Nayiaśnieyszzy znajdzie wagę y moc do odparcia natężoney skargi, odpowiadam raczey na zarzut dnia wczorajszego wniesiony, iż U. Łukawska winna jest dla tego, że po odkrytey sobie wiadomości mając sposobność ostrzeżenia, nie dopełniła nayistotniejszey powinności obowiązku swego.

Pomiiam w Sądzie Nayiaśnieyszym od niey tłumaczenie się z tey okoliczności, iż cel przyjazdu do Warszawy Męża, był na inny koniec przez niego przeistoczony, a iego tylko jednego przytomność, y sługi iego Kucharza wyftawiały na rozumie rzecz niepodobną, iżby zdrada y podstęp pod Nayiaśnieyszym Krolem Jmcią stać się kiedy mogły, ile gdy więcej spiknionych na życie Krolewskie nie znała, ani widziała Ofob, lecz mówię, iż przeciąg czaftu krotkiego by też naygruntownieyszey wiadomości uczynił ją dla doniesienia nie sposobną.

Nie zaprzecza strona skarżąca tey, która jest naywidoczniejszą ze wszystkieich prawdy, ale owszem z U. Łukawską zgadza się, iż Mąż iey dnia 2 Listopada w Sobotę o godzinie 10 porą nocną do U. Łukawskiej przybył 1771 Roku. Sekret nadmieniony y zaraz zaćmiony w kilka godzin po przyściu swoim Zonie odkrył, nakoniec o godzinie szoftey z rana z upewnieniem powrotu na odwrot dnia Niedzielnego wyszedł, tego samego zaś dnia o godzinie 10. w nocy iadącego Nayiaśnieyszego Pana na ulicy publiczney zastępować y krzywdzić z innemi Przywódcami ważył się. W tym miejscu Sąd Nayiaśnieyszzy raczy się z uwagą swoją zażanowić nad krotkością czaftu przyzwoitego do doniesienia, bo gdybyśmy rachowali od czaftu przyścia Męża do U. Łukawskiej, do momentu nieszczęśliwego przypadku Nayiaśnieyszego Krola Jmci, tedy nie więcej iak godzin 24 czaftu miała do doniesienia, wytrąciwszy zaś do godziny szoftey w Niedzielę bytność w domu Męża, nie wypada więcej czaftu dla doniesienia iak godzin 16, przez który czas szesnastogodzinny wiadomo jest Sądowi Nayiaśnieyszemu, iż taż U. Łukawska czekała Męża w domu podług obietnicy iego, y z tegoż domu nigdzie nie wychodziła.

Widzi

Widzi zatem Sąd Najjaśniejszy, iż Niewiaſta powieſcią ułudzona, oczekiwaniem na Męża do domu wſtrzymana, nie tylko wychodzić z domu nie mogła, ale nawet o wadze y wielkości odkrytego ſekretu, krotki miała czas do poznania jego wſciekłości.

Krone to pobudki z oczywistości rzeczy wyſtępujące, rozumem, iż w Sądzie Najjaśniejszym przyzwoite znajdą względy, a zagadnięcie ſrony ſkarżącey żadnego nie wzbudzi zaſtawienia.

Przywodziło dalej w Sądzie Najjaśniejszym Prawo powszechne z Autorow Damoderyuſza y *ex Julio Claro* wyczerpnięte, wiadomość zamilczaną o ſpisku na życie Monarchow karą śmierci gładzić rozrządzące, lecz y to Prawo przywiedzione ani w Sądzie Najjaśniejszym znajdzie mieyſca, ani do wymierzenia jego przepisow Sąd Najjaśniejszy pobudzi, ani w reſcie U. Łukawſkiey przekonać potrafi. Nie mówię ia wſzelako w tym rozumieniu, iż bym ſzacunek Prawa powszechnego zmniejszać miał, bo te wſzyſkich Praw Kraiu każdego ieſt prawidłem, z ktorego iak z żywego ſzrodła ſtrumienie wytryskujące, tak z niego wſzyſkie inne Prawa ſwoy biorą początek, raczey dowieſć pragnę, iż na ten czas może bydź użyte Prawo powszechne, gdy nie maſz przepiſu Prawa Narodowego, Prawa nam właſciwego.

O wyſtępku obrażonego Maieſtatu Krolewſkiego, alboż nie mamy Prawa Oyczyſtego, po mimo innych Konſtytucyi, ktore pomiam 1538 Roku obſzernie ten ſtraſzny wyſtępek oboſtrzającego, tego nam ſię trzymać, y za oſnową opiſow iego iſć należy. Nie czyni wzmianki Prawo Kraiowe, aby za wiadomość nie pewną na wyprobowanie famey rezolucyi Niewieſciey tylko nadmienioną można było przeſwiadczać o wyſtępek obrażonego Maieſtatu, żadney kary nie wyznacza toć kara za cień tego wyſtępku, ile zaraz przez Męża przytłumiony, podług opiſu wzmiankowanego Prawa wſkazywana bydź niepowinna.

Spodziewa ſię U. Łukawſka, iż Sąd Najjaśniejszy nie oſtrości Prawa Zagranicznego powodować ſię będzie, ale za łagodnością Prawa, ktore Najjaśniejsza Rzeczpoſpolita uſtawiła, a Sąd Najjaśniejszy poſtać iey w tym mieyſcu prezentuie poſzedłszy, ſwoie z opiſem Praw Koronnych zgadzające ſię ogłoſi wyroki.

Ma tak mocny przepis U. Łukawſka Kraiowego Prawa, iż gdyby w obwinieniu o ten wyſtępek iawnych, mocnych, y doſtatecznych nie było dowodow, naoſtatek, gdyby równość w przeſądzaniu zapadłych zdań naſtąpiła, iż obwinionemu podług Prawa o Mężu dobrej wiary, uſtawionego pozwolone ieſt w tym Prawie odprzyſiężenie ſię. Tego U. Łukawſka żąda, o to ſię Sądu Najjaśniejszego dopraſza, to z mocy Prawa otrzymać w mocney ieſt nadziei, a zatym tym ſmieley poddaie iſtotę ſprawy ſwey pod roztrząśnienie przezornością zaſzczyconych Sędziow, im doſtateczniey przekonaną u ſiebie zoſtaie, o gruncie niewzruſzonym niewinności ſwoiey.

Czeka z upragnieniem wyrokow, y ułomność ſtanu, oraz ſłabość płci Niewieſciey liſtościwym Najjaśniejszego Sądu przypominą względem.

S P R A W A

U. Walentego Zembrzuskiego w propozycjach: Imó że Ur. Zembrzuski nie wiedział o sekrecie uknowanego Kroloboystwa przed wykonaniem onegoż, a zatem nie mógł zatamować występku tego. Zdo: Ze po wykonaney zbrodni Kroloboystwa dowiedziawszy się o nieyże donosił komu należało y o poimanie U. Łukawkiego Kroloboycy starał się, wprowadzona na Sądach Seymowych, przez U. Michała Węgrzeckiego Burgrabiego Grodzkiego Warszawskiego, Patrona temuż U. Zembrzuskemu dla obrony przydanego.

KTOŻKOLWIEK iest z liczby Kroloboycow, y bądź iakim chce sposobem tym występkiem naznaczony, takowy przezemnie broniony nie będzie.

Znam albowiem z przyrodzonego światła rozumu (iaki mi Bog mieć pozwolił) znam z fundamentow Religii (ktorą wyznaię) znam z wiadomości Praw y przykładow (w których się ćwiczę) szkaradność występku Kroloboystwa y okropność kary dla pohamowania onegoż wyznaczoney.

Broniłem Sądownie nie raz różnych innego rodzaju winowaycow, przez śródki z Dowodow lub Prawa (ieżeli iaki do przypadku stosować można było) użyte; Wołałem y o miłosierdzie, mianowicie nad przewiniałacemi z krewkości y ułomności, znaiąc samego siebie bydź człowiekiem, rowno z niemi, a raczey z całym rodzajem ludzkim, namiętnościom ciała podległym, y temi sposobami, zdarzało mi się czafem, polepszyć los owych winowaycow; Lecz bronić występku Kroloboystwa, iaki iest teraznieyzy, rozmyślnie, zuchwale, złośliwie wykonany, dowodami iawnemi okazany, Prawami wszelkiemi potępiony, żadnego miłosierdzia niegodny, y owszem o słuszną zemstę do Nieba y Ziemi wołaiący, ani umiem, ani mogę, ani się też godzi, ani przyftoi.

Wy przeto Kroloboycy, potomstwo wściekłych Cyklopow, zbiorze naywzietecznieyzych łotrow, gwałciciele Praw nayświętzych, nie macie działu w społeczności ludzkiej, a zatem y umnie obrony.

Komu wiadomo, iż mi należy rzecz czynić ku obronie U. Walentego Zembrzuskiego, do sprawy teraznieyzey Przypozwanego, pomyśli pewnie, że to, com dotąd mowił, iest przeciwko memu końcowi, a zatem y srony mnie powierzaiącey się Interessowi.

Dla oddalenia takowych myśli, ieżeliby kogo uprzedzić miały, a raczey dla niezawodności końca, do ktorego zmierzać powinienem, iako też dla Dowodu czułości około powierzoney mi Interessu, bronić zaczynam U. Walentego Zembrzuskiego, bo on żadney części w tym szkaradnym występku nie ma.

Przy-

Przypozwany on wprawdzie o to: iakoby wiedząc o znowie y ułożeniu, tudzież zaśadzkach na życie Nayiaśnieyszego Krola Jmci STANISŁAWA AUGUSTA uknowanych, a przecię tych zatamować, ani komu wiedzieć należało donieść nie starał się; y ku przekonaniu iego w tym zarzucie, przywiedzione jest wolne zeznanie U. Łukawskiego w stanie sprawy z Strony UU. Inftygatorow y Delatorow sporządzonym y drukowanym wyrażone te słowa: że U. Zembrzuszki wiedział o sekrecie ekspedycyi: zawierające.

Takowy zarzut, czyli na nadmienionym zeznaniu może być ugruntowany czyli nie? niższe pokaże objaśnienie.

Zarzut ten jest tak ogromny, że wszystkie razem zebrane zarzutów rodzaju swą wielkością przewyższa, a grunt do iego osadzenia użyty, mniey nad ieden prosek promieniem słonecznym podnoszony trzyma.

Rozbierać przez członki wielkość zarzutu każdemu znaną niewiedzę potrzeby, nikczemność zaś zeznania za dowód tegoż zarzutu wziętego okazać, sądzę być moją powinnością.

To zeznanie (jak się znajdzie w stanie sprawy przywiedzione) oprócz tego, że jest mniey uroczyście zdziałane, pochodzi najprzód od naznaczonego nayszczernieyszim Kroloboystwem występkiem Bezecnika, który gdy się ośmielił targnąć świętokradzko na życie Pemazańca y Namieśnika Bożego, Krola swego, Pana Łukawego, nic iemu, ani komu innemu, czyli to z Dostoyności, czyli też z Osoby niewinnego, Oycy Oyczyzny, głowy Narodu tego, a coż go zastanowić potrafi od targnienia się na honor y życie iednego iemu rownego, y do tego jeszcze za nieprzyjaciela mianego Człowieka? Co że tak jest, a nie inaczej iawnieyszch nie potrzeba dowodów nad te, które już są złożone przy w prowadzeniu Sprawy z Strony UU. Inftygatorow; y do tego pochodzi od krzywoprzyśięzcy, co będzie okazano Instrumentem przez niego podpisanym; to zeznanie jest skutkiem zapalczywości zezniającego, dawno przeciwko U. Zembrzuszkiemu powziętej, y teraz nawet dnia wczorayszego w tej świątyni przy w prowadzeniu iego sprawy Sądownie oświadczonej, dla ktorej nafycenia, chce on mieć towarzyszem występkę, y razem kary zań zasłużoney tegoż U. Zembrzuszkiego; co także onemuż dostatecznie ze wszech miar dowiedziono będzie. A czyliż zeznania tego gatunku osób w liczbie choćby nie przeliczonej będących, iednego dobrej y nieskażoney sławy człowieka, iakim jest U. Walenty Zembrzuszki przekonywać mają? To na reszcie zeznanie (jeżeli nazwiska dowodu takiego, iakie Prawa mieć chciały warto) jest iedno y fczegulne, innym wszystkim Dowodom, ktore przywiedzione są y będą moc z Prawa mającym przeciwne, a na całym świecie, w rzeczach iedney istności więcej waży dwa, niżeli ieden.

Sam nawet U. Łukawski w prowadzając swą sprawę na dniu wczorayszym, nie tylko z gruntu odmienił pierwsze swe zeznanie, ale nadto po wsparcie czegoś udał się do świadectw Kuźmy y Cybulskiego, czegoby nie czynił, gdyby ufał rzetelności y prawności pierwszego zeznania swego.

Kk

Biorąc

Biorąc naprzykład to zeznanie za metę, aby do niej myśli y przedsięwzięcie kierować można, zważać tam iak naypilniey należy, od kogo y kiedy wiedział o tym sekrecie U. Zembrzuzki, bo te okoliczności są właśnie filarami zeznania utrzymującemi.

O trzech mianowicie osobach początkowo w sekret tego sprawnego spisku wchodzących slyszemy dotąd, to iest o iednym U. Pułaskim, o drugim U. Strawińskim, a o trzecim U. Łukawskim; albo więc U. Zembrzuzki od tych wzyffkich trzech wiedział o sekrecie? albo od iednego z nich? Nie mógł zaiste wiedzieć od wzyffkich, bo sekret między wiele osob nie bywa dzielony; y te trzy osoby nie chciały nawet, aby U. Zembrzuzki o nim wiedział, co pokazują dostatecznie ich między sobą miane korespondencye, ani też wiedział od iednego z nich, bo nikt tajemnicy ieszcze tak ważney iak ta, nie powierza innemu, iak tylko dobrze sobie znaiomemu, poufałemu, y w wierności nieposzlakowanemu Przyjacielowi; że zaś U. Zembrzuzki dotąd nie zna z osoby U. Pułaskiego, nie zna y Częstochowy, gdzie się ten spisek knował, mało co wiedział U. Strawińskiego, a z U. Łukawskim pod swoią przedtym będącym Kommandą, lubo miał znaiomość, żadney iednak poufałey przyiaźni z nim, tym więcej z pierwszemi nie zachował, y owszem U. Pułaski z podniety osob U. Zembrzuzkiemu nienawistnych, a U. Łukawski z przyczyny Arefztu za występki wskazanego, nie mogli mieścić w liczbie swoich Przyjaciół tegoż U. Zembrzuzkiego, a zatem ani takowego powierzyć sekretu.

Ani na reszcie Lifty lub Ordynanse U. Pułaskiego, albo Billet U. Strawińskiego obiawiły ten sekret U. Zembrzuzkiemu, bo ich brzmienie nikogo na ow czas (oproc z w spisek wchodzących) mądrym y wiadomym uczynić nie mogło, iakoż y my teraz wiemy co one znaczą, gdy czytając, z przypadkiem z kąd inąd wiadomym łączemy.

Ale tu mowiono będzie, iak mniemam, że U. Zembrzuzki nie iest obwiniony o wiadomość wziętą od U. Pułaskiego, ani od U. Strawińskiego, lecz tylko od U. Łukawskiego pod iego Kommandą w ten czas będącego.

Ten spisek, iak czytamy w stanie Sprawy UU. Instygatorow, zaczął się w Fortecy Jasnogorskiej na dniu 15 Sierpnia 1771 między U. Pułaskim y Strawińskim, co iest prawdą nie odbitą, wspaną wywodem z tegoż samego stanu Sprawy wziętym, gdzie o Ordynanse naypierwszym U. Pułaskiego pod tąż datą będącym, y Manifestie U. Strawińskiego iest mowa; po dacie nadmienionego Ordynansu U. Strawiński, U. Łukawskiemu obiawił tenże spisek, y zaraz U. Łukawski przedsięwziął odłączyć się od Kommandy U. Zembrzuzkiego, a przyłączyć do U. Strawińskiego, co także iest rzeczą rownie pierwszey pewną ugruntowaną na tymże samym stanie Sprawy, y na Liście dnia Pierwszego Października Roku tegoż 1771 przez U. Pułaskiego do U. Łukawskiego pisanym, wyrażającym, iż U. Pułaski iest informowany od U. Strawińskiego o przychylnych U. Łukawskiego w Interesie mu wiadomym sentymentach, y że wdzięcznym przyimie sercem y samego iego do siebie zgłoszenie, y iednomyslną z tymże U. Strawińskim nie odstępnosc,

stępność, daley zalecającym, aby U. Łukawski to dopełniał, w czymkolwiek od J.P. Strawińskiego rekwirowanym będzie, a ku końcowi upewniającym o wdzięczności, gdy szczerze w interesie wiadomym czynić będzie staranie.

A gdy te dwie prawdy, iako to Pierwsza, że spiszek zaczęty w Częstochowie dnia 15 Sierpnia, tudzież druga, że potym dniu, dowiedział się o spisku od U. Strawińskiego U. Łukawski, y zaraz starał się odłączyć od Kommendy U. Zembrzuskiego, a złączyć z U. Strawińskim są niewątpliwe? szukamyż więc trzeciej tym dwiema rowney Prawdy; to jest, czyli od początku tegoż spisku, iako to od dnia 15 Sierpnia, do dnia 1 Października, y daley do dnia 3 Listopada Roku 1771, zwierzył się sekretu tego U. Łukawski U. Zembrzuskiemu, albo nie?

Mowię y mowiąc zaraz dowodzę, że się nie zwierzył; bo w tymże samym czasie objawionego przez U. Strawińskiego U. Łukawskiemu sekretu, tenże U. Łukawski za sprosne swe czyny y za przechwałki przeciwko U. Zembrzuskiemu, tudzież za niepełnienie, a co większa nie uczczenie Ordynansowego był w Areszcie u U. Zembrzuskiego, y dopiero na dniu 18 Września za poprzedzającą uroczytą przyśięgą, y za warunkami w niej wyrażonemi z Aresztu uwolniony został, nie zwierzył się więc przed Aresztem, bo krotkość czasu między powziętą sekretu wiadomością y Aresztem szkodliwa, tudzież hardość y zuchwałość iemu prawie przyrodzona, tym więcej jeszcze obietnicami y Ordynansami U. Pułaskiego w tym także samym czasie nadesłanemi y oświadczonemi podtycona, zwierzyć się onemuż nie dozwoliły; nie zwierzył się też pod czas Aresztu, będąc pełen złości y zawziętości tym Aresztem rozszarzoney, ani się zwierzył na reszcie po uwolnieniu swoim, bo zaraz zgwałciwszy obowiązki przyśięgi swojej, dla warunku U. Zembrzuskiego uroczyście wykonanej, a przyspieszając (iak teraz poznać się daie) dopełnienie zbrodni Kroloboystwa z U. Strawińskim tajemnie ułożoney, przewioził się z swoją Diwizją za Wisłę, y z tamtąd więcej pod Kommendę U. Zembrzuskiego, chociaż po razy trzy wzywany nie powrócił, y owszem wzięwszy w areszt U. Drozdowskiego Kommissarza U. Zembrzuskiego uwolnić go nie chciał. Z tych okoliczności niektore, dowiedzie przyśięga przez U. Łukawskiego wykonana y podpisana, a potym nie dotrzymana, z kądem on jest wiarodolną y krzywoprzyśiężcą, a inne zrobią niewątpliwemi świadectwa teraz złożone.

Gdyby U. Łukawski zwierzył się tego sekretu U. Zembrzuskiemu, pewnie nie zwierzyłby się innym obyczajem, tylko tak, iak iemu był powierzony, to jest pod przyśięgą y iak on powierzył innym z sobą będącym przyśięgę od nich pod Warszawą (iak slychać) odebrałszy. Na którymże mieyscu y kiedy przyśięgł U. Zembrzuski? y czyli U. Łukawski pod fubordynacją U. Zembrzuskiego będący mógł żądać od niego przyśięgi? toć y trzecia okoliczność jest iawna, iż U. Łukawski od początku aż do końca nie zwierzył się sekretu U. Zembrzuskiemu, a zatym U. Zembrzuski o nim nie wiedział.

Kk 2

Okaza-

Okazawszy istność y przymioty zeznania U. Łukawskiego, co się tycze innych okoliczności, w Artykułach do pytania świadkow z Strony UU. Instygatorow y ich donoszących sporządzonych, ku przekonaniu U. Zembrzuskiego wymienionych, te ponieważ zawisły od Zeznania świadkow, więc do nich odwołuję się, będąc pewien, że za mnie odpowiedzą, y zupełnie odeprą zadaną U. Zembrzuskemu wiadomość sekretu, ile gdy onego własne sumnienie za tyfiąc świadkow ważniejsze, w niczym nie przeświadcza; wszakże gdyby go to przeświadczało, albo gdyby przez świadectwa bydź się obwinionym spodziewał, nie stanąłby pewnie w osobie własney, ani na świadkow zabierał się, co iednak zrobił bacząc się bydź ze wszęch miar w tym zarzucie niewinnym.

Konfytucye lat 1588 o imaniu wywołańcow, y 1673 o sprawie Kamienieckiey przywiedzione, gdy się rzecz *in factō* nie zgodzi, bo na obwinionych, y teraz sądzonych Banicya wskazana dotąd nie iest, ani ich U. Zembrzuski w domu swoim przechowywał, ani im rady y pomocy dodawał y z niemi nie obcował, Sprawa też terazniejsza nie w rodzaju *Criminis Perduellionis*, do ktorego Konfytucya Roku 1673 ściąga się, ale w rodzaju innym y osobliwym *Criminis laesa Majestatis* przychodzi, nie będą należec do terazniejszego przypadku, a zaty m nie przekonają U. Zembrzuskiego.

A gdy nie wiedział o spisku U. Zembrzuski, toć go zatamować nie mógł, aby zaś komu należało donosić nie miał, złoży na to dowody, iż donosił, y że przez wszystkie sposoby starał się o poimanie Krolobocy Łukawskiego, będą y na to dowody z świadectw wiary godnych.

Sąd więc Nayiaśnieysz y dla zupełniejszego usprawiedliwienia niewinności U. Walentego Zembrzuskiego y doyscia nie zawodney prawdy tego com przełożył, czytania Dowodow łaskawie słuchać, y złożone świadectwa, zważać raczy: z ktorych gdy się iawnie okazuje y okaże, niewinnie, a potwornie bydź oskarżonym U. Zembrzuski, wyroki swoje do obmowy Konfytucyi Roku 1588 przystofuie, zarzuty wszelakie w tey mierze nastąpione nie szkodzić nic honorowi Ur. Zembrzuskiego uzna, y owszem wygluzowanie z Księg, wszelkich w tey mierze zafżytych czynow naznaczy.

Ciebie Nayiaśnieysz y Krolu STANISŁAWIE AUGUSCIE tu chociaż podług przepisu Prawa nie obecny, Wielkością iednak Maieistatu, nie tylko tę Część Europy, ktorey łaskawie Panujesz, ale y świat prawie cały napełniający, ktory między innemi obowiązkami *Pastorum Conventorum*, przyjąłeś na siebie obronę ucisnionych, y tey iako ieden z najlepszych na świecie Krolow, nikomu szukającemu, w zdarzających się dotąd okolicznościach nie ubliżałeś; y w tym nadzwyczajnym, a dałby BOG, aby nigdy nie byłym obrażonego Maieistatu Twoiego przypadku, wzywać z naygłębszą pokorą ośmiela się U. Zembrzuski, ku zaslonieniu swey niewinności, od tak ostrych y pewnie mimo Twey woli, zawfze każdego ratować skłonney, a nigdy nikogo uciskać nie zwykły, wytężonych pociskow, szwanku obawiający się.

Was

Was także J. OO. J. WW. z wyboru wybranych do tej Sprawy Sędziow, iako przykładnie karzących sprofny Kroloboystwa występpek, tak równaż zachowujących przykładność, w ubezpieczeniu niewinności, y przy niey, ocaleniu honoru y życia, widzieć y wielbić spodziewa się tenże Urodzony Zembrzuski.

SUMMARYUSZ DOKUMENTOW

Ku oczyszczeniu U. Walentego Zembrzuskiego, od UU. Instygatorow Koronnych y W. X. Litewskiego, tudzież Ich donoszących Powodow, do Sprawy Kroloboystwa Przypozwanego, spisany, y na Sądy Seymowe podany.

ROKU 1771 Dnia 14 Czerwca w Marszu, Pas na wolny przejazd z Warszawy do Ziemi Zakroczymskiej, raz na zawfze Wielmożnemu Fabianowi Cholewskiemu Burgrabiemu Grodzkiemu Sochaczewskiemu przez Ur. Zembrzuskiego na ow czas Reymentarza Ziemi Zakroczymskiej dany, podpisem iego ręki, y przyciśnieniem pieczęci stwierdzony, a przez U. Łukawskiego Rotmistrza teyże Ziemi, iż tylko miał służyć do bywania w Dobrach J. O. Xiążęcia Jmci Opata poprawiony.

Tegoż Roku Dnia 24 Czerwca z Fortecy, List U. Pułaskiego, do U. Karczewskiego na ow czas Marszałka Konfederacyi Warszawskiej pisany, a między innemi względem Woyska rozrządzeniami, zabranie U. Zembrzuskiego, iakoby dla zabieżenia dalszym w Ziemi Zakroczymskiej kłotniom, y oddania Kommendy iego UU. Modzelewskiemu, y Sutkowskemu zalecający.

Tu się kładzie *Status Causæ* Strony Instygującej, początek ułożenia, y objawienia spisku Kroloboyskiego przez U. Pułaskiego U. Strawińskiemu, oraz czas zaczętej tej roboty Dnia 15. Sierpnia wspomnianego Roku 1771, y objęcia przez U. Strawińskiego na ten koniec Kommendy nad U. Łukawskim wymieniający *Fol. I. a tergo §.* -- *Po rozmowieniu się w Fortecy &c.*

Tegoż Roku 1771 Dnia 15 Sierpnia w Fortecy Jasnogórskiej, Ordynans U. Pułaskiego, U. Łukawskiemu do łączenia się wraz z całą Kommendą swoją z U. Strawińskim Rotmistrzem Starodubowskim dany.

Tegoż Roku Dnia 18 Września w Obozie, przyfięga przez U. Łukawskiego, przed U. Zembrzuskim na nieszkodzenie iemu, ani na honorze, ani na osobie, na nie czynienie pod nim zdrady, y owszem czynioney przez kogożkolwiek niebawnie doniesienie, na komunikowanie korespondencyi z innemi Kommendami, lub Ordynansow zachodząc mogących, na nie obracanie żołdu, lub wypraw na swoją potrzebę, tudzież na nie oddalanie się od Kommendy Ziemi Zakroczymskiej bez wiadomości, y woli U. Zembrzuskiego wykonana, y podpisem własney iego ręki stwierdzona.

Tegoż Roku Dnia 1 Października z Fortecy Jasnogórskiej, List U. Pułaskiego do U. Łukawskiego pisany, wdzięczność y ukonten-

towanie z iednomyślności nieodstępney, y znośzenia się z U. Strawińskim mianego wyrażający, a przez upewnienie wyrobienia u Rady Woyskowej Rangi Pułkownikowskiej, tegoż U. Łukawskiego do fzczerogo około interessu U. Strawińskiemu powierzonego starania, zachęcający.

Tu się przywodzi *ex Statu Causæ* zaświadczenie za U. Zembrzuskim, iako po tym liście, y w owym czasie nie wiedział o Proiekcje Strawińskiemu wiadomym, y że dla tey niewiadomości, gdy trudnił Łukawskiemu podanie się pod Kommendę U. Strawińskiego, powtornie wydane były Ordynanse od U. Pułaskiego, tak Łukawskiemu do znośzenia się z Strawińskim, iako też U. Zembrzuskiemu do nieodwłocznego z pod Kommendy swoiey Łukawskiego wypuszczenia. Ktore to zaświadczenie czyta się *in Statu Causæ* Strony Instyguiącej *Fol. 2. a tergo §. -- A gdy zaczynał trudnić Łukawskiemu.*

Tegoż Roku 1771 Dnia 20 Października w Fortecy Jasnogorskiej Ordynans U. Pułaskiego; U. Łukawskiemu względem znośzenia się przez niego we wszystkich z U. Strawińskim, y dependowania od iego Ordynansow pod animadwerwyą Artykułow Woyskowych dany.

Tegoż Roku, Miesiąca, y Dnia, z Fortecy List tegoż U. Pułaskiego do U. Zembrzuskiego pisany, walor Ordynansu mający, nieczynienie U. Łukawskiemu, gdzie indziey od niego destynowanemu, żadney przeszkody, ani go iakowemi dyspozycyami zatrudnianie zalecający, inaczey przypisaniem winy za spóźnienie interessu temuż U. Łukawskiemu zaleconego grożący.

Tu się przywodzi oznaczenie przez Stronę Instyguiącą czasu, zaśladzone na zeznaniu samego Łukawskiego, iż przy oddawaniu listu wspomnionego pod Datą 20 Października, U. Zembrzuski o sekrecie ekspedycyi miał zostać upewniony od U. Łukawskiego (lubo ten iuż dawno, bo zaraz po przyśiędze oderwał się od Kommendy U. Zembrzuskiego, y przy oddawaniu listu tego nie znaydował się) O tym oznaczeniu czasu czyta się *in Statu Causæ* Strony Instyguiącej *Fol. 2. a tergo §. -- U. Zembrzuski o sekrecie ekspedycyi &c.*

Tu się daley kładzie objaśnienie *ex Statu Causæ* na teyże karcie od słow -- *Po wykonaniu w różnych czasie y miejscu &c.*, iż Łukawski (iuż dawno nie będący przy U. Zembrzuskim) dopiero po tych listach y Ordynansach z innemi wykonał przyśięgę na sekret przed U. Strawińskim, y od niego zaczął dependować, rozkazow słuchać, y że przed Dniem 31 Października iuż oczekiwał na U. Strawińskiego y Kuźmę w Małey Wfi.

Jeszcze się przywodzi *ex Statu Causæ*, że iak Łukawski y Kuźma (oczym dopiero nadmieniono było) tak y inni wszyscy do roboty Kroloboyskiej wchodzący musieli przyśięgać, y przyśięgli na sekret, ktory nie wprzod im był obiawiony, aż dopiero po wykonaney przyśiędze; iako o tym czyta się *in Statu Causæ* Strony Instyguiącej *Fol. 3. §. -- Potym U. Strawiński wybranych ludzi &c.*

1772 Dnia 19 Stycznia List U. Pułaskiego, na List U. Zembrzuskiego z oznaymieniem o popełnionym przez U. Łukawskiego Kroloboystwa występku pisany, odpisujący; wyłożenie Ordynansow UU. Strawińskiemu y Łukawskiemu dawanych, powinność ka-
żdego

żdego żołnierza, względem nie żałowania niczego zawierający, a U. Zembrzuskiego za oddalenie od swoiey Chorągwi Łukawskiego pochwalający.

Tu się kładą dwa Bilety J. O. Xiążęcia Jmci Podkomorzego W. Koronnego bez daty pisane, odpisujące na listy U. Litofzewskiego z oświadczeniem poimania Łukawskiego y oddania go na mieysce wyznaczone pisane, tudzież ofiarujące U. Litofzewskiemu wyrobienie y przesłanie potrzebnego na ten koniec paszportu.

Tegoż Roku Dnia 1 Sierpnia w Warszawie, Respons tegoż J. O. Xiążęcia Jmci Podkomorzego W. K. na list U. Litofzewskiego, z oznaymieniem niesposobności poimania Łukawskiego pisany, w którym dobre zażycie Paszportu dawniey U. Litofzewskiemu posłanego, a przez niego nazad potym odesłanego, swoy znalazło szacunek.

Tegoż Roku 1772 Dnia 8 Sierpnia z Prus Brandeburskich, List U. Zembrzuskiego do U. Litofzewskiego Porucznika pisany, ściganie Łukawskiego, y oddanie go w umowione ręce, końcem uniknienia niesprawiedliwej suppozycyi, surowo zalecający.

1773 Dnia 16 Kwietnia przed Księgami Grodzkimi Warszawskimi z Strony Urodzonego Walentego Zembrzuskiego końcem oczyszczenia niewinności swoiey, od zarzutu w Przykazwie zadanego zanieiony Manifest.

Z Strony U. Zembrzuskiego złożonych Summaryuszem immediate wyrażonym Dokumentow, Justyfikacya, przez Ur. Franciszka Winnickiego Patrona Kommissyi Skarbowey Koronney U. Zembrzuskiemu także dla obrony, w Sądzie Seymowym przydanego czyniona.

TYM skuteczniey, przydany do obrony U. Zembrzuskiego spodziewam się wykonywać powołania mego obowiązki, im dostateczniey przeświadczony zostaię, że Sąd J. OO. J. WW. Miłościwych Panow, Powagę Nayiasnieyszey Rzeczypospolitey prezentujący, iezeli o dostoięństwo Naylepszego z Krolow Nayiasnieyszego Państwa łaskawie nam Panującego gorliwy; jest razem, y naywyższym niewinności obrońcą.

Wszakże słyszeliście J. OO. J. WW. Sprawy tey wybrani Sędziowie, poprzedniczo kollegow moich za U. Zembrzuskim czynione Remonstracye, iż nie jest rzeczą naszą bronić y wymawiać występku, boday nigdy wiekami niewspomnionego Kroloboystwa, ktorego szkaradność wwszyfikich trafiających się zbrodni w iedno zebranych, przewyższa miarę.

Bo któż nie widzi wypływających z tego (ubronił Bog) wykonanego zamysłu; nieszczęśliwych skutkow, nieprzeliczonych od z hukanego y z karności Praw wykietznanego gminu Kryminałow, łupieństwa, zaboystwa, krzywoprzyięstwa, bluźnierstwa, y każdego rodzaju nie cnot? któż ich przyczyną? iezeli nie wściekłą ządłością zainuzzeni Kroloboycy? nie godni wspomnienia powzeczney

chney zacnego Narodu Matki wyrodkowie? przydaymyż do przy-
czyny tych występów, dobroć y niewinność obrażonego Pana,
dołożmy zdeptaną na Osobie Jego Maieftatu powagę, zaszczyt Na-
rodu, zważmy nakoniec świętokradzkie na Pomazańca Boskiego
targnienie się! a te tak straszne w iedno zebrane Kryminały, mó-
gą być przez kogo? kędy? y kiedy? wymowne? nigdy, y owszem
na każdego cnotliwego wkładają obowiązek wołania do sprawiedli-
wości: *Tolle malum de medio viventium.*

Samym tylko jest naszym celem obrona niewinności, ktorey
na każdym miejscu od potwarzy bronić, onę od skazy zachowywać,
przy niej obstawiać, równie każdego jest powinnością.

W tym to ślaniu U. Zembrzuszki ślawa w Obliczu Sądu J. OO.
J. WW. Miłościwych Panów, wierny Najjaśnieyszemu Krolowi
poddany, wierny y Oyczyźnie swojej Obywatel, w należytych
sposobie ufzanowania winnego Monarcho nikomu nieustępujący
kroku, atoli od winowayców zbrodni Kroloboystwa złośliwie sfo-
warzony, a od Strony Instygującej o współczesność niewinnie ob-
winiony.

A jako Strona Instygująca oskarżenie swoje na tych pryncypal-
nie zafadza fundamentach, raz że przed Akcją miał sobie U. Zem-
brzuszki komunikowany od Łukawskiego, y Strawińskiego sekret,
drugi raz że po Akcji przedstawiał z U. Łukawskim, onemuż rady y
pomocy dodawał, a przeto stał się podług Prawa zbrodni obrażonego
Maieftatu współczesnikiem.

Tak na obalenie tych machin właśnie iak z piany burzącej się
wystawionych; pokłada U. Zembrzuszki Dokumenta, ktoremi przy
Inkwizycyach z strony swej wyprowadzonych, iawno okaże, iak
daleki od wiadomości sekretu przed Akcją zostawał, tak y w czasie
wykonanej zbrodni ni oczym nie wiedział, a po wykonanej, Łu-
kawskiego zbrodnie schwytać y do Warszawy oddać starał się. A tak
nie na karę, lecz na pochwałę zasłużył. Do których Dokumentow
czytania przez Summaryusz ułożonych przystępujemy.

imo. Roku 1771 Dnia 14 Czerwca w marcu, Pas na wolny prze-
jazd z Warszawy do Ziemi Zakroczymskiej, raz na zawsze U.
Fabianowi Cholewskiemu Burgrabiemu Grodzkiemu Sochaczew-
skiemu przez U. Zembrzuszkiego na ow czas Regimentarza
Ziemi Zakroczymskiej dany, podpisem ręki jego, y przyci-
śnieniem pieczęci stwierdzony, a przez U. Łukawskiego Rot-
mistrza teyże Ziemi, iż tylko miał służyć do bywania w Do-
brach J.O. Xiążęcia Jmci Opatu poprawiony.

Ad 1mum. Procz Inkwizycyą dowieść się mianych okoliczności, że
Łukawski na nieiaki czas przed uknowanym Kroloboystwa za-
myślem, zostając pod Kommendą U. Zembrzuszkiego, był mu
nienawistny y nieposłuszny żołnierz, a raczey iawnny y złośli-
wy na zgubę dążący Kommendanta swego nieprzyjaciel, o-
kazuje się tym Dokumentem, zuchwałość onego przeciwko U.
Zembrzuszkiemu widoczniey że o to, Ordynansę y Paszporty
Kommendanta swego odmieniać, y poprawiać odważał się, a
iako rzecz spisku Kroloboystwa, sekretem między zbrodniami
była,

była, y nikomu procz zaufanym y doznanym przyjaciołom, obiawioną bydź nie mogła, tak U. Zembrzuskiemu w nienawiści od Łukawskiego zostającemu powierzoną nie była.

2do. Tegoż Roku, Dnia 24 Czerwca z Fortecy, list U. Pułaskiego do U. Karczewskiego na ow czas Marzałka Konfederacyi Warszawskiej pisany, a między innemi względem Woyska rozrzędzeniami, zabranie U. Zembrzuskiego, iakoby dla zabezpieczenia dalszym w Ziemi Zakroczymskiej kłutniom, y oddanie Komendy iego Urodzonym Modzelewskiemu, y Sutkowskiemu zalecający.

Ad 2dum. Tak daleko złość obwinionego Łukawskiego wygurowała, przeciwko U. Zembrzuskiemu, że nie mając dosyć na tym, iż sam Ordynansow U. Zembrzuskiego nie słuchał, ale na zrzucenie onego z Komendy następując, do Częstochowy opisywać ważył się. Czym sprawił to: w U. Pułaskim, że równie powziąwszy przeciwko U. Zembrzuskiemu niechęć, wydał dyspozycyą na zabranie onego, y oddanie pod Komendę U. Modzelewskiemu. A tu widzieć można, że y U. Pułaski mając w niechęci U. Zembrzuskiego, nie mógł mu powierzać sekretu, owszem wnosić należy, iż dla tego chciał mieć oddalonego od Komendy U. Zembrzuskiego, aby tym łatwiej sekret mógł bydź zachowany, a zamiysł mimo wiedzy U. Zembrzuskiego pewnie do skutku doprowadzony został.

3tio. Tu się kładzie *Status Causæ* Strony Instygującey, początek ułożenia, y obiawienia spisku Kroloboyskiego przez U. Pułaskiego, U. Strawińskiego, oraz czas zaczętey tey roboty Dnia 15 Sierpnia wspomnionego Roku 1771, y obietcia przez U. Strawińskiego na ten koniec Komendy nad U. Łukawskim wymieniający *Fol. 1. a tergo §.* Po rozmowieniu się w Fortecy Jasnogorskiej.

Ad 3tium. Wpieraiąc daley niewiadomość U. Zembrzuskiego o uknowanym zamiśle, dowodem będzie tak przywiedziony od Strony Instygującey Manifest Strawińskiego, iako y samey strony przekonanie, że pierwszy początek spisku, stał się między dwoma osobami, Pułaskim y Strawińskim, a stał się w Częstochowie, kędy U. Zembrzuski, ani postał, ani też znajdując się w Ziemi Zakroczymskiej, mógł wiedzieć, co się o mil kilkadziesiąt, y to sekretnego między dwoma dzieie.

4to. Tegoż Roku 1771 Dnia 15 Sierpnia w Fortecy Jasnogorskiej, Ordynans U. Pułaskiego, U. Łukawskiemu do łączenia się wraz z całą Komendą swoją z U. Strawińskim Rotmistrzem Starodubowskim dany.

Ad 4tum. Ten to jest Ordynans, który taiony bywał przed U. Zembrzuskim suppozycyą iednak o zdradzie przeciw sobie knowanej sprawuiący, ten jest Ordynans, który korespondencyą z Częstochowy przez Łukawskiego miewaną okazywał, y dopiero przy zabranii, y ofadzeniu w areście Łukawskiego przez U. Zembrzuskiego (iak iasniey odkrye Inkwizycya) przy obrazie na Łukawskim wiszącym jest znaleziony, ten tedy Ordynans troiaką przynosi dla U. Zembrzuskiego obronę, pier-

Mm

wfzą,

wszą, iż gdyby U. Zembrzuski wiedział o ułożonym spisku, nie byłby tajny tenże Ordynans onemu, którego aż o to mocą gwałtowną dostał od Łukawskiego, druga, iż tym Ordynansem wyięty został Łukawski z pod Kommendy U. Zembrzuskiego, przez co uskutecznienia powziętych myśli na Kroloboystwo, chociaż niewiadomy U. Zembrzuski przez dysponowania w trafiać się mogące na czas okazy U. Łukawskiego, iako już nad nim niemający Kommendy, zatamować nie mógł. Trzecia, iż przez wypytywanie się, coby był za koniec dysponowanego łączenie się z U. Strawińskim, domysłania się fałsemu zatrzymał okazyą, gdy zabrany w areszt Łukawski oświadczył, iż miał iść do Warszawy, a tam Gwardyą Koronną już umowioną zabrać, przeto odpowiedź Łukawskiego przy wzięciu tego Ordynansu uczyniona, znowi nakoniec okoliczność w oskarżeniu U. Zembrzuskiego przywiedziona, (iako by U. Zembrzuski miał przedkimsiś wymówić się; iż w krotce w Warszawie straszna stanie się akcja, o której powiedzieć nie mogę,) bo jeżeli mógł to mówić U. Zembrzuski inaczej tłumaczyć nie można, iak, iż akcja straszna w Warszawie pewno z zabrania Gwardyi byłaby. Stosować zaś tę straszną akcją do akcji popełnionego Kroloboystwa, nie można, bo to: wyższemi dokumentami iasno dowiodło się, że U. Zembrzuski o tym ani wiedział, ani wiedzieć mógł.

5to. Tegoż Roku Dnia 18 Września w Obozie, przyśięga przez U. Łukawskiego przed U. Zembrzuskim na nie szkodzenie iemu, ani na honorze, ani na osobie, nie czynienie pod nim zdrady, y owszem czynioney przez kogożkolwiek nie bawne doniesienie, na komunikowanie korespondencyi z innemi Kommandantami, lub Ordynansow zachodzić mogących, na nie obracanie żołdu lub wypraw na swoię potrzebę, tudzież na nie oddalenie się od Kommendy Ziemi Zakroczymskiej bez wiadomości, y woli U. Zembrzuskiego wykonana y podpisem własney iego ręki stwierdzona.

Ad 5tum. Osadzenie Łukawskiego w areszcie iest dowodem główney między temi dwiema ludźmi nienawiści, a przeto nieodbitey konsekwencyi, iż sekret takowy nieprzyjacielowi powierzany bydź nie mógł, lecz ieszcze tym gruntowniey wpiera się ta niewiadomość wykonaną od U. Łukawskiego przyśięgą, bo na coż obowiązywać było potrzeba Łukawskiego przyśięgą, iż U. Zembrzuskiemu, ani na honorze, ani osobie szkodzić nie będzie, zdrady pod nim czynić nie ma, y owszem czynioną donosić powinien, oraz korespondencyi z innemi Kommandantami, iako też Ordynansow komunikować będzie, gdy by był upewniony y uwiadomiony. że te Ordynanse łączenia się z Strawińskim, te korespondencye miewane z U. Pułaskim, nie ku iego prywatney zdradzie (iak sobie zawsze tłumaczył) ale ku innemu końcowi; to iest: Zabrania Najiaśnieyszego Krola czynione y robione były, wnofi się przeto nie znaiomość celu Ordynansow y korespondencyi, y do tego momentu niewiadomość uknowanego zamyślu Kroloboystwa. Daley

ta

ta przysięga ma to wyraźnie w sobie, że U. Łukawski mimo wiadomości U. Zembrzuskiego, nie ma się oddalać od Komendy jego. Jakże by mógł U. Zembrzuski wstrzymać przy sobie Łukawskiego, gdyby wiedział, że on musi się oddalić do Warszawy, dla poimania Najjaśniejszego Pana, ale wnieść inaczej nie można z tej przysięgi, tylko że U. Zembrzuski mając sobie głównego nieprzyjaciela, troskliwy o rangę, y życie swoje, lubo mu, iak się namieniło U. Łukawski treść Ordynansów, listów, y korespondencyi do zabrania Gwardyi ściągające się bydz' explicował, przecież U. Zembrzuski nie dowierzając temu, przy dawniejszym mniemaniu swoim, że to ku zdradzie jego dzieje się, zostając, tym końcem warunki bezpieczeństwa swego opisał tą przysięgą.

Nakoniec ieszcze z tej przysięgi wynika ieden ku obronie U. Zembrzuskiego argument, iż ten Łukawski przyśiągłszy; że bez woli y wiadomości U. Zembrzuskiego od Komendy oddalać się nie będzie, złamał tę Bogiem zaświadczone przyrzeczenie, bo niebawnie wypuszczony z aresztu nowe na osobę U. Zembrzuskiego powtarzając przegrożki (o czym Inkwizycya mówić będzie) z całą swą Komendą przeprowił się za Wisłę, y więcey nigdy do Komendy U. Zembrzuskiego niepowrócił.

Stał się przeto jawnym krzywoprysięzcą, stracił wiarę Bogu przyrzeczoną, a zatym y w żadnym Sądzie mieć iey nie może y niepowinien.

Z tąd idzie, że oskarżenie jego przeciw U. Zembrzuskiemu, jeżeli iakie nastąpiło, procz innych odwodów, żadney uwagi y mieysca w Sądzie Najjaśniejszym mieć nie może.

6to. Tegoż Roku Dnia 1 Października z Fortecy Jasnogorskiej list U. Pułaskiego, do U. Łukawskiego pisany, wdzięczność y ukontentowanie z iednomyslności nieodstępney, y znoszenia się z U. Strawińskim mianego wyrażający, a przez upewnienie wyrobienia u Rady Woytkowey rangi Pułkownikowskiej, tegoż U. Łukawskiego do szczerego około interessu U. Strawińskiemu powierzonego starania, zachęcający.

Ad 6tum. Ten list *ex Statu Causæ* wyięty kładzie się na to, że U. Łukawski mimo wykonaney przysięgi kontynuował korespondencye, a o nich niedonosił U. Zembrzuskiemu.

7mo. Tu się przywodzi *ex Statu Causæ* zaświadczenie za U. Zembrzuskim, iako potym liście, y w owym czasie nie wiedział o Proiekcie Strawińskiemu wiadomym, y że dla tej niewiadomości, gdy trudnił Łukawskiemu poddanie się pod Komendę U. Strawińskiego, powtornie wydane były Ordynanse od U. Pułaskiego, tak Łukawskiemu do znoszenia się z Strawińskim, iako też U. Zembrzuskiemu do nie odwłocznego z pod Komendy swojej Łukawskiego wypuszczenia. Ktore to zaświadczenie czyta się *in Statu Causæ* Strony Instygującey *Fol. 2. a tergo §.* A gdy zaczynał trudnić Łukawskiemu.

Ad 7mum. Do tąd czynione niewiadomości U. Zembrzuskiego wywody, potwierdza przyznanie Strony Instygującey; nad kto-

re, że nic gruntowniejszego do probacyi znaleźć nie można, iak własne strony przeciw sobie wyznania ta Allegacya z Indukty publiczney Strony Instygującej wyięta; na wyznaniach więźniów (acz przeciwnych stronie moiej) zasadzona, tu jest: dla zaspokoienia snuć się mogących powątpiwać położona.

3vo. Tegoż Roku 1771 Dnia 20 Października w Fortecy Jasnogorskiej Ordynans U. Pułaskiego, U. Łukawskiemu względem znolenia się przez niego we wszystkim z U. Strawińskim y dependowania od jego Ordynansow pod animadwersyą Artykułow Wojskowych dany.

9no. Tegoż Roku, Miesiąca, y Dnia z Fortecy list tegoż U. Pułaskiego, do U. Zembrzuskiego pisany, walor Ordynansu mający, nie czynienie U. Łukawskiemu, gdzie indziej, od niego destynowanemu, żadney przeszkody, ani go iakowemi dyspozycyami zatrudnianie zalecający, inaczej przypisaniem winy za spóźnienie interesu temuż U. Łukawskiemu zaleconego grożący.

Ad 8um § 9um. Ten Ordynans wyięty z Indukty Strony Instygującej, iako też list do U. Zembrzuskiego pod tą Dotą pisany od U. Pułaskiego, wymawia U. Zembrzuskiego od zadanej mu wiadomości spisku, owszem okazuję go sprzeciwiającym się dawniejszym Ordynansom U. Pułaskiego, wypuszczenie z pod Kommendy swej Łukawskiego zalecającym, których kresu, gdyby U. Zembrzuski był wiadomym, pewnoby U. Pułaski nie opuścił przytosiować tey wiadomości jego do pobudki tym przedszego z pod Kommendy swej uwolnienia U. Łukawskiego. Nad to nie śmiałby nigdy, U. Pułaski furowo tak grozić U. Zembrzuskiemu przypisywania winy z późniejszego interesu, bo obawiac się był powinien, aby U. Zembrzuski tą groźbą urażony; nie odkrył sekretu, wszakże w takich okazyach więcey, ba wszystko łagodność y proźba dokazywać, a mus y groźba nic zgoła skutecznego uczynić, owszem zamierzone płuć zwykła ułożenia.

10mo. Tu się przywodzi oznaczenie przez Stronę Instygującą czafu, zasadzone na zeznaniu samego Łukawskiego, iż przy oddawaniu listu wspomnianego pod datą 20 Października U. Zembrzuski o sekrecie expedycji miał zostać upewniony od U. Łukawskiego (lubo ten już dawno, bo zaraz po przyśiędze oderwał się od Kommendy U. Zembrzuskiego y przy oddawaniu listu tego nie znajdował się) o tym oznaczeniu czafu czyta się *in Statu Causæ Strony Instygującej Fol. 2. a tergo* §. U. Zembrzuski o sekrecie expedycji &c.

Ad 10um. Ten jest pierwszy y szczegulny zarzutu wiadomości U. Zembrzuskiemu uczynionego dowod, iakoby przy oddawaniu expedycji po wyżej przeczytaney miał sobie U. Zembrzuski obiawiony Kroloboystwa sekret. Ale czym wsparty? nie widzę, tylko czczą w teyże Indukcie allegacyą, na dobrowolnym wyznaniu Łukawskiego zasadzona: Te zaś wyznanie w tey mierze jeżeli jest iakie. Czy może przekonywać U. Zembrzuskiego;

skiego; z następujących uwag Sąd Najjaśniejszy poznać raczy, ma mówić Łukawki, że przy oddawaniu ekspedycy sekret wyjawiony U. Zembrzuskemu, a Łukawski po wykonanej przyśędze *sub die 18 Września*, zaraz wyjechał od U. Zembrzuskiego y więcej do niego nie przybył, na co prócz Inkwizycy będzie dowodem poniższa z teyże Indykty strony wzięta okoliczność czasu, że przed dniem 31 Października Łukawski za Wisłą w Małej Wfi oczekiwał Strawińskiego, y Kuźmy biorąc zaś czas daty listu tego dnia 20 do 31, a miarkując przeciąg czasu przeżłania go z Częstochowy pod Zakroczym, y do tego przytłofować dawnieysze, bo przed dniem 31 zięchanie do Małej Wfi Łukawskiego, iawno widzieć się daie, że Łukawski przy oddawaniu tego listu U. Zembrzuskemu nie był przytomny. A iakże mógł wiedzieć, y twierdzić, że U. Zembrzuskemu był objawiony sekret? nie mógł zaiste widzieć y wiedzieć tego przyczym przytomny nie zostawał. Daley, gdyby mówił tenże Łukawski, iż slyżał o tym: Odpowiedź łatwa z Prawa; że iezeli świadek choć przyśięgły, choć! *omni exceptione major ex auditu deponens nullam facit probationem*, iakoż daleko więcej ma bydź dana wiara gołostownemu zeznaniu Łukawskiego! tego? który głównym U. Zembrzuskiego nieprzyiacielem bydź okazuje się? tego? który pod przyśięgą odważył się kłamać, a bez przyśięgi miał by prawdę powiedzieć? Lecz nie dość na tym -- slyżał o tym objawieniu uczynionym U. Zembrzuskemu -- pytam więc od kogo? wszak o tym, iak się teraz wydaie nikt nie wiedział, tylko Strawiński? Strawiński całą Historyą z okolicznościami wywodzący w Manifestie przytoczonym od Strony Instyguiącej nic o tym nie mówi? toć nie od niego U. Zembrzuskiego musiał bydź uwiadomionym, y nie od niego U. Łukawski o tym uwiadomieniu slyżał. To pewnie od kogo innego? a iakże kiedy nikt procz Strawińskiego nie wiedział? ba y sam Łukawski iak się exkuzuie w Indukcie swojej, iż dopiero po wykonanej przyśędze u chłopca Jędrzeia w Małej Wfi, iuż po oddanym liście U. Zembrzuskemu miał sobie objawiony ten zamiśl Kroloboystwa. Ale na reszcie ten ktoś donoszący o tym Łukawskiemu musi bydź człowiek? musi mieć nazwisko? za coż go niewymienić na wsparcie swey powieści? a wymienionego za co Strona Instyguiąca nie bierze na świadectwo do przekonania U. Zembrzuskiego? A przecież czytać będzie Sąd Najjaśniejszy pytania świadkow ku oskarżeniu U. Zembrzuskiego dążące, tey iednak najważniejszey okoliczności objawionego U. Zembrzuskemu spisku kiedy? przez kogo? y iakim sposobem następnego nie znajdzie.

A z tą iafno widzi Sąd J.OO. J.WW. Miłościwych Pańow, że powieści Łukawskiego przeciwko U. Zembrzuskemu są szczerym fałszem z zastrzałey, a tey główney nienawiści ku obelżeniu niewinnego złośliwie pochodzące.

rimo. Tu się daley kładzie objaśnienie *ex Statu Causa* na teyże karcie -- po wykonaniu w różnych czasie y mieyscn &c: iż Łukawski (iuż dawno nie będący przy U. Zembrzuskim) dopiero po

Nn

tych

tych listach y ordynanfach z innemi wykonał przysięgę, na sekret przed U. Strawińskim, y od niego zaczął dependować, rozkazow słuhać, y że przed dniem 31 Października już oczekiwał na U. Strawińskiego y Kuźmę w Małej Wfi.

12mo. Jeszcze się przywodzi *ex Statu Causa*, że iak Łukawski y Kuźma (oczym dopiero namieniono było) tak y inni wszyscy do roboty Kroloboyckiey wchodzący musieli przysięgać, y przysięgli na sekret, który nie w przod im był obiawiony, aż dopiero po wykonaney przysiędze; iako o tym czyta się *in Statu Causa* Strony Instyguiącey *Fol. 3. §*-- potym U. Strawiński wybranych ludzi &c.

Ad 11mum & 12mum. Ta okoliczność w wyższej Justyfikacyi wspomniona kładzie się na dowod, że Łukawski dopiero po przysiędze wykonaney w Małej Wfi został uwiadomiony sam o sekrecie, a iakże miał wiedzieć, że U. Zembrzuskemu przed iego wiadomością miał być obiawiony. A że po wykonaney przysiędze zaraz z Małej Wfi herzctowie łotrowskiey kupy prosto ruszyli ku Warszawie; y z U. Zembrzuskim żaden z nich nie widział się, toć explikuje się dokładnie U. Zembrzuski, iż y w czasie wykonywaney zbrodni nie wiedział o nię.

13tio. 1772 dnia 19 Stycznia list U. Pułaskiego, na list U. Zembrzuskiego z oznajmieniem o popełnionym przez U. Łukawskiego Kroloboystwa występku pisany; odpisujący; wyłożenie ordynanfów UU. Strawińskiemu, y Łukawskiemu dawanych; powinność każdego żołnierza; względem nie żalowania niczego zawierający; a U. Zembrzuskiego za oddalenie od swoiey Chorągwi Łukawskiego pochwalający.

Ad 13tium. Całe oskarżenie Strony Instyguiącey przed Akcyą popełnionego Kryminalu na zadaney wiadomości tego spisku U. Zembrzuskiemu zasadza się; z którego zarztutu oczyszczaiąc się tenże Pozwany dowiódł powyższemi Dokumentami przez wszystkie okoliczności roztrząsanemi, że od czasu utworzoney pod dniem 15 Sierpnia Roku 1771 myśli Kroloboyckiey, do dnia wyjazdu z Małej Wfi do Warszawy Kroloboyców na wykonanie tych okrutnych zamysłów swoich, nic nie wiedział, y wiedzieć nie mógł. Atoli na iako naydokładnieysze wsparcie daney od siebie Justyfikacyi służyć będzie list dopiero przeczytany, że U. Zembrzuski po Akcyi dopełnionych zamysłów, powszechnie o tym przypadku dopiero uwiadomiony; nie zamieszkał oskarżyć tę czynność Łukawskiego y innych przed U. Pułaskim naywyższym na ow czas Kommendantem, oświadczaiąc: że jeżeli koniec założony jest formowania związkow dla wypełnienia okrutnych Kroloboystwa zamysłów, gotow zaraz onże porzucić. Tego listu mieć nie może U. Zembrzuski, bo w ręku U. Pułaskiego iako do niego pisany znayduie się. Atoli z Inkwizycyi o tych kontentach onego Sąd Nayiasniejszy doczyta się, procz których widzieć, y z resposnu dopiero przeczytanego można, iż iako do tego momentu nic się nigdy niezwierzano U. Zembrzuskiemu, tak późniey y zawsze chciano mieć przed nim utaiony ten sekret. Gdy U. Pułaski w zadziwieniu

wieniu, iakoby o pierwszy raz słyszanej history opacznie Ordynansie swoje w tym liście tłumaczy. Gdyby zaś był wiedział U. Zembrzuski o tych zamiarach przed y pod czas Akcyi, nie mógłby U. Pułaski zapierać się przed nim wydanych od siebie na ten koniec Ordynansow; ani onych inaczej tłumaczyć, nad wiadomy ich wykład.

14to. Tu się kładą dwa Billety J. O. Xcia Jmci Podkomorzego W. K. bez daty pisane, odpisujące na listy U. Litofzewskiego z oświadczeniem poimania Łukawskiego; y oddania go na miejsce wyznaczone pisane; tudzież U. Litofzewskiemu wyrobienie, y prześlanie potrzebnego na ten koniec Paszportu.

15to. Tegoż Roku Dnia 1 Sierpnia w Warszawie respons tegoż J. O. Xcia Jmci Podkomorzego W. K. na list U. Litofzewskiego, z oznajmieniem niesposobności poimania Łukawskiego pisany, w którym dobre zażycie Paszportu dawniey U. Litofzewskiemu posłanego, a przez niego nazad potym odeślanego, że swoy znalazło szacunek; oświadczałacy.

16to. Tegoż Roku Dnia 8 Sierpnia z Prus Brandeburskich; list U. Zembrzuskiego do U. Litofzewskiego Porucznika pisany, ściganie Łukawskiego; y oddanie go w umowione ręce, końcem uniknienia niesprawiedliwej suppozycyi surowo zalecający.

Ad 14, 15, & 16. Dotąd czytane były Dokumenta iuż to nienawiść po między Łukawskim, a U. Zembrzuskim miana, a z tąd niemożność zwierzania się tak wielkiej zbrodni sekretu wnoszące, iuż z okoliczności czasu; y-mieysce uknowanego, y odkrytego pomiędzy Kroloboycami sekretu; niebytność tam y niewiadomośc U. Zembrzuskiego dowodzące, iuż to: taienie y ukrywanie korespondencyi y ordynansow spisek w sobie zawierających przed wiadomością U. Zembrzuskiego okazujące, iuż nakoniec Łukawskiego zbrodnie o krzywoprzyśięstwo y kłamliwą potwarz na U. Zembrzuskiego miotaną przeświadczałacy; zupełną przeto niewinność U. Zembrzuskiego; y niewiadomośc tey zbrodni, przed y pod czas wykonywaney Akcyi probujące.

Teraż przyślepujemy do odparcia drugiego iuż po Akcyi zarzutu dawaney iakoby rady, pomocy, y przedstawiania, z Łukawskim zbrodnią, który zarzut iako fundamentu Prawa niemający, y bez terminu przeciw U. Zembrzuskiemu o to wydanego w niesiony; luboby odpowiedzi mieć nie powinien, niechce iednak U. Zembrzuski samą prawnością bronić się, ale istotą rzeczy niewinność swoię okazuje. Bo ikoro tylko dowiedział się o tutającym się w Ziemi Zakroczymskiej Łukawskim, chciał go mieć zchwytanego. Dla czego więc zlecił U. Litofzewskiemu pod Kommandą swoią zostaiącemu; aby zbrodnie Łukawskiego przejąć można było. Który o to w tym interesie zgłaszał się J. O. Xiążęciu Podkomorzemu W. K. A że do tego był powodem U. Zembrzuski; kładzie się list onegoż do U. Litofzewskiego pisany; dawnieysze swoje dyspozycye w poimaniu Łukawskiego przypominający.

Zniszczeią przeto zarzuty w Inkwizycyi umieszczone;

że U. Zembrzuski, pieniędzmi, koniem, y innemi podarunkami Łukawskiego suppedytował, bo to wżyfko końcem wprowadzenia Łukawskiego w poufałość z sobą działał się, w ktorey o to listami temi prawdziwie okazany koniec poimania Łukawskiego znaydował się. Toć y tu nie tylko nic nie winien U. Zembrzuski, ale za swoją staranność pochwały jest godzien.

17mo. 1773 Dnia 16 Kwietnia przed Księgami Grodzkimi Warszawskimi z strony U. Walentego Zembrzuskiego, końcem oczyszczenia niewinności swoiey, od zarzutu w Przypozwie zadanego zaniefiony Manifest.

Ad 17mum. Nie skażony nigdy honor y sława U. Zembrzuskiego przez potwarz rzuconą nań zadanego współczestwa zbrodni, aby plamy nie odniosła porządkiem przepisany Prawa do Ksiąg publicznych zaniefiony jest ten Manifest, aby każdy w tych Aktach czytając zaskarżenie iedney, zaraz czytać mógł y odpowiedź oczyszczającą drugiey strony. Y to jest niepoślednim niewinności dowodem, że U. Zembrzuski w tak strasznym zarzucie sobie uczynionym, nieustraszony, śmiało przed Aktami publicznemi skarży się na swoich oskarżycielow, a mając po sobie niewinność sumnienia, Prawo, y sprawiedliwość Sądu J.OO. J.WW. Miłościwych Panow, stawia nieustraszonny ku dowodzeniu niewinności swoiey, wyższemi Dokumentami wsparty. Na którym luboby dofyć bydyć powinno. Atoli niechce nic zostawić bez dokładney odpowiedzi. Dla czego iefzcze na okoliczności przeciwko niemu do Inkwizycyi podane, rownie do Inkwizycyi z strony swey wywiedzioney odwołuje się.

R E P L I K A

Od UU. Instygatorow na Induktę ze Strony U. Zembrzuskiego, przez U. Antoniego Rogalskiego Metrykanta Kancellaryi Mnieyfszey Koronney, czyniona.

Powodztwo UU. Instygatorow y Ich Delatorow przeciwko U. Zembrzuskemu Przypozwanemu, nie jest tak porywcze y płoone, iak w Replie od tegoż U. Zembrzuskiego zostało naganione. Przypozwany bowiem jest szczegulnie w trzech okolicznościach.

W pierwfzey: Ze wiedząc y widząc determinowaną gromadę Kryminalistow, do Warszawy na szkaradny występek wybierających się o tey gromadzie y o ich zamysłach, komu należało nie donieść, ani przestrzegł.

W drugiey: Iż podokonanym Kryminale, osoby niektóre z Kryminalistow U. Zembrzuskemu znaiome, nie były imane, owfzem do Kommandy iego, iako to Cybulski, przybierane.

W trzeciey: Ze U. Zembrzuski Łukawskiego, zbrodni konprynypała w mieyscu Kommandy iego tułaiącego się, nie tylko nie przytrzymał, ale z nim w rady, w mowy, y w konwersacye wchodził, y onego bronił, kołmi, y pieniędzmi wspomagał.

Okoli-

Okoliczność pierwszą chcąc U. Zembrzuski przytłumić; naga-
nił Examen Łukawskiego, iż jego Depozycya nie jest dostarczającą
w konwikcyi, przez to, że jest wiarotomcą, y jako infamis.

Na co *reponit. imo.* Powołanie Kryminalistów w Examinach;
nie jest wprawdzie podług Prawa przeciwko powołanym zupełną
konwikcyą; ale Stanowi *Semi plenam probationem*; y jest tych skut-
ków, że powołany dostatecznie gdy będzie niewinnym, odwozicie
się powinien.

Gdy zaś powołania takiego przy niedostatecznym odwozicie Po-
zwanego, zachodzi przez Inkwizycyą Powodow wsparcie, iuż to
powołanie staie się zupełnym przekonaniem; y nie jest żadną za-
wadą, że powołanie pochodzi od winowaycy, a tym samym infami-
fa, y wiarotomcy, bo każdy Kryminalista jest infamis, a iednak wy-
znania takiego *per agnitionem* przeciwko sobie, są naydostateczniej-
sze w ukaraniu.

Wypierać się U. Zembrzuski w tey pierwszey okoliczności za-
dnym sposobem nie może, iżby o spisku takiey gromady Inkarcerat-
tow, y onych zamyślach nie wiedział.

Bo ta expedycya w oczach iego zachodziła.

Bo nim przyzło do niey, sam U. Zembrzuski tey Akcyi przy-
złże skutki niektórym osobom sekretnie przepowiadał.

Bo rozgłoszony pozor tey gromady, iż dla zabrania Regimentu
tylko miał zachodzić, w naymnieyszym momencie przez samą
rozumu przezorność tak rozumiany byż nie mogli.

Nie oddał w tey famey pierwszey okoliczności zaskarżenia U.
Zembrzuskiego y Dokumenta Summaryuszem przez niego podane,
y też Dokumenta ku oczyszczeniu iego służyć nie mogą.

Bo iedne z nich iako to Lifty y Ordynanse U. Pułaskiego y tey,
o którą jest winowany wiadomości w osobie U. Zembrzuskiego przy-
tłumić nie mogą, y służyłyby w ten czas tylko, gdyby o wpływa-
nie w sam Kryminał wraz z drugimi był obwiniony.

Drugie Dokumenta są to Lifty własne U. Zembrzuskiego y są
Pismami *pro scribente*, ktore podług Prawa byż nie mogą żadnym
dowodem.

Więc w tey pierwszey okoliczności, że wiedział o spisku U.
Zembrzuski to *pliusquam evidens*, że wiedział o zamyślach, tu może
byż dubium, ale to dubium Sąd Nayiaśnieyszy czytając examina
y depozycye zaprzyjężone świadkow cyrkumstancye skombinowa-
wszy rezolwować; naylepszą mieć będzie sposobność, że o tym
spisku niedonioł y przestrzeżenia iak był (ile Obywatel Narodu
powinien) nie uczynił, sam tenże U. Zembrzuski tego nie prze-
czy, a przeto w tey okoliczności pierwszey jest *culpabilis*.

W drugich dwóch okolicznościach przyimowania *ex complicibus*
pod swoię Kommandę nie ktorych osob, tych nie imania, owszem
z Łukawskim konwersowania iego zapomagania; rozumiem, że
Inkwizycye oprócz Examinow z Inkarceratow sprawionych, będą
zupelnym U. Zembrzuskiego przekonaniem.

A gdy się te *in facto* dostatecznie pokażą Konfytucya 1588.
Titt. o imaniu Wyowłańcow, iuż w Indukcie czytana, będzie dla
Sądu Nayiaśnieyszego wściągnieniu kar na U. Zembrzuskim prawi-
dłem:

dłem: podług ktorey ci co Infamifów y Kryminalifów przecho-
wuią, rady dodaią, onych wspomagaią, y z niemi konwersuią,
rownym karom z współczęńftwa takiego iak *principales* podlegać
powinni.

D U P L I K A

Z Strony U. Walentego Zembrzuskiego, przez wſpo-
mnionego U. Węgrzeckiego miana.

PILNIE ſłuchaliſmy, y nie bez ciekawoſci widzieć pragnęliſmy; ie-
żeli ſtrona Powodowa przy końcu przynaymaiey Sądowych ſpo-
row, na przekonanie U. Walentego Zembrzuskiego, y poparcie
ſwoiey przeciwko niemu konkluzyi Kryminalnie utworzoney, ta-
kich użycie probacyi, y Dokumentow, iakie Konſtytucya Roku 1538
do terażnieyſzego przypadku właſciwie należąca, y nie tylko przez
wſyſtkie ſtrony ku obwinieniu, y obronie wzaiemnie używane,
ale też przyſzłego Sądowego wyroku prawidłem bydź powinna,
przepifała: to ieſt *probationes & Documenta, certa, Manifefta, notoria,
& ſufficientia*.

A lubo w probacyach, y Dokumentach tego rodzaju, ale uſta-
iającą ſtrone Powodową, nie ieſt nikt, ktoby iaśnie nie wiedział?
przecież gdy niektore okolicznoſci dnia wczorayſzego przeciwko U.
Zembrzuskemu przywiedzione ſłyſzeć ſię dały, aby więc oneż
wrażenia iakiego nie uczyniły, odeprzeć zdaie ſię bydź potrzeba.

Mowiono wczoray, że U. Zembrzuski przepowiedał, ſkutki ſpiſku:
a on odpowiada, że nie Kroloboyſtwa, bo ſam o nim nie wiedział,
lecz co wiedział, y przepowiedał w ow czas, to przepowieda y teraz
Sądownie iako to:

Gdy U. Łukawskiego wziął w Arefzt *circa medios Septembris*
1771, y przy nim znalazł Ordynans od U. Pułaskiego miana, pytał
zaraz tegoż Łukawskiego, coby ten Ordynans y korreſpondencye z
U. Pułaskim znaczyły? przyłączył y to, iż one zapewne wyſtara-
ne ſą na zdradę iego? na co U. Łukawski w Arefzcie będący zakli-
naiąc ſię upewniał, że nie na zdradę U. Zembrzuskiego wyſzły te
Ordynanse, ale ieżeli chce wiedzieć na iaki koniec wyſzły, ten
mu będzie obiawiony, za wykonaniem przez niego przyſięgi; a
że U. Zembrzuski zuchwałoſć U. Łukawskiego w żądaniu takowey
przyſięgi ſkarczył, y że ten Ordynans ku zdradzie iego bydź muſi,
żwawiey onemu wyrzuciał. W ten czas U. Łukawski wyznał, że
takowy Ordynans nie na co innego ieſt dany, tylko na zabranie
Sztandarow Gwardyi Pieſzey Koronney. Y ten to ieſt iſtotny ſe-
kret przez Łukawskiego U. Zembrzuskemu otworzony, a przez
niego w tych, albo im podobnych (czego nawet dokładnie niepa-
mięta) ſłowach, obaczycie co ſię w Warszawie ſtanie; Przyiaciołom
przepowiedziany.

*Mowiono daley, że Cybulskiego przyiął do ſwoiey Dywizyi U. Zem-
brzuski, y że z Łukawſkim chodził w konwerſacye, bronią y pieniędzmi
onegoż opatrywał, to zaś czynił po wykonaney przez nich Kroloboyſtwa*
zbro-

zbrodni, a zatył choćby nie wiedział o spisku na Kroloboystrwa przed wykonaniem onegoż, to wszelako winien jest Kryminatu z przepisu Konfytucyi Roku 1588, że nie miał wywołańcow.

Odpowiada y na to U. Zembrzuski (lubo nie będąc w tey materzyi Pozwanym, odpowiadaćby niepowinien) a nayprzod; co się tycze przyięcia Cybulskiego, że tego za pierwszą zaślą Rekwizycyą wydał rekwirującemu; a co się tycze U. Łukawskiego, rozmawiał z nim wprawdzie w Wfi Zelechach, ale on był na ten czas famopiąt, y zbroyno wszyscy, a U. Zembrzuski z jednym Towarzystem y jednym Chłopcem. Dał też onemu żądającemu na ow czas parę pistoletow, y aslygnacyą do Xiedza w Wfi Rzewinie będącego na kwotę pieniężną, ktorey wielości nie pamięta, a że w tedy żądał Łukawski zamiany konia swego za innego, U. więc Zembrzuski Towarzystwowi swemu kazał dać konia, na którym siedział dla tegoż U. Łukawskiego. To zaś wszystko czynione było na ten koniec, iż gdy otwartą siłą imać go nie było można, aby go poimał łagodnością, y datkiem; iakoż przy tych datkach radził tenże U. Zembrzuski Łukawskiemu, aby się przeniósł dla bezpieczeństwa na Budy, co gdy on zrobić upewnił, U. Zembrzuski z nim roziechawszy się, zaraz dał znać Panu Jabłońskiemu przez Woysko Rossyiskie na poimanie Łukawskiego używanemu, aby go szukał na Budach, gdyż go tam znajdzie. Tym więc sposobem U. Zembrzuski zrobił tyle, ile zrobić było w iego możności, a z Konfytucyi Roku 1588 pod tytułem o imaniu wywołańcow, nie można formować akcyą Kryminalną przeciwko U. Zembrzuskiemu, bo lubo U. Łukawski był Infamis z swego uczynku, ale nie był ieszcze z Dekretu przyzwoitego Sędziego. Wszakże tu Krolowie sami od naydawniejszych czasow nie mogą kazać imać nikogo, chyba by był Prawem przekonany, bo to jest zawiasą wolności Narodu Polskiego, przy Paktach z Krolami uroczyście warować zwykłą.

Ale daymy, że Łukawski był już w ow czas wywołańcem. Ktoż go imać był powinien? odpowiada U. Zembrzuski słowami rzeczoney Konfytucyi, że Starostowie lub strona Prawem przekonywająca, bo tym tylko imać wolno, y to ieszcze nie w Dworach Szlacheckich, chyba za zezwoleniem dobrowolnym Szlachcica; kogo więc innego (ieżeli można) nie zaś U. Zembrzuskiego przekonywać należy, ile gdy U. Zembrzuski U. Łukawskiego w Domu swym nie chował, ani mu rady y pomocy dodawał, ani z nim *in vilipendium Juris Communis* obcował, a zatył przeciwko temu Prawu w niczym nie wykroczył.

Argumentowano niżej: że wyznanie dobrowolne U. Łukawskiego jest *probatio semi plena* przeciwko U. Zembrzuskiemu, a Inkwizycye dopełniaią resztę, y tym sposobem U. Zembrzuski *plene convincitur*.

Przeciwko temu Argumentowaniu już na dniu onegdajszym przy sprawie U. Zembrzuskiego dostatecznie odpartemu, nie udało się U. Zembrzuski po odpowiedź do Prawa powszechnego (luboby tam naydoskonalszą mieć mógł) lecz używa oneyże, z tego Prawa, ktore iemu, iako Obywatelowi Woiewodztwa Mazowieckiego za obronę, a Sądowi w sprawie z Obywatelem tegoż Woiewodztwa za prawidło sążenia, brać przystoi, to jest, używa Prawa starodawne-

go Mazowieckiego pod czas Koronacyi godney pamięci Krola Stefana w Roku 1576 pod tytułem *Zwyczaie Woiewodztwa Mazowieckiego, w Księgę Praw Krolestwa tego w prowadzonego, na karcie 934.* -- o wiedzieniu świadkow wyrażonego temi słowy: *świadkami y Rękoimiami rzeczy około Urzędu Ziemskiego, około zwyczaju starego y zachowania, iść nie mają, ani mogą; krewni bliscy &c; ale może być świadkiem Szlachcic ktoregokolwiek Powiatu, y Ziemi Mazowieckiey tegoż Woiewodztwa, chociażby też miał. Rodzice żywe: tylko ma być dobrej sławy, a w podczciwości swej niepodeyrzany &c.* A gdy Starodawni Prawodawcy w rzeczach Ziemskich mnieyszego momentu z temi przymiotami świadkow mieć ustanowili, a coż mówić należy o świadkach, y ich przymiotach w tak ważney, iaka jest teraznieysza, materyi? pewnie nie co innego, tylko że powinni być *omni-exceptionem majores*, na czym U. Łukawkiemu wcale zbywa. Ze zaś to Prawo prawidłem być powinno do Sądzenia sprawy ninieyszey co do U. Zembrzuskiego, przywodzi na ten koniec Konstytucya Roku 1631 Fbl. 704 Fit. *Excepta Mazowieckie w tym brzmieniu: Iż Excepta pewne Woiewodztwu Mazowieckiemu Prawem dawnym są warowane, według ktorych w Sądzeniu Sąd każdy zachować się powinien, przeciwko ktorym, iż Dekreta w Trybunale Koronnym ferowane bywają, autoritate presentis Conventus ustanawiamy, aby Trybunał w Sadach y Dekretach swoich podług Except. Woiewodztwu Mazowieckiemu służących in posterum się zachował.* Już tedy wyznania U. Łukawkiego łącząc z wyznaniem świadkow wprowadzonych, a świadkow Obywatelow dobrej sławy y w podczciwości nie podeyrzanych (do ktorych depozycyi U. Zembrzuski odwołuie się) niepodobna.

A na rezcie mowiono: że *Pisma, ktore względem donoszenia o Łukawskim umieszczone są w Summaryuszu Dowodow U. Zembrzuskiego, są to pisma za piszącym, a zatym nie stanowią obrony dla U. Zembrzuskiego;* Odpowiada y na to U. Zembrzuski, a nayprzod, że sam z osoby swoiey będąc podległy Kommendzie U. Pułaskiego Generalnego w ow czas Dywizyi Mazowieckich y innych Kommendantta, y onegoż nie tylko iako Kommendanta, ale też iako sobie nienawistnego, a w tedy ieszcze *aequilibrium* utrzymującego obawiając się, nie mógł otwarcie donosić U. Łukawskiego, ale to zlecił wykonać U. Litofzewskiemu Porucznikowi swemu, od ktorego do Sprawy teraznieyszey powierzone ma te Pisma teraz pokładone. Odpowiada daley, iż List odpowiadający U. Pułaskiego pod Rokiem 1772 Dnia 13 Stycznia w Summaryuszu iego wymieniony, nie był nigdy, y dotąd nie jest w rękach iego, ponieważ tenże list razem z tym, który go miał oddać U. Zembrzuskiemu, zabrany został przez Woysko Rossyiskie, y dopiero teraz do Sprawy ninieyszey przez Kopią przepisać pozwolony jest; używa tey Kopii U. Zembrzuski na ten szczegulnie koniec, aby tym dokładniey usprawiedliwił się w zarzucie wiadomości spisku Kroloboystwa.

A tak odpowiedziawszy na niektore zagadnienia Strony, w rezcie zaś, tudzież y w tych samych zagadnieniach, odwołując się do Inkwizycyi, spodziewa się U. Zembrzuski zostać przy konkluzyi na dniu onegdajszym z strony iego deklarowanej.

MOWA

M O W A

**Imci Pana Jana Osniałowskiego Dworzanina J. K. Mci,
Delatora w Sprawie Kryminalney, po wszystkich wyżej
wyrażonych Induktach y Replikach na Sądach
Seymowych, miana.**

Już się stało dofyć J. O. J. W. Sędziowie żądaniom obwinionych, pozwoliło się aż nad to miłosierdziu, występék tak szkaradny, występék na samo wspomnienie tak straszny, któryby obwinionego bez żadney zwłoki, na nayokrutnieyszą karę wskazać powinien, tyle u Was znalazł miłosierdzia, że niechcąc y w tak szkaradney zbrodni samą się tylko rządzić surowością, pozwoliliście y przeciwney stronie wszelkiej, chociażby z samych tylko wybiegów wyszukaney obrony. Już Niedziel kilka upłynęło, ktereście pozwolili do roztrząśnienia tey zbrodni, dziwiują się tak długiey Wafzey cierpliwości, nawet obojętni, ufilność pochwalają wszyscy, a miłosierdzie przynajmniej w przedłużeniu życia nad co się więcej spodziewać nie mogą: wielbią obwinieni.

Stało się zadofyc nayściśleyszym Prawa przepisom, przez tak długi czas dostatecznie były wyprowadzane iak z strony naszej dowody, tak z strony delinkwentow y obwinionych obrony. Macie za iawne, macie za oczywiste, cokolwiek się czyli z podanych dowodow ztwardziło, czyli z dobrowolnego wyznania wyiawiło, nie zoftaie tylko Wam dopełnić, nam wyglądać sprawiedliwości; Wam, którzy tak wiele znacie się bydź winnemi Oyczyźnie y Krolowi, nam, którzyśmy przy obronie Nayiaśnieyszego Pana siodko to nawet y wspomnieć z chęcią życia nasze ażardowali; w czym lubo padł na nas los, wyznać mogą nayniezczęśliwszy, że z osob naszych trupami nie zalegliśmy y nie zatamowali tych wściekłych na Krola zapędow, padły y złośliwych ięzykow pociski, nie od innych iednak spodziewam się ludzi; chyba od tych, którzy mało w podobnych okolicznościach doświadczenia; a mniej ieszcze cnoty w przywiązaniu do Monarchow swoich mieć zwykli, iakobyśmy życia naszego przy obronie Łaskawego Krola, a ukochanego nam Pana oszczędzać mieli, lecz nie tylko zewnętrznego przekonania, ale też y z wyznania tak stawających delinkwentow, iako y wprowadzonych świadkow, tudzież z położonych w Nayiaśnieyszym Sądzie obdukcji y prezent, pewni ieszemy z tey czarney potwarzy oczyszczenia, y sprawiedliwego Nayiaśnieyszego Sądu uznania; iż nic nie opuściliśmy, co na slug obowiązanych ku Panu, na Obywatelow wiernych ku Łaskawemu Krolowi przynależało. Nie wspominam o ciosach na moiey własney osobie poniesionych, o twarzy prochem osypaney, do dziś dnia zaświadczałacey; o koniu podemną rannym postrzelonym y blisko karety upadłym; bo znam, iż ta krzywda przeciwko krzywdzie Krola, krzywdzie Oyczyzny; cieniem nawet mienić się nie może. Miiam więc to wszystko, ażebym się nie zdał przytłumiać nayżywszych pobudek, ktore rodzi w Was miłość Krola y miłość Oyczyzny, tey ukochaney Matki;

Pp

ktorą

ktora najwięcej z krzywdzono, najcelniejszą Jey rzecz wzięto, gdy wzięto sławę, dotąd nie pozlakowany był nasz Narod o iakiżkolwiek podstęp, lub zdradę, dopieroż zaboystwo Krola: wydarli Narodowi tę tak wielką zaletę, odarli Oyczyznę, te szkaradne poczwary z najsświętniejszey sukienki, iaka jest miłość Krolow.

Stała się Oycyzna teraz pośmiewiskiem wżyskim Narodom, że wolnie obranego Krola własne iey członki zabić y zglądzić usiłowały. Plama to jest dla Narodu tak szkaradna, ktorey trudno zagładzić, rana tak ciężka, ktorey nie podobna zagoić, chociaż najfurorowszą y najprzykładniejszą karą.

Miłosierdzie, które gdzie indziej użyte zdobić sądzących zwykło, tu mieysca wcale mieć nie może, gdzie idzie o zgwałcenie Praw Boskich, Praw Narodowych, gdzie idzie o hańbę wyrządzoną y ranę zadaną Oycyznie, woła ona do Was, y gdyby mogła, użyłaby najprzeraźliwszych wyrazow do w mowienia sprawiedliwej zemsty.

Wprawdzie dobroć tego Monarchy pokazująca się nawet ku nieprzyjaciółom swoim aż nazbyt łaskawą, radaby największą osobę swoiey urażę puścić bezkarną. Do Was iednak J. OO. J. WW. Sędziowie należyć będzie krwi y targnienia się na drogie życie Krola, które jest równie życiem Waszym, życiem całego Narodu, dopomnieć się u tych dzikich y zaiadłych zwierzow, wnieść w najszybsze do tej bezbożności spiknienia, dochodzić najsćislej niegodziwego na zaboy z przysięgania się, a ukochaney Oycyznie zwłoką nawet samą ukarania tej nie czynić krzywdy, aby ta dłużey w wnętrznościach y na łonie swoim utrzymywała to wspomnienia niegodne plemię. Niech nie odnawia żalow kochającym Oycyznę Synom, y wiernym Krolowi poddanym samo nawet na te wściekłe poczwary weyrzenie. Wyglądźcie ie z Oycyzny, aby nawet y ślad tej wściekłości nie został. Niech widzi potomność świętą gorliwość Waszą, gdzie idzie o sławę Oycyzny, o całość Waszych Monarchow, tego się od Was przez obowiązek moy najuczciwiej dopraszam.

M O W A

JEGO KROLEWSKIEY MOSCI MIANA ZA KROLOBOYCAMI W IZBIE SENATORSIEY

NIE JAKO Sędzia w tym dzisiay mieyscu zasiadam, bo nim bydz w tej sprawie nie mogę, lecz na to tylko, abym prawdziwie te wydał świadectwo, ktorego nikt nademnie lepiej wydać nie może. Winieniem życie temu Janowi Kuźmie, ktorego tu macie przed oczami. W nocy owey, z 3 na 4 Nowembra 1771 roku, gdy m iuż był w ręku porywaiących mię ludzi, słyszałem ich kilkokrotnie mowaiących do tegoż Kuźmy, na ow czas Rotmistrza swego: „ pozwol „ nam go rozsiekać „ a on im za każdym razem zakazywał. On
ich

ich pierwszy do litościwzego ze mną obchodzenia nakłaniał, y nawet do usług niektórych, mnie w tedy nieodbicie potrzebnych, rozkazem swoim przynaglił, iako to: że ieden musiał mi własney ustąpić czapki; drugi bota; a nie małe to w tedy były dla mnie dary, kiedy noc slotna ranę w głowie mi iątrzyła, kiedy skrwawiona noga bez trzewika, bez obuwia żadnego, niewymowną mi co moment pomnażała boleść. Potym potrafił sztucznie oddalić dwóch ostatnich swych towarzyszow; a iak tylko sam ze mną został, tak zaraz Krolem swoim byź mnie uznał, a w krotce potym, lubo mając broń w ręku, a mnie widząc y bezbronnego, y rannego, y wcale na siłach zemdlonego, sam dobrowolnie padł mi do nog, służyć obiecał, a co większa, moiey się zupełnie łasce y woli tak poddał y powierzył, że lubo miał ieszcze czas y sposobność ucieczki, wolał przy mnie zostać, wolał mi służyć, y te mi słowa powiedział: „ Ja wiem, że mię śmierć czeka w Warszawie, ale cię iuż „ nieopuszczę Panie, poki cię tam nie odprowadzę. „ W tedy do gruntu serca przeięty tą iego rezolucją dałem mu slowo, że sam będę życia iego obrońcą. On na te upewnienie zaraz ochoczo począł mi służyć; on mię doprowadził do tey chaty młynarskiej, w ktorey doczekałem przyzwoitego z Warszawy konwoiu; y tam gdym przez godzinę na podłey, lecz w tedy szacowney pościeli nieco spoczywał, był on poniekąd znowu panem życia mego, a stał się onego strożem. Musiał sam czuć dobroć tych wszytkich ostatnich postępkow swoich, musiał zupełną w Krolewskim slowie pokładać ufność, gdy nie przymuszony, dobrowolnie przyszedł do Warszawy, idąc spólnie z całym tym orszakem, który mię na ow czas otaczał. Nikt go nie miał na oku, mógł był sto razy schronić się y zniknąć; ale sam pierwszy pokazał mi się w zamku, znać że mi wierzył; niepowiniem więc byź zawiedziony. Uiszczaam się w mym slowie, mówię za nim, a bardziej sam za sobą. Moia by była hańba, moy żal nieukoiony, gdybym ia niechcący stał się przyczyną zguby takiego człowieka, który mię od śmierci ratował kilkokrotnie, y który mi dał dowod tak wielki swiego o moiey rzetelności szacunku.

Przezacni Sędziowie! y wątpić sobie niepozwalam, że wy zbyt dobrze czuiecie, czego wasza własna szlachetność po was w tey mierze wyciąga. Nie czyńcie wiarotomnym Kroła waszego; Kroła, ktorego kochać tyle razy oświadczaście się, Kroła, ktoremu by ledwie nieprzyszło okropnieyszą zachowywać pamiątkę wyratowania; niżli niebezpieczeństwa swego; gdyby ten miał ginąć, który mię wyratował, a za to iedyńie, że się mnie powierzył. Wy, którzy tylekroć krew y życie za dostoieństwo moie ważyć ofiarowaliście, nie zadawaycie dufzy moiey takowey rany, która by się gorzszą stała nad te, ktorem na ciele ponosił, gdyżby mi wasz dekret dla Kuźmy niepomysłny do ostatniego dnia życia moiego, swobodnego nie zostawił momentu, gdyżby obraz krwawy wybawiciela mego iako mściwa maza, niewdzięcznika imie y wiarotomcy ustawnie przed oczy wyrzucal.

Jako kochający mię Polacy, zastoncie mię od tak ohydneho udręczenia. Jako Sędziowie, pamiętaycie na to, że ieszeli raz zgrze-

Żył Kuźma, kilka razy naywiększą, która byź może zaflugą, pokrył, zmasał y fowicie nadgrodził winę swoią. Jako Statysci, ludzie, a naybardziej Chrześciance, dobrze znacie, że byłoby to naywiększym błędem odrażać od poprawy; byłoby to pograżać w deſperackim dokonywaniu koźdey, raz rozpoczętey, zbrodni koźdego, takiego nawet człowieka, któryby ieſzcze do poprawy był ſpofobnym, gdyby intencya grzechu była karana, a nayużytecznieyſza onego poprawa zoſtała bez nadgrody.

Ale ieſzcze raz mowię: zdaie mi fię, że krzywdziłbym oſwieconą ſprawiedliwość waſzą y dobroć ich ferca, gdybym powątpiwał o tym, że Kuźma żyw y wolen będzie, y nie rozumiem, żeby frogość loſow moich mogła fię tak daleko rościagać, aby ufność, w ktorey do was nayżywfze moje proźby o to zanofzę, miała byź zawiedziona.

Płynęły do tychczas z uſt mych ſłowa, ktore dyktowały honor y wdzięczność, ile do tych mowiac, ktorzy tych powodow moc tak dobrze znaią, y one zapewne rownie ze mną dzielą.

Długo wątpliwie ſam z ſobą ważyłem, czyli miałbym w ſprawie drugich areſztantow także otworzyć wam myśli moie, czyli też w bezſtronnym milczeniu doczekiwać ſpokojnie mądrego y ſprawiedliwego ſądu wyrokow.

Aliści głos wewnętrzny, głos przeſwiadczenia duſzę moią przenikaiący woła na mnie y mowić każe to, bez czego wyrażenia me ferce uſpokoionym byź nie może.

Pomniycie proſzę, zacni Sędziowie, na ow czas zamętu y pomieszania powſzechnego, gdzie lud proſty y mało ſwiatła maiący naturalną ſobie ſkłonnością łatwo wierzył, że ten miał prawo rozkazywać, kto mu rozkazywać odważał fię, oſobliwie, gdy mu nikt nic przeciwnie nie mowił. W ciemnym więc ludzi gatunku tych wyſzukano, ktorzy mieniac fię byź do żołnierskiego poſлуſzeńſtwa obowiazanemi, podieli fię to ſpełnić, w czym tylko woienne niebeſpieczeńſtwo, ale nie grzechu winę przewidzieli.

Gdy na ich omamienie ſwiętości nawet zażyto pozoru, gdy groźnym ſlubem trwoźliwe nieoſwieconych ludzi zawiązano ſumnienia; iuż wyſtępku, iuż grzechu większego nie znali ci ludzie nad niepoſлуſzeńſtwo. A ieżeli nie znaiąc miary wyſtępku grzeszyli, czy można ich też tak bardzo winnemi nazwać? a ieźli nie ſą bardzo winni, czy możnaż ich bardzo karać?

Wszak ſlyszany w tey Izbie Łukawskiego wywod, wylufczył dość iaſnie, że na życie moie nie godził, poimania tylko oſoby moiey miał zamiſł; y w wykonaniu nawet tey imprezy niechcenie, wſtręt od zbrodni oſtatniey dość iaſnie pokazał. Na oſtatek nie ſpełnił zupełnie dawnych nawet ſobie rozkazow. Nie zbliżył fię do oſoby moiey na ow czas, y przed zakończaniem tey ſceny oddalił fię od niey. Ale choćby nawet pokazał fię był w niey czynnieyſzym, powtarzam y nie darmo tę uwagę: pomniycie iaki to był czas!

Martwą byź fię zdała prawna narodowa zwierzchność; ſamo ieſy milczenie moc rozkazywania zdało fię zoſtawować *primo occupanti*. A czegoż nie miała dokazać przybrana w płaſzcz pobożności

żności y patriotyzmu chytróść, gdy dziwny skład okoliczności, którego tu wyłuszczać (ile wam tak dobrze pamiętnego) nie masz potrzeby, wstrzymywała, pętała poniekąd filność sprężyn rządowych? Więcej powiem:

Dziwować się można, że prędzey ten się nie ziścił przeciwko osobie moiej trafunek, uważając, wiele to przeciwnych osobie y dostojeniu memu kłamstw y maxym pilnie od lat kilku w Oyczyźnie naszej, z różnych stron y różnych powodów rozfiowano? Wiele różnego gatunku uciskow już w ten czas lud biedny ponościł, a których winę ci sami nacyjściey, którzy ich byli przyczyną sztucznie y złośliwie na mnie obracali. Wszak ten sam Kuźma, w tym samym czasie, gdy szedł ze mną przez las Bielański, pytał mię się: *czemum ia kazał ścigać po domach już nawet nie chcąc daley woiować Szlachtę?* a tak się właśnie zdarzyło było, że tego samego dnia w poranku uprosiłem sobie był, od mocna to mającego, obietnicę, która w krotce potym y ziszczona była publicznym obwieszczeniem, że *któ woiować przestanie y w domu osiadzie, tego za przeszłe żadnym już sposobem wcxować nie będą.*

Takimi to fałszami ustawnie podżegano umysły ludzi odważnych, cierpiących, a niemogących przez stan y edukacją swoją doyrzeć prawdy.

O toż tę to są przed oczami waszemi nieszczęśliwe cudzey obłądy ofiary, którzy w dwuletnim już blisko więzieniu nędzy y kaydany znosząc, długo trwałym cierpieniem, już bardzo wielką odprawili pokutę za grzech, którego jakim był nie znali. *Ignoscetis Pater, quia nesciunt quid faciunt.* Daruy im Oycze, bo niewiedzą có czynią. Tak mówił Bog do Boga; a wyż inaczey powiecie?... Przeznaczni Mężowie, w tym Sędziowskim zasiadający kole, do których dziś mówię nie jako spólnik (bo w tey sprawie byż sędzią nie mogę) ale jako ten, który się przez urząd swoy Krolewski obowiązany czuie w koźdey okazji, w koźdey materiy to wszystko mówić y czynić, co do oświecenia umysłow, co do świadeństwa prawdy, do uchylenia nadmierney frogości potrzebnym byż sędzi. Mowcie wraz ze mną przewielebni Biskupi do zacnych kolegow; mowcie jako ci, którzy miłofiernego Boga pierwi y bliżsi na ziemi sūdzy y Kapłani krwi przelewu naybardziej bronić macie zawsze za powinność; mowcie godnym Senatorom, Ministrom y Posłom współ z wami sędzącym, że znam ich do mnie przywiązanie; wiem że się brzydzą niegodziwym Kroloboystwem, y że są troskliwi o moie y o przyszłych Krolow bezpieczeństwo: y sprawiedliwa w tym jest ich troskliwość.

Tey dogadzając, macie w ręku sposob. Wszak jesteście wszyscy, przezacni Sędziowie, uczestnikami prawodawczey mocy; postanowcie prawa, ktoremi by nie tylko kary na przyszłych Kroloboycow nayostrzeysze przykazane były, nie tylko od nich dyspensowania samym Krolom moc była odjęta: ale to postanowcie, żeby było w mocy ustawnie trwającego y bliższego osoby Krolewskiej urzędu, więzić, sędzić y karać, nie czekając Seymu, nie tych tylko, którzyby razić osobę Krolewską ważyli się, ale każdego któryby śmiał powstać na jego dostojenie publiczną mową lub piśmem, y żeby

Qq

y żeby

y żeby ten urząd miał moc y niszczyć y kazić z ohydą natychmiast wszelkie, bezimienne nawet, ale obraźliwe ofobią y dostojeniu Krolewskiemu pisma. Do tych czas niedołężność Magistratur y tyfiączne wybiegi, możność zapytania, nawet o nayważnieyże przestępstwa, często u nas czynią niepodobną, albo tylu zwłokom y okolicznościom podlega, że czas y łatwość zostawie chcącym źle czynić do bardzo wielu y wielkich dla całego kraiu szkodliwości. Z których iedna z naywiększych iest ta, że naciskany lud pospolity nową iakąś często z nienacka samorostą mocą; a nie widząc żadney iey przeciwney, sam zaś nie mając sił pojedynczych do odporu wystarczających, ma łatwo, y prawie mieć musi, za prawe, takowe rozkazy, którym się nikt w kraiu nie opiera, których autentycznie nikt nie gani. Niech ten defekt będzie tylko u nas wykorzeniony na czas przyszły, a nie będzie racyi obawiać się zarzutu, który wiem, że iest od wielu czyniony, *że iesli tym, ktorych sprawa teraz agitue się będzie życie darowane, nikt swego penemym nie zostanie.*

Ja tak mówię, tak iestem przeświadczony. Śmierć tych arefztantow okropne opodal puści zatwożenie, ale umyflow nie uleczy; zostawi tylko strach daley kiedyżkolwiek rościagać się mającey frogości, albo wrażać będzie pozor bardziey zemfity krwiochciwey, niż potrzebney tak ciężkiey kary. Przeciwnych właśnie trzeba nam lekarstw.

Trzeba dowodu iak nayokazalszego, iż ieszli były frogości, uciłki, y nieszczęścia w kraiu naszym w przeciągu lat kilku; nie odeinnie pochodziły, nie w moiey mocy było im zapobieżć. Trzeba przymusić tych, ktorzy mię złym, tyranem, okrutnikiem, nazywali, do poprawy niesprawiedliwego zdania. Moy przypadek na dniu trzecim Nowembra, dosyć przeświadczył, że iest potrzebne dokładnieyże y sprawnieyże obwarowanie ofoby y dostojeniu Krolewskiego (y te trzeba obmyśleć); ale razem dał widocznie poznać, iak głęboko wrażać potrafią przeciwnie prawdzie mniemania o rzeczach, ofobach y dobroci lub złości uczynkow, w słabe umyflly z siebie dosć światła mieć nie mogących, zapędzony bez hamulca duch zawziętości y niezgody.

Bogdayby! ten nieszczęfny duch niezgody przepadł y zniknął raz z oczu naszych! Ale to bydz nie może y nigdy się nie stanie, poki ty Panie naywyższy, który władaż kożdym ruszeniem serc y myśli ludzkich, nie ulituiesz się nad Polską, tylu iuż skaraną plagami. Nie godzi nam się zgruntować sądow twoich przepaścistość; ale godzi nam się ciebie o miłosierdzie prosić; godzi się nam przebiiać niebiosą gorącemi modły. Day Panie, day nam wfzytkim ducha zgody, ducha wzajemnego uraz darowania: niech brat na brata, obywatel na cbywatela nie następuje; niech w momentalnym tryumfie nie gotuie sobie przyszłych, a całowiecznych sumnienia zgrzytot y sławy uszczerbku, Oycyzny zaś, a przeto y wlatnego, upodlenia y upadku. Ale wracam się do zamierzonego mowie moiey końca.

Wszak miłość y przywiązanie wafze do ofoby moiey, rownie iako stanu wafzego powołanie włada wami w wykonywaniu aktualney

ney wafzey sędziowfkiey funkcyi. Niechże przekładania, niech proźby moie, mają w umyślach y fercach wafzych pożądany skutek. Wszakem ia urażony, moja sprawa; a ia was proszę, zaklinam, niech się krew nie leie. Ale co powinno mym zdaniem naybardziej was determinować, iest ta uwaga: że każdey kary ten iest tylko koniec, aby w czas przyszły y od występku odstraszyć, y powzeczność ubezpieczyć. Tym zaś dwom końcom stanie się zadofyć przez skutek ofstrego postanowienia nowego, ktore uczynić w Oyczyźnie nafzey wyżej doradziłem.

A iezeli affekt y estymacya wafza dla mnie, Przechacni Sędziowie, z uzaleniem przyznały kiedy, że niewinnie ucierpiałem wiele, że szczera miłość moja dla Oyczyzny, y nieodstępny o nią y za nią starunek nie zdał się zasługiwać na tyle gorzkości y umartwień wfzelkiego gatunku; iest w mocy wafzey znaczną mi w nich przynieść ulgę. Daruycie mi życia tych arefztantow, to za naywiększy od was przyime prezent. Poki sam żyć będę, nayżywfzą wam za to, Przechacni Sędziowie, będę miał wdzięczność. A gdy tandem bieg natury przyniefie koniec skołatanemu tylą troskami nieszczęśliwemu życiu memu, fłodzey, spokoyney przynaymniey konać będę, gdy skutek pomysłny teraznieyfzey moiey do was prozby z tym większą ufnością te mi oftatnie ferca ufom poda fłowa do Boga: *odpuść nam nafze winy, iako y my odpuszczamy.*

OBLATA DEKRETU

Sądow Seymowych w wyżej wyrażoney Sprawie Criminis Regicidii ferowanego.

*Actum in Curia Regia Varsoviensi Feria Quinta
Postridie Festi Sancti Ægidij Abbatis videlicet Die
Secunda Mensis Septembris Annò Domini Millefimo
Septingentesimò Septuagesimò Tertio.*

AD Officium & Acta præsentia Castrensis Capitanealia Varsoviensia personaliter veniens Generosus Josephus Bieńkowski Burgravius Castrensis Varsoviensis Eidem Officio & Actis ejus Decretum in Conventu Regni Generali in Causa Criminis Læfæ Sacræ Regiæ Majestatis prolatum introcontentum obtulit & ad ingrossandum in Acta præsentia porrexit tenoris talis: .

„ Actum Varsoviæ in Conventu Regni Generali Extraordinario
„ sub vinculo Confæderationis modernæ ordinum agitato Feria Se-
„ cunda post Festum Sanctissimæ & Individuæ Trinitatis proxima vi-
„ delicet Die Septima Mensis Junij Millefimo Septingentesimò Se-
„ ptuagesimò Tertio Annò.

Nos Proceres, Senatores, Ministri Statûs, unà cum Nuntis Terrarum Regni Poloniæ, & Magni Ducatus Lithvaniæ ad decidendam causam infra-scriptam Criminis Regicidij infranominandis in-

Tenor Decreti
Comicialis.

Qq 2

culpa-

culpatis objecti, à Statibus Reipublicæ Poloniæ designati, postea quam iidem Generosi Terrarum Nuntij juramentum corporale super iuste judicanda hacce Causa, Rotha per Magnificos Supremum Regni, & Curia Magni Ducatus Lithvaniæ, Marefchalcos, ipsis pronunciata præstiterint. In causâ eadem & actione judiciaria per Generosos Instigatores, ac Vice-Instigatores Regni, & Magni Ducatus Lithvaniæ ex munere Officij sui agentes, eorumque Delatores Generosos Joannem Osniatowski Aulicum Sacræ Regiæ Majestatis, & Franciscum Przeuski contra Infra-scriptos Regicidas respectu Criminis læsæ Sacræ Regiæ Majestatis in Persona Serenissimi STANISLAI AUGUSTI Regis Poloniæ commissi inculpato ad Judicium præsens Convëntus Regni Generalis instituta ex citationisque infra-scriptis literalibus, utpote: primâ contra Generosos Nobiles, & cujusvis conditionis homines, Stanislaum Strawiński, Valentinum Łukawski, Joannem Kuźma, Joannem Wołynski vocitatum Wachmistrz, cujusvis nominis Gadomski incolarum Palatinatus Plocensis, Deodatum Frankenberg, sive Offenberg, Valentinum Peszyński, Michælem Tubalowicz, Antonium Węgrzynek vocitatum, quorumvis nominum Taszyński, Majewski, Zboiński, Michalski, Saczyński, Cybulski, Zwierzchlewski, Bielawski communiter vocitatum Trzywás, Wasilewski, Biernacki, Troianowski, Zwoliński, Sokołowski, Falkowski, Rybicki, Lenkiewicz, Siemiakowski, Ostrowski, Gnatowski, Zarzycki, Konopka, Hordyński, Joannem Stepański citatos pro eo: Quia iidem specificati citati exequendo mandata Generosi Casimiri Pułski Principalis, licet sciverint, quod in vita & salute Regum salus communis Reipublicæ consistat, nec vetiti pœnas atrocissimas in Regicidas sancitas facta execrabili conspiratione in vitam Serenissimi STANISLAI AUGUSTI Regis Poloniæ huc Varsoviam ad Sedem Regiam Annò Millesimò Septingentesimò Septuagesimò Primo pro explendo Regicidio modo clandestino cœlatis armis in curribus sub specie conductorum vidualium dolosè contulerunt tandem Die Tertia Mensis Novembris Anni ejusdem Millesimò Septingentesimò Septuagesimò Primò fera jam nocte facta obfessione Plateæ Kapitulna dictæ in eundem Serenissimum Regem Poloniæ publica Platea Miodowa vocitata hic Varsoviæ sita Assistentibus Aulicis & Curienbus Rheda discedentem ex insidiis erumpentes, animo deliberato violenter irruerunt ad Rhedam in qua Serenissimus Rex sedebat bombardas & Sclopetas globis onusta exploferunt, Rhedam globis perforarunt, curienses Serenissimum Regem Poloniæ, defendentes, alios vulnerarunt, alios disperferunt, ac unum Pedisequum, Georgium Biczow, tribus globis trajectum, è vita sustulerunt, demum in Serenissimum Regem Sacrilegas manus iniecerunt, Eumque ab ictibus globorum Divinâ Providentiâ salvatum ex Rheda extraxerunt, vestes ipsius lacerarunt, vulnus lethale capiti ejus inflixerunt, deinde extra Civitatem & Fossas Varsovienses eduxerunt, Eundem crudeliter trucidare & vita privare (nisi Illum DEUS Omnipotens, ab ejusmodi scelesto Sicariatu custodisset) voluerunt, aliaque scelera & conatus in Personam Sacræ Regiæ Majestatis ipsis per partem actoream probanda, prout hæc omnia visiones, & proclamationes, Cadeveris, Officiose factæ

factæ fufius obloquuntur, patrarunt, qua ex caufa Regnum Poloniæ fummo periculo expofuerunt, qua propter, ut iidem citati præexprefsi rei effe Criminis læfæ Sacræ Regiæ Majestatis adinveniantur, & declarentur, ac pro ejusmodi nefando Crimine Pænis Severiffimis Criminalibus mulctentur, & hæc omnia quæ Jus & Jufitia postulaverit in caufa præfenti ftuantur, per Ministerialem Regni generalem edita & exportata in originali fuo valvis Prætorii, Civitatis Antiquæ Varfaviæ: in copiis verò portis Civitatis ejusdem affixa, deinde coram Actis Caftrēfibus Varfaviēfibus Feria Sexta poft Dominicam Reminifcere Quadragefimalem videlicet, Die Duodecima Menfis Martij Annò præfenti recognita. Tum ex altera citatione contra Generofum Cafimirum Pułaski pariter refpectu Criminis Regicidij in Persona læfæ Sacræ Regiæ Majestatis commiffi, hæc formalia objecta complectente: Quia tu, nescitur quo ex motivo & odio contra Sereniffimum STANISLAUM AUGUSTUM Regem Poloniæ ductus, executionem execrabilis facinoris Regicidij præfatis Generofis Strawiński & Łukawski commiffi, eumque in finem mandata tua ad Generofum Łukawski dedifti, qui Generofi Strawiński, & Łukawski, cum aliis complicitibus atrociffimum Crimen Regicidij Annò Millefimò Septingentefimò Septuagesimò Primò, Die Tertia Novembris, hic Varfaviæ in Sereniffima Regis Persona explentes, in eandem Sacram Personam Sacrilègas manus injecerunt, variaque scelera & conatus in vifionibus, obductionibus Officiofis, fufius exprefsa futuro in Termino proponenda, & deducenda, in sæpefata Sereniffima Persona Regia illiusque aulicis & curienfibus perpetrarunt, præfatamque Sacram Personam interficere (niſi illum DEUS Omnipotens Salvaffet) voluerunt. Poſt verò patratum hocce Crimen cum dictis Generofis Strawiński & Łukawski, Principibus Regicidis, Communicationem habuifti, ipfos pecuniis juvaſti, nec cum apud te in Fortalitio Czeſtochoviēfi fuerant, eosdem detinuifti, fautorque ipſorum extitiſti, & primariam complicitatem Criminis Regicidij in ſe traxiſti, qua propter citaris five ad citaris ad videndum & audiendum te Criminis læfæ Majestatis Regiæ reum effe adinveniri, & declarari, & pro ejusmodi nefando crimine pænas criminales ſeveriffimas ſuper te extendi, eaque omnia, quæ jus & jufitia poſtulaverit hac in caufa dici, ftatui & ſententiari, citatione eadem fufius præmiſſa omnia ſuo in tenore obloquente, in originali ſuo ad Bona Winiary per Ministerialem exportata, ibidemque poſita, ad Acta Caftrēfia Cernēfia Sabbatho poſt Dominicam Reminifcere Quadragefimalem Die Decima Tertia Menfis Martij Annò præfenti per Ministerialem relata. Tum quoque ex citatione Tertia contra Generoſos cujuſvis nominis Drozdowski & Mariannam Łukawka, Generoſi Valentini Łukawski confortem ad incidentiam cauſæ contra Generoſos Valentinum Łukawski, Stanislaum Strawiński, alioſque Regicidas inculpatoſ inſtitutæ, in ſerie tali. Quia vos licet ſciveritis de conſpiratione & machinatione in vitam Sereniffimi Regis Poloniæ per ſupramentionatoſ Regicidas facta, vos nihilominus non modo hanc conſpirationem cohibere non curaviſti, verùm etiam de ejusmodi execrabili conſpiratione & infidiis, cui intererat, non detuliſti; per quod

Rr

Crimi-

Criminis læsæ Majestatis & Regicidij conatumque in Persona Serenissimi Regis Poloniæ Annô Millefimô Septingentesimô Septuagesimô Primô, Die Tertia Mensis Novembris patratorum complices, directè vel indirectè, extitistis, pro quibus omnibus citamini, five adcitamini, vos Criminis læsæ Majestatis reos esse adinveniri, ac vos ratione ejusmodi complicitatis pænis adæquatis affici, in originali suo valvis Prætorij civitatis antiquæ Varfaviæ, in copiis verò portis Civitatis ejusdem affixa, & per Ministerialem publicata, ac coram Actis Castrensis Varfaviensibus Die Duodecima Mensis Martij Annô præsentis recognita. Demum ex citatione quarta contra Generosum Mathæum Gadowski olim Generosi Jacobi Gadowski Filium in verbis sequentibus: Quia tu, cum supramentionatis Criminis Regicidij inculpatis ausus es Annô Millefimô Septingentesimô Septuagesimô Primô, Die Tertia Novembris huc Varfaviæ in Personam Serenissimi Regis Poloniæ Sacrilegas manus iniicere, variaque scelera, ac conatus in eadem Sacra Persona fufiùs tibi futuro in termino proponenda perpetrare. Qua propter citaris seu potius adcitaris, te Criminis læsæ Sacræ Regiæ Majestatis reum esse adinveniri & declarari, ac pro ejusmodi nefando crimine pænas criminales severissimas super te extendi per Ministerialem edita, ad sortemque, ejusdem Generosi Gadowski in Bonis Bienki, Karukuly nuncupatis, sitam exportata & ibidem posita coram Actis Castrensis Capitanealibus Ciechanoviensibus, Die Decima Octava Mensis Martij Annô præsentis recognita; ad extremum ex citatione quinta contra Generosum Valentinum Zembrzuski in expressione tali. Quia tu, licet sciveris de facta conspiratione & machinatione infidiisque in vitam Serenissimi Regis per supramentionatos Regicidas factis, tu nihilominus non modo hanc conspirationem cohibere non curasti, verùm etiam de ejusmodi execrabili conspiratione & infidiis (cui intererat) non detulisti, per quod Criminis læsæ Sacræ Regiæ Majestatis & Regicidij, conatumque in Persona Serenissimi Regis Poloniæ Annô Millefimô Septingentesimô Septuagesimô Primô, Die Tertia Novembris patratorum complex directè vel indirectè extitisti, pænasque complicitatis eo nimis in se traxisti, pro quibus decernendis citaris te Criminis læsæ Sacræ Regiæ Majestatis reum esse adinveniri, ac ratione ejusmodi complicitatis pænis adæquatis affici ad Bona Naborowa per Ministerialem exportata, ibidemque posita coram Actis Castrensis Zakrocimienibus, Die Decima Quinta Mensis Martij Annô præsentis recognita, ex omnibus verò præmissis citationibus literalibus, ad instantiam Generosorum Instigatorum, & Vice-Instigatorum, Regni & Magni Ducatus Lithvaniæ, eorumque Delatorum Generosorum Joannis Osniatowski Aulici Sacræ Regiæ Majestatis & Francisci Przeuski, insistendo Legibus Regni ac Resultatis Senatûs, tum visionibus, obductionibus, agentium, distinctim editis, ac contra Generosos Strawiński, Łukawski, aliosque in citatione prima expressos, tum quoque contra Generosum Drozdowski & Mariannam Łukawska in Comitibus Terræ Varfaviensis ante conventionalibus, jam verò contra Generosum Casimirum Pułaski in Comitibus itidem ante comitialibus Terræ Cernensis, contra Generosum Gadowski

ski in Comitoliis ante Comitialibus Terræ Ciechanoviensis. Ad extremum contra Generosum Zembrzuski in Comitoliis ante Comitialibus Terræ Zakrocimensis, attestatis Generosorum Mareschalcorum Comitiorum recensorum super id datis probantibus, juxta dispositionem legis coram Nobilitate ibidem congregata productis & publicatis ad Judicium præfens Conventus Regni Generalis devenienti, rectèque in Diem hodiernam superius in actu specificatum cadenti partes ad juriparendum acclamare inculpatoque Incarceratos infraspacificatos ex carceribus statuere mandamus. Quo in termino post acclamationem causæ præsentis ad judicandum juxta usum, & praxim Juris Regni Nostri solitam vocatæ, partibus utpote Generosis Stanislao Kostka Kraiewski Instigatore, & Ignatio Saryusz Gomoliński Vice-Instigatore Regni, nomine Generosorum Instigatoris & Vice-Instigatoris Magni Ducatus Lithvaniæ, eorumque Delatoribus Generosis Joanne Osniatowski Aulico Sacræ Regiæ Majestatis & Francisco Przeuski Actoribus personaliter, Generoso Valentino Łukawski, Jonne Kuźma, Valentino Peszyński, Josepho Cybulski, Marianna Łukawska, Deodato Frankenberg, sive Offenberg, citatis & ex carceribus statutis, personaliter, Generoso Valentino Zembrzuski itidem citato personaliter comparantibus.

Nos Proceres, Senatores, Ministri Status, Regni, & Magni Ducatus Lithvaniæ, ac Nuntij Terrarum Quandoquidem ad dignoscendam præsentem causam audiendasque Criminis Regicidij supra specificatis inculpatis obiciendas accusationes, accedendum nobis sit ante omnia, ne recensiti inculpatis indefensi maneant, iisdem Generosos advocatos utpote Valentino Łukawski Generosum Ciprianum Sowiński, Joanni Kuźma Generosum Valentinum Rzętkowski, Valentino Peszyński, Josepho Cybulski, Deodato Frankenberg, sive Offenberg, Generosum Andream Przezdziecki, Mariannæ Łukawska Generosum Victorinum Wiszowaty, Generoso Valentino Zembrzuski, Generosos Michàelem Węgrzecki, Franciscum Winnicki, & Stanislaum Baczyński, qui causam eorum omni meliori modo pro Pleniori Judicij nostri informatione tueantur, addimus, temporisque interstitium ad expostulationem Inculpatorum ad Diem Decimam Quartam Mensis & Anni præsentium damus, & Concedimus, Actumque præsentem ad Terminum eundem limitamus.

In Termino verò ex Limitatione incidenti Nos Proceres, Senatores, Ministri Status, Terrarumque Nuntij, Regni & Magni Ducatus Lithvaniæ, Partibus iisdem ut supra Comparantibus, Incarceratisque Statutis, causam inducere Mandamus. Et licet quidem Generosus Valentinus Zembrzuski Indictionem suam contra Generosos Instigatores Regni, & Magni Ducatus Lithvaniæ eorumque Delatores pro pænis respectu ac si indebite contra se Instituti actoratus occasione Criminis Regicidij effigurati illatam, eandem præsentem in Actu connotari postulat, cum tamen hæcce Indictio sine ullo Termino ex parte ejusdem Generosi Zembrzuski edito (juxta præscriptum Legis Regni subsistere non valens) postulata esse probatur. Proinde Indictione eadem Generosi Zembrzuski remota,

ac sufficienti Comparitione adinventâ, Partibus Jure inter se experiri Mandamus. In experimento Controversiis Patrium utrarumque coram Nostro Judicio proluxe factis tum Propositionibus & Responsis earundem exauditis Decidendo Citationes Partis actoræ præfens ad Judicium Nostrom Conventus Generalis Regni editas Superius exaratas. Quoniam causa præfens respectu nefarij ac execrabilis Criminis Regicidij in Persona Serenissimi STANISLAI AUGUSTI Poloniarum Regis Domini Nostri Clementissimi, detestabili studio, scelestoque Inculpatorum (ut ipsis hoc obiicitur) conatu, patrati ad Judicium Nostrom introducta sine sufficientibus Probationibus ac deductionibus quàm plenissimis circumstantias Machinationis, Conspirationis, violenti Conatus, ac ipsiusmet exosi & impij facinoris hujusce Criminosi revelantibus, dignosci, & decidi non valet. Quocirca prædictos Incarceratos Statutos Valentinum Łukawski, Joannem Kuźma, Valentinum Pełczyński, Josephum Cybulski, Deodatum Frankenberg, sive Offenberg, Mariannam Łukawka, atque inculpatum Generosum Valentinum Zembrzuski, ad liberum Examen per eosdem super circumstantias objecti Criminis Regicidij coram Magnificis ac Generosis ex Senatu & Ordine Equestri Delegatis deponendum destinamus, & in supplementum ejusdem liberi deponendi Examinis, necessarium esse Scrutinium ex Testibus fide dignis rei gestæ bene gnaris, & quidem per Generosos Instigatores Regni, & Magni Ducatus Lithvaniæ, Eorumque Delatores in probandis objectis. Jam verò per Incarceratos ac alios inculpatos, in reprobandis eisdem coram Delegatis ex Senatu utpote Reverendissimo Antonio Onuphrio Okęcki Episcopo Chełmenfi, Magnificis Mathia Lanckoroński Palatino Braclaviensi, Josepho Duce Radziwiłł Palatino Minscensi, Generoso Casimiro Wykowski Castellano Vologrodenfi; Ex Ordine verò Equestri, idque ex Provincia Majoris Poloniæ Generosis Przyłubski Judice Terrestris Brestensi Cujaviæ, ex Palatinatu Junivladislaviensi, Petro Sumiński Pocillatore Dobrzinenfi, & ex eadem Terra Nuntiis, ex Provincia Minoris Poloniæ Generosis Benediçto Tarkowski Pincerna Mielnicensi, & ex eadem Terra Palatinatus Podlachiæ, Paulo Sudy-montowicz Czeczeli Præfecto Arcis Zwinogrodenfis, ex Palatinatu Braclaviensi, Nuntiis, ex Provincia verò Magni Ducatus Lithvaniæ Generosis Boguslao Dunin, Tomaszewicz Judice Castrenfi Braclaviensi, & ex eodem Districtu Palatinatus Vilenensis, Michàele Pruszanowski Pocillatore Rzeczycensi, & ex eodem Districtu Rzeczycensi Nuntiis, educendum adinvenimus. Quibus Reverendissimo Magnificis & Generosis Delegatis ut Scrutinia ac Libera Examina absentia non nullorum, non obstante, dum modo sex ex eisdem adsint prævis Interrogatoriis per Partes conscribendis, subscribendis, partique per partem ab invicem communicandis, & si necessitas exigerit partes pro deponendo Testimonio quos voluerint aditent, adcitandi verò subrigore Legis Comparere tenebuntur, expediant, Juramentaque super Incorruptionem testium, à quo Intererit excipiant eademque Scrutinia, tum & libera Incarceratorum Examina in obfigillatis Rothulis Partibus extradant, injungimus, Actumque præsentem ad Diem Vigefimam Septimam Mensis Julij limitamus. Ad
illatio-

illationem verò Generosorum Infigatorum Regni & Magni Ducatus Lithvaniæ in Judicio nostro præfenti Comitiali, idque ratiõne Manifestationis per Generosum Stanislaum Strawiński coram Actis Castrensibus Vilnensibus, Die Nona Mensis Aprilis, Annò currenti læfivè factæ, & ex iisdem Actis authentice extraditæ, factam, eisdem Generosis Infigatoribus Regni, & Magni Ducatus Lithvaniæ salvam actionem, ubi de Jure cum eadem Cancellaria Castrensi Vilnensi reservamus.

Tandem in Terminò ex ultimaria limitatione incidenti Partium earundem, ut supra comparantium Controversis, etiam post educta Scrutinia renovatis, exauditis, teneri easdem Partes repone re Scrutinia, ac libera Examina coram Reverendissimo, Magnificis, ac Generosis Delegatis educi injuncta censemus, idque instantanee, & quoniam hæcce Scrutinia prævio Decreto Feria Tertia post Festum Sancti Jacobi Apostoli, videlicet Die Vigesima Septima Mensis Julij Annò præfenti ad Acta Castrensia Varfaviensia porrecto, educta, tum libera Examina Sigillis obfigillata reposuerunt, Joannes verò Kuźma Scrutiniis iisdem eductis se subiicit, Proinde Satisfactione hoc in puncto Sententiæ nostræ partibus agnita, Nos Proceres, Senatores, Ministri Statûs una cum Nuntiis Terrarum Regni & Magni Ducatus Lithvaniæ ad reservationem, & lectionem liberorum Examinum, ac Scrutiniorum sese contulimus. Quibus lectis maturaquè deliberatione ex omnibus Circumstantiis perpensis, & trutinatis. Quantum spectat actoratum Generosorum Infigatorum & Vice-Infigatorum Regni, ac Magni Ducatus Lithvaniæ eorumquè Delatorum Generosorum Ośniałowski Aulici Sacræ Regiæ Majestatis, & Francisci Przeuski contra Generosos Casimirum Pułaski, Stanislaum Strawiński, Valentinum Łukawski, Joannem Kuźma, Joannem Wołyński, Deodatum Frankenberg, sive Offenberg, Valentinum Peszyński, Michæelem Tubalowicz, Antonium Węgrzynek, Josephum Cybulski, Quorumvis Nominum Taszyński, Majewski, Zboński, Michalski, Saczyński, Zwierzchlewski, Bielawski communiter vocitatum Trzywas, Wasilewski, Biernacki, Trojanowski, Zwoliński, Sokołowski, Falkowski, Rybicki, Lenkiewicz, Siemiatkowski, Ostrowski, Gnатовski, Zarzycki, Konopka, Hordyński, Joannem Stepański institutum. Quoniam ex spontaneis Incarceratorum statutorum per libera examina factis agnitionibus, tum & Juratoriis eductis Scrutiniis evidentissime & clarissime constat, quomodo Stanislaus Strawiński incola Provinciæ Magni Ducatus Lithvaniæ, Districtus Staroduboviensis (prout se asserit) primus & principalis nefariæ in Personam Serenissimi STANISLAI AUGUSTI Regis Poloniæ Domini Nostri Clementissimi conjurationis, conspirationis, & machinationis Manualis executor, quamvis ex Gratiõsa Serenissimi Regis munificentia ad petita sua beneficio ælemosynæ inopiam ejus suffragante (prout id in scripto certo, Annò Millesimò Septingentesimò Septuagesimo dato, aperte fatetur) affectus, attamen ingratus & immemor beneficij istemet Strawiński merito perpetua nominis sui ignominia obliterandus scelesto Generosi Casimiri Pułaski Superinductus Studio, non solum Serenissimam Personam Regiam, verum

& Universam Rempublicam (quæ in salute & incolumitate Regis vel maxime in hoc lugubri rerum Statu nititur) in Summum Periculum redigere satagens, totam hanc detestabilem machinationem effectuando, imprimis Valentinum Łukawski, Martini Łukawski, & Evæ Mendeńska Conjugum, ex Palatinatu Sandomiriensi procedentium Filium, quem huic nefario Regicidij Crimini perficiendo parem esse cognoverat, Mandatoquæ Generosi Casimiri Pułaski ex auctoritate ejus in Fortalitio Częstochoviensi Die Decima Quinta Mensis Augusti Millesimô Septingentesimô Septuagesimô Primô Annô, eidem Valentino Łukawski, ut cum toto Comitatu suo Staniſlao Strawiński pareat, ac obediat, dato, subscriptoquæ obſcriptum, ac in post præſtito per eundem super fidelitatem in Sylva sub Villa Maławieś nuncupata Juramento, eo magis obſcriptum habebat, in verum, ac fidelem hujus nefarij Criminis Regicidij Socium assumptum, eique post subalternum Mandatum, Generosi Casimiri Pułaski priori simile Die Vigesima Octobris Annô Millesimô Septingentesimô Septuagesimô Primô in Fortalitio Częstochoviensi datuatum, Secretum id patrandi Criminis Regicidij revelavit. Hi itaque primi machinationis in Personam Regiam factæ & exequendæ scelesti antesignani, facile in unum Crimen convenientes impio facinori exequendo, impia etiam media adhibentes, militarem Turmam Valentini Łukawski, armis instructam, (quam ipse sub signis retinebat eamque ab omni potestate Generosi Valentini Zembrzuski exemptam ex Dispositione Generosi Casimiri Pułaski Literis ejus Die Vigesima Octobris Annô Millesimô Septingentesimô Septuagesimô Primô ad eundem Generosum Zembrzuski scriptis testantibus pro libitu suo circumducebat) ad causam certam ad Villam Maławieś sub Oppido Zakroczym sitam spectantem conduxerunt, ac ibidem utrique (quantam in se retinebant malitiam) hosce stipendiarios suos Jurejurando Valentino Łukawski Rotham Juramenti pronunciante, omnesquæ ad Præstandum Juramentum Animofitate sua superinducente, per binos gregarios milites in eandem gazam seorsive Conducendo; ad extremum Ultimos tres, Kuźma, Gandomski & tertium de cognomine ignotum obſtrinxerant, ac tunc primum post expletum Juramentum secretum ad usque inter Strawiński, & Łukawski latens, & compressum omnibus his Juramento obſcriptis revelârunt, quod Serenissimum STANISLAUM AUGUSTUM Regem Poloniae omnino captivandum aut è vivis sufferendum mandato Generosi Casimiri Pułaski ipsis præcomissum sit, enuntiarunt, futuros faustos dies pacemque, ac tranquillitatem publicam, hoc facto subsequendam, fructus optimos ex nequissima causa eventuros dolosè ac commentitie prædixerunt. Hanc itaque conjuratam in vitam Serenissimi Regis Armatorum Latronum Catervam, numerum triginta trium Personarum complectentem, ex Majori comitatu Valentini Łukawski numero selectam robustiorem, in equis melioribus ex Villa Maławieś eductam, rectè Varſaviam ducendo, cælatis armis in Curribus, Decem ex Villis Bonorum Czerwińsko conductis fæno, avena, ac aliis victualibus impletis equisque ad currus eosdem ligatis in Sylvam conduxerunt, ibidemque cum hac latronum caterva ad morem Rusticorum & nautarum vestibus ad id

per

per Valentinum Łukawski conquisitis induta, pernoctarunt, in Crastino Varfaviam tendendo, Stanislaus Strawiński, Joannem Kuźma, Valentinum Peszyński, cum famulo Valentini Łukawski Węgrzynek vocitato, equum suum (qui curribus alligari non valebat) ducendum ipsi comittendo, utque sub specie & nomine famuli sui prius Varfaviam adeat, Custodes fossarum de adventu Stanisłai Strawiński, ac si, victualia Varfaviam conducentis, mox subsequendo tempestive certificet, & faciliorem serò vespere per fossas Varfavienses transitum procuret, subordinavit. Dolus itaque hic astutè compositus, ad vota successit; Etenim Stanislaus Strawiński cum curribus præmissis ad apparentiam victualibus re verò ipsa armis oneratis, ipso vespere unà cum Łukawski currum quatuor equis ligatum, more & ornatu aurigæ vehente, aliisque complicibus conjuratis superveniens, custodes fossarum facilè hac sub specie, quod Victualia Generosi Rafałowski ante hac aliquoties conducebat decepit, currusque suos tum & conjuratos nonnullos nomina & habitum Rusticorum simulantes, Reliquos verò ad morem & Vestitum Nautarum indutos, facile per fossas ad urbem immisos habuit, qui omnes ad stabulum extraclaustrale Conventus Ordinis Prædicatorum sub Titulo Sancti Hyacinthi in Nova Civitate Varfaviensi siti hac nocte congregati (ubi idem Strawiński & Antea cum Victualibus Generosi Rafałowski consistere solebat) eodem in stabulo cum curribus & equis (præter Valentinum Łukawski qui ea nocte uxorem suam hic Varfaviæ in Platea Chmielna dicta habitantem adiit) pernoctarunt, subsequenti verò Die nempe Tertia Mensis Novembris Anni Millefimi Septingentesimi Septuagesimi Primi oclusos omnes (præter Joannem Kuźma, cum uno gregario milite causa emendi propter Gadowski equi emissum) ne forsan nefanda hæcce Regicidij machinatio prodatur, ac reveletur, potu ac victualibus necessariisque quibusvis ipsis tamen subministratis, Strawiński, Łukawski prima exequendæ Conjuratiōis Capita detinuerunt. Deinde idem Strawiński exploratione de loco, tempore, egressuque Serenissimi Regis ex Arce solitaque Residentiâ ac omnibus circumstantiis propria in Persona, facta omnibus conjuratis in stabulo præfato degenantibus retulit. Igitur recensiti Regicidæ tenebrosæ noctis ac ad exequendum scelus id aptissimæ beneficiò usi, per suos Principales ante signanos Strawiński, Łukawski, & Kuźma, instructi ad arma (quæ ipsis scælestus furor subministraverat) convolvère, editoque per Stanislaum Strawiński signo, ut ipsum omnes sequantur, eique obtemperent, ac quæ ipse fecerit, vel faciendâ mandaverit, sine omni resistentiâ celeriter peragant, necessitate postulante arma sua pulvere sulfureo, ac globis plumbeis onusta explodant, è stabulo præfato sic informati ad mediam nonam horam temporis vespertini egressi, dispartito in tres Classes comitatu suo idiomate Russo, ne agnoscantur loquendo, Obsessionem Platearum Kapitulna & Miodowa dictarum fecere, ibiquè Serenissimi Regis è Palatio Magnifici Ducis Czartoryski Supremi Magni Ducatus Lithvaniæ Cancellarij egressu expectato, cum Serenissimus Rex è loco Palatij recensiti Rheda veheretur; Iidem Conjurati Regicidæ (quorum Nomina aures nostræ audire abhorrent) vesanno furore acti, dato inter

se signo, Rhedam, in qua Serenissimus Rex sedebat, in loco Plateæ Miodowa nuncupatæ, Summa celeritate repente ac subito hinc & inde accurrentes, vociferantes, violento conatu super aggrediendo, terribile ac adhucque inauditum spectaculum edidère, etenim post primam explosionem Stanislai Strawiński, quæ equus unus Generosi Osniatowski ceciderat, plurimi consertim Arma ad Rhedam Regiam explodentes, Aulicis Regiis, ut pote Generosis Osniatowski, Bachmiński, & Przeuski, ac aliis Curienfibus huic scelestæ Regicidarum Catervæ licet animo prompto, & armis quæ pro tunc ad manus habere poterant, & præcipue Generosis Osniatowski, & Bachmiński explosione ex sclopeto, & vibratâ framea resistentibus, tamen præsuperante vi & numero eorum nefariorum horumce hominum (si nomen id Hominum, siquidem omnia humanitatis Jura exuerunt, merentur) rejectis nonnullis, ut pote Georgio Biczaw Pedifsequo globis plumbeis per explosionem armorum trajecto, & cæso, Generosis Osniatowski, Bachmiński Aulicis Simone Mikulski Pedifsequo, Valentino Ichnowski, ac Simone Chmielewski, nonnullis vulneratis, & aliis concussis præmissa omnia obductionibus coram Officio Marefchalcali Regni Annô Millesimô Septingentesimô Septuagesimô Primô factis, tum proclamatione cadeveris è vita sublatis, Georgij Biczaw plenius id enarrantibus, cæteris autem tumultu oppressis & dispersis Serenissimam Personam Regiam è Rheda multis jam explosionibus perforata desilentem, Deique Omnipotentis incomprehensibili sed evidenti Providentia ab ictibus exploforum armorum salvum & illæsum, ast in eodem tempore per quemdam Joannem Wołyński vocatum Wachmistrz scelestæ eorundem Regicidarum Turmæ confocium vibratâ frameâ fauciatum, inauditâ vixque credibili rabie feris potius congrua, violentissimo conatu arripuerunt, arreptum equo uni ex curienfibus Regiis accepto ultronee injectum, durissimoque & insupportabili modo omnium læsionum exprobrationum & concussionum genere affectum, per Plateam Miodowa nuncupatam versus Armamentarium Regni, usque ad Fossas Civitatis Varfaviensis duxerunt. In quo loco hæcce detestabilis Regicidarum Turma Præfectum suum Joannem Kuźma sequens, etenim Strawiński, & Lukawski in aliam partem Regem occisum esse putantes, jam recesserant, Serenissimum Regem Nostrum è vivis sufferre conando, permissionem Præfecti sui Joannis Kuźma super id atrox crimen explendum, dandam & vel maximè quidam Wasilewski vocitatus ultronee & aliquoties exoptabant, sed vetante semper eodem Joanne Kuźma tempusquè aliud commodius ad peragendum facinus iis ipsis pollicente, quinimo ut ab Injriis quibusvis Serenissimo Regi inferendis absterneant, jubente, Turma eadem Militaris mitius se gerere cæpit. Itaque transgrediendo Fossas Varfavienses dum equus cui Serenissimus Rex infedebat, in Fossis eisdem luto inhæssisset, vestitusque Regius Superior pelle subductus globis perforatus, in lutum id prolaberetur, pesque unus Serenissimi Regis calceamento denudaretur, eo tempore Kuźma Serenissimum Regem Insignio Aquilæ Albæ privavit, resque nonnullas circa Serenissimum Regem præventas sibi appropriavit, in locumque equi luto ut supra inhærentis suum proprium equum Serenissimo Regi ac ocream cum calcare à suo Gregario Milite acceptam dederat,

dederat, & perveniendo ad locum propinquum in quo Vigilias suas Milites Exercitus Rossici agebant, postquam Joannes Kuźma ad Interrogationem Militis ejusdem Moschovitici more solito quis invaderet? percontantis pariter Idiomate Russico respondiderit; hoc in momento Idem Joannes Kuźma Militibus suis adhuc eum sequentibus versus Sylvam propinquam causa explorandi succursus (ut agebat) sperati abire mandavit. Ipsemet verò solus cum Serenissimo Rege à comitatu suo relictus per varios locos devios Sylvestres nonnullos paludosos in nocte illa oberrans, à loco ubi Regem ducere in Animo proposuerat deviavit, ac viæ nescius, quonam se vertere debeat, in dubio habuit, sed Serenissimo Rege fitus locorum melius animadvertente, eundemque Kuźma quod sub Mariemont existant admonente, ac quorsum ultra procedere velint? percontante. Tunc demùm scelestus ille ficcarius mirabili hac in re Omnipotentis DEI Providentia Serenissimum Regem Nostrum salvum & incolumem in tanto vix credibili periculo visibili pene opere sustinente, verbis Regiis commotus ipsemet sese reflectens mox ira, & furore abjecto, ad pedes Serenissimi Regis provolutus, eosdem amplexus, abominabilis Criminis sui contra Regiam Personam tanto ausu comissi veniam anxie & humillime deprecatus est, ac ultro à Serenissimo Rege recedere (licet posset) nolens. Venia per Serenissimum clementissimum Regem Nostrum tanto Crimini, heroicæ virtutis opere non abnegata, quinimo verbo Regio sponsona eundem Serenissimum Regem ad propinquum Molendinum penes Mariemont situm, conduxit, ibidem verò cum Serenissimus Rex hisce molestiis inflicto vulnerè tam longo itinere pedestri labefactus ipsometquè frigore eo tempore autumnali solito afflictus, paululum recubisset, idem Joannes Kuźma Personam Regiam hocce in loco quousque Rheda Varavia unà cum assistentia Militari congrua conducta fuit, fideliter custodivit; his igitur omnibus deslendis circumstantiis Scrutiniorum ac liberorum examinum contextu fufius explanatis aures nostras ac ipsam mentem perfringentibus consideratis. Quantum spectat Personas Casimiri Pułaski Principalis, Stanislai Strawiński, Valentini Łukawski Manualium Criminis Regicidij Executorum; Siquidem Præfatus Casimirus Pułaski tam liberorum Examinum depositionibus, quàm Scrutiniorum contextu plenarie in Crimine Regicidij convincitur & imprimis Stanislauum Strawiński in Fortalitio Częstochoviensi (prout id ipsi Manifestatione ejusdem Stanislai Strawiński Coram Actis Castrensis Vilnenfis Die Nona Mensis Aprilis Anno præfenti facta obiicitur, ad nefarium id Crimen Regicidij supradescriptum subordinasse. Deinde Valentino Łukawski Mandata sua bina in Fortalitio Częstochoviensi in scripto dedisse, literas ad eundem (ut Mandatis Stanislai Strawiński pareat, ac eadem exequatur) scripsisse, post patratum vero jam Crimen cum eodem Łukawski in Fortalitio Częstochoviensi Personaliter existentem, collocutum fuisse, eum pecuniis juvasse, utque se sub alieno nomine cælet suasisse; Jam vero Stanislaus Strawiński, & Valentinus Łukawski de prima complicitate, Executione manuali hujusce Criminis per super inductionem complicum omnium ad Conjuratiorem in Villa Maławieś super Regicidij scelus deliberate ac notorie factam, adhibitosquè omnes modos in cælatis armis

Tt

eisque

eisque Varfaviam sub specie victualium in curribus conductis compli-
 cibus vero suis vestimentis ad morem Rusticorum & nautarum (per
 Łukawski conquistis) indutis affociatis nec non ipsamet conspira-
 tione, conjuratione, machinatione violentoque conatu in Persona
 Serenissimi STANISLAI AUGUSTI Regis Poloniae actualiter atten-
 tato clare & sufficienter iisdem Scrutiniis & liberorum examinum de-
 positionibus arguuntur, & vincuntur. Quapropter quamvis sce-
 lestis his primis fideiis pœnas adæquatas unquam excogitari posse
 sciamus, nihilominus tamen ut pœna ejusdem sceleris in ipsos tan-
 quam autores redundet, ipsa quoque nefarij Criminis hujus notorij
 ac deliberati memoria (si possibile est) supprimatur, recensitos Casi-
 mirum Pułaski, Stanislaum Strawiński, Valentinum Łukawski, im-
 primis reos esse Criminis læsæ Sacræ Regiæ Majestatis damnamus;
 Illosque uti Personæ Regiæ violatores, superaggressores, & parrici-
 das honore, fama, Prærogativisque quibusvis Ordini Equestri fervien-
 tibus, perpetuò privamus. Infamesque ipsos ac honore privatos esse
 declaramus, ac ad eandem Infamiam ad sonum Tubæ proclamandam
 Ministerialem addimus; Cum verò iisdem Casimirus Pułaski, Stani-
 slaus Strawiński, Valentinus Łukawski Infames non tantum priva-
 tioni honoris, & famæ subesse debeant, ast etiam corpora illorum
 tanquam instrumenta realia nefarij sceleris pœnis atrocissimis affli-
 genda sunt; Ideo quo ad pœnas corporales licet multo majores, &
 severiores in exquirendo pœnarum genere, & tanto Crimini nun-
 quam fatis correspondentes promeruerunt, considerata tamen pro
 eisdem inculpatis Sacræ Regiæ Majestatis ex innata ejus clementia
 & pietate, Intercessione, ad Judicium nostrum facta, ad mitiores con-
 descendendo, easdem super hisce scelestis tam Valentino Łukawski
 Incarcerato, quam Casimiro Pułaski, & Stanislaò Strawiński ad præ-
 fens profugis, non comparentibus, & deinde ubivis reperibilibus, Ca-
 ptivandis, tali modo extendendas decernimus, ut quilibet eorum Ca-
 pite plectatur, manus ferro abscissæ palis circa vias publicas affigan-
 tur, post aliquot vero tempus igne comburantur, & cineres dissipen-
 tur, corpus vero quod libet, eorum statim post decollationem ferro
 dismembretur, ac deinde in Rogo comburetur, & cineres in aerem
 projiciantur, pro quorum reali, & indilata ex Persona Valentini Łu-
 kawski Incarcerati Executione ad Magnificum Supremum Regni Ma-
 reschalcum; Jam verò Casimirus Pułaski, Stanislaum Strawiński in
 post captivandos ad Officium quodvis etiam villanum pro eadem præ-
 missorum facienda Executione remittimus. In Reliquo quoniam hi
 nefarij homines jam damnati juxta Leges Communes Regni indigni
 esse Judicantur, ut Bona ac hæreditates suas ad posteros transmittant.
 Ideo inhærendo iisdem Legibus Regni Bona eorum realia, ut pote
 Casimiri Pułaski ex divisione cessa, vel cedenda mobilia, & immo-
 bilia, summasquè pecuniarias ubivis reperibiles tum Strawiński, &
 Łukawski ubicunque in Regno Poloniae Provinciisque annexis exi-
 stentia, Fisco & Delatori, agenti, adjudicamus, ita ut Successores
 eorum tam descendentes, quàm collaterales nihil sibi in prædictis
 Bonis usurpare possint, arbitramur. Salvis tamen Juribus Generosæ
 Pułaska Capitaneæ Varenensis Matris, ac Łukawska Valentini Łuka-
 wski Consortis tum Creditorum Jura sua ante patratum hoc nefandum
 Crimen

Crimen habentium esse volumus. Ad extremum cum & liberi nefariorum horum ficcariorum juxta Jura Communia malitiam genitorum suorum immitaturi quandoque præsumuntur ideo Filium Valentini Łukawski minorennem nomine Joannem, jam autem Stanislai Strawiński (si existunt) a quibusvis Juribus Prærogativis, & stemmate Ordini Equestri servientibus in perpetuum abjudicamus, utque his exosis cognominibus Patrum suorum non utantur, neque nomen nobilitate assumant, præcipimus. Quantum attinet personam Joannis Kuźma qui propria oris Confessione de tota hac nefaria machinatione, conjuratione, tum & Scrutiniis plenissime convincitur, licet quidem istemet exosus Joannes Kuźma in simul cum aliis non modo conjurationis, & machinationis in Personam Regiam, verum & ipsiusmet realis violenti conatus confocius, qui simul cum aliis Rhedam Regiam accurrens, dispersisque vi aulicis & curienseibus Serenissimum Regem equo violentissime injectum, Varfaviâ eduxit, pœnas similes sicut Strawiński & Pułaski ac Łukawski jam Condemnati, juste mereretur, cum tamen Scrutiniis iisdem ac depositionibus liberorum Examinum lucide probatur, quomodo post has omnes Superius expressas illatas Serenissimo Regi læsiones & molestias scelestæ hæc Conjuratorum Turma terribili furore commota Serenissimum Regem omnino, è vita sufferre, uno ex ipsis Wąsilewski nuncupato, id scelus flagrantissime perpetrare appetente, conabatur, prædictum Kuźma hancce conjuratorum rabiem suasu suo cohibuisse, eoque modo toti Nostræ Republicæ desideratissimam Serenissimi Regis vitam cura, & opere proprio ab ictibus jam pene imminentibus salvam sustinuisse, deinde nulla vi compulsus benevole ac spontaneè ad pedes Regios devolutum Crimen suum agnoscendo suppliciter veniam à Serenissimo Rege exorasse, & adhuc armatum, cum saltem fugere potuisset, tamen deserere Serenissimum Regem noluisse, imo adducto eodem Serenissimo Rege ad molendinum penes Mariemont situm, donec Rheda & copia militaris cum assistentia curiensi advenit, custodiam præbuisse, idcirco licet hoc in puncto de motivo causæque reali ejusmodi subsequenti actus utrum ex virtute & ratione salvandi Serenissimi Regis, an tantum ex timore pœnæ subsecutus sit palpabiliter informari non valemus, tamen ex rationibus & circumstantiis præmissis nos permovementibus eundem Joannem Kuźma à pœna mortis liberamus, nihilominus hominem hunc qui tam nefarium Crimen non modo animo suo concipere, verum re ipsa violento conatu attentare ausus est, velut monstrum naturæ, quem solum supportet, & communia terræ alant producta, haustusque aeris per Regnum hocce Poloniæ meabilis vivefaciat indignum, ex ditionibus Regni Poloniæ non remoranter imo in tempore quam citissimo amovendum esse censemus, ipsumque in perpetuum exilium è Regno Poloniæ annexisque Provinciis proscripsum impensis ærarij publici ad fines Regni tantum conducendum, ita ut sub nullo prætextu in ditiones Republicæ reverti, aut easdem quomodolibet intrare amplius audeat, statuimus. Quod si verò idem Joannes Kuźma quovis in tempore Decreto præsentis contraveniendo in ditionibus Regni Poloniæ repertus & deprehensus fuerit, eundem captivandum, ac ad cujusvis delationem, coram quovis Magistratu etiam villano pœna

mortis lege Millesimi Quingentesimi Octuagesimi Octavi Anni descripta sine omni dilatione mulctandum esse sententiamus. Quantum spectat personam Josephi Cybulski eundem uti præmissi Criminis Regicidij actualem complicem conjuratum, ac manuum Executorem pariter reum esse Criminis læsæ Sacræ Regiæ Majestatis damnamus, eumque imprimis honore, fama, prærogativisque quibusvis Ordini Equestri fervientibus perpetuo privamus, infamemque ipsum ac honore privatum declaramus & ad proclamandam eandem infamiam Ministerialem addimus, ipsum verò pœna colli afficiendum; arbitramur, ac pro facienda Executione ad Jurisdictionem Mareschalcalem Regni remittimus, Bona autem ac hæreditates quasvis reales ubivis reperibiles ejusdem Josephi Cybulski jam damnati Fisco & Delatoribus cederda ita ut Successores tam directi quam collaterales nihil se in illis habere præsumant, (salvis tamen Juribus creditorum respectu debitorum ante patratum Crimen Contractorum) statuimus. Denique liberos ejusdem Cybulski à quibusvis Juribus Dignitatibus Officiis Ordini Equestri fervientibus perpetuo abjudicamus, utque exoso hoc nomine Patris non utantur, neque nomen nobilitate assumant injungimus. Quo ad personas Valentini Peszyński & Deodati Frankemberg five Offemberg licet quidem deducitur tam ex contextu Scrutiniorum quam liberorum examinum depositione, Valentinum Peszyński non esse ex numero Turmæ conjuratæ militaris verum ad custodiendos currus eorum assumptum fuisse nec in actu hujusce nefarii Criminis extitisse sed potu gravatum in stabulo extraclauftrali Conventus Ordinis Prædicatorum in Nova Civitate Varsoviensi sito, circa eosdem currus relictum esse, jam autem Deodatum Frankemberg five Offemberg non sponte sed coacte astu & dolo Łukawski seductum esse eundem casu equo excusum eumque sequentem, actum præmissum dicti scelesti facinoris non attentasse, patet, cum tamen conjurationem Regicidarum ipsis notam cælaverunt, eumque non revelarunt, & cui intererat non detulerunt. Ideo hosce Peszyński & Frankemberg five Offemberg honore, & fama privamus, Infamesque ipsos declaramus, ac ad publicandam eandem Infamiam ad sonum Tubæ promulgandam Ministerialem addimus, & nihilominus eosdem Peszyński & Frankemberg five Offemberg ad Carceres Fortalitij Camenecensis Podoliæ sumptu ærarij publici transmittendos & quousque vixerint detinendos ac ad perpetuos labores adigendos destinamus. Quo vero ad Personas Michæelis Tubatowicz & Słaczewski Criminis Regicidij complicum in Carceribusque jam vita functorum, siquidem scelesta corpora eorundem nefariorum hominum jam in cineres redacta esse putantur pœnis adæquatis pro Criminali ausu Complicitateque Regicidij actualiter comissa extorqueri non valent; Ideo nomina ipsorum Infamia perpetua ignominia afficienda esse volumus, ac quatenus eadem in tabulis cum descriptione Patrati per illos Criminis exprimentur in loco furcarum five supplicij funibus alligatis suspendantur, sicque perpetuo edurent sententiamus. Demum quo ad Personas Joannis Wołyński vocitati Wachmistrz, Antonij Węgrzynek in servitiis Łukawski existentis quorumvis nominum sic vocitatorum Taszyński, Majewski, Zboiński, Michalski, Sacyński, Wierzchlewski, Bielawski communiter nominati Trzywąs, Wafile-

Waflewski, Biernacki, Trojanowski, Zwoliński, Sokotowski, Falkowski, Rybicki, Lenkiewicz, Siemiatkowski, Ostrowski, Gnatowski, Zarzycki, Konopka, Hordyński, Joannis Stepański, Mathæi Gadowski, nec non cujusvis nominis Drozdowski, sub Commenda Generosi Valentini Zembrzusi protunc existentis, Termino distincto conventu omnes hos actuales conjurationis, machinationis, ac violenti conatus nefarii Criminis Regicidij complices, Liberorum Examinum depositionibus, & nexu Scrutiniorum redargutos, profugos, & non comparentes reos esse Criminis læsæ Sacræ Regiæ Majestatis damnamus, & tanquam Personæ Regiæ Violatores super aggressores & parricidas honore, fama, prærogativis quibusvis ac immunitatibus Ordini Equestri servientibus (eos qui inter illos nobiles reperiuntur) privamus, omnes autem infames honoreque privatos esse declaramus, ad publicandamque hanc Infamiam ad sonum tubæ promulgandam Ministerialem addimus. Siquidem verò corpora scelestia istorum Regicidarum nunc profugorum ad præsens pænis condignis multari non possunt. Ideo eosdem ubi præveniri poterit captivandos & coram quovis Magistratu etiam Villano pæna capitis juxta obloquentiam legum Regni & signanter Constitutionis Anni Millesimi Quingentesimi Octuagesimi Octavi indilate supplicandos decernimus. Bona verò ipsorum quævis realia ubicunque in Dominiis Regni Poloniæ, & Magni Ducatus Lithvaniæ consistantia, mobilia & immobilia, Fisco & Delatori cedenda. Salvis Juribus creditorum respectu debitorum ante commissum scelus contractorum censemus. Successores autem eorum tam descendentes quam collaterales à Bonis iisdem ita ut in ipsis nihil habere præsumant in perpetuum abjudicamus. Denique liberos eorum honoribus, Dignitatibus, ac Officiis quibusvis Regni & Magni Ducatus Lithvaniæ, quo ad Personas nobilium tum quoque à Civitatensibus quo ad Personas Plebejorum privamus & pro incapacibus in perpetuum pronuntiamus. Quantum attinet Actoratum contra Mariannam Łukawską, Valentini Łukawski consortem Institutum hac in Cathogoria libero Examine ac Scrutiniis Juratoriis lectis. Maturaque deliberatione trutinatis licet quidem præfata Marianna Łukawńska de complicitate Criminis Regicidij initioque detestabilis conjurationis supradescriptæ per rationem habitæ de eadem à marito suo notitiæ eo magis pænalis quia non proditæ redarguitur, cum tamen Judicio nostro sufficienter deducitur prædictam Mariannam Łukawską Varsoviæ manentem maritum suum ad se immediate ante patratum Crimen Regicidij supervenientem quid hic ageret interrogasse, audito verò à marito responsu patrandum scelus enunciante statim metu correptam, plangentemquè se infelicem contestari cæpisse, sed à malevolo astutoquè marito responsum suum inprovisè pronunciatum, statim suppressente, uxori verò nimiam credulitatem, & imbecillitatem fæmineam exprobrante, seque id scelus nunquam ausurum contestante, seductam nullam suspicionem infelici eventui parem animo imbecilli concipere potuisse, imo huncce maritum suum cui Jure Jurato omnem fidem servandam non vanè putavit in circumstantia, sicut sperabat, quia discursus grãtia subsecuta immerito accusandum ratam esse, ideoque nullius in hoc Crimine complicitatis consciam cum Filio, supellectili universa, ac parato peculio Varsoviæ mansisse

Uu neque

neque se (ut potuerat) abscondisse, qua propter Nos attentis præmissis circumstantiis à complicitate per notitiam Criminis Regicidij Mariannæ Lukawska imputata, eandem plenariè relevantibus, ipsam à pænis Criminalibus per partem actream prætenfis liberam pronuntiamus, nihilominus cum in tali gravissima circumstantia etiam quævis levissima verba malitiam aut seditionem contra Regiam Personam præferentia observanda, examinaanda, & deferenda esse debeant. Qua propter toties dictam Mariannam Lukawska pro inanimadversione in hacce occasione commissa pænis infrascriptis subesse statuimus, eamque ad domum correctionis ad Varsaviam sitam destinamus, ac ut ibidem per spatium trium annorum computatis viginti duobus Mensibus jam in carceribus perpessus detineatur censemus, & in aggravationem pænæ mariti sui, quatenus ab hinc cognomine ejus non utatur, injungimus. Ad extremum quo interest actoratum contra Generosum Valentinum Zembrzuzki itidem respectu complicitatis Criminis Regicidij pariter perhabitam de eodem Regicidij scelere notitiam commissi institutum, siquidem præfatus Generosus Valentinus Zembrzuzki depositione Valentini Lukawski jam neci additi, provocatus de habita suprascripti sceleris Regicidij notitia immediate ante subsecutam ejus executionem ipsi revelati, accusatus hac in circumstantia Scrutiniis plene non convincitur; Etenim unius tantum testis depositione Crimen recensitum adhuc ante peractionem ejus tempestive, quia ante sex septimanas per Lukawski Generoso Valentino Zembrzuzki revelatum fuisse, recognoscentis arguitur, circumstantiaque hæc per Valentinum Lukawski penitus est abnegata, ac cum aliis testimoniis & depositionibus tum quoque mandatis ac literis per Casimirum Pułaski ad Lukawski scriptis ipsummet Lukawski de hoc Crimine certam notitiam ac directum Casimiri Pułaski mandatum non prius quam Duodecem Diebus ante patratum scelus habuisse, probantibus, non coalescit. Depositiō Valentini Lukawski qua Generosus Zembrzuzki provocatur, uti ab homine ipsi in viso, ac contextu Scrutiniorum testante rixis, & contentionibus plurimis & ferme continuis summo opere Generoso Zembrzuzki offenso nullomodo eundem Generosum Zembrzuzki sufficienter convincere valet, cum tamen iisdem Scrutiniis ac liberi Examinis depositionibus probatur, Generosum Zembrzuzki sæpe sæpius cum Lukawski in unum locum convenisse, eundemque Generosum Zembrzuzki circa Oppidum Zakroczym ubi detestabilis conjuratio Regicidarum fovebatur, in propinquis locis semper versatum turmas suas militares ibidem circumduxisse post patratum autem Crimen Regicidij plurimos conjuratos, profugos, ad huncce Generosum Zembrzuzki congregatos apud eundem receptaculum invenisse, idcirco attentis his circumstantiis præsumptionem quandam in se præferentibus decernimus. Quatenus in supplementum Scrutiniorum eductorum idem Generosus Valentinus Zembrzuzki medio corporali juramento in eam rotham præstando: Quia de machinatione, & conjuratione in Personam Serenissimi STANISLAI AUGUSTI Regis Poloniae facta, ante scelestum id Patratum Crimen nullo modo scivit, neque conjuratos Regicidas consilio, aut aliquo adminiculo juvavit, evadat, idque instantaneè. Quod juramentum siquidem in facie Judicij Nostri Rotha præscripta præstitit; Idcirco

fatisfa-

fatisfactione agnita huncce Generosum Zembrzuski à pænis Criminalibus per Partem actoream prætenfis, & conclusis, liberamus. Nihilominus quoniam ex eisdem eductis Scrutiniis sufficienter constat Generosum Valentinum Zembrzuski nonnullos Regicidas post patratum jam Crimen ad ipsum convolantes in Turma sua militari sustinuisse, eosque fovisse, Valentino Łukawski Florenos Centum Quinquaginta, ac unum par sclopetorum dedisse, eundemque Łukawski multoties sine comprehensionis quæsitum, & visum non tamen comprehendisse, hæc verò omnia multo post patratum Crimen Regicidij elapso tempore egisse, quo circa nos pro ejusmodi quadam commiventia non posse evadere pænas infrascriptas huncce Generosum Zembrzuski arbitramur, ac quatenus is idem Generosus Zembrzuski Turrim Superiorem Mareschalcalem Regni Feria Secunda post Festum Nativitatis Beatissimæ Virginis Mariæ idest Die Decima Tertia Mensis Septembris Annò præsentis ingrediatur, ejusquè sessionem per spatium unius Anni integri sine intermissione continuet, & expleat, sub pænis legibus Regni descriptis mandamus. Executionem verò pænarum Criminalium ex Personis Valentini Łukawski & Josephi Cybulski Decreto præsentis irrogatarum in spatio duarum septimanarum ab Actu publicationis præsentis Decreti Die Vigesima Octava Mensis Augusti Annò currenti peractæ, explendam decernimus.

Libera Examina, Juratoria Scrutinia in hac præsentis causa educta, Sigillo Castrensi Varsaviensi Obfigillanda, & in Archivo Cancellariæ Castrensis Varsaviensis reponenda, & conservanda esse volumus.

Ad extremum cognomina impiorum Regicidarum terminis comprehensa processu specificata si & quatenus per eisdem Regicidas jam damnatos abusive vel non assumpta, nihil quidquam honori æstimationi ac Bonæ famæ Familiarum Regni Poloniæ & Magni Ducatus Lithvaniæ eisdem nominibus gaudentium nocere debere declaramus, Decreto nostro præsentis ad præmissa mediante, quod actis comitialibus Decretorum Cancellariæ Regni inscribi, & de toto suo tenore ingrossari, atque ex eisdem fideliter de verbo ad verbum depromptum in forma authentica extradi postulantibus permisimus, commisimusque. Stanislaus Lubomirski Supremus Regni Poloniæ Mareschalcus Locus Sigilli Supremi Regni Mareschalci. Post cujus quidem Decreti superius præinserti in Acta præsentia ingrossationem originale ejusdem circa Acta præsentia relictum est -- Mathias Sobolewski Notarius Terrestris Castren: Varsavien: --- Correxit Puchała -- Lectum cum Originali per Kurczewski.

Relatio publicatæ pænæ Infamæ super introcontentis, Criminis Regicidii Principalibus Comprincipalibus, ac Complicibus.

Actum in Curia Regia Varsaviensi Feria Quinta in Crastino Festi Nativitatis Beatissimæ Virginis Mariæ videlicet, Die Nona Mensis Septembris Annò Domini Millefimò Septingentesimò Septuagesimò Tertiò.

AD Officium & Acta præsentia Castrensia Capitanealia Varsaviensia perso-

Uu 2

personaliter venientes Ministeriales Regni Generales Nobiles Felix Jabłoński & Albertus Dzierżyński Authentici & Jurati in vim suæ veræ ac fidelis Relationis palam ac liberè recognoverunt. Quia ipsi habitis secum Nobilibus; ut pote Ignatio Jazwiński & Joanne Grabowski, sibi causa evidentionis Testimonij adhibitis, pœnam Infamiæ perpetuæ super Casimiro Pułaski, Stanislaŏ Strawiański, Valentino Łukawski, Joanne Wotyński, Deodato Frankemberg five Offemberg, Valentino Peszyński, Antonio Węgrzynek, Josepho Cybulski, Joanne Stepański, Mathæo Gadowski, & quorumvis Nominum Taszyński, Majewski, Zboiński, Michalski, Saczyński, Zwierzchlewski, Bielawski, Communiter vocitatum Trzywas, Wasilewski, Biernacki, Trojanowski, Zwoliński, Sokołowski, Falkowski, Rybicki, Lenkiewicz, Siemiatkowski, Ostrowski, Gnatowski, Zarzycki, Konopka, Hordyński, Drózdowski Regicidis Decreto Comitiali Conventus Regni Generalis, Die Septima Mensis Junij Annò præsentis Millesimò Septingentesimò Septuagesimò Tertiò, prolato irrogatam publicarique injunctam ex Mandato ejusdem Judicij Comitialis Regni, in foro Civitatis, Antiquæ & Novæ Varsaviæ; atque ante Portam Civitatis Novæ Varsaviæ, tum in Suburbio Cracoviensi ad Sonum Tubæ alta sua præconia voce publicaverunt, prædictosque Regicidas respectu Criminis Regicidij Convictos Infames ac proscriptos honore, fama, omnibusque prærogativis Ordini Equestri servientibus (quo ad Personas Status Nobilitaris) nec non Civitatensibus, quo ad Personas Civitatenses, privatos esse, Bona vero illorum immobilia & mobilia omnia, tum summas quasvis pecuniarias, Fisco abnoxias esse; Liberos verò illorum a Dignitatibus & prærogativis Ordini Equestri & Personis Civitatensibus servientibus abjudicatas esse, in perpetuumque incapaces declaratos. Ipsosmet verò Regicidas supra specificatos profugos captivandos ac coram quovis Judicio etiam Villano supplicandos, pœnæque Decreto memorato Comitiali Regni super ipsis irrogatæ subiiciendos, proclamaverunt, & publicaverunt, ad notitiamque omnium indubiam defluerunt, de quo præsentem fecerunt Relationem -- Locus Sigilli Castrensis Varsaviensis -- Puchata, manu propria -- Lectum per Raciborski. --

I N D E X

In hoc Criminali Processu contentorum:

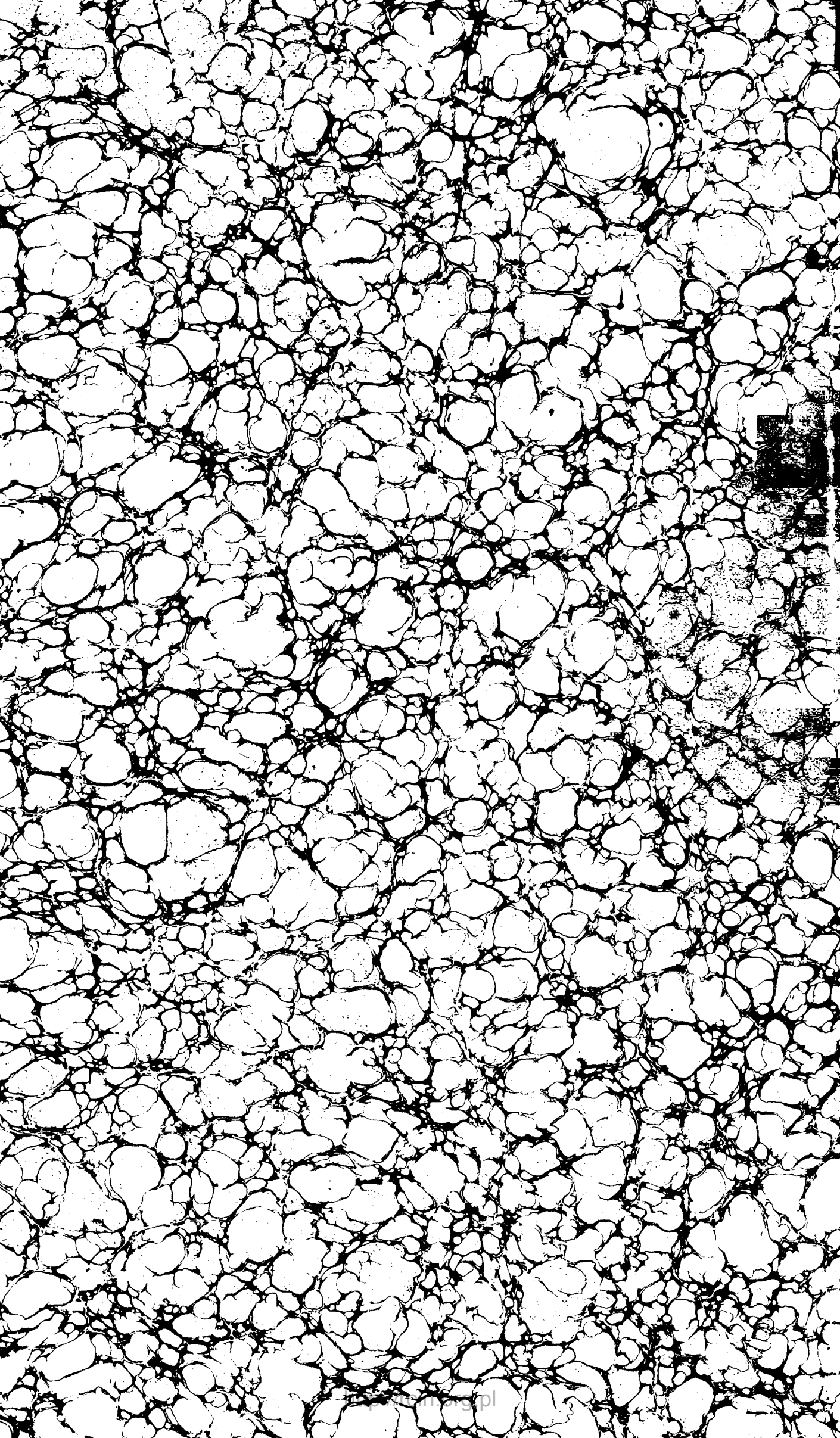
	<i>Fol.</i>
PUNKT ex Resultato Rady Senatu, die 8. zaczetey, a die 15. Februarij Anno 1773. publikowaney, względem popełnionego Kroloboystwa.	1.
Relatio editi Mandati contra Strawiński, Łukawski, & alios Regicidas pro Judiciis Comicialibus.	2.
Relatio editi Mandati contra Łukawka & Drozdowski pro Judiciis Comicialibus	4.
Relatio publicati Mandati in Comitiolis ante Comicialibus Terræ Varšaviensis, contra Strawiński, Łukawski, & alios Regicidas, pro Judiciis Comicialibus editi	6.
Relatio publicati Mandati in Comitiolis ante-Comitialibus Terræ Varšaviensis, contra Łukawka & Drozdowski, pro Judiciis Comicialibus editi	9.
Relatio Mandati contra G. Casimirum Pułski pro Judiciis Comicialibus editi	11.
Relatio publicati Mandati in Comiciolis ante Comicialibus Terræ Cernensis, contra G. Casimirum Pułski pro Judiciis Comicialibus editi	13.
Relatio Mandati contra G. Valentinum Zembrzuzki, pro Judiciis Comicialibus editi	15.
Relatio publicati Mandati Die assignatorum, non tamen subsecutorum, Comitiorum ante Comicialium Terræ Zakroczymensis, contra G. Valentinum Zembrzuzki, pro Judiciis Comicialibus editi	18.
Relatio publicati iterato Mandati, in Comiciolis ante Comicialibus Terræ Zakroczymensis, contra G. Valentinum Zembrzuzki pro Judiciis Comicialibus editi	21.
Relatio Mandati contra G. Mathæum Gadamski, pro Judiciis Comicialibus editi	24.
Relatio Publicati Mandati, Die assignatorum, non tamen subsecutorum Comiciolorum ante-Comicialium Terræ Ciechanoviensis, contra G. Mathæum Gadamski, pro Judiciis Comicialibus editi	26.
Relatio Publicati iterato Mandati, in Comitiolis ante Comicialibus Terræ Ciechanoviensis, contra Generosum Mathæum Gadamski, pro Judiciis Comicialibus editi	27.
Konstytucya Seymowa o odładzeniu Sprawy, respectu Criminis la- iz Majestatis Regiæ	29.
•	Status

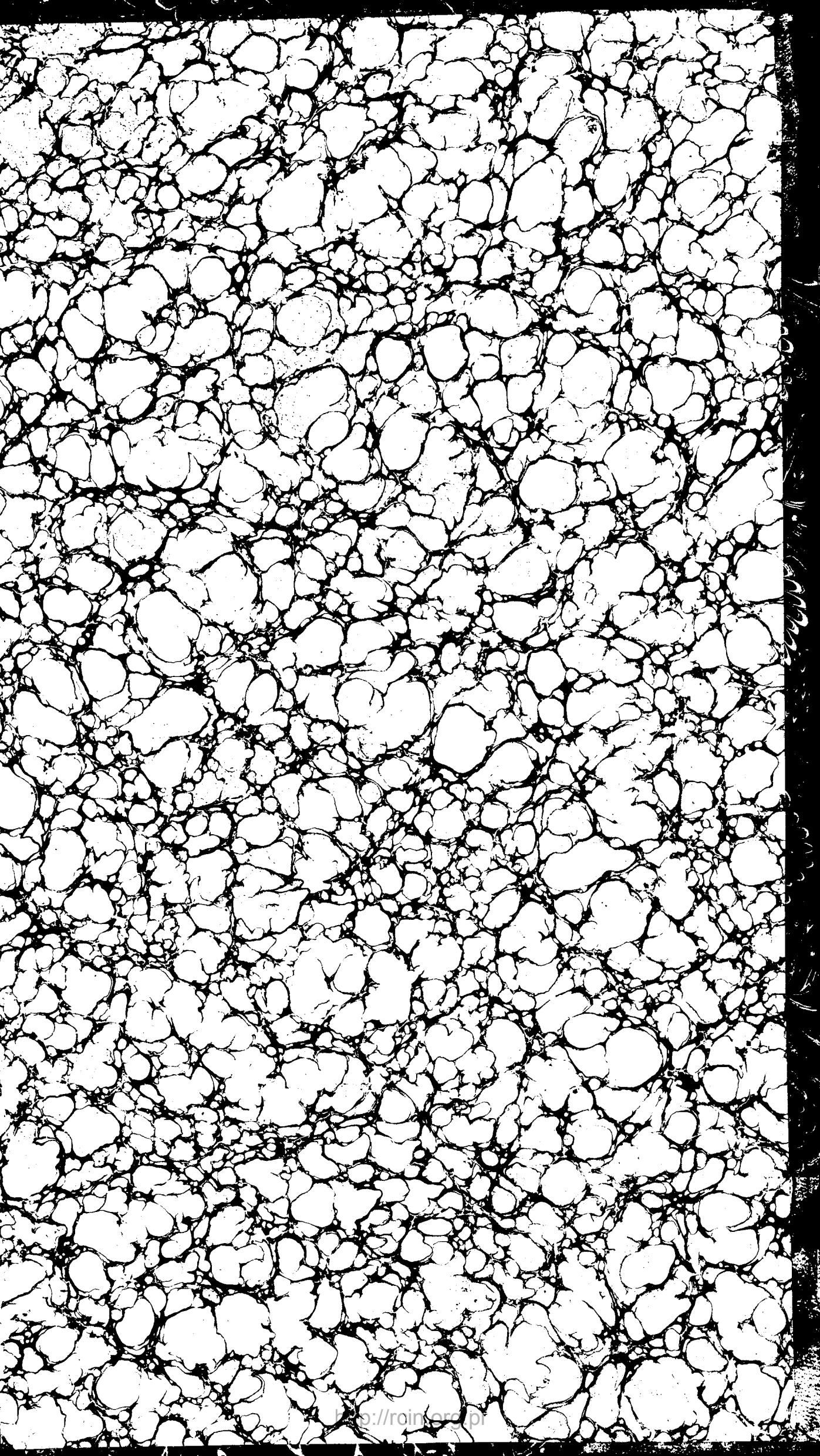
- Fol.
- Status Cause przez U. Jana Nepomucena Słomińskiego Metrykanta Kancellaryi Więkzhey Koronney, przed Sądem Seymowym Dnia 7. Czerwca 1773. Roku wprowadzony ex parte UU. Instygatorów 31.
- Odpowiedź z strony U. Walentego Łukawskiego, na powództwo Urodzonych Instygatorów Koronnych y W. X. Litt: y ich Delatorów do Sądu Seymowego w Sprawie obrażenia Maieftatu wprowadzona, przez U. Cypryana Sowińskiego Patrona Affefforyi Koronney, dla obrony Łukawskiemu przydanego, w tymże Sądzie uczyniona 40.
- Odpowiedź z strony U. Walentego Zembrzuskiego w Sprawie o zarzuty w spoleczeństwa Kryminału Kroloboystwa, iakoby przez wiadomość popełnionego, na Sądy Seymowe od UU. Instygatorów Koronnych y W. X. Litt: tudzież Ich Delatorów Powodów Przypożwanego, przez U. Stanisława Baczyńskiego Patrona Kommissyi Skarbowey, temuż U. Zembrzuskiemu dla obrony w Sądach Seymowych przydanego, uczyniona 43.
- Replika in Accessorio z strony Urodzonych Instygatorów Koronnych y W. X. L. y Ich Delatorów, w Sprawie przeciwko obwinionym respektu Criminis læsæ Majestatis, w Sądzie Seymowym, przez UU. Antoniego Opelewskiego y Pawła Biało-brzeskiego, Patronów Affefforyi Koronney, czyniona 51.
- Mowa Jmci Pana Jana Osniałowskiego Dworzanina J. K. Mci, Delatora w Sprawie Kryminalney o Kroloboystwo, na Sądach Seymowych miana 52.
- Akt JJ. WW. Delegowanych ad Scrutinia & Examina expedyowany, w Księgach Grodu Warszawskiego Die 27 Julij 1773 Anno Oblatowany 57.
- Kontynuacya Indukty od UU. Instygatorów Koronnych, wraz z ostateczną przeciw wszystkim Pozwanym y przekonanym o ten Kryminał, Konkluzją, przez U. Jana Nepomucena Słomińskiego Metrykanta Kancellaryi Więkzhey Koronney, czyniona. 60.
- Kontynuacya dalsza Indukty także z Powództwa UU. Instygatorów Obojga Narodow, y Ich Delatorów, w Sprawie o gwałtowne y nayszkaradnieysze Maieftatu, y w nim Osoby Nayaśnieyższego Pana obrażenie, przeciwko Inkarceratom, y ich współcznikom nieprzytomnym w Terminach wyrażonym, po expedyowanych Scrutiniach y Inkwizycyach, przez U. Antoniego Rogalskiego Metrykanta Kancellaryi Mniejszey Koronney 69.
- Odpowiedź na Induktę UU. Instygatorów, y Ich Delatorów, z strony U. Walentego Łukawskiego, przy złożeniu Inkwizycyi, z mocy Dekretu Sądu Seymowego, wywiedzioney, w tymże Sądzie, przez U. Cypryana Sowińskiego Patrona Affefforyi Koronney, przerzeczonemu U. Łukawskiemu, dla obrony przydanego, czyniona 77.
- Odpowiedź z strony U. Jozefa Cybulskiego, Uczciwego Walentego Pefzyńskiego, y Bogumiła Frankemberka, o współczność Kryminału Kroloboystwa oskarżonych, na Induktę od UU. Instygatorów Koronnych y W. X. Litt: tudzież Ich Delatorów, po expedyowanych Inkwizycyach, w Sądzie Seymowym miana, przez U. Jana Przeddzieckiego Patrona Referendaryi Koronney.

	<i>Fol.</i>
ronney, y Kommissyi Skarbu Koronnego, tymże oskarżonym dla obrony przydanego, czyniona.	83.
Replika z Strony UU. Instygatorów Koronnych y W. X. Litt:, tudzież Ich Delatorów, przez U. Pawła Białobrzezkiego Patrona Affessoryi Koronney, w Sądzie Seymowym miana, na wyżej wyrażone odpowiedzi, od Łukawkiego, Cybulskiego, Pefzyńskiego y Frankemberga, czyniona	97.
Powtorna Odpowiedź z strony U. Cybulskiego, Pefzyńskiego, y Frankemberga, przez U. Przeddzieckiego Patrona, tymże obwinionym przydanego, w Sądzie Seymowym czyniona	107.
Odpowiedź z strony Jana Kuźmy, o Kryminał Kroloboystwa obwinionego, na Powodztwo UU. Instygatorów Oboyg Narodow y Ich Delatorów, po expedyowanych Scrutiniach y Inkwizycyach, przez U. Walentego Rzętkowkiego Patrona Affessoryi Koronney, przereczonemu Kuźmie dla obrony przydanego, w Sądzie Seymowym, czyniona	109.
Replika z strony UU. Instygatorów Oboyg Narodow y Ich Delatorów, na Odpowiedź Jana Kuźmy Inkarcerata, o Kryminał Kroloboystwa przekonanego, po expedyowanych Scrutiniach y Inkwizycyach, w Sądach Seymowych przez U. Antoniego Opelewkiego Patrona Affessoryi Koronney, czyniona	115.
Duplika z strony Jana Kuźmy przez U. Walentego Rzętkowkiego Patrona, miana	119.
Obrona z przydania przez Dekret Seymowy, od U. Maryanny Łukawskiej, o wspólność występku obrażonego Maiestatu Krolewskiego, obwinioney, y Przypozwaney, przez U. Wiktoryna Wifzowatego Zupnika y Komornika Ziemi Łomżyńskiej, przed Sądem Seymowym w Izbie Senatorskiej, uczyniona	122.
Replika z strony UU. Instygatorów Oboyg Narodow y Ich Delatorów, na Odpowiedź Maryanny Łukawskiej, o społeczeństwo Kroloboystwa przekonaney, po expedyowanych Scrutiniach y Inkwizycyach, w Sądzie Seymowym, przez U. Antoniego Opelewkiego Patrona Affessoryi Koronney, miana	128.
Odpowiedź na Replikę z strony UU. Instygatorów Koronnych y Litt: przeciwko U. Maryannie Łukawskiej uczynioną, z strony U. Łukawskiej, przez tegoż U. Wifzowatego, czyniona	129.
Sprawa U. Walentego Zembrzuskiego w propozycyach: <i>imo</i> że U. Zembrzuski niewiedział o sekcie uknowanego Kroloboystwa, przed wykonaniem onegoż, a zatym nie mógł zatamować występku tego; <i>zdo</i> że po wykonaney zbrodni Kroloboystwa, dowiedziawfzy się o nieyże, donosił komu należało, y o poimanie U. Łukawskiego Kroloboycy starał się, w prowadzona na Sądach Seymowych przez U. Michała Węgrzeckiego Burgrabiego Grodzkiego Warzawskiego, Patrona, temuz U. Zembrzuskemu dla obrony przydanego	132.
Summaryufz Dokumentow ku oczyszczeniu U. Walentego Zembrzuskiego od UU. Instygatorów Koronnych y W. X. Litt:, tudzież Ich donoszących Powodow, do Sprawy Kroloboyfiwa Przypozwanego, spisany, y na Sądy Seymowe podany	137.

	<i>Fol.</i>
Z strony U. Zembrzuskiego złożonych Summaryuſzem immediate wyrażonym Dokumentow, Juſtyfikacya przez U. Franciſzka Winnickiego Patrona Kommiſſyi Skarbowey Koronney, U. Zem- brzuſkiemu takżę dla obrony w Sądzie Seymowym przydane- go czyniona	139.
Replika od UU. Inſtygatorów na Induktę ze strony U. Zembrzu- ſkiego, przez U. Antoniego Rogalskiego Metrykanta Kancel- laryi Mnięſzzy Koronney, czyniona	148.
Duplika z strony U. Walentego Zembrzuſkiego, przez wſpomnio- nego U. Węgrzeckiego miana	150.
Mowa Jmci Pana Jana Oſniałowskię Dworzanina J. K. Mci Dela- tora w Sprawie Kryminalney, po wſzyſkich wyżej wyrażo- nych Induktach y Replikach na Sądach Seymowych, mia- na	153.
Mowa Jego Krolewſkiej Moſci miana za Kroloboycami w Izbie Se- natorſkiej	154.
Oblata Dekretu Sądow Seymowych w wyżej wyrażoney Sprawie Criminis Regicidij ferowanego	159.
Relatio publicata pãnz Infamiaz, ſuper introcontentis Criminis Re- gicidij Principalibns, Comprincipalibus, ac Complicibus	175.

Ⓜ
XVIII. 3.63

11